Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp─ HE 13/2025 vp

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan, liikenne- ja viestintävaliokuntaan, maa- ja metsätalousvaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan, sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, talousvaliokuntaan, työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:
- Toimenpidealoite TPA 17/2024 vp Kaisa Garedew ps Toimenpidealoite aluehallintovirastojen oma-aloitteisen valvonnan laajentamisesta koskemaan kouluja

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:
- perustuslakivaliokunta PeVL 17/2025 vp
- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 3/2025 vp
- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 7/2025 vp
- sivistysvaliokunta SiVL 2/2025 vp
- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 4/2025 vp
- talousvaliokunta TaVL 11/2025 vp
- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 4/2025 vp
- ympäristövaliokunta YmVL 4/2025 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- finanssineuvos, yksikön päällikkö Janne Öberg, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Toni Tuomainen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Tarja Reivonen-Kavonius, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Riikka Ristinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Jaska Siikavirta, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi, ympäristöministeriö

Hyväksytty
3.1

- lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, sisäministeriö
- ylituomari Riikka Mäki, Vaasan hallinto-oikeus
- ylijohtaja Merja Ekqvist, Aluehallintovirastot
- ylijohtaja Jukka Lehtinen, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- ylijohtaja Ari Niiranen, Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- maaseutuyksikön päällikkö ja muutoskoordinaattori Timo Pukkila, Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- strategiajohtaja Jouko Nieminen, KEHA-keskus
- hallintojohtaja Jussi Luomajärvi, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- kehittämispäällikkö Mari Kuparinen, Suomen Kuntaliitto
- johtava juristi Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
- yhteysjohtaja Maggie Keskinen, Tampereen kaupunki
- kaupunginjohtaja Mila Segervall, Kristiinankaupunki
- kehittämispäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- sektorijohtaja Erkki Penttinen, Pohjanmaan hyvinvointialue
- yhteyspäällikkö Jarno Turunen, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- hallintojohtaja Toni Saranpää, Pohjois-Pohjanmaan liitto
- elinvoimapäällikkö Outi Ervasti, Uudenmaan liitto
- asiantuntija Kristina Beijar, Svenska Finlands folkting
- pääsihteeri Christina Gestrin, Svenska Finlands folkting
- sopimusalavastaava Sari Jokikallas, Ammattiliitto Pro ry
- hallituksen varajäsen Esa Arvo, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- pääluottamusmies Michaël Vanamo, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- johtava asiantuntija Minna Ojanperä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Tuomas Ylitalo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Simo Tiainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- varatoimitusjohtaja Johanna Sipola, Keskuskauppakamari
- HT Jenni Airaksinen
- varatuomari Freja Häggblom
- professori Olli Mäenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- oikeusministeriö
- sisäministeriö
- valtiovarainministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- korkein hallinto-oikeus
- Poliisihallitus
- Ahvenanmaan valtionvirasto - Statens ämbetsverk på Åland
- Ruokavirasto
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Business Finland Oy

- Finnvera Oyj
- Turun kaupunki
- Keski-Suomen hyvinvointialue
- Kainuun liitto
- Keski-Pohjanmaan liitto
- Keski-Suomen liitto
- Päijät-Hämeen liitto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esitys sisältää ehdotuksen valtion aluehallintouudistukseen liittyvästä lainsäädännöstä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Lakiehdotus sisältää säännökset virastojen organisaatiosta, johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten perustamisen johdosta on tarpeen tarkentaa säännöksiä ohjaustoimivallasta ja viranomaisten yhteistyöstä. Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluisivat aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvia tehtäviä. Elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvat tehtävät siltä osin kuin niitä ei siirretä Lupa- ja valvontavirastolle. Uudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen metsäpalojen tähystyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirrettäisiin sisäministeriöön, kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeita koskevat tehtävät Ruokavirastoon sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien julkisen henkilöliikenteen tehtävät Liikenne- ja viestintävirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston asema ja tehtävät säilyisivät nykyisellään. Lakiehdotus sisältää säännökset Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikasta, johtamisesta, tulosohjauksesta, hallinnon järjestämisestä ja tehtävistä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion aluehallintouudistukseen liittyviä muita lakeja. Laki aluehallintovirastoista, laki Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastosta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta kumottaisiin.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 17/2024 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aluehallintovirastojen toimivallan laajentamiseksi perusopetuksen ja toisen asteen opetuksen oma-aloitteiseen valvontaan.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen yleisiä lähtökohtia

Hallituksen esityksessä ehdotetulla lainsäädännöllä toteutetaan hallitusohjelman mukainen valtion aluehallintouudistus, joka on kuluvan vaalikauden suurin valtionhallinnon rakenteellinen uudistus. Keskeisenä tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Uudistuksella perustetaan valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto sekä kymmenen alueellista elinvoimakeskusta. Samalla nykyisten kuuden aluehallintoviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja 15 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) toiminta päättyy. Ahvenanmaan valtionvirasto jatkaa toimintaansa Ahvenanmaan maakunnassa. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kolme uutta lakia: laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Nämä lakiehdotukset sisältävät säännökset virastojen organisaatiosta, johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Perustettaessa Lupa- ja valvontavirasto ja elinvoimakeskukset on tarpeen tarkentaa myös säännöksiä ohjaustoimivallasta ja viranomaisten yhteistyöstä. Yhteensä hallituksen esitys sisältää 290 lakiehdotusta, joista valtaosassa ehdotetaan uudistuksen kannalta välttämättömiä teknisluonteisia, kuten virastojen nimiä, koskevia muutoksia. Ehdotetun lainsäädännön voimaantuloon varaudutaan kattavilla siirtymäsäännöksillä, joilla varmistetaan muun ohella asioiden ohjautuminen jatkossa oikean viranomaisen käsiteltäväksi.

Uudistuksessa ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia virastojen tehtäviä koskevaan aineellisoikeudelliseen lainsäädäntöön. Valiokunta korostaa kuitenkin, että aluehallintouudistuksen yhteydessä on mahdollista jatkaa normien purkamista ja yritysten hallinnollisen taakan keventämistä samalla, kun varmistetaan lupaprosessien sujuvuus ja ennakoitavuus uudessa rakenteessa.

Lupa- ja valvontavirastoon kootaan aluehallintovirastojen, Valviran ja ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen tehtävät. Elinvoimakeskukset hoitavat puolestaan jatkossa nykyisten ELY-keskusten tehtävät siltä osin kuin ne eivät siirry Lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi tehdään pienempiä tehtäväsiirtoja, joiden myötä aluehallintovirastojen metsäpalojen tähystyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirretään sisäministeriöön, kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät Kilpailu- ja kuluttajavirastoon sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeita koskevat tehtävät Ruokavirastoon. ELY-keskusten julkisen henkilöliikenteen tehtävät siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston asema ja tehtävät säilyvät nykyisellään.

Hallintovaliokunta pitää uudistuksen tavoitteita kannatettavina. Valiokunta toteaa, että uudistus rajautuu valtion tehtävien uudelleen järjestämiseen ja tähdentää, ettei valtion ja kuntien, maakuntien tai hyvinvointialueiden välistä tehtävänjakoa tässä yhteydessä muuteta. Uudistuksen lähtökohtana on säilyttää virastojen nykyinen toimipaikkaverkosto, jolla osaltaan varmistetaan tehtävien edellyttämä alueellisten erityispiirteiden tuntemus. Virastojen toimipaikkaverkostoa ei näin ollen ole tarkoitus uudistuksen yhteydessä muuttaa. Myöskään virkamiesten työskentelypaikat eivät lähtökohtaisesti muutu.

Valiokunta painottaa alueellisen asiantuntemuksen tärkeyttä Lupa- ja valvontaviraston toiminnassa koko maan alueella. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksessa turvataan jatkossakin riittävän kattava toimipaikkaverkosto, sillä osa viraston tehtävistä edellyttää alueellista läsnäoloa. Valiokunta pitääkin perusteltuna, että virastolle asetetaan ehdotetuin tavoin lakisääteinen ohjausryhmä, jonka yhtenä tehtävänä on seurata viraston alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti.

Hallituksen esityksen mukaan valtion aluehallinnon uudistuksella ei tavoitella säästöjä eikä sen myötä vähennetä henkilöstöä. Uudistus toteutetaan kuitenkin tilanteessa, jossa valtionhallintoon kohdistuu säästötoimia. Tuottavuusohjelman mukaiset säästöt ja myöhemmin tarkentuvat muut virastokohtaiset lisäsopeutussäästöt periytyvät siirtyvien tehtävien mukaisten määrärahojen suhteessa uudistuksessa perustettavien uusien virastojen toimintamenomomenteille.

Uudelleen organisoinnin kohteena olevien viranomaisten toimintamenot ovat vuonna 2024 olleet yhteensä noin 330 miljoonaa euroa. Saadun selvityksen mukaan nämä määrärahat laskevat vuonna 2028 noin 322 miljoonaan euroon. Momenttikohtaiset vaikutukset tarkentuvat vuoden 2026 valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Aiemmin tehtyjen tuottavuussäästöjen vaikutus on noin 15 miljoonaa euroa vuonna 2028. Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että ehdotetulla sääntelyllä voidaan vastata nykytilaa paremmin jo päätettyihin säästöihin ja mahdollisiin tuleviin säästöihin. Tehtyjen säästöpäätösten tullessa täysimääräisesti voimaan vuonna 2027 uusien virastojen toimintamenomäärärahat ovat noin 9 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2024. Merkittävin osa säästöistä tulee kohdistumaan virastojen henkilöstömenoihin.

Uuden organisaation käynnistymisvaiheeseen ja toiminnan kehittämiseen uudessa tilanteessa ei ole varattu lisäresursseja. Aluehallintouudistus edellyttää muun muassa muutoksia useisiin viranomaisten tietojärjestelmiin. Valiokunta katsoo, että uudistuksessa tulee varmistaa riittävät resurssit sekä uudistusprosessin ja tehtäväsiirtojen sujuvuus etenkin toimintansa aloittavissa Lupa- ja valvontavirastossa ja elinvoimakeskuksissa. Viranomaisten tulee erityisesti siirtymävaiheessa tarjota neuvontaa ja ohjausta sujuvan siirtymän varmistamiseksi. Hallintovaliokunta toteaa, että myös toimivat tietojärjestelmät ovat olennainen osa hyvää hallintoa. Valiokunta korostaa myös viestinnän tärkeyttä etenkin toteutettavan muutoksen alkuvaiheessa.

Valiokunta korostaa, että kielilainsäädännöstä johtuvat velvoitteet virastoille eivät muutu ehdotetussa viranomaisrakenteen uudelleenorganisoinnissa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtakunnallisella Lupa- ja valvontavirastolla ja alueellisilla elinvoimakeskuksilla on nykytilaan nähden paremmat edellytykset tarjota palveluja kielellisiä oikeuksia turvaavalla tavalla. Valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto on kaksikielinen, toisin kuin osa nykyisistä aluehallintovirastoista. Valiokunta pitää tärkeänä, että kielellisten oikeuksien turvaamiseen kiinnitetään huomiota virastojen käytännön toimintaa järjestettäessä ja organisoitaessa.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 17/2025 vp) mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, *43. ja 288. lakiehdotus* kuitenkin vain, jos valiokunnan muun painavan yleisen edun käsitteestä esittämät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon. Hallintovaliokunta ehdottaa näiden huomautusten johdosta muutoksia vesilain ja ympäristönsuojelulain muuttamista koskeviin lakiehdotuksiin yksityiskoh-

taisista perusteluista ilmenevin tavoin. Valiokunta käsittelee perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitettyjä huomioita muiltakin osin jäljempänä.

Hallintovaliokunta on saanut asiassa myös liikenne- ja viestintävaliokunnan (LiVL 3/2025 vp), maa- ja metsätalousvaliokunnan (MmVL 7/2025 vp), sivistysvaliokunnan (SiVL 2/2025 vp), sosiaali- ja terveysvaliokunnan (StVL 4/2025 vp), talousvaliokunnan (TaVL 11/2025 vp), työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan (TyVL 4/2025 vp) ja ympäristövaliokunnan (YmVL 4/2025 vp) lausunnon. Valiokunta viittaa kunkin valiokunnan toimialan osalta yleisesti niiden lausuntoihin.

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua valtion aluehallintouudistusta tärkeänä sekä ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä tästä mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin. Valiokunnan ehdottamat muutokset liittyvät pääosin lakiehdotusten tekniseen yhteensovittamiseen hallituksen esityksen antamisen jälkeen tehtyjen muutosten kanssa.

Valtioneuvoston on tarkoitus laatia uudistuksesta selvitys eduskunnalle viimeistään 31.12.2028. Selvityksessä arvioidaan esityksen perustelujen mukaan uudistukselle asetettujen keskeisten tavoitteiden toteutumista sekä virastorakenteen ja toiminnan tuloksellisuutta. Lisäksi arvioidaan uudistukseen liittyviä jatkokehittämistarpeita. Hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että uudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumista, uudistuksen toimeenpanon resurssien riittävyyttä ja vaikutuksia seurataan. Erityisen tärkeää on seurata uudistuksen vaikutuksia lupaprosessien nopeuteen, sujuvuuteen ja ennakoitavuuteen, yleistä etua koskevan viranomaisen valitusoikeuden käyttöön sekä kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Seurannassa havaitut kehittämistarpeet tulee ottaa jatkokehittämisessä huomioon. Hallintovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy uudistuksen seurantaan liittyvän lausuman. (***Valiokunnan lausumaehdotus***)

Lupa- ja valvontaviraston asema, toimialue ja tehtävät

Perustettava Lupa- ja valvontavirasto on ehdotetun lain (*1. lakiehdotus*) mukaan valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon viranomainen, joka turvaa alueilla vuorovaikutuksessa toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Viraston toiminta-ajatuksena ovat asiakaslähtöisyys, poikkihallinnollisuus ja moniammatillisen asiantuntemuksen hyödyntäminen. Virasto hoitaa tehtäviä seuraavilla toimialoilla: sosiaali- ja terveys; varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri; ympäristö; työsuojelu; sekä pelastustoimi ja varautuminen.

Valiokunta toteaa, että tehtävien siirtäminen valtakunnalliseen virastoon merkitsee valtion virastorakenteen olennaista tiivistämistä, keskittämistä ja yhtenäistämistä. Uudistuksen pidemmän aikavälin tavoitteena on tuottaa palveluja nykyistä vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin.

Viraston toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten edellä todettujen toimialojen mukaisesti osastoihin. Osastoilla ja niiden ulkopuolilla toimintayksiköillä voi alla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä. Osastot ja toimintayksiköt ovat perustelujen mukaan valtakunnallisesti toimivia tehtäväkokonaisuuksien hoitamista varten muodostettuja rakenteita eikä erillisiä aluetason tai muun jaotuksen mukaisia säädöstasolla määriteltäviä rakenteita olisi. Viraston osaston

sisäiselle yksikölle määrätty maantieteellinen vastuualue ei muodosta yksikölle alueellista toimivaltaa. Valiokunta toteaa, että mahdolliset alueelliset yksiköt ovat työnjohdollisia yksiköitä, joilla on valtakunnallinen toimivalta. Hallintovaliokunta käsittelee asiaa tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Virastorakenne selkeytyy erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa ja ympäristöasioissa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lausunnossaan tarkoituksenmukaisena sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan viranomaisrakenne selkiytyy, kun kuuden aluehallintoviraston ja yhden keskusviraston (Valvira) tilalle tulee yksi valtakunnallinen viranomainen. Valviran ja aluehallintovirastojen valvontatehtävien hoitamisen yhdenmukaisuuteen liittyviä haasteita, tehtävien päällekkäisyyksiä tai epäselvyyksiä työnjaossa tai ohjaussuhteissa ei ole mahdollista ratkaista pelkästään nykyrakenteessa tehtäväjaon muuttamisella, vaan ne edellyttävät myös rakenteiden muuttamista. Valtakunnallisen viraston toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen ja palvelutason yhtenäisyys koko maassa turvaa valiokunnan käsityksen mukaan nykyistä paremmin asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun eri puolilla maata. Hallintovaliokunta yhtyy näihin näkemyksiin.

Ympäristölupakäsittely (lupa-, valvonta- ja ohjaustehtävät) kootaan hallitusohjelman mukaan juridisesti yhtenä viranomaisena toimivaan valtakunnalliseen kokonaisuuteen, jossa hyödynnetään monipaikkaisen työskentelyn mahdollisuuksia. Investointien edistämiseksi edetään kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien hakeminen tapahtuu keskitetysti ja digitaalisesti yhden, toimivan ja käyttäjälähtöisen lupaprosessin kautta. Yhdellä viranomaisella on vastuullaan lupaprosessin eteneminen ja koordinointi tarvittavine selvityksineen.

Ympäristövaliokunnan lausunnon mukaan nykyisten 13 ELY-keskuksen ja neljän aluehallintoviraston tehtävien yhdistäminen ympäristötehtävissä yhteen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon tarjoaa merkittäviä synergiaetuja viraston sisällä. Viraston eri osa-alueiden asiantuntijuus ympäristöasioissa on hyödynnettävissä koko maassa niin lupa- kuin valvonta-asioissa ja mahdollistaa asiakkaalle yhden luukun ympäristölliset palvelut. Ympäristölupien käsittelyyn liittyvien toimintojen kokoamisen myötä myös viranomaisten välisen koordinaation tarve vähenee ja prosessien kehittäminen helpottuu. Lupa- ja valvontaviraston perustaminen, sen toimeenpanohanke, sähköisen lupajärjestelmän kehittäminen ja hallituksen esitys liittyen ympäristöllisten asioiden yhden luukun asiointimahdollisuuteen (HE 41/2025 vp) muodostavat merkittävän kokonaisuudistuksen, joka yhdenmukaistaa ja sujuvoittaa ympäristölupakäsittelyä. Hallintovaliokunta korostaa ympäristövaliokunnan tavoin, että ympäristölupakäsittely on vaativaa ja laajaa osaamista edellyttävää työtä. Siksi osaamista keskittämällä voidaan hyödyntää käytettävissä olevat resurssit ja näin myös parantaa lupapäätösten laatua ja yhdenmukaisuutta.

Hallintovaliokunta viittaa viraston tehtävien osalta muilta osin muiden valiokuntien lausunnoissa esitettyyn.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että Lupa- ja valvontavirasto on jatkossa lupaviranomaistehtävänsä lisäksi myös neuvontaorganisaatio, mikä mahdollistaa osaltaan sen, että hakemuksissa on mahdollisimman vähän puutteita. Myös ennakkopäätösten tyyppisillä käytännöillä voidaan luoda yrityksille ennakoitavaa toimintaympäristöä. Uudistuksella edistetään lupapäätösten ja lupien valvonnan tasalaatuisuutta koko maassa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristölupien maksuperusteiden arvioinnissa otetaan huomioon maksun kohtuullisuus suhteessa ympäristölupavelvollisten hyvin erilaiseen maksukykyyn. Esimerkiksi maatalousyrittäjänä toimiva usein yksityiseen henkilöön rinnastettava ympäristölupavelvollinen ja suuri teollisuuslaitos ovat aivan eri asemassa niin toiminnan laajuuden kuin maksukykynsäkin suhteen.

Yleisen edun valvonta ja siihen liittyvä valitusoikeus

Yleisellä edulla ympäristöasioissa tarkoitetaan esityksen perustelujen mukaan niitä yhteiskunnan näkökulmasta tärkeitä oikeushyviä, jotka eivät ole välittömästi palautettavissa yksittäisten kansalaisten tai muiden tahojen yksityiseksi eduksi. Kyse voi olla esimerkiksi tietynlaisesta ympäristön tilasta, luonnon arvojen säilyttämisestä, virkistyskäyttöedellytysten turvaamisesta tai kulttuurihistoriallisesti merkittävän maisemakuvan säilyttämisestä. Varsinkin laajoilla hankkeilla on tyypillisesti samanaikaisesti vaikutuksia useampiin yleiseksi eduksi katsottaviin intresseihin.

Valtion viranomaiset valvovat yleistä etua toimialoillaan. Ympäristöasioissa yleisen edun valvonta kuuluu viranomaisen tehtäviin nimenomaisesti ympäristönsuojelulain, luonnonsuojelulain ja vesilain sekä ELY-keskuksia koskevan lain mukaan. Näiden lakien tarkoittamien ympäristöllisten lupa- ja valvontatehtävien kokoaminen uuteen perustettavaan virastoon mahdollistaa resurssien hyödyntämisen nykyistä tehokkaammin ja sujuvammin, mutta merkitsee samalla sitä, että yleisen edun valvonta on järjestettävä asianmukaisesti myös uudessa hallinnon rakenteessa. Eri viranomaisten valvomat yleiset edut voivat tyypillisesti olla toisilleen vastakkaisia. Yleisten etujen valvonnassa onkin kyse osaltaan siitä, että erilaisten yleisten etujen puolesta puhevaltaa käyttävien viranomaisten kantojen perusteella päätöksen tekevä viranomainen tai muutoksenhakutuomioistuin pystyy arvioimaan asiaa monipuolisesti.

Lupa- ja valvontavirastolain 4 §:n 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ympäristöosastolla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yleisen edun valvontayksikkö. Yksiköllä on yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvalta. Lisäksi yksikön toiminta on järjestettävä siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden. Hallituksen esityksessä ehdotetaan yleisen edun valvontayksikölle erityislakeihin (vesilaki, ympäristönsuojelulaki ja luonnonsuojelulaki) sisällytettäviä valitusoikeuksia. Hallintovaliokunta ehdottaa yksityiskohtaisissa perusteluissa sääntelyyn perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellytettyjä painavan yleisen edun käsitteeseen ja yleisen edun valvontayksikön riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä täsmennyksiä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan yleisen edun valvontayksikön valitusoikeuksia koskeva sääntely kytkeytyy hallinnon uudenlaiseen järjestämiseen. Perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 50/2018 vp) säädetyn oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n pääsäännön mukaan viranomainen saa hakea hallintopäätökseen muutosta valittamalla, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Yleissäännöksessä tarkoitettu viranomaisen valitusoikeus liittyy vain tilanteisiin, joissa viranomaiselle on laissa nimenomaan säädetty erityinen valvontatehtävä ja valitusoikeus on yleisen edun vuoksi tarpeen tämän valvontatehtävän hoitamiseksi (HE 29/2018 vp, s. 76).

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Tämä säännös on tarkoitettu vaikuttamaan ensisijaisesti lainsäätäjän ja muiden norminantajien toimintaan (HE 309/1993 vp, s. 66/II). Perustuslakivaliokunta on korostanut, että perustuslain 20 §:n mukainen ympäristövastuu konkretisoituu voimassa olevassa ympäristölainsäädännössä (PeVL 69/2018 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunnan mielestä lainsäätäjällä on laaja harkintavalta siinä, miten perustuslain 20 §:n mukaiset vaatimukset lainsäädännössä turvataan. Esimerkiksi perustuslain 20 §:n 2 momenttiin sisältyvä julkiseen valtaan kohdistuva velvollisuus tai hallinnon järjestämistä koskeva perustuslain 11 luku eivät velvoita järjestämään viranomaisrakenteita tietyllä tavalla. Sanottu koskee myös yleisen edun huomioon ottamisen järjestämistä.

Yleisen edun valvonnan järjestämiseen valtion aluehallintouudistuksen yhteydessä liittyy perustelujen (s. 533) mukaan erityisesti kysymys yleistä etua valvovan viranomaisen oikeudesta hakea muutosta lupa- tai muun viranomaisen antamaan päätökseen. Säätämisjärjestysjaksossa (s. 535) on katsottu, että ympäristöperusoikeuden takaaminen edellyttää yleisen edun valitusoikeutta myös Lupa- ja valvontaviraston omista päätöksistä. Perustuslakivaliokunta toteaa kuitenkin, ettei perustuslaista tai perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä ole johdettavissa velvoitetta yleisen edun valvontaan liittyvään viranomaisen ratkaisuja koskevaan muutoksenhakuoikeuteen. Hallintovaliokunta kiinnittää yleisesti valtioneuvoston huomiota siihen, ettei lainvalmistelussa pyritä perustuslakitulkinnoilla perusteettomasti rajaamaan lainsäätäjän harkintavaltaa.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt viranomaisen muutoksenhakuoikeutta hallintolainkäyttöjärjestelmässä poikkeuksellisena ja katsonut etenkin viranomaisen yleisen muutoksenhakuoikeuden voivan muodostua ongelmalliseksi perustuslain 21 §:n 1 momentissa vaaditun asianmukaisen menettelyn kannalta, koska tällöin viranomainen saatetaan nähdä asianosaisen muodolliseksi vastapuoleksi. Valiokunta on toisaalta pitänyt viranomaisen muutoksenhakuoikeutta mahdollisena, jos se on lailla rajoitettu esimerkiksi oikeuskäytännön yhtenäisyyden ylläpitoon liittyviin perusteisiin (esim. PeVL 48/2017 vp, s. 5—6, PeVL 4/2005 vp, s. 3, PeVL 4/2004 vp, s. 10). Viranomaisen muutoksenhakuoikeutta koskevaa ympäristöoikeudellista lainsäädäntöä on lisäksi säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 67/2022 vp, PeVL 10/2014 vp, PeVL 61/2010 vp), mihin hallituksen esityksessäkin (s. 533) viitataan.

Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan hyvän hallinnon kannalta parempi ratkaisu voisi olla, jos muutoksenhakuoikeutta käyttäisi lupa- ja valvontavirastoon nähden organisatorisesti erillinen yksikkö. Perustuslakivaliokunnan mielestä niin erityislakeihin perustuva yleisen edun valvonta kuin siihen nyt ehdotettu yleisen edun yksikön valitusoikeus voitaisiin järjestää perustellusti myös muuten kuin nyt ehdotetulla tavalla. Valiokunta ei toisaalta pidä nyt ehdotettua sääntelyäkään säätämisjärjestykseen vaikuttavalla tavalla ongelmallisena muutoin kuin painavan yleisen edun määritelmästä sanotun osalta.

Hallintovaliokunta toteaa, että yleistä etua koskevaa muutoksenhakuoikeutta rajataan ehdotetulla lainsäädännöllä nykyiseen verrattuna niin, että se kytkeytyy painavaan yleiseen etuun tai oikeuskäytännön näkökulmasta erityisen merkittäviin tilanteisiin. Tämä rajattu muutoksenhakuoikeus

Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston päätöksiin viime kädessä takaa yleisen ympäristöedun huomioon ottamisen päätöksenteossa jatkossakin.

Valiokunta korostaa, että yleiseen etuun liittyvät kysymykset pyritään ratkaisemaan osana Lupa- ja valvontaviraston päätöksentekomenettelyä, jossa otetaan huomioon viraston laaja asiantuntemus. Valiokunta pitää tärkeänä, että tässä menettelyssä viraston sisäiset näkemykset todennetaan kirjallisesti. Tarkoituksena on, että yleisen edun intressit ja asiantuntemus voidaan tuoda päätösten valmisteluvaiheessa esiin nykyistä sujuvammin ja monipuolisemmin ennen päätöksentekoa ja päätöksenteon aikana. Tämän arvioidaan vähentävän merkittävästi viranomaisen muutoksenhaun kautta tapahtuvaa tarvetta yleisen edun valvontaan. Esitetyllä järjestelyllä ei myöskään arvioida olevan vaikutusta asioiden käsittelyaikaan Lupa- ja valvontavirastossa.

Saadun selvityksen mukaan aluehallintovirastot ovat vuosina 2019—2022 antaneet yhteensä noin 4 200 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaista päätöstä. ELY-keskukset ovat hakeneet muutosta vain hieman yli yhdessä prosentissa tapauksista. Muutoksenhakutarpeen arvioidaan uudistuksen johdosta edelleen vähentyvän.

Elinvoimakeskuksista

Uudistuksen tavoitteena on vahvat elinvoimakeskukset, jotka tukevat alueiden elinvoimaa. Tarkoituksena on luoda monialainen ja vahvempi valtion aluehallinto, joka keskittyy alueiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Palveluiden tuloksellisuuden, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden odotetaan parantuvan.

Elinvoimalla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka kuvaa alueen ja sen elinkeinotoiminnan kestävää kasvua ja puhdasta siirtymää, uudistumista ja kilpailukykyä sekä yrittäjyyden toimintaedellytyksiä, ruuantuotannon ja muun elinkeinotoiminnan kannattavuutta ja toimivia liikenneyhteyksiä, luonnonvarojen kestävää käyttöä, luonnon monimuotoisuutta ja ympäristön hyvää tilaa, huoltovarmuutta ja turvallisuutta, työvoiman osaamista, työllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia sekä muita alueen vetovoimaa lisääviä tekijöitä.

Elinvoimakeskukset ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvia monialaisia valtion aluehallinnon viranomaisia. Ne edistävät alueiden elinvoimaa hoitamalla niille säädettyjä kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä. Valiokunta tähdentää, että elinvoimakeskusten on toimittava asiakaslähtöisesti, digitalisaatiota hyödyntäen ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Elinvoimakeskusten toimialueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY-keskusten pohjalta. Elinvoimakeskusten erikoistuminen on jatkossakin mahdollista.

Talousvaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että työ- ja elinkeinoministeriön hallinonalan yrityspalveluiden sisältö ei ole perusteiltaan muuttumassa tehtävien siirtyessä elinvoimakeskusten vastuulle. Talousvaliokunta pitää keskeisenä, että nyt luotavat ja olemassa olevat rakenteet ja hallinnon tasot muodostavat saumattoman ja yhteentoimivan kokonaisuuden. Yrityspalvelujen palveluketjun toimivuus ja päällekkäisten toimintojen välttäminen ovat keskeisessä asemassa. Myös hallintovaliokunta korostaa sen merkitystä, että elinvoimakeskus luo yhteistyömenettelyt alueensa kuntien kanssa yrityspalveluissa niin, että sekä kuntien vastuulla olevan osaavan työvoiman tarjonnan ja yritysten tarpeiden kohtaanto toteutuu parhaalla mahdolli-

sella tavalla ja että eri toimijoiden tarjoamat palvelut muodostavat kullakin alueella tehokkaan palvelukokonaisuuden. Lisäksi on syytä korostaa alue- ja paikallistuntemuksen ja sidosryhmäyhteistyön sekä yrityksille tuotettavien palvelujen laadun ja yhdenvertaisuuden merkitystä uusissa elinvoimakeskuksissa.

Valiokunta toteaa, että oikein toteutettuna uudistus mahdollistaa tehokkaan kansainvälistymisen palvelupolun maakunnista maailmalle. Elinvoimakeskuksilla on keskeinen rooli kasvun ja kansainvälistymisen työkalujen tarjoamisessa yrityksille. Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että Suomessa on parhaillaan käynnissä kolme suuren mittaluokan hallintouudistusta, jotka kaikki koskevat yrityksille tarjottavia palveluita: vienninedistämisen Team Finland -uudistus, valtion aluehallintouudistus ja TE-palvelu-uudistus. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksissa kiinnitetään huomiota enemmän palvelujen sisältöön ja sujuvuuteen kuin hallintorakenteisiin. Palvelut on toteutettava asiakaslähtöisesti niin, että eri toimijoiden palvelut muodostavat tehokkaan toiminnallisen kokonaisuuden.

Elinvoimakeskuksen rooli alueiden kehittämisessä vastaa nykyistä ELY-keskusten roolia alueiden kehittämisessä. Elinvoimakeskusten tehtävänä on alueiden kehittäminen valtion vastuulla olevissa toimeenpano- ja kehittämistehtävissä oman toimialueensa maakunnissa. Elinvoimakeskuksia koskevassa lakiehdotuksessa on pyritty selkeyttämään keskusten roolia aluekehittämisessä sekä kuvaamaan alueen elinvoiman edistämistehtävää, joka osaltaan kehittää aluetta. Hallituksen esityksellä ei muuteta myöskään maakunnan liittojen roolia aluekehittämisessä, josta säädetään alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa (756/2021).

Alueellinen varautuminen

Hallintovaliokunta on useissa yhteyksissä korostanut varautumisen ja valmiussuunnittelun merkitystä nykyisessä turvallisuusympäristössä. Lisäksi valiokunta on tähdentänyt viranomaisten ja eri hallinnon tasojen yhteisen tilannekuvan merkitystä jatkuvasti muuttuvassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä.

Lupa- ja valvontavirastolain 13 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä ja siihen liittyvistä tehtävistä. Valiokunta toteaa, että tehtäväkokonaisuus on kuvattu säännöksessä aiempaa selkeämmin ja muutos mahdollistaa nykyistä yhdenmukaisemman toiminnan kaikilla alueilla. Muutokset on kuitenkin tärkeää toteuttaa tiiviissä yhteistyössä alueellisen varautumisen toimijoiden kanssa. Hallintovaliokunta korostaa talousvaliokunnan tavoin, että yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti elinkeinoelämällä on keskeinen rooli yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa myös alueellisella tasolla.

Hallintovaliokunta toteaa, että varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen varautumisen yhteistyöalueilla mahdollistaa yhteistoiminnan alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Ehdotetussa laissa säädetään varautumisen yhteistyöalueille asetettavista alueellisista valmiustoimikunnista, joiden asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Alueelliset valmiustoimikunnat toimivat viraston apuna varautumisen alueellisen yhteistyön suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Saadun selvityksen mukaan ehdotettu sääntely mahdollistaa nykyisten maakunnallisten yhteistyörakenteiden säilyttämisen.

Valiokunta pitää perusteltuna, että alueellisen varautumisen kehittäminen jatkuu alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeessa, jonka toimikausi päättyy 30.8.2025. Hankkeessa selvitetään ja kuvataan kuntien, kaupunkien, hyvinvointialueiden ja valtion alueellisten toimijoiden, kirkon ja huoltovarmuuskriittisten kolmannen sektorin sekä yritysten varautumisen nykytilanne ja vastuut. Lisäksi hankkeessa selvitetään alueellisten yhteistyörakenteiden järjestämisen eri vaihtoehdot ja tehdään ehdotus tarkoituksenmukaisimmasta toimintamallista ja sen ohjauksesta.

Henkilöstön asema

Valtion aluehallintouudistus koskee yhteensä noin 4 600 työntekijää. Kyseessä on siis tästäkin näkökulmasta varsin mittava uudistus. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että Lupa- ja valvontaviraston henkilöstömäärä on noin 2 150 henkilötyövuotta ja elinvoimakeskusten noin 2 000 henkilötyövuotta. Siirtyvän henkilöstön määrä tarkentuu myöhemmin. Kuten valiokunta on edellä todennut, uudistuksella ei tavoitella henkilöstövähennyksiä. Valiokunta toteaa, että pitkään valmisteltu uudistus ja myös aiemmat suunnitelmat valtion aluehallinnon uudistamiseksi ovat työllistäneet merkittävästi uudistuksen kohteena olevien virastojen henkilöstöä. Valiokunta pitää tärkeänä, että virastojen henkilöstö voi uudistuksen toteuduttua keskittyä jatkuvien organisaatiomuutosten sijasta virastojen tehtävien tulokselliseen hoitamiseen. Valiokunta korostaa yleisemminkin pitkäjänteisyyttä toteutettavissa rakenneuudistuksissa.

Valtion aluehallinnon uudistamisessa on kyse valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelystä, jossa noudatetaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:n sääntelyä. Virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin tehtävät siirtyvät. Tämä on otettu huomioon ehdotettujen Lupa- ja valvontavirastoa ja elinvoimakeskuksia koskevien lakien siirtymäsäännöksissä (*1. lakiehdotuksen* 33 § ja *2. lakiehdotuksen* 29 §). Valiokunta pitää mainittua sääntelyä selkeänä ja ennakoitavana näin laajassa organisaatiomuutoksessa.

Tarkoituksena on, että tulevan Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö jatkaa työskentelyä alueilla ja henkilöstön siirtymistä paikkakunnalta toiselle pyritään välttämään. Viraston tehtäviä hoidetaan monipaikkaisesti eri puolilla Suomea. Myös elinvoimakeskusten henkilöstön virkapaikkojen arvioidaan säilyvän pääsääntöisesti ennallaan. Hallintovaliokunta korostaa tässäkin yhteydessä riittävien resurssien sekä niiden tarkoituksenmukaisen kohdentamisen merkitystä. Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten toimipaikkojen alueelliset resurssit tulee suhteuttaa kunkin alueen tarpeisiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksella luodaan mahdollisuuksia myös henkilöstön osaamisen uudenlaiseen ja valtakunnalliseen hyödyntämiseen sekä osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Eräitä muita huomioita

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota eräisiin Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin näkökohtiin. Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi saanut selvitystä hyvinvointialueuudistuksen jälkeen Ahvenanmaan maakunnassa vallitsevasta tilanteesta mielenterveyslain mukaisten eräiden toimivaltuuksien käytössä. Valiokunta korostaa, että muutosten yhteydessä tulee huolehtia sääntelyn kattavuudesta niin, että viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeitä eikä sääntelyyn jää aukkoja (PeVL 72/2022 vp, kappale 9, PeVL 18/2022 vp, kappale 9). Valiokunta tois-

taa lisäksi pitävänsä tarpeellisten muutosten säätämistä Ahvenanmaan itsehallintolakiin tärkeänä (PeVL 72/2022 vp, kappale 8, PeVL 18/2022 vp, kappale 9). Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan asiaan liittyvä itsehallintolain muutos on mielenterveyslain osalta valmisteilla.

Perustuslakivaliokunta on saanut selvitystä myös valtion palvelujen digitalisoinnista Ahvenanmaan maakunnassa. Valiokunta kiinnittää huomiota hallinnon palveluiden tarjoamiseen yhdenvertaisesti myös Ahvenanmaalla. Valiokunta on pitänyt olennaisena huolehtia molempien kansalliskielten riittävästä näkyvyydestä digitaalisissa palveluissa ja myös muista kielellisistä oikeuksista (PeVM 11/2021 vp, kappale 10). Valiokunta on todennut, että kielilaista, saamen kielilaista ja viittomakielilaista seuraavat velvoitteet on otettava huomioon luotaessa uusia digitaalisia palveluita ja järjestelmiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kielelliset perusoikeudet otetaan huomioon palvelujen kehittämisen alkuvaiheesta alkaen ja että digitaalisia palveluita kehitetään rinnakkain eri kieliversioina (PeVM 5/2022 vp, kappale 5). Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että Ahvenanmaan maakunta on yksikielisesti ruotsinkielinen.

Hallintovaliokunta pitää edellä todettua huomiota erittäin tärkeänä. Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että useiden tietojärjestelmien kehittämisessä on suuria haasteita, jotka tulee ratkaista voimassa oleva valtakunnan lainsäädäntö ja Ahvenanmaan itsehallintolaki huomioon ottaen. Yhtenä esimerkkinä valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on mainittu Ahvenanmaan valtionviraston liittäminen kansalliseen väestökirjanpitopalveluiden asiankäsittelyjärjestelmään, mihin ei ole tällä hetkellä varattu riittävää rahoitusta.

Hallintovaliokunta toteaa, että hallituksen esitys uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp) on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Esitys liittyy välittömästi valtion aluehallintouudistusta koskevaan esitykseen. Ehdotetun rahapelilain mukaan laissa säädettävistä toimilupa- ja valvontatehtävistä vastaisi vuoden 2027 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto. Saadun selvityksen mukaan rahapelijärjestelmän lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanon valmistelussa on alustavasti pidetty tarkoituksenmukaisimpana vaihtoehtona rahapelialan lupa- ja valvontatoiminnon sijoittumista viraston organisaatiorakenteessa valtioneuvoston asetuksella säädettävään toimintayksikköön. Ehdotetun Lupa- ja valvontavirastolain 3 §:n 2 momentin mukaan virasto hoitaa myös muita sille erikseen säädettyjä tehtäviä, mikä mahdollistaa myös edellä mainitun tehtävän hoitamisen.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin eräitä tehtäviä, joita olisi tarkoituksenmukaista hoitaa perustettavien virastojen sijaan muissa viranomaisissa. Yhtenä esimerkkinä on mainittu ampumayhdistyslupa-asioiden hoitaminen jatkossa poliisissa. Valiokunta pitää perusteltuna, että valtionhallinnon palvelujen tarkoituksenmukaisinta toteuttamistapaa jatkuvasti arvioidaan.

Hallintovaliokunta tähdentää, että uudistuksen toimeenpanossa on huolehdittava siitä, että valtion aluehallinnosta muodostuu sen tavoitteiden mukainen toimiva kokonaisuus. Jatkossa on tarkasteltava nyt toteutettavan rakenteellisen uudistuksen lisäksi eri toimijoiden välisiä rajapintoja ja tarvittaessa muutettava toimimattomia rakenteita. Valiokunta toteaa, että kuntiin kohdistuu esimerkiksi ympäristöasioissa edelleen useiden viranomaisten ohjausta. Normien purkamista tulee näiltäkin osin jatkaa.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 17/2024 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aluehallintovirastojen toimivallan laajentamiseksi perusopetuksen ja toisen asteen opetuksen oma-aloitteiseen valvontaan. Aloitteen perusteluissa viitataan nyt käsiteltävänä olevaan valtion aluehallintouudistukseen, jonka yhteydessä olisi aloitteen mukaan mahdollista myös määrittää virastoille uusia tehtäviä.

Aluehallintouudistuksen lähtökohtana on ollut toteuttaa virastorakenteita koskeva uudistus ja virastojen tehtäviä koskeviin säännöksiin tehdään sen yhteydessä vain virastorakenteiden muutoksesta johtuvat välttämättömät muutokset. Hallintovaliokunta kuitenkin toteaa, että perusopetuslakia on hiljattain muutettu niin, että aluehallintovirasto voi perustellusta syystä oma-aloitteisesti tutkia, onko opetus järjestetty sen mukaan, mitä perusopetuslaissa tai sen nojalla on säädetty (EV 42/2025 vp— HE 212/2024 vp, SiVM 3/2025 vp). Virastolla on näiltä osin mahdollisuus jatkossa oma-aloitteiseen valvontaan. Valiokunta ehdottaa tässä mietinnössä *95. lakiehdotuksen* yhteensovittamista mainitun muutoksen kanssa. Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa, että toimenpidealoite hylätään.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki Lupa- ja valvontavirastosta

4 §. Organisaatio. Lupa- ja valvontavirasto jakautuu ehdotetun 4 §:n 1 momentin mukaan sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Virastolla voi olla myös osastojen ulkopuolisia toimintayksiköitä. Osastoilla ja osastojen ulkopuolisilla toimintayksiköillä voi lakiehdotuksen mukaan olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä. Osastot ja toimintayksiköt ovat pykälän perustelujen mukaan valtakunnallisesti toimivia tehtäväkokonaisuuksien hoitamista varten muodostettuja rakenteellisia yksiköitä eikä erillisiä aluetason tai muun jaotuksen mukaisia säädöstasolla määriteltäviä rakenteita olisi.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että ehdotuksen mukaan valtion aluehallinnon perusteiden määrittely perustuu toiminnallisten ja alueellisten yksiköiden osalta keskeisesti vain hallinnollisesti päätettyihin työjärjestyksiin tai mahdollisesti asetuksentasoisiin säännöksiin. Ehdotuksessa toiminnallisten ja alueellisten yksiköiden asema, tehtävät ja toimivallan perusteet muodostuvat jossakin määrin epäselviksi. Hallintovaliokunnan on vielä syytä varmistua siitä, onko esityksen myötä tarkoituksena perustaa myös perustuslain 119 §:n 2 momentissa tarkoitettuja alueellisesti toimivaltaisia toimielimiä. Jos näin on, laintasoista sääntelyä on välttämätöntä täydentää ja selventää näiltä osin.

Työjärjestyksellä tai asetuksella perustettavaksi ehdotettujen Lupa- ja valvontaviraston alueellisten toimiyksiköiden asema kielellisten oikeuksien toteuttamisen kannalta muodostuu esityksessä perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan jossain määrin epäselväksi. Jos esityksen myötä on tarkoituksena perustaa perustuslain 119 §:n 2 momentissa tarkoitettuja alueellisesti toimivaltaisia toimielimiä, myös niiden aluejaotuksesta säädettäessä ja päätettäessä on otettava huomioon perustuslain 122 §:n vaatimukset. Tältä kannalta on merkitystä myös ehdotetulla 4 §:n 8 momen-

tin säännöksellä, jonka mukaan alueellisten yksiköiden tulee perustua maakuntajakoon ja aluejaotukset tulee pyrkiä sovittamaan yhteen muiden tehtävien hoidon kannalta keskeisten viranomaisten kanssa. Hallintovaliokunnan on syytä ottaa kyseinen seikka huomioon.

Hallintovaliokunta toteaa, että ehdotetulla lainsäädännöllä perustettava Lupa- ja valvontavirasto on perustuslain 119 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa (HE 1/1998 vp) tarkoitettu valtakunnallinen keskushallinnon viranomainen. Perustuslakivaliokunnan mietinnön (PeVM 10/1998 vp) mukaan yhteensopivat aluejaotukset on laadittava vain valtion alue- ja paikallishallintoa järjestettäessä. Valtakunnallisella keskushallinnon viranomaisella on nykytilaa paremmat edellytykset varmistaa kielellisten oikeuksien toteutumisen valtakunnallisesti. Lupa- ja valvontavirastolla voi edellä todetuin tavoin olla työjärjestyksen määräyksellä perustettavia alueellisia yksiköitä. Alueelliset yksiköt ovat työnjohdollisia ja niilläkin on valtakunnallinen toimivalta. Ne eivät muodosta valtion aluehallinnollista rakennetta perustuslain 119 §:n tarkoittamalla tavalla eikä niillä ole alueellista toimivaltaa. Hallintovaliokunta ei ehdota sääntelyyn muutoksia edellä todetuista perustuslakivaliokunnan huomioista johtuen, koska ehdotetulla sääntelyllä ei ole tarkoitus perustaa alueellisesti toimivaltaisia toimielimiä. Pykälän 1 momentissa tarkoitetut mahdolliset toiminnalliset ja alueelliset yksiköt ovat työnjohdollisia yksiköitä, joilla on valtakunnallinen toimivalta.

Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosastolla on ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yleisen edun valvontayksikkö. Hallintovaliokunta on käsitellyt yleisen edun valvontaa, yleisen edun valvontayksikköä ja sille säädettäviä valitusoikeuksia edellä yleisperusteluissa. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut olevan valtiosääntöoikeudellisesti välttämätöntä, että hallituksen esitykseen sisältyvien yleisen edun valvontayksikön toimivaltasäännöksiä muun painavan yleisen edun määritelmän osalta selkeytetään ja täsmennetään. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan sääntelyn ongelmallisuutta voitaisiin vähentää esimerkiksi täsmentämällä säännösehdotuksiin sisältyvän yleisen edun sisältöä aineellisin kriteerein ja selkeyttämällä yleisen edun valvontayksikön valvoman yleisen edun suhdetta sektorilakien mukaan huomioon otettaviin yleisiin etuihin.

Hallintovaliokunta ehdottaa jäljempänä yleisen edun valvontayksikön valitusoikeutta koskevia vesilain *(43. lakiehdotus)* ja ympäristönsuojelulain *(288. lakiehdotus)* säännöksiä täsmennettäviksi. Valiokunta ehdottaa selvyyden vuoksi myös 1. lakiehdotuksen 4 §:n 4 momentin muuttamista niin, että säännöksestä käy ehdotettua selkeämmin ilmi, että kyse on viraston organisointia koskevasta säännöksestä. Tämä vähentää osaltaan perustuslakivaliokunnan lausunnossa todettua sääntelyn ongelmallisuutta. Virastolain 4 §:n 4 momentin säännös ei perusta yksikölle aineellista toimivaltaa, vaan tästä säädetään erikseen aineellisoikeudellisessa lainsäädännössä. Valiokunta ehdottaa, että 4 momentin ensimmäinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: *"Ympäristöosastolla on yleisen edun valvontayksikkö, joka valvoo yleistä etua viraston ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa siten kuin muualla laissa säädetään."* Hallintovaliokunnan ehdottama muutos selkeyttää yleisen edun valvontayksikön valvoman yleisen edun suhdetta sektorilakeihin.

6 §. Asioiden ratkaisuvalta. Valiokunta on tehnyt teknisen täsmennyksen pykälän 4 momentin sanamuotoon.

8 §. Työjärjestys. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan hallintovaliokunnan on syytä varmistua, että yleisen edun valvontayksikkö on sekä muodollisesti että käytännössä itsenäinen ja riippumaton ja että sen tehtävien hoidossa turvataan asianmukaisesti perustuslain 21 §:n 1 momentin ja EIS 6 (1) artiklan vaatimukset. Perustuslakivaliokunta kiinnittää tältä osin huomiota myös siihen, että yleisen edun valvontayksikköä koskeva laintasoinen sääntely on varsin suppeaa, ja yksikön toiminnan järjestäminen jää pitkälti työjärjestyksellä määrättäväksi.

Hallintovaliokunta ehdottaa pykälää täydennettäväksi uudella 4 momentilla, jossa säädettäisiin siitä, että yleisen edun valvontayksiköllä on sen päällikön päättämä työjärjestys, jolla voidaan antaa tarkempia määräyksiä yksikön tehtävien järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta yksikössä sekä virkamiesten tehtävistä ja sijoittautumisesta. Säännöksellä on tarkoitus korostaa yleisen edun valvontayksikön riippumattomuutta suhteessa Lupa- ja valvontavirastoon ja sen ympäristöosastoon. Ehdotetun 8 §:n 3 momentin mukaan viraston työjärjestyksestä päättää pääjohtaja ja osaston työjärjestyksestä osastopäällikkö.

13 §. Varautumisen alueellinen yhteistyö. Valiokunta on edellä yleisperusteluissa käsitellyt varautumisen alueellista yhteistyötä. Valiokunta ehdottaa varautumisen alueellista yhteistyötä selkeyttäviä täsmennyksiä ehdotettuun 13 §:ään. Valiokunta ehdottaa ensinnäkin, että pykälän 1 momentissa todetaan nimenomaisesti, että Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen varautumisen yhteistyöalueilla. Varautumisen yhteistyöalueet ovat maantieteellisesti yhteneväisiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 35 §:ssä säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden kanssa. Yhteistyöalueita on näin ollen viisi.

Talousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseen liittyvien tehtävien sisältö jää hallituksen esityksen perusteella varsin avoimeksi. Hallintovaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin 2 kohdan täsmentämistä niin, että sen mukaan Lupa- ja valvontavirasto vastaa varautumisen alueellisesta yhteistyöstä kehittämällä alueellisia riskiarvioita, osallistumalla niiden laatimiseen ja yhteensovittamalla ne sekä seuraamalla alueellisissa riskiarvioissa arvioitujen uhkamallien kehitystä. Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa 2 momentin 6 kohdan sanamuodon muuttamista niin, että virasto seuraisi osana varautumisen alueelliseen yhteistyöhön liittyvää tehtäväänsä alueellista varautumisen ja valmiuden tilaa. Muutokset selkeyttävät Lupa- ja valvontaviraston roolia varautumisen alueellisten yhteistyön järjestämisessä.

20 §. Toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevien asioiden ratkaiseminen sekä toimintayksikön muiden virkojen täyttäminen ja muun henkilöstön palvelukseen ottaminen. Hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Lupa- ja valvontaviraston osaston ulkopuolisen toimintayksikön johtajan tehtävään määräämisestä. Ehdotetun säännöksen mukaan valtiovarainministeriö ratkaisisi toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevat asiat viraston pääjohtajan tai hänen määräämänsä esittelystä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, ettei tehtävään määräämisen käyttäminen yksiköiden johtoa järjestettäessä ole kaikilta osin perusteltua.

Hallintovaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että sääntelyä on syytä muuttaa niin, että myös osaston ulkopuolisen toimintayksikön johtajat nimitetään virkaan. Toimintayksikön

johtajan nimittää viraston pääjohtaja. Koska osastot ja toimintayksiköt toimivat pääjohtajan välittömässä alaisuudessa, on perusteltua, että toimintayksikön johtajat nimitetään virkaan enintään viiden vuoden määräajaksi. Valiokunta ehdottaa myös pykälän otsikon muuttamista pykälän muutettua sisältöä vastaavaksi.

Saadun selvityksen mukaan valtion aluehallintouudistusta koskevan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä on pidetty välttämättömänä säätää toimintayksikön johtajan erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Toimintayksikön johtajan viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaan ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Näitä erityisiä kelpoisuusvaatimuksia arvioidaan samalla tavalla kuin yksikön päällikön virkaan säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Pääjohtaja nimittää muut toimintayksikön virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön. Vastaavalla tavalla kuin 19 §:n 2 momentissa on säädetty, pääjohtajan toimivaltaa nimittää virkamies ja ottaa palvelukseen työsopimussuhteinen henkilö voidaan delegoida viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi, kuten pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan.

22 §. Virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun ratkaiseminen. Ehdotetussa pykälässä säädetään virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun ratkaisemisesta. Pykälän 2 momentissa on erityissäännös siitä, miten työsuojeluosaston tai sen virkamiehen toiminnasta tehdyt hallintokantelut ratkaistaan. Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota lakiehdotuksen 4 §:n 4 momentin mukaisen yleisen edun valvontayksikön riippumattomuuden turvaamiseen. Koska ehdotetussa 22 §:ssä ei mainita mitään yleisen edun valvontayksikköä koskevan hallintokantelun ratkaisemisesta, voidaan tulkita, että virastolle tehdyn kantelun ratkaisisi pääjohtaja, jollei työjärjestyksestä muuta johtuisi. Perustuslakivaliokunta on aiemmin katsonut, että hallintokantelun ratkaisutoimivalta oikeudenvalvontatehtävästä tehdystä kantelusta sopii huonosti yhteen yksikön riippumattomuuden kanssa (PeVL 5/2008 vp). Perustuslakivaliokunnan mielestä hallintovaliokunnan olisi perustuslaista johtuvista syistä perusteltua säätää yleisen edun yksiköstä tehtyjen hallintokantelujen käsittelystä erikseen.

Hallintovaliokunta ehdottaa edellä todettuun viitaten, että pykälään lisätään uusi 4 momentti, jossa säädetään siitä, että lain 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun yleisen edun valvontayksikön tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Muutoksella korostetaan yleisen edun valvontayksikön riippumattomuutta.

32 §. Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 ja 2 momentti sisältävät virastolle siirtyviä vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset. Aluehallintovirastoissa, Valvirassa ja ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät lain voimaan tullessa Lupa- ja valvontavirastolle. Käyttöomaisuus ja irtaimisto on tarkoitettu siirtyväksi samoin periaattein. Valiokunta ehdottaa selvyyden vuoksi 2 momentin säännöstä täsmennettäväksi niin, että siinä mainitaan myös käyttöomaisuus ja irtaimisto. Samalla valiokunta ehdottaa teknistä korjausta virastojen nimien kirjoitusasuun.

33 §. Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset. Valiokunta viittaa edellä 20 §:n perusteluissa todettuun ja ehdottaa mainitusta muutoksesta johtuvia täsmennyksiä 33 §:n 3 momenttiin. Samalla valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentissa säädettäväksi myös ns. ryhmäpäälliköiden tehtävään määräämisestä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan virastojen osastojen organisoituminen on täsmentynyt esityksen antamisen jälkeen. Osastojen on tarkoitus jakaantua yksiköihin, joissa toimii ryhmiä. Jotta viraston toiminta voi käynnistyä mahdollisimman häiriöttömästi, on tarpeen voida määrätä myös ryhmäpäälliköt tehtävään. Valiokunnan ehdottaman säännöksen mukaan valtiovarainministeriö ja viraston osastoa toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ennen lain voimaantuloa hallintolain 45 §:stä poiketen määrätä yksikön päällikön alaisuudessa toimivan päällikön tehtävään lain voimaantulosta lukien enintään yhdeksi vuodeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes tehtävä on täytetty.

Valiokunta toteaa valtion virkamieslain sääntelyn lähtökohtana olevan pysyvät virat, joihin virkamiehet nimitetään toistaiseksi. Valtiolla on myös määräajaksi täytettäviä virkoja, kuten valtionhallinnon ylimmän johdon virat sekä esimerkiksi nykyisten aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten vastuualueiden päälliköt. Näiden lisäksi on määräaikaisia virkasuhteita.

Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan uudistuksen toimeenpanon valmistelussa on havaittu, ettei valtion virkamieslain 5 a — 5 c §:n mukainen valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyä koskeva yleinen sääntely kata kaikilta osin tilanteita, joissa uudistuksen myötä toimintansa päättävän viraston virkamies on nimitetty määräajaksi täytettävään virkaan. Määräajaksi täytettävään virkaan nimitetty siirtyy virkoineen virkamieslain 5 a §:n 1 momentin perusteella samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Määräajaksi täytettyihin virkoihin ei kuitenkaan voida soveltaa valtion virkamieslain 5 b §:n sääntelyä, koska se koskee ainoastaan pykälässä tarkoitettua valtionhallinnon ylintä virkamiesjohtoa. Myöskään 5 c §:n sääntelyä ei voida soveltaa, koska se koskee virkaan toistaiseksi nimitettyjä virkamiehiä, eikä sääntelyn tarkoituksena ei ole vakinaistaa määräajaksi täytettyyn virkaan nimitettyä. Virkamieslain yleisessä sääntelyssä on näin ollen määräajaksi täytettäviä virkoja koskeva aukko.

Valiokunta ehdottaa edellä todetun vuoksi, että pykälään lisätään uusi 4 momentti, jossa säädetään määräajaksi virkaan nimitettyjen virkamiesten asemasta. Ehdotetulla sääntelyllä turvataan määräajaksi virkaan nimitettyjen virkamiesten palvelussuhteen jatkuvuus määräaikaisuuden keston ajaksi. Tämä toteuttaa hyvää valtion henkilöstöpolitiikkaa.

Määräajaksi täytettyihin virkoihin nimitetyt virkamiehet ja nämä virat siirtyisivät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät määräaikaisuuden keston ajaksi. Ehdotettu säännös vastaisi valtion virkamieslain 5 a §:n 1 ja 2 momentin sääntelyn lähtökohtia. Arvioinnin lähtökohtana olisi se, että jos esimerkiksi virkamies on johtanut ELY-keskuksessa tarkoituksenmukaisia Y-vastuualueen tehtäviä, jotka siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon, siirtyisi virkamies virkansa tehtävien mukana Lupa- ja valvontavirastoon määräaikaisuuden keston ajaksi. Ehdotetun sääntelyn perusteella määräajaksi virkaan nimitetyn viran nimi ja tehtävät muutettaisiin vastaanottavan viraston tarpeita vastaaviksi ja määräajaksi täytettävä virka muuttuisi määräaikaiseksi virkasuhteeksi sen keston ajaksi. Viran ja virkasuhteen tehtäviä olisi mahdollista muuttaa myös olennaisesti. Määräaikainen virkasuhde kestäisi enintään siihen saakka, kuin virkamies on nimitettynä määräajaksi täytettävään virkaan. Muutokset viran tehtäviin olisi mahdollista tehdä myös

virastolakien voimaantulon jälkeen. Toimivalta tehdä momentissa säädetyt muutokset olisi sillä virastolla, jonne määräajaksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies siirretään uudelleenjärjestelyn toteuttamishetkellä. Ehdotettu sääntely vastaisi osin virkamieslain 5 b §:n 2 momentin sääntelyä viran nimen ja tehtävien muuttamisesta ja osin 35 §:n sääntelyä viran muuttumisesta määräaikaiseksi virkasuhteeksi.

2. Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

29 §. Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset. Valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi 5 momentti, jossa säädetään määräajaksi virkaan nimitettyjen virkamiesten asemasta. Valiokunta viittaa edellä 1. lakiehdotuksen 33 §:n perusteluissa todettuun.

41. Laki vaalilain muuttamisesta

Johtolause. 11 §. Vaalipiirilautakunta. 99 §. Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen.

Valiokunta on sovittanut ehdotetut muutokset yhteen aiemmin tehtyjen muutosten kanssa (PeVM 3/2025 vp — HE 190/2024 vp).

43. Laki vesilain muuttamisesta

14 luku Valvonta ja hallintopakko

9 §. Omistajattomat rakennelmat. Valiokunta on tehnyt teknisen korjauksen pykälän 1 momenttiin.

15 luku Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

2 §. Valitusoikeus. Hallintovaliokunta on edellä yleisperusteluissa käsitellyt seikkaperäisesti Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosastolle sijoitettavaksi ehdotettuun yleisen edun valvontayksikköön ja sen valitusoikeuteen liittyviä kysymyksiä. Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotukset vesilain, ympäristönsuojelulain ja luonnonsuojelulain muuttamisesta siten, että lakeihin lisätään erityissäännökset viranomaisen muutoksenhakuoikeuden laajuuden osalta. Ehdotetun vesilain *(43. lakiehdotus)* 15 luvun 2 §:n uuden 2 momentin mukaan yleistä etua valvova yksikkö saa hakea muutosta päätökseen, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan yleisen edun turvaamiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Ympäristönsuojelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen *(288. lakiehdotus)* 191 §:n uuden 2 momentin mukaan Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Luonnonsuojelulain muuttamista koskevan lakiehdotuksen *(273. lakiehdotus)* 135 §:n 2 momentin mukaan, jos pykälän 1 momentissa tarkoitetun päätöksen on tehnyt Lupa- ja valvontavirasto, noudatetaan ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa ja vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädettyä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä saaman selvityksen mukaan myös vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa on ollut edellä todetusta poiketen tarkoitus käyttää samaa sanamuotoa kuin ehdotetussa ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa. Yhdenmukainen valitusoikeus on tarpeen, koska eräissä tilanteissa toimintaa koskevat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset lupahakemukset käsitellään yhdessä ja ratkaistaan samalla päätöksellä. Muutoksenhakujärjestelmän johdonmukaisuuden näkökulmasta ei muutoinkaan voida pitää perusteltuna, että yleistä etua valvovan yksikön valitusoikeus Lupa- ja valvontaviraston antamasta päätöksestä määräytyisi näiden lakien osalta erilaisin perustein.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotetut yleisen edun valvontayksikön valitusoikeutta koskevat säännökset vaikuttaisivat luovan sääntelyyn uuden yleisen edun määreen, joka poikkeaisi sektorilakien erityisen yleisen edun määritelmästä. Mainituissa vesilain ja ympäristönsuojelulain säännöksissä käytettyä "muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun" käsitettä ei ole määritelty tarkemmin. Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotukseen sisältyvä uusi yleisen edun käsite vaikuttaa jäävän nykyiseen sääntelyyn verrattuna avoimeksi.

Perustuslakivaliokunta toteaa, ettei "muu näihin rinnastettava painava yleinen etu"-käsitteen sisältöä ole lakiesityksessä rajattu tiettyjen näkökohtien, kuten esimerkiksi tiettyjen intressien tai lakien mukaisten seikkojen huomioon ottamiseen, vaan yleisen edun valvontayksikön valvottavaksi esitetyn uuden yleisen edun määritelmän merkityssisältö on jätetty liki täysin avoimeksi. Yleisen edun valvontayksikölle osoitettavan tehtävän sisältö on säädöstasolla tulkinnanvarainen, eikä sen soveltamisalaa ole myöskään hallituksen esityksen perusteluissa kattavasti täsmennetty. Perustuslakivaliokunta on sinänsä ympäristölainsäädännön yhteydessä hyväksynyt joissakin määrin yleispiirteisemmän laintasoisen sääntelyn (ks. esim. PeVL 67/2022 vp, kappale 16, PeVL 10/2014 vp, s. 3). Yleisen edun sisältö jää esitetyssä sääntelyssä liian epämääräiseksi ja määräytyväksi jopa arvostuksenvaraisesti soveltamiskäytännössä. Yleisen edun valvontayksikön valvottavana olevan ehdotetun epätäsmällisen yleisen edun käsitteen suhde sektorilakien mukaisin yleisiin etuihin jää myös epäselväksi. Perustuslakivaliokunnan mukaan ongelmat koskevat valvontayksikön roolia yleisemmin osana lupa- ja valvontaviraston toimintaa, ja erityisesti sille säädettäviä valitusoikeuksia. Hallintovaliokunta viittaa tältä osin edellä yleisperusteluissa todettuun.

Perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, että perustuslain 2 §:n 3 momenttiin kytkeytyvistä syistä on valtiosääntöoikeudellisesti välttämätöntä, että hallituksen esitykseen sisältyvien yleisen edun valvontayksikön toimivaltasäännöksiä muun painavan yleisen edun määritelmän osalta selkeytetään ja täsmennetään. Tällainen muutos on edellytyksenä *43. ja 288. lakiehdotuksen* käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan sääntelyn ongelmallisuutta voitaisiin vähentää esimerkiksi täsmentämällä säännösehdotuksiin sisältyvän yleisen edun sisältöä aineellisin kriteerein ja selkeyttämällä yleisen edun valvontayksikön valvoman yleisen edun suhdetta sektorilakien mukaan huomioon otettaviin yleisiin etuihin.

Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen huomioon ottamiseksi vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentin täsmentämistä seuraavasti: *"Muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea myös viraston yleisen edun valvontayksikkö, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien*

merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi." Valiokunta on poistanut säännöksestä maininnan muuhun näihin rinnastettavasta yleisestä edusta ja täsmentänyt sitä muiltakin osin perustuslakivaliokunnan edellyttämin tavoin.

18 luku Erinäisiä säännöksiä

3 a §. Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 ja 2 momenttiin teknisiä muutoksia siten, että niiden kielellinen ilmaisu on yhdenmukainen *2. lakiehdotuksen* 2 §:n ja muun ehdotetun vesilain sääntelyn kanssa. Mainituissa säännöksissä puhutaan vesitaloustehtäviä hoitavasta elinvoimakeskuksesta.

53. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

72 b §. Ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset linjaukset. 72 c §. Valtakunnallinen listaus työvoimapula-aloista. Valiokunta on sovittanut pykäliin ehdotetut muutokset yhteen aiemmin lailla 255/2025 tehtyjen muutosten kanssa (EV 33/2025 vp — HE 179/2024 vp, HaVM 8/2025 vp). Muutoksilla on vaikutusta myös johtolauseeseen.

54. Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

6 §. Hallintovaliokunta ehdottaa sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoon perustuen, että terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain sääntelyä selkeytetään palauttamalla lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain voimaantulon myötä kumottuja 6 §:n 2 ja 3 momentteja vastaava sääntely.

Mainitun sääntelyn kumoamisen jälkeen on jäänyt lainsäädännöllisesti epäselväksi, mikä viranomainen valvoo Puolustusvoimien järjestämää tai tuottamaa terveydenhuoltoa Suomen alueen ulkopuolella ja Puolustusvoimien itse toteuttamaa terveydenhuoltoa puolustustilan aikana sekä poikkeusoloissa. Lisäksi lain soveltamista selkeyttää, että Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen tehtävä terveydenhuollon järjestämisestä vastaavana pääesikunnan alaisena sotilaslaitoksena ilmenee suoraan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetusta laista, vaikka puolustusvoimista annetun lain 27 b §:ssä säädetäänkin Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen tehtävästä.

95. Laki perusopetuslain muuttamisesta

41 a §. Valvonta. 41 b §. Oikeus saada tietoja. 41 c §. Huomautus ja huomion kiinnittäminen. 41 d §. Määräyksen antaminen. Eduskunta on hiljattain hyväksynyt perusopetuslakiin muutokset, joilla lakiin lisätään uudet 41 a—d § (245/2025, EV 42/2025 vp — HE 212/2024 vp). Hallintovaliokunta on sovittanut mainitut muutokset yhteen nyt ehdotettujen muutosten kanssa.

42 d §. Valituskiellot. Valiokunta on sovittanut pykälään ehdotetun muutoksen yhteen aiemmin lailla 245/2025 tehdyn muutoksen (EV 42/2025 vp — HE 212/2024 vp) kanssa. Aiempien muutosten vuoksi nyt ehdotettu muutos kohdistuu pykälän 1 momenttiin, mikä on otettava huomioon myös johtolauseessa.

97. Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta

51 §. Valtion ohjausjärjestelmä. Hallintovaliokunta ehdottaa sivistysvaliokunnan lausuntoon viitaten, että pykälän 5 momentti kumotaan tarpeettomana. Nykyisen sääntelyn taustalla on ollut tarve säätää opetus- ja kulttuuriministeriön osallistumisesta Valviran ohjaamiseen. Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen *(1. lakiehdotus)* mukaan ohjauksesta säädetään sen 4 luvussa. Koska kaikki varhaiskasvatuksen tehtävät hoidetaan jatkossa Lupa- ja valvontavirastossa varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osastolla opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauksessa, opetus- ja kulttuuriministeriön osallistumisesta ohjaukseen ei ole tarpeen säätää erikseen puheena olevan pykälän 5 momentissa. Muutoksella on vaikutusta myös johtolauseeseen.

99. Laki elintarvikelain muuttamisesta

24 §. Ruokaviraston tehtävät. Hallintovaliokunta ehdottaa saamansa selvityksen perusteella, että Ruokaviraston tehtäviä elintarvikelain (297/2021) 24 §:n 1 momentissa *(99. lakiehdotus)*, eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 71 §:n 1 momentissa *(110. lakiehdotus)* ja eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 3 §:n 1 momentissa *(101. lakiehdotus)* täsmennetään lisäämällä niihin toteutettavan tehtäväsiirron kannalta välttämätön säännös siitä, että toimivalta tutkia kantelun johdosta, onko kunta toiminut kunkin mainitun lain mukaan, on Ruokavirastolla. Ehdotettu muutos lisää sääntelyn tarkkarajaisuutta.

101. Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

3 §. Viranomaiset. Hallintovaliokunta viittaa edellä *99. lakiehdotuksen* 24 §:n perusteluissa todettuun.

110. Laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta

71 §. Ruokavirasto. Hallintovaliokunta viittaa edellä *99. lakiehdotuksen* 24 §:n perusteluissa todettuun.

200. Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta

10 §. Laiminlyöntimaksun määrääminen. Valiokunta on sovittanut ehdotetun muutoksen yhteen aiemmin tehdyn muutoksen (EV 52/2025 vp — HE 5/2025 vp, LaVM 6/2025 vp) kanssa.

207. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021-2028 annetun lain muuttamisesta

20 §. Tietojen luovuttaminen. Valiokunta on poistanut pykälästä maininnan työ- ja elinkeinotoimistoista.

235. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

90 §. Ilmoittaminen tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisten vaatimusten poikkeamista sekä tietoverkkoihin kohdistuvista tietoturvallisuuden häiriöistä. Valiokunta on sovittanut ehdotetun muutoksen yhteen aiemmin lailla 132/2025 tehdyn muutoksen kanssa.

237. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

45 §. Tiedonsaantioikeus. Valiokunta on poistanut pykälän 1 momentista maininnan työ- ja elinkeinotoimistosta.

243. Laki Terveyden ja Hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Nimike ja johtolause. Valiokunta on tehnyt teknisen korjauksen lain nimikkeeseen ja johtolauseeseen.

253. Laki panostajalain muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta on ottanut aiemmin lailla 217/2025 (EV 30/2025 - HE 200/2024 vp) tehdyn muutoksen huomioon lakiehdotuksen johtolauseessa.

262. Laki tupakkalain muuttamisesta

29 a §. Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista. 29 b §. Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista. Tupakkalakiin on hallituksen esityksessä HE 221/2024 vp ehdotettu lisättäväksi uudet 29 a ja 29 b §. Eduskunta on hyväksynyt ehdotetun lain (251/2025, EV 48/2025 vp — HE 221/2024 vp, StVM 9/2025 vp). Hallintovaliokunta ehdottaa myös mainittuja pykäliä muutettaviksi siten, että Valvira muutetaan niissä Lupa- ja valvontavirastoksi.

91 §. Tupakkalain valvontamaksut. 94 §. Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen. 100 §. Myyntikielto. Valiokunta on sovittanut ehdotetut muutokset yhteen aiemmin lailla 251/2025 tehtyjen muutosten kanssa (EV 48/2025 vp — HE 221/2024 vp).

288. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

23 c §. Elinvoimakeskus. Valiokunta on tehnyt teknisen korjauksen pykälän 1 momenttiin.

191 §. Valitusoikeus. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttiin täsmennyksiä perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen huomioon ottamiseksi. Hallintovaliokunta viittaa edellä *43. lakiehdotuksen* 15 luvun 2 §:n perusteluihin. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentti muutetaan kuulumaan seuraavasti: *"Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien*

oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi." Valiokunta on poistanut säännöksestä maininnan muuhun näihin rinnastettavasta yleisestä edusta ja täsmentänyt sitä muiltakin osin perustuslakivaliokunnan edellyttämin tavoin.

291. Laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta (Uusi)

19 §. Valvovat viranomaiset. Eduskunta on hiljattain hyväksynyt lain yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta, jolla pannaan täytäntöön vuonna 2022 annettu kriittisten toimijoiden häiriösietokykyä koskeva ns. CER-direktiivi (EV 47/2025 vp — HE 205/2024 vp, HaVM 11/2025 vp). Mainitun lain 19 §:ssä säädetään valvovista viranomaisista, joita ovat muiden ohella pykälän 2 kohdan mukaan Etelä-Savon ELY-keskus, 7 kohdan mukaan Valvira ja aluehallintovirastot ja 8 kohdan mukaan Valvira. Hallintovaliokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi valtion aluehallintouudistuksen vuoksi niin, että sen 7 kohdassa valvova viranomainen on elinvoimakeskus sekä 7 ja 8 kohdassa Lupa- ja valvontavirasto. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus myöhemmin kohdentaa 2 kohdan mukainen valvontatehtävä tietyn elinvoimakeskuksen hoidettavaksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 13/2025 vp sisältyvät 3. — 40., 42., 44. — 52., 55. — 94., 96., 98., 100., 102. — 109., 111. — 199., 201. — 206., 208. — 234., 236., 238. — 242., 244 — 252., 254. — 261., 263. — 287., 289. ja 290. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 13/2025 vp sisältyvät 1., 2., 41., 43., 53., 54., 95., 97., 99., 101., 110., 200., 207., 235., 237., 243., 253., 262. ja 288. lakiehdotuksen. ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

Eduskunta hyväksyy uuden, 291. lakiehdotuksen. ***(Valiokunnan uusi lakiehdotus)***

Eduskunta hylkää toimenpidealoitteen TPA 17/2024 vp.

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. ***(Valiokunnan lausumaehdotus)***

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

Lupa- ja valvontavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Asema ja toiminta-ajatus

Valtiolla on erikseen säädettyjä lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano-, ja ohjaustehtäviä sekä yleisen edun valvontaa varten Lupa- ja valvontavirasto, jäljempänä *virasto* . Virasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon viranomainen, joka turvaa alueilla vuorovaikutuksessa toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Virasto toimii asiakaslähtöisesti, poikkihallinnollisesti ja moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen. Virasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

2 §

Toimialue

Viraston toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä.

3 §

Toimialat ja tehtävät

Virasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

1) sosiaali- ja terveys –toimiala, johon sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon, mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, terveydensuojelun sekä alkoholi- ja tupakkahallinnon ja adoptioasioiden hallinnon lupa- ja rekisteröinti-, ohjaus-, valvonta- ja rahoitustehtäviä sekä muutoksenhakuviranomaistehtäviä;

2) varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri –toimiala, johon sisältyy varhaiskasvatusta, opetusta, koulutusta, kirjastoja, liikuntaa, nuorisoa ja hautaamista koskevia lupa-, valvonta-, ohjaus- ja rahoitustehtäviä ja muutoksenhakuviranomaistehtäviä;

3) ympäristö -toimiala, johon sisältyy ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun, rakentamisen ja vesien- ja merenhoidon lupa-, ohjaus-, suunnittelu- ja valvontatehtäviä, vesitalousasioiden lupa- ja valvontatehtäviä, alueidenkäytön tukemis- ja valvontatehtäviä sekä ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä tehtäviä ja muita ympäristön käyttämistä ja suojelua koskevia tehtäviä;

4) työsuojelu –toimiala, johon sisältyy työsuojeluhallinnon lupa-, valvonta- ja ohjaustehtäviä sekä olennaisessa määrin työssä käytettäviksi tarkoitettujen teknisten laitteiden tuotevalvontatehtäviä;

5) pelastustoimi ja varautuminen -toimiala, johon sisältyy pelastustoimen valvonta, pelastustoimen palvelujen laadun, saatavuuden ja tason valvonta ja arviointi, erityistä varaa aiheuttavien kohteiden ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumisen valvonta, pelastustoimen valtionavustuksiin liittyvät tehtävät, varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen ja alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen.

Virasto hoitaa myös muita erikseen sille säädettyjä tehtäviä.

2 luku

Organisaatio

4 §

Organisaatio

Virasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Virastolla voi olla myös osastojen ulkopuolisia toimintayksiköitä. Osastoilla ja osastojen ulkopuolisilla toimintayksiköillä voi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä.

Virastossa on seuraavat osastot:

1) sosiaali- ja terveysalan osasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;

2) varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;

3) ympäristöosasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;

4) työsuojeluosasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;

5) pelastustoimen ja varautumisen osasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä; ja

6) yleinen osasto, joka hoitaa viraston sisäiseen hallintoon liittyviä tehtäviä sekä muita tehtäviä, jotka eivät luonteensa vuoksi kuulu muulle osastolle tai toimintayksikölle.

Viraston työsuojeluosaston toiminnan ja tehtävien järjestämiseen sovelletaan, jollei tässä laissa toisin säädetä, työsuojeluhallinnosta annettua lakia (16/1993). Työsuojeluosasto on riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Ympäristöosasto on riippumaton lupa-, hakemus-, ilmoitus- ja valvontatehtäviä hoitaessaan. Mainittujen osastojen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu, eikä niille saa antaa sellaisia

muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Ympäristöosastolla on ~~yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova~~ yleisen edun valvontayksikkö, joka valvoo yleistä etua viraston ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa siten kuin muualla laissa säädetään. Yksiköllä on yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvalta. Yksikön toiminta on järjestettävä siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osastolla on ruotsinkielinen yksikkö. Yksikön sijoittumisesta, tehtävistä ja virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Virastolla on sisäinen tarkastus.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimintayksiköistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Osastojen, toimintayksiköiden ja muiden yksiköiden pääasiallisista tehtävistä ja viraston muun organisaation perusteista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Tehtävien kuulumisesta osastoille, toimintayksiköille ja muille yksiköille voidaan määrätä tarkemmin viraston työjärjestyksellä.

Viraston päätoimipaikka on Tampereella ja toimipaikka Hämeenlinnassa. Lisäksi virastolla on vähintään yksi toimipaikka kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla. Sen lisäksi virastolla voi olla muita työntekopaikkoja. Jos viraston toimintaa organisoidaan 1 momentissa tarkoitettuihin alueellisiin yksiköihin, tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, niiden perustua maakuntajakoon ja aluejaotukset tulee pyrkiä sovittamaan yhteen muiden tehtävien hoidon kannalta keskeisten viranomaisten kanssa. Viraston toimintaa järjestettäessä on huolehdittava kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Viraston palveluiden saatavuuden järjestämisen ja yksiköiden ja toimintojen sijoittamisen tavoitteista säädetään valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetussa laissa (728/2021). Viraston käyntiasiointipalvelut varmistetaan jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella.

3 luku

Johtaminen

5 §

Johtaminen

Virastoa johtaa pääjohtaja. Pääjohtaja vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta valtiovarainministeriölle ja 9 §:ssä tarkoitetuille toimialaohjaaville ministeriöille.

Viraston osastoa johtaa pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimiva osastopäällikkö. Osastopäällikkö vastaa pääjohtajalle johtamansa osaston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana viraston tuloksellisuutta. Työsuojeluosaston osastopäällikkö vastaa sosiaali- ja terveysministeriölle osaston tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Työsuojeluosaston osastopäällikölle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää sosiaali- ja terveysministeriö.

Viraston toimintayksikköä johtaa toimintayksikön johtaja. Toimintayksikön johtaja vastaa pääjohtajalle johtamansa toimintayksikön toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana viraston tuloksellisuutta.

Osastolla tai toimintayksikössä olevan yksikön päällikkö vastaa johtamansa yksikön toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana osaston tai toimintayksikön ja viraston tuloksellisuutta.

Virastolla on johtoryhmä, joka tukee pääjohtajaa viraston tulostavoitteiden saavuttamisessa sekä toimintojen yhteensovittamisessa ja muussa viraston johtamisessa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii pääjohtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta ja tarkemmista tehtävistä määrätään viraston työjärjestyksessä.

6 §

Asioiden ratkaisuvalta

Pääjohtaja ratkaisee asiat, jotka eivät kuulu 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitettujen osastojen ja 15 §:ssä tarkoitettujen lautakuntien ja toimielinten tehtäviin, jollei toisin säädetä. Pääjohtaja ratkaisee yleiselle osastolle ja toimintayksiköille kuuluvat asiat, jollei päätösvaltaa ole työjärjestyksellä määrätty muulle virkamiehelle.

Pääjohtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies saa viraston, yleisen osaston tai toimintayksikön työjärjestyksen mukaan ratkaista, lukuun ottamatta 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetuilla osastoilla ratkaistavia asioita.

Viraston 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetulle osastolle kuuluvat asiat ratkaisee osastopäällikkö tai muu virkamies sen mukaan kuin osaston työjärjestyksessä määrätään, jollei toisin säädetä. Osastopäällikkö voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka osaston virkamies saa osaston työjärjestyksen mukaan ratkaista, jollei toisin ole säädetty, lukuun ottamatta 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa yksikössä ratkaistavia asioita.

Ympäristöosaston osastopäällikkö ei voi ottaa ratkaistavakseen asioita, jotka koskevat hallintopakkoasioita, ilmoitusasioita tai luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisia poikkeuslupia eikä eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) soveltamisalaan kuuluvien vahinkojen korjaamista koskevia asioita.

7 §

Yhteiset asiat

Jos asia kuuluu kahdelle tai useammalle osastolle tai toimintayksikölle, asiat on valmisteltava yhdessä ja ratkaistava yhtä aikaa, jollei salassapitoa koskevista tai muista säännöksistä muuta johdu taikka siitä aiheudu haitallista viivytystä.

8 §

Työjärjestys

Virastolla on työjärjestys, jolla annetaan tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista, viraston palveluiden saatavuuden perusteista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin kuin muualla laissa ei toisin säädetä taikka asiat eivät kuulu osaston tai toimintayksikön työjärjestyksellä määrättäviksi. Viraston työjärjestyksellä voidaan antaa määräyksiä pääjohtajan alaisuudessa toimivista yksiköistä. Niiden tehtäviksi voidaan määrätä tehtäviä, jotka eivät kuulu 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetuille osastoille. Viraston työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

Viraston osastojen ja toimintayksiköiden työjärjestyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä niiden toiminnallisista ja alueellisista yksiköistä ja muusta sisäisestä organisaatiosta sekä niille kuuluvien 3 §:ssä tarkoitettujen tehtävien järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä virkamiesten tehtävistä ja sijoittautumisesta.

Viraston työjärjestyksestä päättää pääjohtaja. Osaston työjärjestyksestä päättää osastopäällikkö. Yleisen osaston ja toimintayksikön työjärjestyksestä päättää kuitenkin pääjohtaja. Ennen työjärjestyksestä päättämistä asia on käsiteltävä viraston johtoryhmässä.

Edellä säädetystä poiketen 4 §:n 4 momentissa tarkoitetulla yleisen edun valvontayksiköllä on sen päällikön päättämä työjärjestys, jolla voidaan antaa tarkempia määräyksiä yksikön tehtävien järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä virkamiesten tehtävistä ja sijoittautumisesta. (Uusi 4 mom.)

4 luku

Ohjaus

9 §

Ohjaus

Viraston yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle, joka huolehtii myös viraston hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta ohjauksesta.

Viraston toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö (*toimialaohjaava ministeriö*).

Viraston toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ohjauksen yhteensovittaminen

Valtiovarainministeriö vastaa ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä.

Valtiovarainministeriö asettaa suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan ohjausryhmän, jossa ovat edustettuina toimialaohjaavat ministeriöt. Ohjausryhmän tehtävänä on käsitellä kehys- ja talousarvio- sekä tulossopimus- ja tilinpäätöskannanotto-asiat sekä muut strategiset linjaukset ja laajat kahta tai useampaa osastoa koskevat kehittämishankkeet. Lisäksi ohjausryhmän tehtävänä on seurata viraston alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti.

Valtiovarainministeriö voi asettaa myös muita ryhmiä valmistelemaan ja linjaamaan toimialaohjaavien ministeriöiden yhteisiä kantoja ohjaukseen kuuluvissa asioissa. Ryhmissä voi olla edustus myös muista kuin toimialaohjaavista ministeriöistä.

Ohjauksen yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä sekä niiden tehtävistä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Taloussuunnittelu

Viraston talousarvio- ja kehysehdotus, lisätalousarvioehdotusta ja täydentävää talousarvioehdotusta lukuun ottamatta, käsitellään ennen talousarvioehdotuksen lähettämistä valtiovarainministeriölle ja toimialaohjaaville ministeriölle 10 §:ssä tarkoitetussa ohjausryhmässä. Toimialaohjaava ministeriö voi ehdottaa valtiovarainministeriölle toimialaansa koskevia muutoksia talousarvio- ja kehysehdotukseen valtiovarainministeriön hallinnonalan ehdotuksen laatimista varten. Valtiovarainministeriön hallinnonalan talousarvio- ja kehysehdotuksen ja tämän jälkeen muiden talousarvioesityksen valmistelua varten laadittujen ehdotusten tulee sisältää tieto toimialaohjaavien ministeriöiden ehdotuksista muutoksiksi, jos niitä ei ole sisällytetty hallinnonalan ehdotuksiin. Muutoin talousarvio- ja kehysehdotuksen valmisteluun sovelletaan valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) ja sen nojalla annettuja muita säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa talousarvio- ja kehysehdotuksen valmistelusta työsuojelun toimialan osalta.

12 §

Tulosohjaus

Toimialaohjaavat ministeriöt laativat virastolle tulossopimuksen yhteistyössä viraston kanssa.

Valtiovarainministeriö vastaa viraston tulostavoitteiden yhteensovittamisesta ja valmistelusta sekä tulosohjauksen yhteensovittamisesta.

Toimialaohjaavat ministeriöt vastaavat oman toimialansa osalta tulossopimuksen sisältöehdotusten tekemisestä valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö vastaa viraston organisaatiota, hallintoa ja muita yhteisiä asioita koskevien ehdotusten tekemisestä. Toimialaohjaavan ministeriön vaatimuksesta tulossopimukseen tulee sisällyttää toimialaa koskeva erillinen osio. Sosiaa-

li- ja terveysministeriö laatii työsuojelun toimialaa koskevan erillisen osion viraston tulossopimukseen.

Jos ministeriöt eivät pääse yksimielisyyteen eri toimialoja koskevista ehdotuksista, valtiovarainministeriön tulee sisällyttää toimialaohjaavan ministeriön ehdotus osaksi tulossopimusta.

Toimialaohjaavat ministeriöt laativat viraston tilinpäätöstä koskevan kannanoton. Valtiovarainministeriö vastaa toimialaohjaavien ministeriöiden kannanottoehdotusten yhteensovittamisesta ja tilinpäätöskannanoton valmistelusta. Valtiovarainministeriön tulee sisällyttää tilinpäätöskannanottoon toimialaa koskeva erillinen osio, jos toimialaohjaava ministeriö sitä vaatii tai jos ministeriöt eivät pääse yksimielisyyteen kannanoton sisällöstä eri toimialojen osalta.

5 luku

Viraston erinäiset tehtävät

13 §

Varautumisen alueellinen yhteistyö

Viraston tehtävänä on varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen varautumisen yhteistyöalueilla. Varautumisen yhteistyöalueella tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 35 §:ssä tarkoitettujen yhteistyöalueiden kanssa maantieteellisesti yhteneväisiä alueita.

Virasto vastaa varautumisen alueellisesta yhteistyöstä:

1) järjestämällä varautumista tukevaa alueellista ennakointityötä;

2) kehittämällä alueellisia riskiarvioita, osallistumalla niiden laatimiseen ja yhteensovittamalla ne sekä seuraamalla alueellisissa riskiarvioissa arvioitujen uhkamallien kehitystä;

3) edistämällä alueen toimijoiden valmiussuunnittelua;

4) järjestämällä alueellista varautumista tukevia valmiusharjoituksia;

5) järjestämällä alueellisia maanpuolustuskursseja;

6) seuraamalla alueellista varautumisen ja valmiuden tilaa;

7) järjestämällä muuta alueellista yhteistoimintaa.

Viraston apuna toimii alueellisia valmiustoimikuntia, jotka virasto asettaa. Ne toimivat varautumisen alueellisen yhteistyön suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Niiden asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Viranomainen ja julkista hallintotehtävää hoitava yksityinen saavat luovuttaa varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuessaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 5 ja 7–10 kohdassa säädetyn estämättä virastolle ja alueellisille valmiustoimikunnille niiden tässä laissa säädettyjen varautumisen alueellisten yhteistyötehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

14 §

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi ja valmiussuunnittelun tukeminen

Viraston varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston tehtävänä on peruspalvelujen saatavuuden arviointi sekä valmiussuunnittelun tukeminen toimialallaan.

15 §

Lautakunnat ja muut toimielimet

Sosiaali- ja terveysalan osastolla toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta ja raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunta.

Sosiaali- ja terveysalan osaston yhteydessä toimivat itsenäiset adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta.

Adoptiolautakunnasta säädetään adoptiolaissa (22/2012). Valtakunnallisesta lääketieteellisestä tutkimuseettisestä toimikunnasta säädetään kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021) ja sen erillisestä lääketieteellisen tutkimuksen eettisen arvioinnin muutoksenhakujaostosta lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999).

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa käsitellään ja ratkaistaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) viraston valvottaviksi säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden muutoin kuin heidän omista hakemuksistaan tapahtuvaa ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamista ja menettämistä, ammatinharjoittamisluvan peruuttamista ja ammattihenkilön ammattinimikkeen käytön kieltämistä koskevat asiat sekä ammatinharjoittamisoikeuden, ammatinharjoittamisluvan ja ammattinimikkeen käyttöoikeuden takaisinsaamista ja kurinpitoa koskevat asiat. Raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa käsitellään ja ratkaistaan raskauden keskeyttämisestä annetussa laissa (239/1970) ja steriloimislaissa (283/1970) viraston hoidettaviksi säädetyt raskauden keskeyttämistä ja steriloimista koskevat hakemusasiat.

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ja raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnan viraston sosiaali- ja terveysalan osaston esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan jäsenillä tulee olla vähintään yksi henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnassa esittelijöinä ja lautakunnan sihteereinä toimivat viraston sosiaali- ja terveysalan osaston määräämät virkamiehet.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa on puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies, ja tarpeellinen määrä muita jäseniä. Yhden jäsenistä tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. Lisäksi lautakunnassa tulee olla edustettuna asiantuntemus kustakin ammattialasta, jonka harjoittajia koskevia asioita lautakunnassa käsitellään. Lautakunta ratkaisee asiat puheenjohtajan ja vähintään neljän jäsenen kokoonpanossa. Asia ratkaistaessa jäsenistä yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittamista koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä.

Raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa on puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies, ja kolme muuta jäsentä. Yhden jäsenistä tulee edustaa oikeustieteellistä, yhden lääketieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. Lautakunta on päätösvaltainen

täysilukuisena. Lautakunnan on tarvittaessa kuultava psykiatrian, synnytysopin ja perinnöllisyyslääketieteen asiantuntijoita.

Lautakuntien ja toimielinten jäsenillä on oikeus kohtuulliseen palkkioon ja matkakustannusten korvaukseen. Jollei muualla toisin säädetä, valtiovarainministeriö vahvistaa palkkioiden perusteet. Perusteiden vahvistamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Lautakunnan sähköinen kokous

Edellä 15 §:ssä tarkoitetut lautakunnat voivat päättää ja muutoin käsitellä niille kuuluvia asioita osittain tai kokonaan sähköisessä toimintaympäristössä järjestetyssä kokouksessa. Sähköisessä kokouksessa lautakunnan on huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa.

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri voivat luotettavasti todentaa kokoukseen osallistuvat ja että kokoukseen osallistuva voi seurata kokouksen kulkua ja osallistua asioiden käsittelyyn.

6 luku

Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset

17 §

Pääjohtajan viran täyttäminen

Valtioneuvosto nimittää viraston pääjohtajan valtiovarainministeriön esityksestä.

18 §

Osastopäällikön viran täyttäminen

Valtioneuvosto nimittää osastopäällikön sen ministeriön esityksestä, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat. Esityksen tekevän ministeriön on kuultava ennen päätöksentekoa viraston pääjohtajaa ja muita ministeriöitä, joiden toimialaan osaston tehtävät kuuluvat. Osastopäälliköt, lukuun ottamatta työsuojeluosaston osastopäällikköä, nimitetään valtion virkamieslain (750/1994) 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Osastopäällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädetyt erityiset kelpoisuusvaatimukset. Esityksen tekevän ministeriön on pyydettävä valtiovarainministeriöltä lausunto osastopäällikön palkkauksesta ennen nimittämistä.

Osastopäällikön nimikkeestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Yksikön päällikön viran täyttäminen sekä osaston muiden virkojen täyttäminen ja palvelukseen ottaminen

Viraston pääjohtaja nimittää osastopäälliköiden välittömässä alaisuudessa toimivien 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yksiköiden päälliköt osastopäällikön tai hänen määräämänsä esittelystä. Osastopäällikön välittömässä alaisuudessa toimivan yksikön päällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaan ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Osastopäällikkö nimittää johtamansa osaston muut virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön, lukuun ottamatta yleistä osastoa, jonka virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa pääjohtaja. Työsuojeluosaston osastopäällikkö nimittää johtamansa osaston yksikön päälliköt ja muut virkamiehet sekä ottaa palvelukseen muun henkilöstön.

Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi pääjohtajan nimitystoimivaltaan kuuluva virkamiehen nimittämistä tai muun henkilöstön palvelukseen ottamista koskeva asia, lukuun ottamatta osastopäällikön välittömässä alaisuudessa toimivan yksikön päällikön virkaan nimittämistä. Osaston työjärjestyksessä voidaan määrätä viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi osastopäällikön nimitystoimivaltaan kuuluva virkamiehen nimittämistä tai muun henkilöstön palvelukseen ottamista koskeva asia, lukuun ottamatta työjärjestyksen määräyksen perusteella nimitystoimivaltaa käyttävän suorassa alaisuudessa toimivan virkamiehen virkaan nimittämistä taikka nimittämistä virkaan, jonka tehtäviin kuuluu henkilöjohtamista.

Yksikön päällikön viran erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Toimintayksikön johtajan virkaan nimittäminen sekä toimintayksikön muiden virkojen täyttäminen ja muun henkilöstön palvelukseen ottaminen

Viraston pääjohtaja nimittää toimintayksikön johtajan virkaan. Toimintayksikön johtaja nimitetään virkaan viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta määrätä tätä lyhyemmäksi määräajaksi. Toimintayksikön johtajan viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaan ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Pääjohtaja nimittää toimintayksikön muut virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön. Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi pääjohtajan nimitystoimivaltaan kuuluva toimintayksikön virkamiehen nimittämistä tai muun henkilöstön palvelukseen ottamista koskeva asia, lukuun ottamatta työjärjestyksen määräyksen perusteella nimitystoimivaltaa käyttävän suorassa alaisuudessa toimivan virkamiehen virkaan nimittämistä taikka nimittämistä virkaan, jonka tehtäviin kuuluu henkilöjohtamista.

21 §

Muut erityiset kelpoisuusvaatimukset sekä osastoihin ja toimintayksiköihin kuulumattomien virkamiesten nimitystoimivalta ja palvelukseen ottaminen

Viraston muiden virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ja nimikkeistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Pääjohtaja nimittää osastoon tai toimintayksikköön kuulumattomat virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

7 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun ratkaiseminen

Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa. Viraston tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee pääjohtaja. Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä, että viraston osaston tai toimintayksikön tai sen virkamiehen toiminnasta tehdyn hallintokantelun ratkaisee kuitenkin kyseisen osaston osastopäällikkö tai toimintayksikön johtaja. Osastopäällikön tai toimintayksikön johtajan toimista tehdyn hallintokantelun ratkaisee kuitenkin pääjohtaja. Pääjohtajan toimista virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee valtiovarainministeriö.

Työsuojeluosaston tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee työsuojeluosaston osastopäällikkö. Työsuojeluosaston osastopäälliköstä virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee sosiaali- ja terveysministeriö.

Virastosta tai sen virkamiehen toiminnasta ministeriölle tehdyn hallintokantelun käsittelee ja ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Ministeriö voi siirtää sille tehdyn muun kuin viraston pääjohtajan tai työsuojeluosaston osastopäällikön toimia koskevan hallintokantelun viraston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi.

Edellä säädetystä poiketen 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun yleisen edun valvontayksikön tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. (Uusi 4 mom.)

23 §

Ulkopuoliset asiantuntijat

Virasto voi nimetä enintään neljän vuoden määräajaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015), terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) sille säädettyjen lupa-, rekisteröinti-, ohjaus- ja valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeellista asiantuntemusta edustavia ulkopuolisia asiantuntijoita ja lisäksi tehdä hallintolain 3 §:ssä tarkoitettuja hallintosopimuksia yh-

teisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa. Nimetyt pysyvät asiantuntijat ja hallintosopimuksen nojalla muut ulkopuoliset asiantuntijat ovat velvollisia antamaan virastolle asiantuntijalausuntoja. Ulkopuolisen asiantuntijan tulee olla tunnetusti taitava ja kokenut henkilö, jolla on tehtävien kannalta merkityksellistä tieteellistä asiantuntemusta tai muuta asiantuntemusta.

Ulkopuolisen asiantuntijan osallistumisesta tarkastuksiin ja muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin säädetään erikseen.

Virasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 1 momentissa tarkoitetuille ulkopuolisille asiantuntijoille heidän mainitussa momentissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamiseksi välttämättömiä tietoja. Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiantuntijatehtävien suorittajat toimivat viraston valvonnassa ja henkilötietojen käsittelijöinä viraston lukuun.

Asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessa asiantuntijan tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Ulkopuolisilla asiantuntijoilla on oikeus kohtuulliseen palkkioon ja matkakustannuksien korvaukseen, joiden perusteet valtiovarainministeriö vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon saatuaan.

24 §

Valtion edustaminen

Virasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa myös sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty, jollei toimialaohjaavan ministeriön edustaja sitä tee.

25 §

Työsuojelun valvonta

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo työsuojelua koskevien säännösten noudattamista virastossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi 1 momentissa tarkoitetun valvonnan toteuttamiseksi määrätä viraston työsuojeluosaston tarkastajan suorittamaan valvonta- ja tarkastustehtävän virastossa. Valvonta- ja tarkastustehtäviin määrättyyn viraston tarkastajaan ei sovelleta hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on riippumaton 1 momentin mukaista valvontatehtävää hoitaessaan.

Mitä muualla laissa säädetään viraston tehtävistä työsuojeluviranomaisena, sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriöön tilanteissa, joissa virasto on asiassa asianosaisena tai joka muuten koskee virastoa itseään.

26 §

Avustavien tehtävien siirtäminen yksityiselle taholle

Virasto voi hallintolain 3 §:ssä tarkoitetulla hallintosopimuksella siirtää viraston tämän lain 3 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän asianhallinnan avustavan tehtävän sellaiselle yksityiselle taholle, jolla on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Avustavia tehtäviä ovat virastolle annettavien ilmoitusten ja muiden asiakirjojen vastaanotto, lajittelu sekä asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen tallentaminen sähköisiä menetelmiä käyttäen asianhallinnan työjonoon. Avustavien tehtävien suorittajat toimivat viraston valvonnassa ja henkilötietojen käsittelijöinä viraston lukuun.

Julkisen hallinnon yhteisistä sähköisistä tukipalveluista säädetään hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016).

Avustavia tehtäviä hoitavaan sovelletaan hänen hoitaessaan näitä tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

27 §

Tietojärjestelmä- ja muiden palvelujen tuottaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sopimuksen perusteella tuottaa virastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä sekä tuottaa virastolle asiakirjojen ja tietoaineistojen käsittely- ja arkistointipalveluja.

Virasto voi tuottaa sopimuksen perusteella elinvoimakeskuksille asiakaspalveluja ja hallintolain 8 §:ssä tarkoitettua neuvontaa ympäristöalan tehtävissä.

28 §

Suoritteiden maksullisuus

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Viraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan suoritteiden maksuista säädetään kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

29 §

Muutoksenhaku

Viraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

30 §

Virka-apu

Viraston velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua ja oikeudesta saada sitä niiltä säädetään erikseen.

8 luku

Voimaantulo

31 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan aluehallintovirastoista annettu laki (896/2009) ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettu laki (669/2008).

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskukseen tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan virastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Muussa laissa tai asetuksessa lääninhallitukselle, alueelliselle ympäristökeskukselle, ympäristölupavirastolle taikka työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle tai työsuojeluviranomaiselle hoidettavaksi säädetty tämän lain 3 §:ssä tarkoitettu tehtävä kuuluu virastolle.

32 §

Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset

Jollei muualla laissa toisin säädetä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueilta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta virastoon siirtyvien tehtävien hoitamisen edellyttämät vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä käyttöomaisuus ja irtaimisto siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle.

Virastolle siirtyvät 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tämän lain voimaantuloon mennessä muodostuneet arkistot, rekisterit ja tietoaineistot, ellei niitä koskevista vastuista ja velvollisuuksista tämän tai muun lain nojalla erikseen säädetä tai muuta sovita.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät virastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

33 §

Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä. Mainittuja pykäliä sovelletaan myös työsopimussuhteisten työntekijöiden asemaan.

Valtiovarainministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa ministeriöön viraston pääjohtajan viran muutosylijohtajan nimikkeellä ja yleisen osaston osastopäällikön viran muutosjohtajan nimikkeellä. Nämä virat siirtyvät virastoon tämän lain tullessa voimaan. Valtiovarainministeriö voi lisäksi tarvittaessa ennen tämän lain voimaantuloa perustaa viraston toiminnan käynnistämisen kannalta välttämättömät virat, jotka siirtyvät virastoon tämän lain tullessa voimaan ja nimittää virkamiehet virkoihin niitä ensimmäisen kerran täytettäessä. Toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voi perustaa ministeriöön viraston osastopäällikön viran muutosjohtajan nimikkeellä. Virat siirtyvät virastoon tämän lain tullessa voimaan. Ministeriöön perustetun muutosylijohtajan viran nimike muuttuu pääjohtajaksi ja muutosjohtajan viran nimike muuttuu osastopäälliköksi virkojen siirryttyä virastoon.

Edellä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ministeriöön perustettuun virkaan tai virkasuhteeseen nimitetty muutosylijohtaja ja muutosjohtaja voivat ennen tämän lain voimaantuloa ratkaista viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat. Myös valtiovarainministeriö ja viraston osastoa toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ratkaista viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat ennen kuin 2 momentissa tarkoitetut virat tai virkasuhteet on täytetty. Jos muutosylijohtaja tai muutosjohtaja ovat esteellisiä ratkaisemaan viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat ja nimitykset, ratkaisee muutosylijohtajalle kuuluvat asiat valtiovarainministeriö ja muutosjohtajalle kuuluvat asiat toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat. Päätökset katsotaan viraston tekemiksi ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle. Valtiovarainministeriö ja viraston osastoa toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ennen tämän lain voimaantuloa 19 §:n 1 momentista, lukuun ottamatta viran erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, ja hallintolain 45 §:stä poiketen määrätä viraston osaston yksikön päälliköt tehtävään lain voimaantulosta lukien enintään yhdeksi vuodeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes virasto on lain voimaantulon jälkeen täyttänyt yksikön päällikön virat. Valtiovarainministeriö voi ennen lain voimaantuloa 20 §:stä, lukuun ottamatta viran erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, ja hallintolain 45 §:stä poiketen määrätä toimintayksikön johtajan tehtävään lain voimaantulosta lukien enintään yhdeksi vuodeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes toimintayksikön johtajan virka on täytetty. Valtiovarainministeriö ja viraston osastoa toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ennen tämän lain voimaantuloa hallintolain 45 §:stä poiketen määrätä yksikön päällikön alaisuudessa toimivan päällikön tehtävään lain voimaantulosta lukien enintään yhdeksi vuodeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes tehtävä on täytetty. Yksikön päällikön ja toimintayksikön johtajan sekä ryhmän päällikön tehtävään määrääminen edellyttää virkamiehen suostumusta. Lain voimaantullessa vireillä oleva ministeriön vireille panema viraston viran tai tehtävän täyttämistä koskeva asia tai muu viraston toiminnan käynnistämisen kannalta välttämätön asia siirtyy tämän lain voimaantullessa viraston käsiteltäväksi. Virasto voi täyttää yksikön päällikön virat tämän lain voimaantulon jälkeen ensimmäisen kerran valtion virkamieslain 5 c §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Määräajaksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies ja kyseinen virka siirtyvät virastoon johon viran tehtävät siirtyvät määräaikaisuuden keston ajaksi. Siirrettävän viran nimike ja tehtävät muutetaan vastaanottavan viraston tarpeita vastaaviksi ja määräaikaiseksi virkasuhteeksi uudelleenjärjestelyn toteutumishetkellä. Viran ja virkasuhteen tehtäviä voidaan muuttaa myös olennaisesti. Toimivalta edellä tarkoitetun viran ja tehtävien muuttamiseen on sillä virastolla, jonne määräajaksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies siirretään uudelleenjärjestelyn toteuttamishetkellä. (Uusi 4 mom.)

34 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

35 §

Eräiden lautakuntien ja toimielinten toimikautta koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen (676/2008) 4 §:n 1 momentin nojalla asetetut ammattihenkilöiden valvontalautakunta ja raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunta voivat jatkaa toimikautensa loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla. Myös adoptiolautakunta ja Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta voivat jatkaa toimikautensa loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla.

36 §

Kumotun lain tietojen antamista koskevan säännöksen soveltaminen eräissä sosiaali- ja terveysalan osaston tehtävissä sekä virka-apua koskevan säännöksen soveltaminen

Viraston sosiaali- ja terveysalan osaston sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontatehtävissä sovelletaan kumotun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 6 §:ää sellaisena kuin se on laeissa 292/2018 ja 593/2022.

Viraston toimintaan sovelletaan tämän lain 30 §:ssä säädetystä poiketen kumotun aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää virka-avusta.

Tämä pykälä on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.

37 §

Eräiden palvelujen tuottaminen virastolle

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on 27 §:ssä säädetystä poiketen velvollinen tuottamaan virastolle mainitussa pykälässä tarkoitettuja ja muita välttämättömiä palveluja, joita se on tuottanut lain voimaantullessa aluehallintovirastoille sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueille virastoon siirtyvien tehtävien osalta. Tätä momenttia sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2028 saakka, jonka jälkeen palvelujen tuottamiseen sovelletaan, mitä 27 §:ssä on säädetty.

2.

Laki

elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset

1 §

Elinvoimakeskusten asema ja toiminta-ajatus

Monialaisia erikseen säädettyjä kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä varten ovat valtion aluehallintoon kuuluvat elinvoimakeskukset. Elinvoimakeskukset kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

Elinvoimakeskukset edistävät elinvoimaa. *Elinvoimalla* tarkoitetaan tässä laissa kokonaisuutta, joka kuvaa alueen ja sen elinkeinotoiminnan kestävää kasvua ja puhdasta siirtymää, uudistumista ja kilpailukykyä sekä yrittäjyyden toimintaedellytyksiä, ruuantuotannon ja muun elinkeinotoiminnan kannattavuutta ja toimivia liikenneyhteyksiä, luonnonvarojen kestävää käyttöä, luonnon monimuotoisuutta ja ympäristön hyvää tilaa, huoltovarmuutta ja turvallisuutta, työvoiman osaamista, työllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia sekä muita alueen vetovoimaa lisääviä tekijöitä.

Elinvoimakeskukset toimivat asiakaslähtöisesti, digitalisaatiota hyödyntäen ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

2 §

Elinvoimakeskusten tehtäväryhmät ja tehtävät

Elinvoimakeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavissa tehtäväryhmissä:

1) alueellisen työllisyyden, osaavan työvoiman saatavuuden sekä kulttuurin edistäminen;

2) maa- ja puutarhatalous, maaseudun kehittäminen, kala- ja porotalous, elintarvikkeet, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus ja laatu, luonnonmukainen tuotanto, eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvinterveys sekä vesitalous;

3) liikennejärjestelmän toimivuus ja kestävyys, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot sekä maanteiden pito;

4) yritystoiminnan kestävä kasvu, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, kansainvälistyminen ja kilpailukyky sekä energiantuotanto;

5) työperusteinen maahanmuutto, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen;

6) luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistäminen sekä kulttuuriympäristön hoito, vesien ja meren hyvän tilan edistäminen, alueidenkäytön ja ilmastotyön edistäminen sekä ympäristökasvatus;

7) eräät tässä momentissa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvät Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen toimeenpanotehtävät sekä 2 kohdassa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvät Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtävät sekä delegoidut maksajavirastotehtävät.

Elinvoimakeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) alueiden kehittäminen, yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen, yritystoimintaa edistävä neuvonta, palveluohjaus ja verkostotyö sekä työelämän laadun edistäminen;

2) tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa, parantaa ympäristötietoutta sekä edistää ympäristöhankkeiden toteuttamista ja toteuttaa ympäristöhankkeita;

3) valvoa yleistä etua kalatalousasioissa ja sille laeissa hoidettaviksi säädetyissä vesitalousasioissa, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista ja valtion vesistörakenteista sekä edistää maa- ja metsätalouden vesienhallintaa.

Elinvoimakeskusten muista kuin 1 momentissa mainituista tehtävistä säädetään erikseen.

Elinvoimakeskusten 2 momentissa tarkoitetuista muista kuin yleisen edun valvonnan tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Elinvoimakeskusten organisaatio

Elinvoimakeskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä, osastorakenteesta sekä päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Elinvoimakeskusten sivutoimipaikoista ja osastoista määrätään tarkemmin elinvoimakeskusten työjärjestyksissä.

Kukin elinvoimakeskus jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Keskuksen osastorakenteen tulee:

1) perustua toiminnan tarpeisiin;
2) tukea keskuksen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja tehtävien tehokasta hoitamista;
3) edistää eri hallinnonalojen tehtävien organisoinnin yhdistämisellä saavutettavaa hyötyä.

Elinvoimakeskuksen osastorakenne ja tehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että siinä noudatetaan Euroopan unionin lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia tehtävien järjestämiselle, lainsäädäntöä sovelletaan kansallisesti yhdenmukaisesti ja siten, että asioiden ratkaiseminen toteutuu yhdenmukaisin periaattein.

Elinvoimakeskuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että molemmille tehtäväalueille kuuluvien asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

Elinvoimakeskuksilla on yhteinen sisäinen tarkastus, joka järjestetään 13 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

4 §

Elinvoimakeskusten toimivalta sekä toimialueet ja niiden laajentaminen

Elinvoimakeskus huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään.

Elinvoimakeskus voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan:
1) parantaa palvelujen saatavuutta ja varmistaa asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu;
2) tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä;
3) edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista;
4) turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus;
5) varmistaa yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisia elintärkeitä toimintoja; taikka
6) turvata alueellisesta luonteesta johtuvan tai riippumattomuutta tai puolueettomuutta edellyttävän tehtävän hoitaminen.

Elinvoimakeskusten toimialueiden laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Määräys tehdä määräaikaisesti toisen elinvoimakeskuksen tehtäviä

Elinvoimakeskuksen virkamies voidaan toisen elinvoimakeskuksen pyynnöstä asettaa enintään kolmen vuoden määräajaksi hänen virkapaikkaansa muuttamatta toisen elinvoimakeskuksen käytettäväksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä viranomainen. Jos elinvoimakeskukset eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, päätöksen asiassa tekee työ- ja elinkeinoministeriö. Päätöksessä on mainittava, missä laajuudessa virkamies on toisen elinvoimakeskuksen käytettävissä.

Virkamiehen vastaanottava elinvoimakeskus voi määrätä virkamiehen tekemään 1 momentissa tarkoitetussa päätöksessä mainitussa laajuudessa vastaanottavalle elinvoimakeskukselle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Määräyksen antaa keskuksen ylijohtaja.

2 luku

Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen

6 §

Elinvoimakeskusten ohjaus

Elinvoimakeskusten yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle, joka huolehtii myös keskusten hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muita keskusten yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta ohjauksesta.

Elinvoimakeskusten toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (*toimialaohjaus*).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä elinvoimakeskusten toimialaohjauksen menettelytavoista.

7 §

Elinvoimakeskusten strateginen suunnittelu ja tulosohjaus

Elinvoimakeskusten toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä alueiden näkemysten huomioon ottamiseksi laaditaan keskuksille niiden toiminnan yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten yhteinen strategia-asiakirja (*strateginen suunnittelu*). Lisäksi jokaiselle elinvoimakeskukselle laaditaan strateginen tulossopimus (*tulosohjaus*). Strategia-asiakirja ja tulossopimukset laaditaan hallituksen toimikaudeksi, ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehykset ja valtion talousarvio.

Työ- ja elinkeinoministeriö laatii strategia-asiakirjan yhdessä 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja tarvittavin osin maakuntien liittojen kanssa. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvoston yleisistunto.

Työ- ja elinkeinoministeriö laatii elinvoimakeskusten tulossopimukset yhdessä 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja maakuntien liittojen kanssa.

Elinvoimakeskusten toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Elinvoimakeskusten ohjauksen yhteensovittaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa elinvoimakeskusten ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan yhteensovittamisryhmän, jossa ovat edustettuina 6 §:n 2 momentissa mainitut toimialaohjaavat ministeriöt ja siinä tarkoitetut keskushallinnon virastot sekä elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Yhteensovittamisryhmän tehtävänä on käsitellä elinvoimakeskusten ja soveltuvin osin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kehys- ja talousarvio sekä tulossopimus- ja tilinpäätöskannanottoasiat sekä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu strategia-asiakirja, muut strategiset linjaukset ja laajat kahta tai useampaa keskusta koskevat kehittämishankkeet. Lisäksi yhteensovittamisryhmän tehtävänä on seurata elinvoimakeskusten alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi asettaa myös muita ryhmiä valmistelemaan ja linjaamaan 6 §:n 2 momentissa mainittujen toimialaohjaavien ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen yhteisiä kantoja ohjaukseen kuuluvissa asioissa.

Ohjauksen ja strategisen suunnittelun yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä sekä niiden tehtävistä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Elinvoimakeskuksen johtaminen

Elinvoimakeskusta johtaa ylijohtaja. Ylijohtaja vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja keskuksen yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle ja muille 6 §:n 2 momentissa mainituille ministeriöille ja siinä tarkoitetuille keskushallinnon virastoille.

Valtioneuvosto nimittää keskuksen ylijohtajan työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee asian yhteistoiminnassa 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen kanssa sekä pyytää asiassa ennen esityksen tekemistä lausunnot tai kuulee muutoin edellä tarkoitettuja ministeriöitä ja keskushallinnon virastoja.

Elinvoimakeskuksen osastoa johtaa osastopäällikkö. Osastopäällikkö vastaa keskuksen ylijohtajalle osaston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana keskuksen tuloksellisuutta.

Elinvoimakeskuksella on neuvoa antava johtoryhmä, joka tukee keskuksen ylijohtajaa keskuksen tulostavoitteiden saavuttamisessa ja toimintojen yhteensovittamisessa sekä muussa viraston johtamisessa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii keskuksen ylijohtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta määrätään keskuksen työjärjestyksessä.

10 §

Asioiden ratkaiseminen elinvoimakeskuksessa

Elinvoimakeskuksen ylijohtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty keskuksen muun virkamiehen ratkaistaviksi tai Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Keskuksen ylijohtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka keskuksen virkamies saa keskuksen työjärjestyksen mukaan ratkaista. Keskuksen ylijohtaja ei voi kuitenkaan ottaa ratkaistavak-

seen asiaa, joka kuuluu keskuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdassa mainittuihin tehtäviin tai mainitun pykälän 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin Euroopan maatalouden tukirahaston tai Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtäviin tai delegoituihin maksajavirastotehtäviin.

11 §

Elinvoimakeskuksen työjärjestys

Elinvoimakeskuksella on työjärjestys, jolla määrätään hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Elinvoimakeskuksen työjärjestyksestä päättää keskuksen ylijohtaja.

Elinvoimakeskuksen osastolla voi tarvittaessa olla työjärjestys, jolla voidaan antaa tarkempia määräyksiä osaston toimintojen järjestämisestä ja henkilöstön tehtävistä. Osaston työjärjestyksestä päättää osastopäällikkö. Ennen työjärjestyksestä päättämistä asia on käsiteltävä keskuksen johtoryhmässä.

12 §

Elinvoimakeskuksen virkojen täyttäminen

Elinvoimakeskuksen osastopäällikkö nimitetään virkaan valtion virkamieslain (750/1994) 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Osastopäällikön nimittää keskuksen ylijohtaja. Osastopäällikön nimittäminen valmistellaan yhteistoiminnassa osaston pääasiallista tehtäväryhmää ohjaavan ministeriön ja tarvittaessa muiden osaston tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa. Keskuksen ylijohtaja pyytää asiassa lausunnot tai muutoin kuulee kyseistä osastoa toimialaohjaavia ministeriöitä tai keskushallinnon virastoja ennen päätöksentekoa.

Keskuksen ylijohtaja nimittää osastopäällikön suorat alaiset ja määrää yksikön päälliköt tehtävään osastopäällikön esityksestä. Elinvoimakeskuksen osaston muun henkilöstön nimittää osastopäällikkö.

Keskuksen muun henkilöstön nimittää keskuksen ylijohtaja, jollei keskuksen työjärjestyksessä toisin määrätä.

Virkoja sijoitettaessa on otettava huomioon alueellinen läsnäolo ja hoidettavien tehtävien luonne.

Elinvoimakeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset

13 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskusten yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon sekä sisäinen tarkastuksen tehtäviä ja muita vastaavia palvelu-, yleishallinto- ja tietohallintotehtäviä sekä yleishallinnollisten ohjeiden antamista ja niiden soveltamisen ohjaamista varten on Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa myös suoraan valtionavustuslain (688/2001) nojalla myönnetyn valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat mainitun lain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät sekä elinvoimakeskusten lisäksi mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi hoitaa elinvoimakeskusten muun lain nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

1) vastata työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista;

2) seurata ja arvioida työvoimapalveluiden tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa;

3) hoitaa valtakunnallisia palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (*kansainvälisen rekrytoinnin palvelut*);

4) hoitaa palkkaturvalaissa (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalaissa (1108/2000) säädetyt palkkaturvan toimeenpanoon liittyvät tehtävät;

5) hoitaa työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvussa sille säädetyt tehtävät;

6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja;

7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa; sekä

8) hoitaa muut kuin 1–7 kohdassa tarkoitetut erikseen säädetyt tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyden monialaisesta edistämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi kunnille, hyvinvointialueille ja työvoimaviranomaisille myöntämien valtionavustusten maksamista koskevat valtionavustuslain 12 §:n mukaiset tehtävät.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamies esittelee elinvoimakeskuksen päätettäväksi hallintoasioita, jotka liittyvät keskuksen talouteen ja henkilöstöhallintoon. Näistä asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sopimuksen perusteella tuottaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikka ja organisaatio

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa on vastuualueita, joista määrätään keskuksen työjärjestyksessä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen 13 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tehtävien valvonnan hoitaminen on järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

15 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjaus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminta palvelee elinvoimakeskusten strategisia tavoitteita sekä työllisyyden edistämiselle asetettuja valtakunnallisia tavoitteita.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnolliset tulostavoitteet määrää työ- ja elinkeinoministeriö. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö ja se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen strategiseen ohjaukseen osallistuu soveltuvin osin 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu ohjauksen yhteensovittamisryhmä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tietohallintopalveluja ohjaavat ja niiden tulostavoitteista määräävät työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö yhdessä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminnan ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta johtaa johtaja, joka vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on johtamisen tukena johtoryhmä, joka avustaa johtajaa laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita koskevassa päätöksenteossa. Johtoryhmän kokoonpanosta määrätään Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksessä.

17 §

Asioiden ratkaiseminen Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, ellei niistä toisin säädetä tai keskuksen työjärjestyksessä toisin määrätä.

Johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka kuuluu Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimivaltaan.

18 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestys

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta määrätään keskuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksestä päättää keskuksen johtaja.

19 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen täyttäminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtajan nimittää työ- ja elinkeinoministeriö. Keskuksen muut virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa keskuksen johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa

Jos elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasian puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että keskus on tai on ollut asiassa myös asianosaisena, keskuksen on, jollei asian puolueetonta käsittelyä voida keskuksen sisäisin toimenpitein järjestää, pyydettävä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ministeriötä määräämään toinen elinvoimakeskus käsittelemään ja ratkaisemaan asia. Ministeriön päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

21 §

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Elinvoimakeskus toimii tehtäviinsä liittyen yhteistyössä ja sen edistäjänä toimialueensa paikallisten, alueellisten sekä valtakunnallisten ja kansainvälisten viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

22 §

Virka-apu

Elinvoimakeskuksen velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua ja oikeudesta saada sitä niiltä säädetään erikseen.

23 §

Kielivähemmistön palveluyksikkö

Elinvoimakeskuksella voi toimialaansa kuuluvien tehtävien hoitamiseksi olla erillinen alueen suomen- tai ruotsinkielistä taikka saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Palveluyksikkö voidaan perustaa myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen sekä yhtä useamman elinvoimakeskuksen yhteiseksi yksiköksi. Lisäksi palveluyksikkö voidaan perustaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä yhden tai useamman elinvoimakeskuksen yhteiseksi yksiköksi.

Kielivähemmistön palveluyksikön perustamisesta, tehtävistä, nimestä, toimialueesta ja toimipaikasta sekä virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Valtion edustaminen

Elinvoimakeskus kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa, jollei toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee. Elinvoimakeskuksen oikeudesta käyttää valtion puolesta asianomistajan puhevaltaa säädetään erikseen.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa sen tehtäviksi säädetyissä asioissa, jollei toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

Jos elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvan asian vaikutukset koskevat merkittävästi kahden tai useamman elinvoimakeskuksen toimialuetta, toimialaohjauksesta vastaava ministeriö päättää, mikä elinvoimakeskus toimii valtion edustajana asiassa. Ministeriön päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

25 §

Suoritteiden maksullisuus

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

27 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 13 §:n 3 momentti on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2027.

Tällä lailla kumotaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettu laki (897/2009).

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, työ- ja elinkeinokeskukseen, alueelliseen ympäristökeskukseen, tiepiireihin tai Merenkulkulaitoksen yhteysalusliikenneyksikköön tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan elinvoimakeskusta, jos tehtävät liittyvät 2 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa elinvoimakeskukselle säädettyihin tehtäviin. Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukseen tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta.

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella, jos tehtävät liittyvät 2 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa elinvoimakeskukselle säädettyihin tehtäviin, tarkoitetaan:

1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Uudenmaan elinvoimakeskusta;

2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Lounais-Suomen elinvoimakeskusta;

3) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Kanta-Hämeen maakunnan osalta Sisä-Suomen elinvoimakeskusta;

4) Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Päijät-Hämeen maakunnan osalta Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusta;

5) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Itä-Suomen elinvoimakeskusta;

6) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Keski-Suomen elinvoimakeskusta;

7) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskusta;

8) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Pohjanmaan elinvoimakeskusta;

9) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Pohjois-Suomen elinvoimakeskusta;
10) Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Lapin elinvoimakeskusta.

28 §

Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset

Jollei muussa laissa toisin säädetä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta elinvoimakeskukseen siirtyvien 2 §:ssä tarkoitettujen tai muualla laissa elinvoimakeskukselle säädettyjen tehtävien arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan vastaavalle alueellisesti toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle.
Jollei muussa laissa toisin säädetä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen siirtyvien tehtävien arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle.
Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät elinvoimakeskukselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

29 §

Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä. Mainittuja pykäliä sovelletaan myös työsopimussuhteisten työntekijöiden asemaan.
Työ- ja elinkeinoministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa elinvoimakeskusten ylijohtajien virat työ- ja elinkeinoministeriöön, josta virat siirtyvät elinvoimakeskuksiin tämän lain tullessa voimaan.
Edellä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työ- ja elinkeinoministeriöön perustettuun virkaan nimitetty ylijohtaja voi ennen tämän lain voimaantuloa ratkaista elinvoimakeskuksen käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat. Myös työ- ja elinkeinoministeriö ja ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ratkaista keskuksen käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat ennen kuin 2 momentissa tarkoitetut virat on täytetty. Päätökset katsotaan keskuksen tekemiksi ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan keskukselle. Lain voimaantullessa vireillä oleva ministeriön vireille panema keskuksen viran tai tehtävän täyttämistä koskeva asia tai muu keskuksen toiminnan käynnistämisen kannalta välttämätön asia siirtyy tämän lain voimaantullessa keskuksen käsiteltäväksi.
Jos elinvoimakeskuksen ylijohtajaa ei ole nimitetty ennen lain voimaantuloa, ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, nimittää osastopäällikön sekä määrää yksikön päälliköt tehtävään yhteistoiminnassa osaston muiden tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa lain voimaantulosta lukien enintään kuudeksi kuukaudeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes keskus on lain voimaantulon jälkeen täyttänyt osastopäällikön virat ja määrännyt yksikön päälliköt tehtävään.

Määräajaksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies ja kyseinen virka siirtyvät virastoon johon viran tehtävät siirtyvät määräaikaisuuden keston ajaksi. Siirrettävän viran nimike ja tehtävät muutetaan vastaanottavan viraston tarpeita vastaaviksi ja määräaikaiseksi virkasuhteeksi uudelleenjärjestelyn toteutumishetkellä. Viran ja virkasuhteen tehtäviä voidaan muuttaa myös olennaisesti. Toimivalta edellä tarkoitetun viran ja tehtävien muuttamiseen on sillä virastolla, jonne määräajaksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies siirretään uudelleenjärjestelyn toteuttamishetkellä. (Uusi 5 mom.)

30 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

3.

Laki

Ahvenanmaan valtionvirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Asema ja toiminta-ajatus

Ahvenanmaan maakunnassa toimii Ahvenanmaan valtionvirasto. Valtionvirasto hoitaa sille säädettyjä toimeenpano- ja valvontatehtäviä ja turvaa niihin liittyvien valtion palvelujen saatavuutta Ahvenanmaan maakunnassa.

Valtionvirasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

2 §

Toimipaikka

Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa.

3 §

Toimiala ja tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa sille valtakunnan lainsäädännössä erikseen säädetyt tehtävät seuraavilla toimialoilla:

1) väestökirjanpito;
2) julkisen notaarin tehtävät;
3) holhoustoimi;
4) veronkanto;
5) alkoholihallinto;
6) liikennehallinto;
7) maataloushallinto;
8) kilpailu- ja kuluttajansuojahallinto.

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa eräistä erikseen säädetyistä oikeusturvatehtävistä.

Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtii toimivaltansa rajoissa Ahvenanmaan maakunnan alueella varautumisen ja valmiussuunnittelun tehtävistä. Niiden yhteensovittamisesta Ahvenanmaan itsehallintoviranomaisten kanssa säädetään erikseen. Maaherran ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä väestönsuojelussa säädetään erikseen.

Ahvenanmaan valtionvirasto toimii Ahvenanmaan valtuuskunnan sihteeristönä ja sillä voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

4 §

Valtion edustaminen

Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

2 luku

Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus

5 §

Ohjaus

Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle.

Ahvenanmaan valtionvirastoa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ne keskushallinnon virastot, joiden tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Ohjaavat ministeriöt vastaavat toimialoillaan siitä, että Ahvenanmaan valtionviraston ja valtakunnan viranomaisten yhteistyö tukee valtion palvelujen järjestämistä ja saatavuutta yhdenvertaisesti valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan alueella.

Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

6 §

Tulossopimus

Ahvenanmaan valtionviraston toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten tulossopimus.

Valtiovarainministeriö laatii Ahvenanmaan valtionviraston tulossopimuksen yhdessä 5 §:ssä mainittujen virastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa.

3 luku

Johtaminen

7 §

Johtaminen

Ahvenanmaan valtionvirastoa johtaa maaherra. Maaherra vastaa viraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tulostavoitteiden saavuttamisesta valtiovarainministeriölle ja muille 5 §:ssä mainituille ohjaaville ministeriöille.

8 §

Ratkaisuvalta ja virkojen täyttäminen

Maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Maaherra voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista.

Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa maaherra.

9 §

Työjärjestys

Ahvenanmaan valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta määrätään viraston työjärjestyksellä. Viraston työjärjestyksestä päättää maaherra.

10 §

Hallintopalveluiden järjestäminen

Valtionvirastolla on oikeus saada tukea 5 §:ssä mainituilta ministeriöiltä ja siinä tarkoitetuilta keskushallinnon virastoilta tulossopimuksessa erikseen sovitun mukaisesti tai siten kuin tarvittaessa erikseen säädetään.

Valtionvirastolla on tarvittaessa oikeus saada tukea hallintopalveluiden järjestämisessä Lupa- ja valvontavirastolta.

11 §

Hallintopäällikön erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallintopäällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto sekä perehtyneisyys viran tehtäväalaan ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

4 luku

Erinäiset säännökset

12 §

Virka-apu

Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa muille valtakunnan viranomaisille virka-apua ja oikeudesta saada sitä niiltä säädetään erikseen.

13 §

Suoritteiden maksullisuus

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista säädetään kuitenkin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

14 §

Muutoksenhaku

Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

4.

Laki

kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain (346/1997) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1384/2009, seuraavasti:

12 §

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1385/2009, seuraavasti:

18 §

Toimivaltainen viranomainen ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen sovellettavassa lainsäädännössä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena, luonnonsuojelulaissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa ja jätelaissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii Lupa- ja valvontavirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

6.

Laki

adoptiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan adoptiolain (22/2012) 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 86 §:n 1 momentti, 87 §:n 1 momentti, 89 § ja 91 §:n 1 ja 3 momentti sekä 92 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 21 §, 22 §:n 1 momentti, 87 §:n 1 momentti ja 92 §:n 3 momentti laissa 622/2022, seuraavasti:

21 §

Adoptioneuvonnan pyytäminen

Lapsen vanhemman, joka aikoo antaa alaikäisen lapsensa adoptiolapseksi, ja henkilön, joka aikoo adoptoida alaikäisen lapsen, on pyydettävä adoptioneuvonnan järjestämistä siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella hänen kotikuntansa sijaitsee, tai Lupa- ja valvontaviraston luvan saaneelta adoptiotoimistolta.

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Adoptioneuvontaa saavat antaa hyvinvointialueet sekä adoptiotoimistot, jotka ovat saaneet Lupa- ja valvontaviraston luvan harjoittaa adoptioneuvontaa (*adoptioneuvonnan antajat*).

— —

86 §

Adoptiolautakunta

Erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa toimii Lupa- ja valvontavirastossa oleva adoptiolautakunta.

— —

87 §

Lupa adoptiotoimiston ylläpitämiseen ja kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää luvan adoptiotoimiston ylläpitämiseen hyvinvointialueelle, Suomessa rekisteröidylle yhdistykselle sekä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröidylle yhdistykselle ja muulle vastaavalle yhteisölle.

— —

89 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai adoptiolautakunta voi peruuttaa 87 §:n nojalla myöntämänsä luvan, jos adoptioneuvontaa tai kansainvälistä adoptiopalvelua annettaessa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos toiminnassa havaitaan puutteellisuuksia tai epäkohtia eikä niitä ole viraston tai lautakunnan asettamassa määräajassa korjattu tai poistettu.

91 §

Tietojen antaminen

Adoptioneuvonnan antaja ja palvelunantaja ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan maksutta sosiaali- ja terveysministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja adoptiolautakunnalle näiden pyytämät valvontaa tai muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

— —

Sosiaali- ja terveysministeriöllä, Lupa- ja valvontavirastolla ja adoptiolautakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat tiedot ja selvitykset.

92 §

Asiakirjojen säilyttäminen ja siirtäminen

— —

Jos adoptiotoimisto tai palvelunantaja lopettaa tässä laissa tarkoitetun toimintansa, 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on siirrettävä sen hyvinvointialueen säilytettäviksi, jolle Lupa- ja valvontavirasto antaa tehtäväksi ottaa vastaan asiakirjat.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

7.

Laki

asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 2 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1401/2009, seuraavasti:

2 luku

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä asiakirjat. Jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionviraston on kuitenkin säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisissä tapauksissa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-

asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

— —

4 a §

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

— —

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäsosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, päätöstä haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.

— —

20 §

Osakkeenostajien kokous

— —

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädetyssä järjestyksessä koolle, Lupa- ja valvontaviraston tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

8.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 18 ja 45 §:n sekä 9 luvun 6 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 6 luvun 18 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti, sekä 9 luvun 6 §:n 4 momentti ja 13 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 luvun 45 §:n 2 momentti laissa 183/2019, seuraavasti:

6 luku

Yhtiökokous

18 §

Koolle kutsuminen

— —

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Lupa- ja valvontaviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

45 §

Vakuuden asettaminen lunastushinnasta ja lunastushinnan tallettaminen

— —

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

— —

9 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

Toiminnantarkastus

6 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

— —

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toiminnantarkastajan määrää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

13 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, erityisen tarkastuksen toimittamista haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.

— —

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

9.

Laki

avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan avioliittolain (234/1929) 22 § ja 23 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 § laeissa 101/1991, 1387/2009 ja 623/2022 sekä 23 §:n 3 momentti laissa 1387/2009, seuraavasti:

22 §

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat Lupa- ja valvontavirastolle.

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä huolehtii hyvinvointialue. Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet Lupa- ja valvontavirastolta luvan tähän toimintaan.

23 §

— —

Myöntäessään luvan Lupa- ja valvontavirasto voi samalla antaa tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa Lupa- ja valvontavirastolle toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

10.

Laki

eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan eurooppaosuuskuntalain (906/2006) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1416/2009, seuraavasti:

8 §

Osuuskunnan kokous

— —

Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä ajassa. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toimivaltainen viranomainen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

11.

Laki

eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eurooppayhtiölain (742/2004) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1410/2009, seuraavasti:

8 §

Yhtiökokous

— —

Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomainen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä järjestyksessä. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toimivaltainen viranomainen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

12.

Laki

hallintolain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolain (434/2003) 58 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1408/2009, seuraavasti:

58 §

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

13.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti, 7 luvun 51 §:n 1 momentti ja 7 a luvun 33 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti laissa 1395/2009 sekä 7 luvun 51 §:n 1 momentti ja 7 a luvun 33 §:n 1 momentti laissa 899/2017, seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

18 §

Ahvenanmaan valtionviraston kielto eräissä asioissa

Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä 16 §:ssä tarkoitetun kiellon asiassa, joka koskee asunnon tai muun kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta annettujen säännösten vastaista menettelyä Ahvenanmaan maakunnassa, jos lainvastaisuus on ilmeinen ja säännösten soveltamiskäytäntö tämänkaltaisessa asiassa on vakiintunut. Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Elinkeinonharjoittaja voi saattaa 1 momentissa tarkoitetun kieltopäätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Ahvenanmaan valtionvirasto voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Ennen kuin Ahvenanmaan valtionvirasto määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon, sen on varattava elinkeinonharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Määrätessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon Ahvenanmaan valtionviraston on tehtävä kirjallinen päätös ja huolehdittava sen antamisesta tiedoksi asianosaisille.

20 §

Valvonta

— —

Kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovat kuluttaja-asiamies ja Ahvenanmaan maakunnassa lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

7 a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

14.

Laki

asianajajista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 6 §n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 469/2017, seuraavasti:

6 §

Asianajajayhdistyksen hallituksen on valvottava, että asianajajat esiintyessään tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona sekä muussakin toiminnassaan täyttävät velvollisuutensa. Asianajajayhdistyksen hallitus tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä. Asianajaja on velvollinen antamaan hallitukselle tiedot, joita tätä valvontaa varten tarvitaan. Asianajajan on myös sallittava hallituksen määräämän henkilön suorittaa tarkastus hänen toimistossaan, jos hallitus katsoo sen valvontaa varten tarpeelliseksi, sekä tällöin esitettävä ne asiakirjat, joiden tutkimista tarkastuksen toimittaminen edellyttää. Hallituksen jäsen ja tarkastuksen toimittaja eivät saa oikeudettomasti ilmaista sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka he valvontaa suorittaessaan ovat saaneet tietää.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

15.

Laki

asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain (1072/1994) 19 §, 51 a §:n 3 momentti, 54 §:n 1 ja 2 momentti sekä 66 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 19 § ja 51 a §:n 3 momentti laissa 1607/2009 sekä 54 §:n 1 ja 2 momentti ja 66 §:n 3 momentti laissa 1402/2009, seuraavasti:

19 §

Koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädetyssä järjestyksessä koolle, Lupa- ja valvontaviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

51 a §

Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen

— —

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä. Jos asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määrää toiminnantarkastajan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

54 §

Erityinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea Lupa- ja valvontavirastolta tarkastajan määräämistä. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, tarkastajan määräämistä haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

— —

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

— —

Milloin Valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menetelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädetyt velvollisuutensa, Valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi Lupa- ja valvontavirasto. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, uhkasakon määrää kuitenkin maksettavaksi Ahvenanmaan valtionvirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

16.

Laki

avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 5 luvun 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1444/2015, seuraavasti:

5 luku

Avoimen yhtiön selvitystila

7 §

Lunastusriidat

Jos lunastustarjous on hylätty mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten, kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saatettava kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, lunastushinta talletetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonneen vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

17.

Laki

eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain (768/2004) 4 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1238/2023, seuraavasti:

4 a §

Valvonta ja hallintopakko

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus valvontaa varten:

— —

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä ei ole noudatettu, Lupa- ja valvontaviraston on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastainen menettely. Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua määräystä, Lupa- ja valvontavirasto voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annetun määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa; tai

3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti on tehty.

Lupa- ja valvontaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakosta sekä teettämis- ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

18.

Laki

hedelmöityshoidoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hedelmöityshoidosta (1237/2006) annetun lain 6 §:n 4 momentti, 22 ja 24 §, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti, 22 ja 24 §, 26 §:n 2 momentti ja 27 §:n 1 momentti laissa 254/2018 sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1415/2009, seuraavasti:

6 §

Sukusolujen ja alkioiden hävittäminen

— —

Palvelujen antajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos sen tiedossa on, että tietyn luovuttajan sukusoluja ei ole käytetty hedelmöityshoitoon ennen niiden hävittämistä.

22 §

Luovutusrekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä hedelmöityshoitoa varten tehdyistä sukusolujen ja alkioiden luovutuksista *(luovutusrekisteri)* . Rekisteriin talletetaan palvelujen antajan ilmoituksen perusteella luovuttajan yksilöintitiedot sekä tieto luovuttajan tunnuksesta, mahdollisesta 16 §:n 2 momentissa tarkoitetusta isyyden vahvistamista koskevasta suostumuksesta ja sen peruutuksesta sekä siitä, onko kyse siittiöiden, munasolujen vai alkioiden luovutuksesta.

24 §

Lupa

Sukusolujen ja alkioiden varastointiin ja hedelmöityshoidon antamiseen on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa. Lupa voidaan myöntää sellaiselle terveydenhuollon toimintayksikölle tai erikoislääkärille, jolla on toiminnan edellyttämä erityisasiantuntemus ja henkilökunta sekä asianmukaiset tilat ja laitteet toimintaa varten ja joka esittää selvityksen 9 §:ssä tarkoitetun neuvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lupa voidaan myöntää myös niin, että se koskee vain tiettyä varastointi- tai hoitomenetelmää.

26 §

Toimintatiedot ja toiminnan tarkastus

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan tarkastettavaksi.

27 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa 24 §:ssä tarkoitetun luvan, jos sukusolujen tai alkioiden varastoinnissa taikka hedelmöityshoidossa on olennaisesti rikottu toimintaa koskevia säännöksiä. Jos toiminnassa esiintyy puutteita tai epäkohtia, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu, taikka peruuttaa luvan, jos puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

— —

28 §

Toiminnan lopettaminen

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäviksi Lupa- ja valvontaviraston määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa Lupa- ja valvontaviraston arkistoon.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

19.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 3 momentti ja 21 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 418/2009, seuraavasti:

5 §

— —

Ennen kuin oikeusministeriö päättää vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa, sen on hankittava Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Jos Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hoitoseuraamuksen täytäntöönpano Suomessa ei ole perusteltua hoidon tarkoituksen saavuttamiseksi, sitä ei saa määrätä täytäntöönpantavaksi Suomessa.

7 §

— —

Päättäessään vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon jatkamisesta oikeusministeriön on määrättävä, että seuraamus pannaan täytäntöön Lupa- ja valvontaviraston lausunnon mukaisesti tahdosta riippumattomana psykiatrisena sairaalahoitona. Suomeen siirrettyä henkilöä ei vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen perusteella saa pitää tahdosta riippumattomassa hoidossa pidempään kuin vieraassa valtiossa on määrätty. Hoidossapidon kokonaiskestoa laskettaessa on vähennettävä aika, jonka hoitoseuraamukseen määrätty on täytäntöönpanon siirtämisen perusteena olleen rikoksen johdosta ollut vapautensa menettäneenä. Suomen lain mukaisten tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten selvittämisestä ja selvityksen käynnistämisen ajankohdasta säädetään mielenterveyslain 4 b luvun 22 o §:ssä.

21 §

— —

Oikeusministeriö tekee hoitoseuraamuksesta 1 momentissa tarkoitetun päätöksen Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

20.

Laki

kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain (1101/2022) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 9 § seuraavasti:

5 §

Oikeutettu yksikkö kotimaisia edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Lupa- ja valvontavirasto ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä panna vireille kotimaisen edustajakanteen valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa.

— —

6 §

Oikeutettu yksikkö rajat ylittäviä edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Lupa- ja valvontavirasto ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa panna vireille rajat ylittävän edustajakanteen toisessa ETA-valtiossa, jos elinkeinonharjoittajan menettely loukkaa kuluttajien yhteisiä etuja Suomessa 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

— —

9 §

Edustajakanteista tiedottaminen

Kuluttaja-asiamiehen, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Finanssivalvonnan, Liikenne- ja viestintäviraston, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen, Lupa- ja valvontaviraston ja tietosuojavaltuutetun sekä oikeutetuksi yksiköksi nimetyn järjestön on tiedotettava yleisölle verkkosivustoillaan vireille panemistaan edustajakanteista, niiden käsittelyvaiheista sekä niiden johdosta annetuista ratkaisuista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 9, 52 ja 68 § sekä 79 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 9 § laissa 762/2022, 52 § laeissa 1394/2009, 908/2013 ja 992/2021, 68 § laissa 1394/2009 sekä 79 §:n 2 momentti laissa 992/2021, seuraavasti:

9 §

Lupaviranomaisen on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sille kunnalle, jonka alueelle hanke sijoittuu tai jonka alueella hankkeen vaikutukset ilmenevät. Jos hankkeella on seudullista merkitystä, on tilaisuus varattava myös maakunnan liitolle ja Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirastolle on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa toimituksen päättymisajankohdasta maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty talletettavaksi, Lupa- ja valvontavirastoon.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa Lupa- ja valvontavirastoon. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä *maksutalletuslaki* , säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava Lupa- ja valvontavirastolle tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, Lupa- ja valvontaviraston on annettava tallettamisesta tieto Virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiantona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottokaaressa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädetyssä ajassa, Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty talletettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunottokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, Lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

79 §

— —

Kun Lupa- ja valvontaviraston korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

22.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 2 momentin 5 kohta sekä

muutetaan 2 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

— —

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

— —

6) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin sekä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin 9–11 artiklan ja 19–26 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

23.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena kuin se on laissa 293/2016, seuraavasti:

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatrin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 5 luvun 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

8 §

Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä muissa tapauksissa

— —

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainitun ulkomaisen järjestön tai viranomaisen hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle, Lupa- ja valvontavirastolle tai Viestintävirastolle kunkin valvontavaltaan kuuluvassa asiassa. Mainitulle viranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen tarpeettomasti viivytä asian ratkaisua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

positiivisesta luottorekisteristä annetun lain 28 ja 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan positiivisesta luottatietorekisteristä annetun lain (739/2022) 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 28 § osaksi laissa 189/2023, seuraavasti:

28 §

Valvontaviranomaiset ja kehotus

Edellä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 3 §:ssä tarkoitettujen perintätoiminnan harjoittajien osalta ilmoitus- ja ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

Jos Tulorekisteriyksikkö havaitsee puutteita 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisessa, se voi kehottaa kyseessä olevaa ilmoitusvelvollista oikaisemaan puutteet määräajassa. Jos ilmoitusvelvollinen ei kehotuksesta huolimatta oikaise puutteita, Tulorekisteriyksikkö voi saattaa asian Finanssivalvonnan tai Lupa- ja valvontaviraston tietoon valvontatoimenpiteiden käynnistämiseksi.

29 §

Valvontaviranomaisen ja Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeus

Finanssivalvonnalla ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ilmoitusvelvolliselta ja Tulorekisteriyksiköltä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus luovuttaa tiedot oma-aloitteisesti tai pyynnöstä.

Finanssivalvonnalla ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Tulorekisteriyksikölle oma-aloitteisesti tai pyynnöstä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamiseen liittyvän valvonta-asian selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

pysäköinnin valvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 ja 3 momentti, seuraavasti:

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitetun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

— —

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Lupa- ja valvontaviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämistä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimesta.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatointa ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista Lupa- ja valvontaviraston on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

27.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1–4, 6 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1389/2009, seuraavasti:

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava Lupa- ja valvontavirastoon, ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan. Jos suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä hänen pitäisikään tietää, kenelle suoritus on toimitettava tai kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta 1 momentissa tarkoitetulle virastolle.

Mitä jäljempänä säädetään talletuksen vastaanottaneesta virastosta, sovelletaan siihen virastoon, jolle 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle. Jos suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ilmoitus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämisestä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Tallettamisesta on suoritusvelvollisen ilmoitettava talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useammat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on vaatinut talletuksen vastaanottaneelta virastolta talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Jos tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, talletuksen vastaanottanut virasto ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei Lupa- ja valvontavirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, vaikka hän ei olisi pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua talletuksen vastaanottaneelta virastolta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 7 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1175/2009, seuraavasti:

7 §

— —

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

29.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 10 §:n 4 momentti ja 71 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 4 momentti laissa 794/1998 ja 71 §:n 3 momentti laissa 365/2017, seuraavasti:

10 §

Velkojatoimikunta

— —

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työllisyysalueella on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoimaviranomaista edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

— —

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle työllisyysalueelle. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

30.

Laki

löytötavaralain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan löytötavaralain (778/1988) 21 a §:n 1 momentti, 25 ja 25 a § sekä 25 b §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1397/2009, seuraavasti:

21 a §

Luvan myöntämisen edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

— —

25 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Lupa- ja valvontavirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

25 a §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, Lupa- ja valvontavirasto voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:
1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
2) 21 a §:ssä säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole Lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; taikka
4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1386/2009, seuraavasti:

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu Lupa- ja valvontavirastolle, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 17 §:n 2 momentti, 7 luvun 7 §:n 1 ja 3 momentti ja 18 luvun 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1413/2009, seuraavasti:

5 luku

Yhtiökokous

17 §

Koolle kutsuminen

— —

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Lupa- ja valvontaviraston tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

7 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakemus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

— —

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

11 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

— —

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

33.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 5 luvun 18 §:n 2 momentti ja 40 §, 7 luvun 7 §:n 4 momentti ja 15 §:n 1 ja 3 momentti sekä 26 luvun 9 §:n 2 momentti, seuraavasti:

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

18 §

Kokouksen koolle kutsuminen

— —

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Lupa- ja valvontaviraston on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

40 §

Valinnan laiminlyönti

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitetun hakemuksen edustajiston vaalin järjestämisestä voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

7 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

7 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

— —

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määräyksen antaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

15 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Jäsen voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakemus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle. Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

— —

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtiovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

— —

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta

saada lunastushintaa takaisin. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

34.

Laki

perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perintökaaren (40/1965) 22 luvun 7 §:n 2 momentti ja 25 luvun 8 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1392/2009, seuraavasti:

22 luku

Erityisjälkisäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta

7 §

— —

Kun on kysymys määräyksestä yleishyödylliseen tarkoitukseen, voi Lupa- ja valvontavirasto määrätä sopivan henkilön ajamaan kannetta.

25 luku

Jäämistöön kuuluvan maatilan jakamisesta

8 §

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa sovelletaan tämän luvun säännöksiä, pesänjakajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osakkaan vaatimuksesta hankittava elinvoimakeskukselta, jonka alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi kuuluvan maatilan talouskeskus sijaitsee, lausunto siitä:

— —

Jos osakas ei hyväksy elinvoimakeskuksen lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista Ruo-

kaviraston lausunnon. Ruokaviraston tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Elinvoimakeskuksen ja Ruokaviraston on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

35.

Laki

rikoslain 22 luvun 5 §:n ja 30 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 22 luvun 5 §:n 4 kohta ja 30 luvun 12 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 22 luvun 5 §:n 4 kohta laissa 373/2009 ja 30 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 411/2011, seuraavasti:

22 luku

Sikiön, alkion ja perimän loukkaamisesta

5 §

Laiton sukusolujen käyttö

Joka

— —

4) varastoi sukusoluja tai alkioita taikka antaa hedelmöityshoitoa ilman hedelmöityshoitolain 24 §:ssä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai vastoin mainitun lain 6 §:n 3 momentissa säädettyä aikarajoitusta taikka

— —

on tuomittava *laittomasta sukusolujen käytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

30 luku

Elinkeinorikoksista

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholijuoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholijuoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

36.

Laki

rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2014, seuraavasti:

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

— —

3 a) Lupa- ja valvontavirastolle rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki

ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ryhmärakennuttamislain (190/2015) 23 §:n 2 momentti ja 27 §, seuraavasti:

23 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

— —

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä asiakirjat. Jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionviraston on kuitenkin säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisissä tapauksissa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

— —

27 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan viraston näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään lisäksi Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 3 ja 7 kohta sekä 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 647/2021 ja 7 kohta laissa 1136/2023 sekä 27 § laissa 1137/2019, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

— —

3) elinvoimakeskukset, joiden toimialueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet;

— —

7) Oikeuspalveluvirasto, Ulosottolaitos, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto, Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja Lupa- ja valvontavirasto;

— —

27 §

Saamen kielen avustaja

Lupa- ja valvontavirastossa, elinvoimakeskuksessa, Digi- ja väestötietovirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

39.

Laki

turvallisuustutkintalain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 439/2023, seuraavasti:

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

— —

Ilmoitusvelvollisuus on myös:

— —

3) Lupa- ja valvontavirastolla ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolla;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

40.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1161/2013, seuraavasti:

2 luku

Ulosottoperusteet

2 §

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

— —

6) valtioneuvoston, ministeriön ja valtion keskushallintoon kuuluvan viraston päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

41.

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaalilain (714/1998) 11 §:n 1 momentti, 99 §:n 2 momentti ja 192 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 1 momentti ~~laissa 271/2013,~~ja 99 §:n 2 momentti laissa / sekä 192 § laissa 1132/2019, seuraavasti:

11 §

Vaalipiirilautakunta

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on toimialueillaan hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Sen toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu. ~~Vaalipiirilautakunnat asettaa Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunnan asettaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.~~

— —

99 §

Asiakirjojen ~~ja tarvikkeiden~~ säilyttäminen

— —

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. ~~Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava Lupa- ja valvontavirastolle säilytettäviksi.~~Vaalipiirilautakunta luovuttaa edellä tarkoitetut asiakirjat säilytettäviksi Lupa- ja valvontavirastolle, Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunta kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle.

192 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1-4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät, sekä sille 11 ja 99 §:ssä säädetyt tehtävät.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

42.

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valmiuslain (1552/2011) 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 38 §:n 2 ja 3 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 49 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §:n 2 momentti, 74 §, 86 §:n johdantokappale, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103, 103 a ja 126 §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 66 §:n 1 momentti, 74 § sekä 86

§:n johdantokappale laissa 706/2022, 70 §:n 2 momentti laissa 631/2022, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103 ja 103 a § laissa 1099/2024 ja 126 § laissa 1188/2022, seuraavasti:

29 §

Valvonta- ja ilmoitusvelvollisuus

Väestön toimeentulon turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä Lupa- ja valvontavirastolle tiedot sellaisten päivittäistavarahuollon piiriin kuuluvien kulutushyödykkeiden kysyntä- ja tarjontatilanteesta, joilla on huomattava merkitys väestön toimeentulolle ja kansanterveydelle. Lisäksi elinkeinonharjoittajan on pyydetyssä laajuudessa ilmoitettava hyödykkeen hinta tai hinnoitteluperuste ja niiden muutokset, jos se on hintavalvontaa varten välttämätöntä.

— —

32 §

Vähittäiskaupan säännöstely

— —

Säännöstelyn ohjaus ja toimeenpano kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnille. Kunnat myöntävät ostoluvat, vastaavat alueellaan ostolupahallinnosta ja tiedottavat ostolupamenettelystä.

33 §

Muun kaupan säännöstely

— —

Valtioneuvoston asetuksella säädetään säännöstelyn alaisista hyödykkeistä sekä säännöstelyssä noudatettavasta menettelystä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tässä pykälässä tarkoitetun kaupan yleisestä säännöstelystä ja säännöstelyn valvonnasta. Elinvoimakeskus myöntää toimialueellaan 1 momentissa tarkoitetut ostoluvat.

34 §

Teollisuustuotannon säännöstely

— —

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskus vastaavat teollisuustuotannon säännöstelystä ja valvonnasta.

38 §

Sähkön käytöstä perittävä ylitysmaksu

— —

Ylitysmaksun perinnästä on voimassa, mitä verojen ja maksujen perinnästä on säädetty. Ylitysmaksun kantaa sähkön vähittäismyyjä. Ylitysmaksujen kantamista valvovat elinvoimakeskukset.

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ostaa sähköä yli kulutuskiintiön määrän ilman ylitysmaksua väestön toimeentulon tai maanpuolustuksen kannalta välttämättömään tarkoitukseen.

41 §

Lämmityspolttoöljyn säännöstely

— —

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ylittää kiintiö, jos se on välttämätöntä väestön terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi. Perusteista ylittää kiintiö säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

— —

Tarkemmat säännökset lämmityspolttoöljyn säännöstelyn toimeenpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskus vastaavat säännöstelyn valvonnasta.

42 §

Maakaasun käytön rajoittaminen

— —

Elinvoimakeskukset määrittävät toimialueillaan ne tarkoitukset, joihin maakaasun käyttö on 1 momentin nojalla sallittu.

Rajoituksen noudattamista valvovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti Energiavirasto, maakaasumarkkinalaissa (587/2017) tarkoitettu verkonhaltija sekä toimialueellaan elinvoimakeskus.

45 §

Puun ja turpeen saannin turvaaminen

Maan talouselämän, energiahuollon ja välttämättömän rakentamisen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinvoimakeskus voi päätöksellään velvoittaa maanomistajan, puutavaran tai turpeen omistajan taikka puun hakkuu- tai turpeen otto-oikeuden haltijan luovuttamaan puuta, puutavaraa ja turvetta elinvoimakeskukselle sekä Puolustusvoimille.

Metsäkeskus on pyynnöstä velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua elinvoimakeskukselle sekä Puolustusvoimille 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

49 §

Aloitus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennushankkeen aloitus- ja jatkamisluvan. Lupa- ja valvontavirasto myöntää kuitenkin aloitus- ja jatkamisluvan alueellisesti merkittäville hankkeille ja ympäristöministeriö valtakunnallisesti merkittäville hankkeille. Alueellisesti merkittävät ja valtakunnallisesti merkittävät hankkeet määritellään valtioneuvoston asetuksella.

— —

66 §

Tietojärjestelmäalan valmiusyksikkö ja sen tehtävät

Sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi, niihin kohdistuvien tietoturvauhkien torjumiseksi ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työ- ja elinkeinoministeriö voi liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä perustaa elinvoimakeskuksiin alueellisia tietojärjestelmäalan valmiusyksiköitä. Tietojärjestelmäalan valmiusyksiköitä johtaa ja valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

— —

69 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaiset

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenteen polttoaineyksiköt, joita perustetaan elinvoimakeskuksiin ja poliisilaitoksiin. Liikenteen polttoaineyksiköt toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

— —

70 §

Polttonesteen käyttölupa

— —

Liikenne- ja viestintäministeriö myöntää käyttöluvan valtion viranomaisille ja valtion liikelaitoksille. Elinvoimakeskus myöntää käyttöluvan hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille, kunnallisille viranomaisille sekä liikenteenharjoittajalle ja muulle yritykselle ja yhteisölle.

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut moottoriajoneuvot on merkittävä elinvoimakeskuksen ylläpitämään ajoneuvojen varaamista poikkeusolojen käyttöön koskevaan luetteloon.

73 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisten muut tehtävät

— —

Sen lisäksi, mitä 70 §:ssä säädetään, kuuluu elinvoimakeskuksen tehtäviin:
1) toimeenpanna säännöstely toimialueellaan;
2) ohjata ja valvoa poliisilaitosten liikenteen polttoaineyksiköiden toimintaa;
3) tiedottaa säännöstelystä toimialueellaan;
4) valvoa säännöstelyä toimialueellaan.

74 §

Tiekuljetusviranomaiset

Tässä luvussa tarkoitettuja tiekuljetusviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö ja elinvoimakeskukset. Tiekuljetuksia johtaa ja valvoo 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa liikenne- ja viestintäministeriö valtakunnallisesti ja elinvoimakeskus toimialueellaan. Tiekuljetusviranomaiset voivat myös rajoittaa tiekuljetuksia siten kuin 75 §:ssä säädetään.

Elinvoimakeskukset voivat perustaa 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksikköjä, jotka toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

86 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminta

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriö sekä Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön:

— —

91 §

Työnvälityspakko

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen työvoimaviranomaisten (*työvoimaviranomainen*) osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*). Ahvenanmaan maakunnassa työnvälityspakosta vastaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

— —

97 §

Työmääräys

— —

Ahvenanmaan maakunnassa 1 momentissa tarkoitetun työmääräyksen antaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

103 §

Työvelvollisuusrekisteri

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työvelvollisuusrekisterin perustamisesta 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa rekisterin perustamisesta.

Työvelvollisuusrekisteri sisältää tietoja työvelvollisista ja työnantajista. Rekisteriin tallennetaan työvelvollisen tunnistetiedot. Rekisteriin voidaan lisäksi tallentaa tietoja työvelvollisen ammatista, koulutuksesta ja työllisyydestä sekä huoltovelvollisuudesta, työkyvystä ja käytettävyydestä. Rekisteriin tallennetaan lisäksi tietoja työnantajien nimistä ja tuotanto- tai palvelutoimialoista sekä toimipaikkojen sijainnista. Työkykyyn liittyvät terveydentilaa tai vammaisuutta koskevat tiedot saa tallentaa, jos tietojen käsittely on välttämätöntä niiden huomioon ottamiseksi 99 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus sekä työvoimaviranomaiset ovat työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Työvoimaviranomaiset vastaavat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus* , rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin kuin ne käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 1 momentissa säädetyn lisäksi rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä käsittelyvastuullaan olevien tietojen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin, kun se päättää rekisterin perustamisesta. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen luovuttamisesta työvelvollisuusrekisteristä niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvelvollisista. Rekisteröity voi kuitenkin käyttää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

Tiedot poistetaan työvelvollisuusrekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tämän lain II osan soveltaminen on päättynyt. Poistettavat tiedot arkistoidaan. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

103 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja rekisteröidyn lisäksi väestö- ja eläketurvarekistereistä sekä lääkintä- ja terveydenhuollossa työskentelevien henkilöiden tietoja Lupa- ja valvontaviraston rekistereistä, jos tiedot ovat tarpeen niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työvoimaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tietoja yritysten tai muiden yhteisöjen merkityksestä maanpuolustukselle tai maan talouselämän jatkuvuuden turvaamiselle, jos tiedot ovat tarpeen työvelvollisuuden tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.

Työvelvollisuusrekisteristä voidaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden tietoja sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Lupa- ja valvontavirastolle, siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia 95 §:n 2 momentissa tarkoitetun työvelvollisuuden suunnittelua ja järjestämistä varten.

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskuksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 1 luvun 6 §:n 3 momentti ja 7 §, 2 luvun 5 a §:n 2 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 2 momentti sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti, 3 luvun 2 §:n 1–3 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 a §, 8 §:n 3 momentti, 11 §:n 1–3 momentti, 14 §:n 1 ja 4 momentti, 15 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 2 momentti, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22 ja 23 § sekä 24 §:n 1 momentti, 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 9 ja 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 13 §, 5 luvun 3, 4 ja 6 §, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 15 §:n 1 ja 3 momentti, 22 §, 24 §:n 1 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 §:n otsikko ja 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 ja 3 momentti, 37 § ja 39 §:n 2 momentti, 6 luvun 7 §:n 3 momentti, 8 § ja 9 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 5 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 ja 3 momentti, 8 luvun 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti, 9 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 10 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti sekä 20 ja 21 §, 10 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 2 momentti sekä 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 a §, 12 §:n 3 momentti, 13 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 18 §:n 1 ja 3 momentti, 19 §, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §:n 1 ja 3 momentti sekä 24 §, 12 luvun 5 §:n 1 momentti, 8 ja 9 §, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 19 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 luvun 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 15 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 18 §, 19 §:n 1 momentti ja 22 §, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti sekä 10, 11, 13 ja 14 §, 15 luvun 1 ja 2 §, 4 §:n 1 momentti, 4 a §, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 16 luvun 2, 3 ja 5 §, 17 luvun 1 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 5 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 §:n 1 momentti, 18 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3, 3 a, 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti, 8, 9 ja 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 17 ja 18 § sekä 19 §:n 1 momentti, 19 luvun 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1–3 momentti, 9, 10 ja 12 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti sekä 19 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 a §:n 2 momentti, 6 §:n 3 momentti ja 15 §:n 2 momentti, 5 luvun 31 §:n 1 momentti ja 35 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 8 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 11 luvun 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 505/2019, 2 luvun 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti, 3 luvun 3 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti, 4 luvun 3 ja 13 §, 10 luvun 7 §, 16 luvun 3 §, 17 luvun 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 18 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 611/2017, 3 luvun 4 a § laissa 998/2024, 3 luvun 15 §, 5 luvun 6 ja 37 § sekä 14 luvun 13 § osaksi laissa 505/2019, 3 luvun 21 §:n 1 ja 4 momentti sekä 18 luvun 3 a § laissa 1193/2013, 4 luvun 12 §:n 2 momentti laissa 531/2014, 5 luvun 3

§ osaksi laissa 531/2014, 5 luvun 4 § ja 18 luvun 4 § osaksi laissa 1193/2013, 5 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 774/2023, 11 luvun 2 § laeissa 505/2019 ja 491/2022, 11 luvun 11 a § laissa 766/2019, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 803/2015, 13 luvun 6 §:n 3 momentti laissa 975/2017, 14 luvun 6 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti laissa 34/2023, 15 luvun 1 § laeissa 975/2017, 505/2019 ja 822/2019, 15 luvun 4 a § laissa 1145/2022, 17 luvun 6 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti laissa 910/2013 sekä 18 luvun 19 §:n 1 momentti laissa 907/2020, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Valtaväylä

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta vahvistaa valtaväylän leveyden ja sijainnin. Jos tärkeät syyt sitä vaativat, valtaväylä voidaan määrätä leveämmäksi tai kapeammaksi tai sen sijainti muualle kuin 1 ja 2 momentissa säädetään.

7 §

Viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee tässä laissa tarkoitetut lupa-asiat, valvoo tämän lain noudattamista ja hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät.

Elinvoimakeskus hoitaa sille kuuluvat vesitaloustehtävät ja kalataloustehtävät siten kuin tässä ja muussa laissa säädetään.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo lisäksi tämän lain noudattamista.

2 luku

Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §

Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle

— —

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjes-

täytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisaluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle johto sijoitetaan, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta Lupa- ja valvontavirastolle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

6 §

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

— —

Ruoppausmassan sijoittaminen toisen maa-alueelle edellyttää maanomistajan suostumusta. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin myöntää oikeuden ruoppausmassan sijoittamiseen, jos sen sijoittamisesta ei aiheudu alueen käytölle sanottavaa haittaa ja sijoittamiseen ei tarvitse hakea ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristölupaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisaluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta Lupa- ja valvontavirastolle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

9 §

Rakennelman kunnossapito ja poistaminen

— —

Ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että rakennelman poistaminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

— —

11 §

Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetystä kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on voimassa, mitä Lupa- ja valvontaviraston luvasta säädetään.

14 §

Oikeus toisen rakennelmaan

Jos toiselle kuuluva rakennus, laitos tai muu rakennelma, jonka poistaminen ei sisälly 13 tai 13 a §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen, estää vesitaloushankkeen toteuttamista, Lupa- ja valvontavirasto voi mainituissa pykälissä säädetyin edellytyksin myöntää oikeuden sen poistamiseen, muuttamiseen tai hyväksi käyttämiseen.

— —

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Lunastushinta määrätään rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista on jo omistajalle suoritettu, sekä haitta, joka rakennelman pysyttämisestä toisen alueella aiheutuu.

14 a §

Oikeuden myöntäminen

— —

Oikeuden myöntämistä koskevan asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto lupa-asian yhteydessä tai erillisestä hakemuksesta. Oikeuden myöntämisestä aiheutuvan edunmenetyksen korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

15 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle:

1) 5 a §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä;

2) maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta, jos ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa;

3) pinta- ja pohjaveden ottamisesta, jos otettava määrä on yli 100 kuutiometriä vuorokaudessa ja ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa.

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitetusta hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen antamisen paperisena.

— —

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

2 §

Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Vesitaloushankkeella on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä;

2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;

5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä;

6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;

7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;

8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai

9) muulla 1–8 kohdassa mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Vesitaloushankkeella on lisäksi oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa edunmenetystä toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetys aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa.

Lupa- ja valvontaviraston lupa tarvitaan myös:

1) sellaiseen noron tai ojan taikka sen vedenjuoksun muuttamiseen, josta aiheutuu vahinkoa toisen maalle, jos asianomainen ei ole antanut tähän suostumustaan eikä kyse ole 5 luvussa tarkoitetusta ojituksesta;

2) sellaiseen vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön, josta aiheutuu häiriötä toisen kiinteistön käytölle eikä asianomainen ole antanut tähän suostumustaan.

— —

3 §

Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Edellä 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta seuraavilla vesitaloushankkeilla on aina oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa:

1) valtaväylän tai yleisen kulku- tai uittoväylän sulkeminen tai supistaminen sekä väylän käyttämistä vaikeuttavan laitteen tai muun esteen asettaminen;

2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 kuutiometriä vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa;

3) veden imeyttäminen maahan tekopohjaveden tekemiseksi tai pohjaveden laadun parantamiseksi;

4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli;

5) vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon tekeminen yleisen kulkuväylän ali;

6) maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla;

7) vesivoimalaitoksen rakentaminen;

8) vesialueen ruoppaaminen, jos ruoppausmassan määrä ylittää 500 kuutiometriä, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta;

9) ruoppausmassan sijoittaminen hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä, jollei kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa;

10) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön;

11) uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen.

— —

4 a §

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä.

8 §

Luvan voimassaolo

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarkistaa tai täydentää luvan määräyksiä.

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupa- ja valvontavirasto, tai sen määräyksestä kalataloustehẗäviä hoitava elinvoimakeskus, voi määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (*yhteistarkkailu*) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa

tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

Luvanhaltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä Lupa- ja valvontaviraston tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen tehnyt viranomainen voi muuttaa päätöstä luvan voimassaolosta huolimatta. Asia voi tulla vireille tarkkailusta päättäneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan, Lupa- ja valvontaviraston, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Yhteistarkkailua koskevaa päätöstä on muutettava aina, jos yhteistarkkailuun on määrätty osallistumaan uusi luvanhaltija.

— —

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (*kalatalousvelvoite*) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle (*kalatalousmaksu*).

— —

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle määräyksiä maksun käytöstä.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). Kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä tämän lain 11 luvun 22 §:ssä säädetään hakemusasiaa koskevan päätöksen tiedoksiannosta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puoles-

ta taikka hankkeesta vastaavan, Lupa- ja valvontaviraston, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan, kalatalousalueen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

16 §

Valmistelulupa

Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin (*valmistelulupa*). Toimenpiteet on lupapäätöksessä tarpeellisilta osin yksilöitävä. Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai oikeudenhaltijat siihen muuten suostuvat.

— —

Valmistelulupa voidaan samoin edellytyksin myöntää valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava elinvoimakeskusta, jos asialla on merkitystä sille kuuluvien vesitaloustehtävien tai kalataloustehtävien hoitamisen kannalta, kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja lupapäätökseen muutosta hakeneita. Päätös on tämän jälkeen tehtävä viivytyksettä. Myönnetystä valmisteluluvasta on ilmoitettava välittömästi hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut pääasiassa tehdystä päätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia valmistelulupaa koskevaa ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

17 §

Valmistelulupaa koskeva päätös

— —

Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätyt korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen valmisteluluvassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

— —

18 §

Valmistumisilmoitus

Hankkeesta vastaavan on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus vesitaloushankkeen valmistumisesta tai hankkeeseen kuuluvan rakennelman käyttöönottamisesta (*valmistumisilmoitus)*.

19 §

Hankkeen keskeyttäminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa luvan 1 momentissa tarkoitetun hankkeen keskeyttämiselle. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen keskeyttäminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

— —

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

— —

Lupapäätöksessä on tällöin määrättävä, mihin mennessä luvanhaltijan on saatettava yksilöityjen lupamääräysten ajanmukaisuus Lupa- ja valvontaviraston tutkittavaksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus. Jos luvanhaltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai hakemuksesta tarkistaa lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä, jos:

1) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu haitallisia vaikutuksia, joita lupamääräyksiä annettaessa ei ole ennakoitu ja joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

2) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu olosuhteiden muutosten vuoksi haitallisia vaikutuksia, joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

3) turvallisuussyyt tätä edellyttävät; tai

4) tulvasta tai kuivuudesta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, eikä näitä vaikutuksia muutoin voida riittävästi vähentää.

— —

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus ottaen huomioon, mitä 18 luvun 3 a §:ssä säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

22 §

Kalatalousvelvoitetta tai -maksua koskevien määräysten tarkistaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosentein ja muutoin Lupa- ja valvontaviraston määräämiä perusteita noudattaen.

Jos maksun tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi. Kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen on viipymättä palautettava se osa peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

23 §

Lupamääräysten muuttaminen luvanhaltijan hakemuksesta

Jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä, Lupa- ja valvontavirasto voi luvanhaltijan hakemuksesta muuttaa lupamääräyksiä. Muuttamisen edellytyksenä on, että muutos on merkitykseltään vähäinen eikä se sanottavasti koske toisen oikeutta tai etua. Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

24 §

Luvan määrääminen raukeamaan

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, jos:

1) luvanhaltijaa ei enää ole taikka luvanhaltijaa ei voida hankaluudetta saada selville;
2) hanke on menettänyt alkuperäisen merkityksensä; tai
3) luvanhaltija sitä pyytää.

— —

4 luku

Veden ottaminen

2 §

Veden ottaminen omalta alueelta

Vesialueen omistaja tai haltija saa sen estämättä, mitä 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa ottaa pintavettä tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten.

— —

3 §

Pintaveden ottaminen toisen vesialueelta

Kiinteistön omistaja ja haltija saa ottaa pintavettä toisen vesialueelta tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten sekä sijoittaa vesialueelle ottamisen edellyttämän laitteen ja johdon, jos ottamisesta ei aiheudu 3 luvun 2 §:n mukaisia seurauksia. Edellytyksenä on lisäksi, että ottamisesta ei aiheudu haittaa niille, jotka Lupa- ja valvontaviraston luvan tai vesialueen omistuksen tai hallinnan perusteella ottavat vettä samalta vesialueelta.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun pintaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella.

4 §

Pohjaveden ottaminen toisen alueelta

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella, jos ottaminen ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

— —

6 §

Veden ottamista koskeva päätös

— —

Jos veden ottamisen tarve on muutoin kuin ohimenevästi poistunut tai olennaisesti pienentynyt ja samaan vesiesiintymään on tarpeen myöntää toiselle oikeus veden ottamiseen, Lupa- ja valvontavirasto voi tarkistaa veden ottamista koskevan päätöksen määräyksiä. Asia on käsiteltävä noudattaen, mitä 11 luvussa hakemusmenettelystä säädetään.

9 §

Veden ottamista koskevasta luvasta poikkeaminen

Veden ottamista koskevan luvan haltija saa vedenhankinnan erityistilanteissa ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa toimittaa tilapäisesti vettä muuhunkin kuin luvassa tarkoitettuun käyttöön, jos tämä on tarpeen yhdyskunnan vesihuollon häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi taikka muusta tähän verrattavasta painavasta syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

10 §

Veden ottamisen rajoittaminen

Jos pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa veden saannin huomattavan vähentymisen, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta velvoittaa vedenottamon omistajan määräajaksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä tai yhdyskunnan vesihuoltoa varten tarvittavan vedenoton turvaamiseksi.

Jos rajoituksesta aiheutuu ottamon omistajalle tai luvanhaltijalle kohtuutonta edunmenetystä, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä edunmenetykset rajoituksen hakijan ja muiden rajoituksesta olennaista hyötyä saavien korvattaviksi.

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupa- ja valvontavirasto voi veden ottamista koskevassa päätöksessään tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. Jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta, vaatimuksen tai hakemuksen suoja-alueen määräämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai asianosainen.

— —

12 §

Suoja-aluemääräykset

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen suoja-aluemääräyksistä. Poikkeuksen myöntämisestä ympäristölupa-asian yhteydessä säädetään ympäristönsuojelulain 47 §:n 4 momentissa.

— —

13 §

Lunastusoikeus suoja-alueella

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa yhdyskunnan vesihuollon järjestämistä tai muuta yleistä tarvetta palvelevan vedenottamon omistajalle tai haltijalle oikeuden lunastaa omaksi suoja-alueella oleva alue, jos se on tarpeen vedenottoa palvelevia laitteita tai rakennelmia varten.

5 luku

Ojitus

3 §

Ojituksen luvanvaraisuus

Ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi aiheuttaa:

1) ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai

2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puron virtaaman muuttumisesta.

4 §

Ojitustoimituksen tarpeellisuus

Ojitusta koskeva asia, joka ei 3 §:n mukaan edellytä Lupa- ja valvontaviraston lupaa, on käsiteltävä ojitustoimituksessa, jos:

1) ojitus aiheuttaa tulva-alueen poistamisen tai pienentämisen taikka vesien virtaamissuunnan huomattavaa muuttumista;

2) oja on tehtävä maantien, rautatien, kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemärin alitse eikä tienpitäjä, radanpitäjä tai kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemärin omistaja ole antanut suostumustaan toimenpiteeseen;

3) yhteisestä ojituksesta ei voida sopia ja hyödynsaajia on vähintään kolme; tai

4) kyse on ojitustoimituksessa aikaisemmin päätetyn suunnitelman muuttamisesta, ojitusyhteisön perustamisesta tai purkamisesta taikka jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteisössä koskevasta asiasta.

Mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään uuden ojan tekemisestä, koskee myös olemassa olevan uoman suurentamista.

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta Lupa- ja valvontavirastolle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen toimittamisen paperisena. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3–5 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) tarkoitetussa tiesuunnitelmassa tai ratalaissa (110/2007) tarkoitetussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutusalueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

Lupa- ja valvontaviraston tulee tarvittaessa kehottaa hankkeesta vastaavaa hakemaan 3 §:ssä tarkoitettua lupaa tai 4 §:ssä tarkoitettua ojitustoimitusta.

9 §

Oikeus ojittaa toisen alueella

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitus edellytä Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

Asemakaava-alueella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun oikeuden antamista koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rakentamislain 132 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, jollei:

1) kyse ole alueidenkäyttölain 10 luvussa tarkoitetusta ranta-asemakaava-alueesta;

2) ojitus palvele asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;

3) ojitus sijoitu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;

4) ojituksesta aiheudu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle; tai

5) ojitus edellytä Lupa- ja valvontaviraston antamaa lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

15 §

Ojitussuunnitelman laatiminen

Ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää Lupa- ja valvontaviraston lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää.

— —

Ojitussuunnitelman laatimisesta vastaa hakija tai muu hyödynsaaja. Lupa- ja valvontaviraston tai toimitusmiehen on ennen ojitussuunnitelman vahvistamista tehtävä siihen ne muutokset tai lisäykset, jotka tämän lain nojalla ovat tarpeen. Jos ojitussuunnitelma on 1 momentin mukaan laa-

dittava eikä suunnitelmaa ole esitetty, toimitusmiehen tai Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava ojitussuunnitelman hankkimisesta.

22 §

Ojitusyhteisö

Yhteisen ojituksen toteuttamista varten on perustettava ojitusyhteisö, kun hyödynsaajia on vähintään kolme ja:

1) ojitukseen tarvitaan Lupa- ja valvontaviraston lupa;

2) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan; tai

3) joku hyödynsaajista vaatii yhteisön perustamista, ja sitä on ojituksen toteuttamista, ojien kunnossapitoa tai muiden ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten pidettävä tarpeellisena.

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisena.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitusasiaa Lupa- ja valvontavirastossa tai ojitustoimituksessa käsiteltäessä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos ojitusyhteisö perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

— —

30 §

Kiinteistöpantti

— —

Lupa- ja valvontaviraston on ojitusasiaa koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annetusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, ilmoitukset kirjaamisviranomaiselle tekee Lupa- ja valvontavirasto.

— —

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava Lupa- ja valvontavirastolta. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen toimittamisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi. Lupa- ja valvontaviraston on annettava määräys ojitustoimituksen pitämiseen elinvoimakeskuksen palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (*toimitusmies*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

— —

32 §

Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä ojitus

Jos toimitusmies havaitsee, että ojitus tai sen yhteydessä toteutettava toimenpide edellyttää Lupa- ja valvontaviraston lupaa, toimitusmiehen on kehotettava toimituksen vireillepanijaa hakemaan mainittua lupaa.

— —

33 §

Toimituskokous

— —

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava Lupa- ja valvontavirastolle, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

35 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitustoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on vähintään 14 päivää ennen kokousta julkisesti kuulutettava Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava niiden kuntien, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava tämän luvun 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja asetettava yleisesti nähtäville Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuille. Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla ole-

vaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, on toimituskokouksesta ja loppukokouksesta ilmoitettava myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

— —

36 §

Päätös ojitusasiassa

— —

Jos ojitus edellyttää 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeusta, ei ojitustoimituksessa saa antaa päätöstä ennen kuin Lupa- ja valvontaviraston on ratkaissut poikkeuksen myöntämistä koskevan asian.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ojitusasiassa sovelletaan, mitä edellä 1 momentissa säädetään ojitustoimituksen päätöksen sisällöstä.

37 §

Ojitustoimituksen päätöksen tiedoksianto

Ojitustoimituksen päätös on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei Lupa- ja valvontavirasto erityisistä syistä pidennä tätä aikaa.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle.

39 §

Ojitustoimituksen kustannukset

— —

Jos Lupa- ja valvontavirasto tai ojitustoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset. Maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

— —

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

7 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden alentamisen kustannuksiin

— —

Jos keskivedenkorkeuden alentamisesta tulee 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa yksityisen hyödyn lisäksi muuta huomattavaa etua, Lupa- ja valvontavirasto voi luvan myöntämisen yhteydessä hakemuksesta velvoittaa tällaisen edun saajan osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Edun saajan vastattavaksi tulevan määrän on oltava kohtuullinen ja enintään hänelle tulevan edun suuruinen.

8 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden nostamisen kustannuksiin

Lupa- ja valvontavirasto voi lupapäätöksessään hakemuksesta velvoittaa keskivedenkorkeuden nostamista tarkoittavasta hankkeesta yksityistä hyötyä saavan osallistumaan hankkeen toteuttamiskustannuksiin. Hyödynsaajan maksettavaksi tulevan määrän tulee vastata hyödynsaajan osuutta hankkeen kokonaishyödystä. Määrä ei kuitenkaan saa ylittää hyödynsaajan saamaa yksityistä hyötyä.

9 §

Keskivedenkorkeuden nostamista varten perustettava yhteisö

Keskivedenkorkeuden nostamisen toteuttamista varten on perustettava yhteisö siten kuin 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi. Lupa- ja valvontaviraston tulee vahvistaa yhteisön säännöt lupapäätöksellä siten kuin 12 luvun 5 §:ssä säädetään.

— —

7 luku

Säännöstely

4 §

Esitys säännöstelyyn osallistumisesta

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, luvanhakijan on tarjottava hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn toimittamalla asiaa koskevan esityksen Lupa- ja valvontavirastol-

le. Kun hakijana on valtion viranomainen, esitystä säännöstelyyn osallistumisesta ei ole tarpeen tehdä.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on annettava esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on kehotettava hyödynsaajia ilmoittamaan Lupa- ja valvontavirastolle osallistumisestaan hankkeeseen. Esitystä ei kuuluteta, jos esitykseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos esitys säännöstelyyn osallistumisesta on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei Lupa- ja valvontavirasto hakemuksesta ole pidentänyt määräaikaa.

5 §

Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen

Toisen vireille panemasta säännöstelyhankkeesta merkittävää hyötyä saavalla on oikeus osallistua säännöstelyhankkeeseen. Hyötyä saavan on ilmoitettava osallistumisestaan kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa.

Jos 1 momentin mukaan osallistumiseen oikeutettu hyödynsaaja on ilmoittanut osallistuvansa hankkeen toteuttamiseen, Lupa- ja valvontaviraston on säännöstelyä koskevan lupa-asian tultua vireille osoitettava hakija ryhtymään 12 luvussa tarkoitettuihin toimenpiteisiin säännöstely-yhteisön perustamiseksi.

6 §

Säännöstely-yhteisö

Säännöstelyhanketta varten on perustettava säännöstely-yhteisö, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi tai jos hyödynsaaja 5 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittaa osallistuvansa toisen vireille panemaan hankkeeseen. Yhteisö on perustettava siten kuin 12 luvussa säädetään. Lupa- ja valvontavirasto vahvistaa yhteisön säännöt 12 luvun 5 §:n mukaisesti lupapäätöksellä.

7 §

Säännöstely-yhteisön jäsenet

Säännöstely-yhteisön jäseniä ovat luvanhakijat, säännöstelyyn 5 §:n mukaan osallistuvaksi ilmoittautuneet ja ne hyödynsaajat, jotka yhteisö myöhemmin on hyväksynyt jäseniksi. Säännöstely-yhteisössä voi jäsenenä olla myös ojitusyhteisö tai muu vesioikeudellinen yhteisö, jos Lupa- ja valvontavirasto harkitsee sen asianmukaiseksi.

— —

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupa- ja valvontavirasto voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Valtiota ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä valtion omaisuudelle tai valtion säännöstelyhankkeelle.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä hankkeesta vastaavan antamaan selvityksen 1 momentissa tarkoitetun suorituksen käytöstä. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava selvitys sitä vaatineelle.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen. Asiaa koskeva esitys on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

9 §

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava 8 §:ssä tarkoitettu esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on kehotettava osallistumaan oikeutettuja ilmoittamaan kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrättynä päivänä. Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

— —

10 §

Lupahakemus

Hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa 9 §:ssä tarkoitetussa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite on muutoin katsottava rauenneeksi. Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta pidentää määräaikaa.

— —

9 luku

Puutavaran uitto

4 §

Uiton toimintapaikan käyttötarkoituksen muuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi uittajan hakemuksesta antaa oikeuden uiton toimintapaikan käyttämiseen myös puutavaran muuta vesitse tapahtuvaa kuljettamista varten.

— —

5 §

Uittajan oikeudet

— —

Uittaja saa varastoida tilapäisesti puutavaraa uiton harjoittamista varten jäälle, jos vesialueen ja erityiseen käyttöön otetun rannan omistaja ovat antaneet suostumuksensa tähän. Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden tässä momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

— —

7 §

Yhteisuitto

Uitto on harjoitettava puutavaran omistajien yhteiseen lukuun yhteisuittona. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin hakemuksesta antaa luvan yksityisuittoon tietyllä alueella, jos uiton harjoittaminen yksityisuittona on vesistössä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa eikä uiton harjoittaminen yksityisuittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön muulle käytölle.

— —

8 §

Uittovahingon korvaaminen

— —

Uittovahingon korvaamista koskeva vaatimus on tehtävä korvausvelvolliselle kirjallisesti viimeistään vahingon tapahtumista seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos asianosaiset eivät sovi uittovahingon korvaamisesta, asia voidaan panna Lupa- ja valvontavirastossa vireille erillisenä korvausasiana.

10 §

Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöstä

Lupa- ja valvontavirasto voi puhdistaa tai velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistössä viimeksi uittoa harjoittaneelle. Jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta, hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai haittaa kärsivä. Asian käsittelyssä on noudatettava soveltuvin osin, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus voi 1 momentissa säädetyn estämättä poistaa vesistöstä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos Lupa- ja valvontavirasto tai vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöstä nostettu puutavara siirtyy valtion omaisuudeksi.

12 §

Uittoyhteisön jäsenet

— —

Metsänomistajilla on oikeus yhteiseen edustajaan uittoyhteisössä. Uittoyhteisön tulee pyytää niitä metsäkeskuksia, joiden toimialueelta tulevaa puutavaraa yhteisö uittaa, nimeämään ehdokkaansa metsänomistajien edustajaksi. Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä metsänomistajien edustajaksi metsäkeskusten nimeämistä ehdokkaista se, joka parhaiten edustaa alueen metsänomistajia.

Metsänomistajia uittoyhteisössä edustavalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään hänet ehdokkaaksi nimenneeltä metsäkeskukselta. Jos uitettava puutavara on peräisin useiden metsäkeskusten toimialueilta, metsäkeskukset vastaavat korvauksen suorittamisesta siinä suhteessa, missä alue, jolta uitettava puutavara tulee, jakaantuu metsäkeskusten toimialueisiin. Jos korvauksen suuruudesta tai sen jakaantumisesta metsäkeskusten kesken syntyy erimielisyyttä, asia voidaan panna vireille Lupa- ja valvontavirastossa siten kuin 11 luvussa säädetään.

16 §

Kiinteän omaisuuden luovuttaminen ja ulosmittaus

Uittoyhteisö saa luovuttaa tai kiinnittää velan vakuudeksi sille kuuluvaa kiinteää omaisuutta, jos Lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta antanut siihen luvan. Hakemus on hylättävä, jos omaisuuden säilyminen uittoyhteisön hallinnassa on uiton jatkuvan harjoittamisen kannalta välttämätöntä.

— —

17 §

Rahastot

— —

Uittoyhteisön on haettava rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhteisön kokouksen päätökselle Lupa- ja valvontaviraston vahvistus. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä rahaston sääntöihin yhteisön jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

— —

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen, kun yhteisuitto on päättynyt vesistössä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, Lupa- ja valvontaviraston on omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta ryhdyttävä toimiin uittoyhteisön purkamiseksi ja hallituksen velvoittamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

— —

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisölle kuuluva irtain ja kiinteä omaisuus, jonka säilyttäminen vesistöalueella jatkuvan uiton harjoittamiseksi ei ole välttämätöntä, on muutettava rahaksi. Selvitystoimista vastaavan on laadittava esitys uittoyhteisön kiinteän omaisuuden rahaksi muuttamisesta ja jätettävä sitä koskeva hakemus Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä, mikä osa kiinteästä omaisuudesta on muutettava rahaksi. Muu osa kiinteästä omaisuudesta on määrättävä siirrettäväksi valtiolle.

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai selvitystoimista vastaavan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä varat siirrettäväksi vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja velvoitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirryttyä vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle 2 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistössä tai sen osassa on päättynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteestaan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä uiton toimintapaikkoja koskevat luvat raukeamaan.

Lupa- ja valvontaviraston tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tulee Lupa- ja valvontaviraston määräyksestä ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitetun asian kanssa tai erikseen.

10 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

2 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrääminen

Lupa- ja valvontavirasto voi Väyläviraston hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Yleisenä veneliikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä.

— —

3 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määräämisen edellytykset

Yleiseksi kulkuväyläksi määrättävän vesistön osan on täytettävä vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle kohtuudella voidaan asettaa. Lupa- ja valvontaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, hakijalle on varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset ruoppauksesta ja ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle tai muista toimenpiteistä, jos nämä ovat tarpeen väylän rakentamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä.

Lupa- ja valvontaviraston on väyläksi määräämistä koskevassa päätöksessä määrättävä, milloin yleinen paikallisväylä otetaan käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää Väylävirasto.

4 §

Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttaminen

— —

Julkisen kulkuväylän ylläpitäjä voi sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, merenkulun turvallisuuden ylläpitämiseksi tai muun tärkeän syyn vuoksi muuttaa vähäisessä määrin kulkuväylän sijaintia tai ulottuvuutta, jos siitä ei aiheudu yleisten tai yksityisten etujen loukkausta. Muutoksesta on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

5 §

Turvalaitteiden asettaminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa yleisen kulkuväylän ylläpitäjälle luvan muun kuin 1 momentissa tarkoitetun merenkulun turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle sekä turvalaitteiden näkymistä haittaavien esteiden poistamiseen, jos asiasta ei ole sovittu alueen omistajan kanssa. Erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta.

Väylävirastolla on 1 ja 2 momentissa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa yleisen kulku-väylän ulkopuolelle sellaisia turvalaitteita, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitse-miseksi tai muusta vastaavasta syystä.

— —

7 §

Oikeus toisen vesialueeseen eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yleistä lastaus- tai ankkuroimisaluetta tai yleistä satamaa varten oikeuden toisen vesialueen käyttöön saamiseen tai omaksi lunastamiseen, jos:

1) hanke täyttää 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset;

2) hanke turvaa satamapalveluiden saatavuutta, tärkeäksi katsottavaa liikennettä tai elinkeinotoimintaa taikka palvelee muuta vastaavaa yleistä etua; ja

3) hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yksityistä ankkuroimisaluetta varten käyttöoikeuden toiselle kuuluvaan vesialueeseen, jos 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Rannan omistajalle voidaan myöntää käyttöoikeus toiselle kuuluvaan vesialueeseen yksityistä lastauspaikkaa tai satamaa varten, jos tämän pykälän 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

8 §

Eräät puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tehtäviä varten tarpeelliset oikeudet

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle niiden tehtävien suorittamiseksi tarpeellisen käyttö- tai lunastusoikeuden lastaus- tai ankkuroimisaluetta taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Hakijan on annettava Lupa- ja valvontavirastolle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

9 §

Edunmenetysten korvaaminen

— —

Väylän ylläpitäjä on velvollinen korjaamaan tai korvaamaan kulkuväyläksi määräämisestä tai väylän tavanomaisesta käytöstä aiheutuvan edunmenetyksen, jonka sietämistä ei ole pidettävä kohtuullisena. Ennalta arvioitavien edunmenetysten korjaamisesta tai korvaamisesta on määrättävä kulkuväyläksi määräämistä koskevassa päätöksessä. Lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä, että annettuja korjaus- tai korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos edunmenetyksiä ei voida ennakolta arvioida, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä väylän ylläpitäjän panemaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian.

— —

10 §

Kulkuväylän käytön maksullisuus

Vesistössä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä maksua. Jos rakentamiskustannukset ovat huomattavan suuret, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää yksityisen kulkuväylän ylläpitäjälle ja liikenne- ja viestintäministeriö yleisen paikallisväylän ylläpitäjälle oikeuden rakentamiskustannusten korvaamiseksi periä maksua väylän käyttäjiltä. Päätöksessä on määrättävä maksun suuruus ja perusteet sekä aika, jonka oikeus periä maksuja on voimassa.

Yksityiseen kulkuväylään kuuluvan sulku- tai muun laitteen omistajalla on oikeus periä kohtuullinen maksu laitteen käyttämiseen kuuluvista palveluksista. Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta maksun suuruuden ja perusteiden vahvistamista.

— —

11 luku

Hakemusmenettely

1 §

Soveltamisala

Hakemusasioiden käsittelyyn Lupa- ja valvontavirastossa sovelletaan hallintolain lisäksi tämän luvun säännöksiä.

— —

2 §

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille Lupa- ja valvontavirastossa hakemuksella. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen jättämisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä vireille tulleesta asiasta merkintä 18 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun vesitalousasioiden tietopalveluun. Merkinnästä tulee ilmetä asian lisäksi vireilletulopäivä, hankkeesta vastaavan nimi ja hankkeen sijaintikunta. Tietojen julkaisemisessa noudatetaan, mitä mainitun pykälän 2 momentissa säädetään päätökseen sisältyvien tietojen julkaisemisesta ja henkilötietojen poistamisesta.

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydettävä lausunto vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalta elinvoimakeskukselta sekä asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydettävä lausunto valtioneuvostolta. Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleisen edun valvontayksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta tai hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia vesiympäristöön tai vesien käyttöön.

Lupa- ja valvontaviraston on lisäksi pyydettävä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä hakemuksen tarkoittaman hankkeen sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

Jos hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin, Lupa- ja valvontaviraston on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus antaa lausunto.

Lupa- ja valvontavirasto voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

7 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupa- ja valvontaviraston on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

— —

9 §

Viranomaisen puhevalta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo yleistä etua lupa- ja valvontatehtävissä.

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla niille kuuluvien tehtävien osalta sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitetun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

10 §

Hakemuksen tiedoksianto ja hakemuksesta tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä 30 päivän ajan Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan.

— —

11 a §

Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen

Jos lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 27 §:ssä tarkoitettu arviointiselostuksen täydentäminen ovat samaan aikaan vireillä, Lupa- ja valvontavirasto voi lupahakemuksesta kuulemisen yhteydessä kuulla arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä mainitun lain 20 §:ssä säädetään. Mielipiteet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielipiteet lupahakemuksesta on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle vähintään 45 päivän ja enintään 60 päivän kuluessa Lupa- ja valvontaviraston määräämästä päivästä.

12 §

Lupahakemusten yhteiskäsittely

— —

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee hankkeen edellyttävän myös ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä hakija tekemään kohtuullisessa ajassa ympäristölupahakemus uhalla, että vireillä oleva lupahakemus muussa tapauksessa jätetään tutkimatta.

13 §

Yhdessä käsitteleminen

Jos hakemukset liittyvät läheisesti toisiinsa, Lupa- ja valvontavirasto voi käsitellä ne yhdessä, jos sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely kohtuuttomasti viivytä asian käsittelyä tai aiheuta muuta haittaa.

14 §

Tarkastus

Lupa- ja valvontavirasto tai sen palveluksessa oleva virkamies voi suorittaa asiassa hallintolain 39 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen. Tarkastuskertomus on liitettävä asiakirjoihin.

15 §

Suullinen todistelu

Lupa- ja valvontavirasto voi hallintolain 38 §:n mukaisen katselmuksen yhteydessä tai muutoin tarpeen mukaan kuulla vakuutuksen nojalla todistajaa sekä suullisesti asianosaista.

— —

16 §

Erityisen selvityksen hankkiminen

Tiedoksiantamisen tapahduttua Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hankittavaksi asian ratkaisemisen kannalta erityistä selvitystä, jota ei muuten voida vaikeudetta saada. Selvitystä hankittaessa asianosaisille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Selvityksen hankkii riittävän asiantunteva henkilö. Jos selvityksen hankkii muu kuin Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa oleva henkilö, määrätään hänet Lupa- ja valvontaviraston sivutoimiseksi esittelijäksi selvityksen tekemistä varten.

Selvitys laaditaan lausunnoksi. Lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut menet-

telyn aloittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä erityisen selvityksen hankkimisessa noudatettavasta menettelystä.

18 §

Asian ratkaiseminen osittain

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä antaa hakemusasiassa päätöksen yksittäisestä asiakysymyksestä ennen asian ratkaisemista muilta osin. Korvaukseen sovelletaan tällöin, mitä 13 luvussa säädetään.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä määrätä hakemuksen mukaisesta toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin. Lupa- ja valvontaviraston on asiaa ratkaistessaan velvoitettava hankkeesta vastaava hankkimaan korvausasian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi. Päätös korvauskysymyksen siirtämisestä ratkaistavaksi erikseen ei estä vahingonkärsijää hakemasta korvausta tämän lain mukaisesti.

19 §

Aikaisemman päätöksen muuttaminen

Antaessaan myöhemmin päätöksen asiasta siltä osin kuin sitä ei vielä ole ratkaistu, Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi.

Jos 18 §:n 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, Lupa- ja valvontavirasto voi ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 3 luvun 14 §:n mukaiseksi sen estämättä, mitä lupamääräysten tarkistamisesta muutoin tässä laissa säädetään.

20 §

Vakuus

— —

Vakuus asetetaan Lupa- ja valvontavirastolle, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

Vakuus on vapautettava, kun korvausvelvollisuus on täytetty taikka kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava hakemusasiaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaisseille.

— —

23 §

Edunvalvontakustannusten korvaaminen

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan Lupa- ja valvontavirastossa.

— —

Jos vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä vahingon aiheuttajan suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta asian selvittämisestä aiheutuneista kuluista. Jos asianosaiselle on myönnetty oikeusapua oikeusapulain (257/2002) nojalla, Lupa- ja valvontaviraston on korvausasian ratkaisemisen yhteydessä vahvistettava avustajan palkkion suuruus ja oikeusavun saajan omavastuuosuus sekä velvoitettava hänet suorittamaan omavastuuosuus avustajalleen siten kuin mainitussa laissa säädetään.

24 §

Asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa

Asian käsittelyyn kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa sovelletaan, mitä 1–11, 13, 14, 17 ja 21–23 §:ssä säädetään asian käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa.

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

5 §

Sääntöjen vahvistaminen

Vesioikeudellisen yhteisön säännöt vahvistaa Lupa- ja valvontavirasto, jollei 5 luvun 24 §:stä muuta johdu. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa jä-

senelle. Sääntöihin voidaan tehdä vähäisiä muutoksia, jos se on tarpeen sääntöjen vahvistamiseksi.

— —

8 §

Yhteisön rekisteröinti

Lupa- ja valvontavirasto merkitsee perustetun yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos yhteisö on perustettu ja sen säännöt vahvistettu ojitustoimituksessa, Lupa- ja valvontavirasto vastaa tietojen merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

9 §

Tietojen merkitseminen

Vesioikeudellisen yhteisön on ilmoitettava 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto merkitsee muutokset vesiyhteisörekisteriin.

Lupa- ja valvontavirasto tekee Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä johtuvat merkinnät vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Oikeus saada tietoja

— —

Lupa- ja valvontavirastolla, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

— —

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen, Lupa- ja valvontavirasto, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

17 §

Päätöksen moitteenvaraisuus

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia on pantava vireille hakemuksella Lupa- ja valvontavirastossa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 18 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, jäsenellä on kuitenkin oikeus panna asia vireille 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi ennen asian lopullista ratkaisemista erityisestä syystä antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon, jos täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

18 §

Oikaisuvaatimus

Jäsen, jonka oikeutta yhteisön kokouksen, hallituksen tai toimitsijan päätös koskee, voi 17 §:ssä säädetyn estämättä vaatia yhteisön kokoukselta päätöksen oikaisemista. Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä tai se on lain tai yhteisön sääntöjen vastainen taikka loukkaa oikaisun vaatijan oikeutta. Oikaisuvaatimusta ei voi tehdä, jos päätökselle on haettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistus.

— —

19 §

Yhteisön purkautuminen

Yhteisö ei voi purkautua, jos sillä on vesitaloushankkeelle myönnettyyn lupaan tai oikeuteen perustuvia velvoitteita tai vastuita. Jos yhteisö on luvanhaltijana 3 luvun 19 §:ssä tarkoitetussa hankkeessa, yhteisö voi purkautua, jos Lupa- ja valvontavirasto on antanut luvan hankkeen keskeyttämiselle.

— —

Purkautumisesta päättäneen yhteisön on maksettava sille kuuluvat velat ja huolehdittava Lupa- ja valvontaviraston sille määräämistä velvoitteista. Jos kaikki yhteisön velkojat eivät ole tiedossa, yhteisön on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos yhteisön varat ovat velkoja suuremmat ja yhteisön jäsenten välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava jäsenten kesken äänimäärän mukaan.

Selvitystoimista 2 momentin mukaan vastaavan tai jonkun yhteisön jäsenistä on ilmoitettava yhteisön purkautumisesta Lupa- ja valvontavirastolle 45 päivän kuluessa selvitystoimien saattamisesta loppuun. Ilmoitukseen tulee liittää loppuselvitys, josta ilmenee 3 momentissa säädetyt seikat. Lupa- ja valvontaviraston on tarkastettava ilmoitus. Jos yhteisön purkautumiseen liittyvät selvitystoimet on suoritettu siten kuin 3 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on todettava yhteisö purkautuneeksi ja tehtävä asiasta merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

13 luku

Korvaukset

6 §

Korvausasioita käsittelevät viranomaiset ja tuomioistuimet

Tässä luvussa tarkoitetun edunmenetyksen korvaamista koskevan asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu.

— —

Käräjäoikeus käsittelee:

1) henkilövahingon korvaamista koskevan asian;

2) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun asian, jollei asia ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan kuulu Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi;

3) 4 §:ssä tarkoitetun asian, jollei merilaista muuta johdu; sekä

4) 5 §:ssä tarkoitetun asian, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu tai asiassa ole vireillä 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua hallintopakkomenettelyä.

7 §

Hakemusasiaan liittyvät korvaukset

— —

Viranomaisen on käsiteltävä 2 momentissa tarkoitettu vaatimus, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei voida käsitellä lupa-asian yhteydessä, korvausta on vaadittava Lupa- ja valvontavirastossa erillisellä hakemuksella. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

8 §

Erilliset korvausasiat

Lupa- ja valvontavirastossa voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Jos edunmenetys on aiheutunut ojitustoimituksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemästä asiasta, ratkaisee asian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

— —

15 §

Vedensaannin turvaaminen

Jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, Lupa- ja valvontaviraston on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvauksen sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Korvaukseen oikeutettu vastaa 1 momentin nojalla tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jollei Lupa- ja valvontavirasto olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää.

Jos 1 momentissa tarkoitettu edunmenetys aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, Lupa- ja valvontavirasto voi korvauksen sijasta antaa korvaukseen oikeutetulle oikeuden saada ottamosta enintään hänen aiempaa kulutusta vastaavan määrän vettä. Oikeuden antamisesta ei saa aiheutua kohtuuttomia kustannuksia, eikä se saa vaarantaa ottamon käyttötarkoitusta. Oikeus on voimassa niin kauan kuin ottamoa käytetään. Oikeudenhaltija on velvollinen maksamaan saamastaan vedestä sitä vastaavan osuuden ottamon käyttökustannuksista. Korvausvelvollinen vastaa tarvittavan vesijohdon tekemisestä ja kunnossapidosta.

Jos tässä pykälässä tarkoitetusta toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, Lupa- ja valvontavirasto voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

16 §

Korvauksen maksaminen

Korvausvelvollisuutta koskevassa ratkaisussa on määrättävä, milloin ja miten korvaus suoritetaan. Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jolleivät erityiset syyt vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan korvauksen saajan vaatimuksesta määrätä asetettavaksi Lupa- ja valvontaviraston hyväksymä vakuus.

— —

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti talletettavaksi Lupa- ja valvontavirastoon ratkaisussa määrättynä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

— —

18 §

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista Lupa- ja valvontavirastolle osoitetulla hakemuksella. Lupa- ja valvontavirasto tai muutoksenhakutuomioistuin voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

19 §

Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, Lupa- ja valvontavirasto tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava Lupa- ja valvontavirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

— —

22 §

Korvausvelvollisuuden poistaminen

Jos luvan saajan on 16 §:n 3 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa hankkeesta, jota ei ole aloitettu, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätessään luvan rauenneeksi luvanhaltijan hakemuksesta poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

— —

2 §

Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen:

1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;

2) pantava vireille 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia;

3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä.

3 §

Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja niiden määräämillä virkamiehillä tai viranhaltijoilla on oikeus valvontaa varten:

1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;

2) kulkea toisen alueella;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;

4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;

5) tarkkailla toiminnan vaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös Lupa- ja valvontavirastoa tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaista tehtävässään avustavalla henkilöllä.

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saavat tehdä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa vain, jos se on välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi, tai milloin on perusteltu syy epäillä 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettua tekoa.

4 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, Lupa- ja valvontavirasto voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa;

3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty.

Jos ojituksessa tai ojan käytössä on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos ojan kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen. Jos kieltoa tai määräystä annettaessa joudutaan ratkaisemaan kysymys Lupa- ja valvontaviraston luvan tarpeellisuudesta tai luvan noudattamisesta, kiellon tai määräyksen antaa kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto. Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, että kyse on lupaa edellyttävästä hankkeesta tai luvan noudattamisesta, asia on siirrettävä Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

— —

5 §

Menettely hallintopakkoasiassa

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kielto tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

— —

6 §

Luontovahingon korjaaminen

Jos tämän lain säännösten vastainen patoamiseen taikka vedenottoon liittyvä toimenpide tai velvollisuuksien laiminlyönti aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa huomattavan haitallisen muutoksen vesistössä tai pohjavedessä taikka luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetun luontovahingon, Lupa- ja valvontaviraston on, sen lisäksi, mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi taikka ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Asian käsittelyssä noudatetaan tämän luvun 5 §:ssä säädettyä menettelyä.

— —

7 §

Luontovahingosta ilmoittaminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun haitan tai vahingon tai niiden välittömän uhan aiheuttaneen on viipymättä ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitan tai vahingon ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

8 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 4 tai 6 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voidaan oikeuttaa tekemään tarvittava toimenpide.

— —

9 §

Omistajattomat rakennelmat

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty rakennelman kunnossapito laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluudetta selville, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta ryhtyä tai oikeuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle ai-

heutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan selville.

— —

10 §

Valvontaviranomaisen välittömät toimet

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai muulle tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen viivytyksettä pantava vireille 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

11 §

Toiminnan keskeyttäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi keskeyttää 2 luvun 15 §:ssä tarkoitetun toiminnan, jos se on ilmeisen lainvastaista. Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on keskeyttämisen jälkeen viivytyksettä pantava vireille tämän luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä, että sen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen.

13 §

Toimenpiteet valmistumisilmoituksen johdosta

Lupa- ja valvontaviraston on annettava sille toimitettu valmistumisilmoitus julkisella kuulutuksella tiedoksi noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ilmoituksen johdosta suorittaa hallintolain 39 §:n mukaisen tarkastuksen tai ryhtyä muihin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko hanke toteutettu lupamääräysten mukaisesti.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hakemuksesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) asianosainen;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen ja ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lupa- ja valvontaviraston tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävää maksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Lupa- ja valvontaviraston on annettava oikaisuvaatimukseen annettu päätös tiedoksi ja tiedotettava siitä noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta noudattaen, mitä 1 momentissa säädetään.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:

1) asianosainen;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, jos se on tarpeen sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi, tai muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;

6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

Muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea myös viraston yleisen edun valvontayksikkö, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

4 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeus voi tarvittaessa varata Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuuden antaa lausuntonsa valituksesta.

— —

4 a §

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain (/) 11 §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävä kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

— —

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tiettynä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan Lupa- ja valvontaviras-

tolle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

— —

8 §

Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi asian kiireellisyyden tai muun erityisen syyn vuoksi määrätä, että 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

— —

9 §

Tarkkailua koskevan päätöksen täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus voi hyväksyessään sille esitetyn tarkkailusuunnitelman määrätä, että päätöstä on noudatettava oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.

— —

16 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Vesilain luparikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) ryhtyy 3 luvun 2 tai 3 §:ssä taikka 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman Lupa- ja valvontaviraston myöntämää lupaa,

2) toteuttaa hankkeen luvan vastaisesti tai laiminlyö lupamääräyksen noudattamisen,

3) vaarantaa 2 luvun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun vesiluontotyypin luonnontilan ilman Lupa- ja valvontaviraston myöntämää poikkeusta,

4) laiminlyö saattaa lupaan perustuvan hankkeen loppuun siten, että siitä saattaa aiheutua haittaa tai vaaraa toiselle tai toisen omaisuudelle,

5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa, rakennelmaa, laitetta tai pengertä vesistössä tai sen ulkopuolella,

6) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä,

7) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa kulkuväylän ylläpitämiseen tai

8) ryhtyy 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman ojitustoimituksen päätöstä tai toteuttaa hankkeen ojitustoimituksen päätöksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain luparikkomuksesta* sakkoon.

3 §

Vesilain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) estää 2 luvun 10 §:n vastaisesti veden vapaata juoksua norossa tai ojassa siten, että teosta aiheutuu vähäistä suurempi yksityisen edun loukkaus,

2) ottaa pintavettä toisen vesialueelta 4 luvun 3 §:n vastaisesti tai pohjavettä toisen alueelta mainitun luvun 4 §:n vastaisesti,

3) estää ilman laillista oikeutta vesistössä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan tai oikeuteen perustuvaa vesi- tai maa-alueen käyttämistä,

4) käyttää väärin 9 luvun 5 tai 6 §:ssä uittajalle säädettyjä oikeuksia tai toimii vastoin uittosäännön määräyksiä,

5) toimii vastoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 4 luvun 2 §:n taikka 5 luvun 5 tai 9 §:n nojalla antamaa päätöstä,

6) liikkuu vesistössä, ottaa vettä, sijoittaa rakennelman tai johdon toisen vesialueelle tai ryhtyy 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen vastoin mainitun luvun 3–5, 5 a tai 6–8 §:ää tai

7) laiminlyö ilmoittaa toimenpiteestä Lupa- ja valvontavirastolle vastoin 2 luvun 15 §:ää tai 5 luvun 6 §:ää,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain rikkomisesta* sakkoon.

5 §

Lupa- ja valvontaviraston puhevalta rikosasiassa

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, Lupa- ja valvontavirasto käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa.

17 luku

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

1 §

Lunastuksesta ilmoittaminen

Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö tai sen määräala, kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala taikka kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu liitännäisalue.

Kun lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja päätöksessä määrätty korvaus on maksettu omistajalle tai talletettu asianmukaisesti, Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava asiasta kirjaamisviranomaiselle.

4 §

Panttioikeus ja muut oikeudet

— —

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei hankkeen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää tai oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja haltija vaatii oikeuden lunastamista, Lupa- ja valvontaviraston tulee lunastamista koskevassa päätöksessä määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettavaksi määrätty korvaus maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

5 §

Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään

Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava sellaisen lainvoiman saaneen päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään, jolla on myönnetty oikeus:

1) tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma;
2) saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle;
3) käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa;
4) muutoin kuin 1–3 kohdassa tarkoitetulla tavalla jatkuvasti käyttää hyväksi toisen kiinteää omaisuutta.

— —

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii Lupa- ja valvontavirasto.

6 §

Kiinteistötoimitus

Jos 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja ei voida merkitä kiinteistötietojärjestelmään ilman erityistä selvitystä, Maanmittauslaitoksen on annettava Lupa- ja valvontaviraston hakemuksesta määräys kiinteistötoimituksen suorittamiseen. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaissa säädetään kiinteistönmäärityksestä.

— —

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

— —

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta Lupa- ja valvontavirastolle. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

8 §

Käyttöoikeuden antaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle 2 luvun 12, 13, 13 a ja 14 §:ssä tarkoitetun oikeuden, jos:

1) hakijalle on myönnetty tämän lain mukainen lupa;

2) hakija on muutoin kuin tämän lain nojalla saanut oikeuden hankkeen edellyttämään alueeseen, mutta alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta tai muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan; ja

3) käyttöoikeus hankkeen laatu ja merkitys huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Jos oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetetty, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 8 luvun 5 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan. Lupa rakentaa voimalaitos pysyy voimassa siitä huolimatta, että oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettavaan vesivoimaan tai alueeseen joko kokonaan tai osaksi on menetetty edellä tarkoitetulla tavalla.

— —

11 §

Tilusjärjestely

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava lainvoiman saanut lupapäätös Maanmittauslaitokselle, jos:

1) päätöksellä annetaan 6 luvun 6 §:n mukainen käyttöoikeus; tai

2) päätöksen mukaisen hankkeen toteuttaminen aiheuttaa vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa tarkoitettua tilusten pirstoutumista tai supistumista, kulkuyhteyksien katkeamista tai vaikeutumista taikka muuta vastaavanlaista haittaa.

— —

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tietojärjestelmiin merkittävät tiedot

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot Lupa- ja valvontaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä. Luonnonsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot Lupa- ja valvontaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä ja poikkeamisista.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään voidaan lisäksi merkitä tietoja:

1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamista päätöksistä;

2) ojitustoimitusten päätöksistä;

3) Lupa- ja valvontavirastolle tehdyistä ilmoituksista;

4) ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annetuista viranomaisten päätöksistä.

— —

2 §

Tietojen merkitseminen

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja luonnonsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomainen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontavirasto tekee myös merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 10 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta julkisen kulkuväylän muuttamisesta.

— —

3 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Lupa- ja valvontavirastolla, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on, sen estämättä mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

Väylävirastolla on merikartan ylläpitämiseksi oikeus saada maksutta tarpeelliset tiedot yleisestä paikallisväylästä sen ylläpitäjältä.

3 a §

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus laatii tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä, joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää (*vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys*). Selvityksessä on tarkasteltava sellaisia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vaikuttavia toimenpiteitä, jotka hankkeesta vastaava voi suorittaa vesitaloushanketta toteuttaessaan. Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä yhteistyössä hankkeista vastaavien, asianomaisten kuntien, Lupa- ja valvontaviraston ja muiden viranomaisten kanssa.

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvityksen perusteella vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus voi tehdä Lupa- ja valvontavirastolle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, Lupa- ja valvontaviraston on ryhdyttävä tai määrättävä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Jos luvan saaneen vesitaloushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen ryhtyä kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin hanketta uhkaavan kuivuuden, tulvan, sortuman, jään tai muun poikkeuksellisen syyn vuoksi, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa vesitaloushankkeesta vastaavalle oikeuden ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten seurausten estämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia tulee vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusasioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu Lupa- ja valvontaviraston päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja vesitaloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella on oikeus jäätymisestä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jääesteen räjäyttämisessä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta. Räjäyttämisestä on ilmoitettava poliisille ja Lupa- ja valvontavirastolle.

7 §

Tutkimuslupa

Jos asiasta ei sovita, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden toisen alueella tehtäviin maaperä-, vesimäärä- tai muihin tutkimuksiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun hankkeen vaikutusten tai toteuttamismahdollisuuksien taikka pohjavesivarojen selvittämiseksi (*tutkimuslupa*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

— —

8 §

Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä erimielisyys

Luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista, hankkeen toteuttamista, kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista taikka olojen ennalleen palauttamista koskeva erimielisyys, jonka ratkaisu ilmeisesti vaikuttaa muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, käsitellään Lupa- ja valvontavirastossa. Asia pannaan vireille hakemuksella.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, käräjäoikeuden on siirrettävä asia 1 momentissa tarkoitetulta osin Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu erimielisyys on ratkaistu lainvoimaisesti.

9 §

Käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys

Jos asianosaisten välillä syntyy luvan tai oikeuden myöntämisen edellytyksenä olevaa käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys, jota ei voida ratkaista hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä, Lupa- ja valvontaviraston on päätöksellään osoitettava asianosainen määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne tai, jos asia on kiinteistönmuodostamislain 281 §:n nojalla ratkaistava kiinteistötoimituksessa, hakemaan sanottua toimitusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupa-asian ratkaisemista, ellei Lupa- ja valvontavirasto katso olevan painavia syitä käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes erimielisyys on ratkaistu.

10 §

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta.

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä voidaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä suoritettavaksi ennakkomaksun 1 momentissa tarkoitetuista asian käsittelykustannuksista ja samalla määrätä, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Ennakkomaksun on perustuttava Lupa- ja valvontaviraston laatimaan laskelmaan.

Lupa- ja valvontavirasto määräämän viranomaisen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa ja mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitetuista päätöksistä voidaan periä maksu siten kuin 1 momentissa säädetään.

17 §

Viranomaisten tiedonvaihto

Lupa- ja valvontaviraston tulee antaa sille toimitetusta 2 luvun 15 §:ssä tarkoitetusta ilmoituksesta tieto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella toteutettavasta toimenpiteestä on kysymys tai jonka alueelle toimenpiteen vaikutukset kohdistuvat.

18 §

Vesialueen rajan määrääminen

Jos 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vesialueen rajaa maata vasten on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun vuoksi vaikea määrätä, Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

Jos vettä on sallittu pidettäväksi määrätyllä samalla ylimmällä korkeudella huomattava osa kasvukaudesta, voidaan vesialueen raja maata vasten määrätä tämän korkeuden mukaisesti.

Muussa tapauksessa Lupa- ja valvontaviraston tulee rajaa määrätessään asianmukaisesti ottaa huomioon säännöstelyn aikaisten sallittujen ylimpien vedenkorkeuksien ajankohta ja pysyvyys.

19 §

Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava vesitalousasiassa antamansa päätös muutoksenhaulle säädetyn ajan päättymisen jälkeen verkkosivuillaan, jollei sitä asian merkitys huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana (*vesitalousasioiden tietopalvelu*). Päätöksessä saadaan julkaista hankkeesta vastaavan nimi sekä hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset.

— —

19 luku

Voimaantulo

5 §

Päätökseen sisältyvien määräysten tarkistaminen

— —

Jollei tästä luvusta muuta johdu, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta tarkistaa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun lupaan tai lupaan rinnastuvaan muuhun viranomaisen tekemään päätökseen sisältyviä määräyksiä tai antaa uusia määräyksiä noudattaen soveltuvin osin, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

— —

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien, Lupa- ja valvontaviraston ja asianomaisten viranomaisten kanssa. Selvitystä tehtäessä tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää ja jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä saatava hyöty on yleisen edun kannalta olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saata-

vaa kokonaishyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkuperäistä tarkoitusta, ellei se ole jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, Lupa- ja valvontavirasto voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvanhaltijan toimittamaan Lupa- ja valvontavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa Lupa- ja valvontavirastolle, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamiseen sovelletaan, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

— —

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määräämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

10 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Lupa- ja valvontavirasto voi 3 luvun 22 §:n mukaisesti hakemuksesta tai omasta aloitteesta muuttaa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettua kalatalousvelvoitetta tai kalatalousmaksua koskevia määräyksiä.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisena. Lupa- ja valvontaviraston tulee päätöksessään ottaa huomioon kalatalousmaksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

12 §

Aikaisemmin tehdyt rakennelmat

Jos ennen vanhan vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla on myönnetty lupa rakentaa vesistöön, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta velvoittaa tällaisen luvan nojalla tehdyn rakennelman omistajan sallimaan kalakannan säilyttämistä, liikenteen turvaamista, uiton toimittamista tai vesistön tilan turvaamista varten tarpeellisten laitteiden tekeminen ja luovuttamaan käytettäväksi niitä varten tarvittavan vesimäärän.

Rakennelman omistajalle 1 momentissa tarkoitetusta velvoitteesta aiheutuva edunmenetys on korvattava, jos se ei ole vähäinen. Jos rakennelman omistaja kuitenkin olisi 1 momentissa tarkoitetun lainsäädännön mukaan ollut velvollinen korvauksetta poistamaan rakennelman eikä hän sitä halua poistaa, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa hänet omalla kustannuksellaan tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat.

16 §

Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen

Jos vesitaloushankkeelle on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty viranomaisen päätöksellä lupa tai oikeus ja luvan tai oikeuden sisällöstä taikka haltijasta on epäselvyyttä, Lupa- ja valvontavirasto voi selventää tällaista päätöstä tai korvata sen tämän lain mukaisella päätöksellä.

— —

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitetussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, hankkeen välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. Lupa- ja valvontavirasto voi ottaa asian käsiteltäväkseen myös omasta aloitteestaan.

— —

19 §

Toiselle kuuluvan vesivoiman käyttäminen

— —

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitetussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää Lupa- ja valvontavirastoa määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä 14 luvussa säädetään hallintopakosta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

44.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhdistyslain (503/1989) 4 §, 20 §:n 3 momentti, 22 § ja 38 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 § ja 20 §:n 3 momentti laissa 1398/2009, 22 § laissa 135/2023 ja 38 a §:n 3 momentti laissa 1210/2015, seuraavasti:

4 §

Luvanvaraiset yhdistykset

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoituttaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa. Ahvenanmaan maakunnassa lupaviranomainen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

20 §

Yhdistyksen kokous

— —

Vaatimus kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, Lupa- ja valvontaviraston tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakijan oikeuttaa tai hallituksen velvoittaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

22 §

Muun päätöksenteon järjestäminen

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrättynä aikana 17 §:n 6 momentissa tai 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, Lupa- ja valvontaviraston tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiäänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakijan oikeuttaa tai hallituksen velvoittaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

38 a §

Toiminnantarkastus

— —

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määrää toiminnantarkastajan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

45.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 3 §:n 2 momentin 10 kohta, 11 §:n 1 momentin 1–3, 7 ja 8 kohta sekä 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 228/2024, seuraavasti:

3 §

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako

— —

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

— —

10) elinvoimakeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa;

— —

11 §

Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä kausityölaki, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä *ICT-laki* , kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki* , kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain

(224/2024), jäljempänä *erityisosaajalaki* , kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki* , säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki* , ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä *kotoutumislaki* , mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinvoimakeskukselta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinvoimakeskukselta;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinvoimakeskukselta;

— —

7) elinvoimakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, edustustolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

8) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinvoimakeskukselta.

— —

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa, säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa, elinvoimakeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosaajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palvelun-tuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

46.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 438/2023, seuraavasti:

20 §

Viranomaisten tiedonsaantioikeus hätäkeskustietojärjestelmästä

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada hätäkeskustietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen valvontatehtäviään varten välttämättömät tiedot maksutta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

47.

Laki

pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 6 §:n 3 ja 4 momentti, 7 §:n 3 ja 4 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 14 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 470/2024, seuraavasti:

6 §

Pelastustoimen palvelutasopäätös

— —

Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä Lupa- ja valvontaviraston suorittamasta arvioinnista.

7 §

Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 1 ja 2 momentissa säädetyissä tehtävissä.

Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä eri ministeriöiden ja toimialojen valtakunnallisesta yhteistoiminnasta pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuus

— —

Hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuositukset on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi selvitykseen on sisällytettävä hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä tarkoitetuksi investointisuunnitelman pelastustoimea koskevaksi osaksi. Selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun seurannan vähimmäistietosisällöstä, 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen tulevista tiedoista sekä ajankohdasta, jolloin selvitys on toimitettava sisäministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

14 §

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio

Lupa- ja valvontavirasto valmistelee pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Lupa- ja valvontavirasto kokoaa hyvinvointialueittain laatimistaan asiantuntija-arvioista sisäministeriölle valtakunnallisen asiantuntija-arvion. Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisessa Lupa- ja valvontavirasto hyödyntää lisäksi hyvinvointialueiden 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä. Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta saada tietoja hyvinvointialueilta säädetään 19 §:ssä.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joiden tulee sisältyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvioihin sekä ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava sisäministeriölle.

15 §

Sisäministeriön vuosittainen selvitys

Sisäministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen, jossa arvioidaan tarpeita ja uhkia vastaavien pelastustoimen palvelujen toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä. Selvityksessä hyödynnetään 13 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä ja 14 §:ssä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arviota. Selvityksen tulee sisältää ehdotus tarvittavista toimenpiteistä julkisen talouden suunnitelman, valtion talousarvion sekä hyvinvointialueesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitettujen hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden laatimista sekä muuta valtakunnallista ohjausta varten

17 §

Pelastustoimen valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

— —

Lupa- ja valvontavirasto valvoo pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan.

18 §

Pelastustoimen palvelutason valvonta

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä.

Jos palvelutasossa on Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata Lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

— —

19 §

Tiedonsaantioikeus

Hyvinvointialueen tulee antaa sisäministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle niiden pyytämät välttämättömät tiedot ja selvitykset tässä laissa niille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi. Tiedot ja selvitykset on annettava maksutta ja sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

48.

Laki

sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain (1125/2021) 29 §:n 3 momentti, seuraavasti:

29 §

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 19 ja 20 artiklan määrärahoja koskeva tietojen saanti ja luovuttaminen

— —

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksella sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain 28 §:n 1 momentissa tarkoitetun määrärahan käyttämiseksi Maahanmuuttovirastolta maksutta ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmästä niitä tietoja, jotka ovat tarpeellisia henkilön tunnistamista, hänen kuntaan sijoittumisensa ajankohdan ja kotikuntansa määrittämistä varten sekä tiedon henkilölle ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetystä oleskeluluvan perusteesta. Tällaisia tietoja ovat Maahanmuuttoviraston asiakasnumero, Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön tapausnumero, tieto henkilön Suomeen saapumisen ajankohdasta, tieto henkilön sijoituskunnasta, kiintiövalintavuodesta, valintaotosta, henkilön syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä kiintiövalintapäätöksen jälkeen, ennen Suomeen saapumista syntyneistä lapsista.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

49.

Laki

Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen lipusta annetun lain (380/1978) 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1418/2009, seuraavasti:

5 §

Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskus, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot,

Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, Rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

50.

Laki

vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 3 §:n 12 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1210/2020, seuraavasti:

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:

— —

12) Lupa- ja valvontavirasto;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

51.

Laki

palosuojelurahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 4–7 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 ja 6 § laissa 1422/2009, 5 § laissa 1355/2018 ja 7 § laissa 1389/2019, seuraavasti:

4 §

Palosuojelumaksun maksuunpano

Maksuunpanon toimittaa ja maksupäivän määrää kalenterivuosittain Lupa- ja valvontavirasto.

Finanssivalvonnan on vuosittain viimeistään 15 päivänä heinäkuuta annettava Lupa- ja valvontavirastolle palosuojelumaksun määräämistä varten tiedot maksuvelvollisista ja muita tarpeellisia tietoja ja selvityksiä. Lupa- ja valvontaviraston tulee ennen heinäkuun loppua lähettää kehotus maksuvelvollisille maksuunpanoa varten tarvittavien tietojen antamisesta. Vakuutuksenantajien ja Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoittavan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön asiamiehen tulee antaa Lupa- ja valvontavirastolle kirjallisesti tiedot maksuunpanoa varten vuosittain viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

Jollei tietoja anneta Lupa- ja valvontavirastolle määräajassa, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus sakon uhalla velvoittaa asianomainen antamaan tiedot uuden määräajan kuluessa tai toimittaa maksuunpano muun saatavissa olevan selvityksen perusteella. Uhkasakkoa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Maksuvelvollisen on suoritettava palosuojelumaksu Lupa- ja valvontaviraston päätöksessään määräämään maksupaikkaan eräpäivänä. Palosuojelumaksun erääntyneelle määrälle maksetaan viivästyskorkoa siten kuin korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos maksuunpantava määrä on pienempi kuin 10 euroa, sitä ei panna maksuun.

5 §

Palosuojelumaksun tilitys

Lupa- ja valvontaviraston on suoritettava palosuojelumaksut palosuojelurahastoon maksuunpanon toimittamista koskevan kalenterivuoden loppuun mennessä. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuksenvälittäjän on suoritettava palosuojelumaksu oma-aloitteisesti sisäministeriön määräämään maksupaikkaan viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

6 §

Vanhentuminen

Velvollisuus suorittaa palosuojelumaksu vanhentuu 5 vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jolta Lupa- ja valvontaviraston olisi tullut toimittaa maksuunpano.

7 §

Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon

Lupa- ja valvontaviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai sitä alennetaan, Lupa- ja valvontaviraston tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

52.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pelastuslain (379/2011) 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 23 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 26 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 31 a §:n 3 momentti, 48 §:n 3 momentti, 67 §, 79 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 91 §:n 5 momentin 2 kohta, 105 §:n 1 momentin johdantokappaleka 111 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 31 §:n 1 momentti ja 111 a §:n 3 momentti laissa 1353/2018, 23 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 67 §, 79 §:n 3 momentti ja 87

§:n 1 momentti laissa 616/2022, 31 a §:n 3 momentti laissa 436/2023, 48 §:n 3 momentti laissa 563/2023, 91 §:n 5 momentin 2 kohta laissa 1171/2016 ja 105 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 754/2023, seuraavasti:

22 b §

Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnanharjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnanharjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

23 §

Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

— —

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista Lupa- ja valvontavirastolle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tämän lain mukaisista tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston virkamiehet.

— —

31 §

Vastuu metsäpalojen tähystyksestä ja maastopalovaroituksen antamisesta

Sisäministeriön on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähystys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

— —

31 a §

Tilannekuvatoiminta

— —

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 2 momentissa säädetyssä tehtävässä.

— —

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

— —

Ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

— —

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö ja Lupa- ja valvontavirasto voivat asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Ahvenanmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

79 §

Valvontasuunnitelma

— —

Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

— —

91 §

Toimenpiderekisteri

— —

Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:

— —

2) öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjuntaa ja siihen varautumista sekä vesitilannepalvelua ja tulvariskien hallintaa varten Suomen ympäristökeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskukselle;

— —

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Hyvinvointialueen pelastusviranomainen tai, jos on kyse 8 kohdassa tarkoitetusta asiasta, Lupa- ja valvontavirasto taikka, jos on kyse 9 kohdassa tarkoitetusta asiasta, rakentamisluvan myöntävä viranomainen voi määräajassa velvoittaa oikaisemaan sen, mitä on tehty tämän lain vastaisesti tai lyöty laimin. Määräys voidaan antaa sille, joka:

— —

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

— —

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

53.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 72 b, 72 c, 79 ja 79 a §, 83 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 84 §:n 2 momentti sekä 190 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 72 b ja 72 c § laissa 255/2025, 79 ja 79 a § ja 190 §:n otsikko laissa 216/2023 sekä 83 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 84 §:n 2 momentti ja 190 §:n 1 momentti laissa 389/2023, seuraavasti:

72 b §

Ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset linjaukset

Elinvoimakeskus seuraa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa toimialueensa työmarkkinatilannetta ja tekee päätöksen, jossa annetaan linjaukset ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä sen toimialueella.

72 c § (Uusi)

Valtakunnallinen listaus työvoimapula-aloista

Työ- ja elinkeinoministeriö määrittää yhteistyössä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja elinvoimakeskusten kanssa työvoimapula-alat, joilla on työvoiman saatavuusongelmia koko valtakunnan alueella. Työvoimapula-alat määritetään työhallinnon ja Tilastokeskuksen työllisten ja työttömien määrää sekä avoimia työpaikkoja koskevan tilastoaineiston perusteella ja ottamalla huomioon 72 b §:ssä tarkoitetut alueelliset linjaukset.

Edellä 1 momentin nojalla määritetyt työvoimapula-alat säädetään valtioneuvoston asetuksella.

79 §

Yrittäjän oleskelulupa

Ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena on johtavassa asemassa harjoittaa yritystoimintaa ja jonka hakemukseen elinvoimakeskus on tehnyt myönteisen osapäätöksen, myönnetään hakemuksesta yrittäjän oleskelulupa.

79 a §

Elinvoimakeskuksen osapäätös yrittäjän oleskelulupahakemukseen

Yrittäjän oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee varmistaa, että:
1) yritystoiminta tapahtuu Suomeen rekisteröidyssä yrityksessä;
2) yrityksellä arvioidaan olevan kannattavan liiketoiminnan edellytykset;
3) yrityksellä on riittävät resurssit liiketoiminnan toteuttamiseen;
4) yritystoiminnassa ei ole olennaisesti laiminlyöty lakisääteisiä velvollisuuksia suorittaa veroja tai maksuja.

Ulkomaalaisen on toimitettava 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä koskevat tiedot. Elinvoimakeskus voi pyytää ulkomaalaista toimittamaan yritystä tai yritystoimintaa koskevia hakemuksen ratkaisemisen kannalta välttämättömiä muita tietoja siltä osin kuin se ei saa niitä toisen viranomaisen tietovarannosta.

Elinvoimakeskuksen tulee osapäätöstä tehdessään varmistaa, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu yritystoiminnasta saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan. Yritystoiminnan alkuvaiheessa toimeentulo voi olla turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla, yrityksen käytössä olevalla alkurahoituksella tai hakijan käytettävissä olevilla omilla rahavaroilla.

Jos osapäätös on myönteinen, siinä määrätään, mille ajalle yrittäjän oleskelulupa voidaan myöntää ja onko myönnettävä oleskelulupa tilapäinen vai jatkuva.

Toimivaltaisesta elinvoimakeskuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

83 §

Maahanmuuttoviraston toimivalta

Maahanmuuttovirasto myöntää 79 a §:ssä tarkoitetun myönteisen osapäätöksen tai 80 a §:ssä tarkoitetun lausunnon jälkeen, yrittäjän oleskeluluvan ja kasvuyrittäjän oleskeluluvan, jollei 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:stä muuta johdu. Kasvuyrittäjän oleskeluluvan osalta Maahanmuuttovirasto arvioi, onko ulkomaalaisen toimeentulo turvattu 39 §:n mukaisesti.

Maahanmuuttovirasto myöntää muut tässä luvussa tarkoitetut oleskeluluvat, jos oleskeluluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:stä ei muuta johdu. Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta perusteettomuudesta

— —

Jos hakija ei täytä 11 §:n 1 momentin 1, 4 tai 5 kohdassa säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai 35 §:ssä säädettyä vaatimusta matkustusasiakirjan voimassaolosta taikka oleskelulupaa ei myönnetä 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:ssä säädetyllä perusteella, Maahanmuuttovirasto voi hylätä työntekijän ja yrittäjän oleskelulupaa koskevan hakemuksen ilman 72 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa ja elinvoimakeskuksen osapäätösharkintaa.

— —

84 §

Käsittelyajat

— —

Elinvoimakeskuksen on tehtävä osapäätös viimeistään kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetusta hakemuksen vastaanottamisesta. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin on annettava kasvuyrittäjän jatkolupaa koskeva lausunto viimeistään kuukauden kuluessa Maahanmuuttoviraston 80 b §:n 2 momentin nojalla tekemästä pyynnöstä. Maahanmuuttoviraston on osapäätöksen tai lausunnon saatuaan tehtävä hakemukseen päätös viimeistään kuukauden kuluessa.

— —

190 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen, elinvoimakeskuksen, Suomen edustuston ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen sekä Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Elinvoimakeskuksen osapäätökseen ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon haetaan muutosta kuitenkin vasta pääasian yhteydessä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

54.

Laki

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 1447/2015 ja 741/2023 seuraavasti:

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat Pääesikunnalle.

Terveydenhuollon järjestämisestä Puolustusvoimissa vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitos. (Uusi 2 mom.)

Lupa- ja valvontavirasto valvoo ~~1 §:n 1 momentissa tarkoitetun~~ Puolustusvoimien tämän tai muun lain nojalla järjestämän tai tuottaman terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Puolustusvoimien järjestämää tai tuottamaa terveydenhuoltoa Suomen alueen ulkopuolella valvoo kuitenkin Pääesikunta. Pääesikunta valvoo lisäksi Puolustusvoimien itse toteuttamaa terveydenhuoltoa puolustustilalaissa (1083/1991) tarkoitetun puolustustilan aikana ja sovellettaessa valmiuslain (1552/2011) II osan säännöksiä lain 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. (HE:n 2 mom.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

55.

Laki

puolustustilalain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1429/2009 seuraavasti:

12 §

Lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrätyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

56.

Laki

Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain (304/2019) 3 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Viraston tehtävät

— —

Digi- ja väestötietovirasto vastaa yhdessä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa siitä, että 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen valtion palveluiden saatavuus järjestetään Ahvenanmaan maakunnassa tuloksellisesti. Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti palveluiden tuottamisessa käytettävien tietojärjestelmien sekä sähköisen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin palvelujen toimivuudesta ja kehittämisestä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

57.

Laki

kuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

58.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 7 §, sellaisena kuin se on, laissa 771/2020, seuraavasti:

7 §

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Sen, joka oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Lupa- ja valvontavirasto on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutokset huomioidaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

59.

Laki

Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain (432/2021) 9 § seuraavasti:

9 §

Käteisvarojen palauttaminen

Väliaikaisesta haltuunotosta vapautettavat käteisvarat on asetettava asianosaisen saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltainen viranomainen erikseen sopivat. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa Lupa- ja valvontavirastoon sellaiset käteisvarat, joihin soveltuu rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

60.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 16 §:n 1 momentin 18 kohta seuraavasti:

16 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

— —

18) Lupa- ja valvontaviraston rahanpesun valvontarekisteristä tiedot ja rekisteröitävää koskevat tunnistetiedot tulli- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

61.

Laki

hyvinvointialueesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 468/2024, seuraavasti:

11 §

Hyvinvointialueiden seuranta, ohjaus ja laillisuusvalvonta

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko hyvinvointialue toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

62.

Laki

julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 8 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 8 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 247/2017, seuraavasti:

8 a §

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot. Rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto. Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

63.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 56 § seuraavasti:

56 §

Uhkasakko

Jos kunta, kuntayhtymä tai opetuksen järjestäjä on valtionosuustehtäviä järjestäessään jättänyt noudattamatta laissa tai lain nojalla säädetyn tai määrätyn velvoitteen, Lupa- ja valvontavirasto voi asianomaista ministeriötä kuultuaan sakon uhalla määrätä kunnan tai kotikuntakorvauksen saajan noudattamaan velvoitetta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

64.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 15 § ja 16 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1181/2016, seuraavasti:

15 §

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, elinvoimakeskuksilta sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä 2 §:n 2–4, 4 a ja 5 kohdassa tarkoitetusta tukityypistä ja tuen maksupäivästä. Hakijasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan nimi-, henkilö- tai yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinvoimakeskuksilla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada Verohallinnolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palautuksen saajasta on oi-

keus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

16 §

Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitetun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle sekä elinvoimakeskuksille niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2–4, 4 a ja 5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

65.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 79 § seuraavasti:

79 §

Virka-apu

Lupa- ja valvontavirasto ja poliisi ovat toimivaltansa puitteissa velvollisia antamaan vero- ja muutoksenhakuviranomaisille tarpeellista virka-apua.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

66.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10, 11, 11 a ja 11 b §, 13 a §:n 4 ja 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10, 11, 11 a ja 11 b §, 30 §:n 2 momentti, 30 a, 30 b, 40 a ja 40 b § laissa 1430/2009, 13 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1149/2015 sekä 40 § laeissa 1430/2009 ja 453/2017, seuraavasti:

3 §

Tämän lain noudattamista valvoo keskushallintoviranomaisena Lupa- ja valvontavirasto.

4 §

Panttilainaustoiminnan harjoittamiseen on haettava toimilupa Lupa- ja valvontavirastolta. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettävä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

— —

5 §

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, siitä on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta taikka joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos Lupa- ja valvontavirasto havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

— —

Lupa- ja valvontavirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitetun määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja Lupa- ja valvontavirasto voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

— —

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan antaa panttilainauslaitokselle Lupa- ja valvontavirasto.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä Lupa- ja valvontavirastolle jäljennös mainitun artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta

siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista tai jakautumista.

40 §

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä panttilainaustoiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätään, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 a §

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos Lupa- ja valvontavirasto peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, Lupa- ja valvontavirasto voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, Lupa- ja valvontavirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Lupa- ja valvontavirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

40 b §

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä.

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

67.

Laki

pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1576/2019, seuraavasti:

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

— —

Maanmittauslaitoksen on määrättävä siirtopäätös tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja päätös on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava Virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, Kirkkohallitukselle, Digi- ja väestötietovirastolle ja Verohallinnolle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu Virallisessa lehdessä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

68.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 5 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 4–6 momentti, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti sekä 8 §, 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta ja 1 a §:n 1 momentin 1 kohta, 8 luvun 1 §:n 6 momentti, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 4 §:n 7 momentti, 7 §, 8 §:n 5 momentti, 10 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti sekä 11 §:n 3 momentti, 9 luvun 3 §:n 6 momentti, 3 b § ja 6 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 5 §:n 5 momentti ja 9 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 406/2018, 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 187/2023, 7 luvun 1 a §:n 1 momentin 1 kohta ja 9 luvun 3 §:n 6 momentti laissa 573/2019, 8 luvun 11 §:n 3 momentti laissa 600/2021 ja 9 luvun 3 b § laissa 444/2023, seuraavasti:

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

2 §

Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

— —

3 §

Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset

— —

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;

3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitetut tiedot;

4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on tämän luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava.

— —

4 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

— —

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksesta.

5 §

Luotettavuus

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi, 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tarpeelliset tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

— —

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;

2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai Lupa- ja valvontaviraston sen nojalla antamia määräyksiä; tai

3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

— —

7 §

Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä

— —

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedot Lupa- ja valvontaviraston rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetyt edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa Lupa- ja valvontavirastolle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäväksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

— —

4) Lupa- ja valvontavirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13, 14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole tämän momentin 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

— —

1 a §

Asianajajayhdistyksen vuosikertomus

Asianajajayhdistyksen on laadittava vuosikertomus, jossa kerrotaan asianajajayhdistyksen:

1) 8 luvun nojalla Lupa- ja valvontavirastolle tekemät esitykset seuraamusten määräämiseksi;

— —

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

— —

Asianajajayhdistys tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

— —

2 §

Julkinen varoitus

— —

Asianajajayhdistys tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

— —

3 §

Seuraamusmaksu

— —

Asianajajayhdistys tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

— —

4 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

— —

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruudesta, sovelletaan myös Lupa- ja valvontaviraston rahoituspalveluja tarjoavalle yritykselle määräämään seuraamusmaksuun, lukuun ottamatta, mitä 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin kohdistuneiden rikkomusten ja laiminlyöntien huomioimisesta kokonaisharkinnassa.

7 §

Hallinnollisen seuraamuksen määräämisoikeuden vanhentuminen

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä Lupa- ja valvontavirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatketun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä Lupa- ja valvontavirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatketun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämäänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

Asianajajayhdistyksen esitys Lupa- ja valvontavirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle ja hänen apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille Lupa- ja valvontavirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä Lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

— —

Asianajajayhdistyksen on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Lupa- ja valvontaviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrätyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

— —

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan pankkiviranomaiselle.

9 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä tietojenvaihto

— —

Finanssivalvonta ja Lupa- ja valvontavirasto voivat käyttää tämän lain nojalla vastaanotettua salassa pidettävää tietoa, joka koskee luotto- tai rahoituslaitosta taikka rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä, vain:

1) luotto- ja rahoituslaitoksen taikka rahoituspalvelua tarjoavan yrityksen valvonnassa;

2) oikeudenkäynnissä tai hallinnollisessa menettelyssä, jossa haetaan muutosta tai oikaisua Finanssivalvonnan tai Lupa- ja valvontaviraston tekemään päätökseen;

3) luotto- ja rahoituslaitosta sekä rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä koskevan lainsäädännön nojalla vireillä olevassa oikeudenkäynnissä.

— —

3 b §

Tietojen toimittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Finanssivalvonnan ja Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Euroopan pankkiviranomaiselle kaikki tiedot, joita se tarvitsee rahanpesudirektiivin mukaisten tehtäviensä hoitamiseen.

6 §

Määräyksenantovaltuus

— —

Finanssivalvonta ja Lupa- ja valvontavirasto voivat antaa määräyksiä valvomansa ilmoitusvelvollisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta ja toimittamistavasta Finanssivalvonnalle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

69.

Laki

rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 10 §:n 3 momentti seuraavasti:

5 luku

Talletussuoja

10 §

Korvausten maksaminen

— —

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallettajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 momentissa säädetyssä ajassa, viraston on 2 momentissa säädetyssä ajassa talletettava korvaus Lupa- ja valvontavirastoon noudattaen, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

70.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23, 23 a, 23 b ja 25 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 momentin 23 kohta laissa 442/2024 ja 13 §:n 1 momentin 23 a, 23 b ja 25 kohta laissa 402/2023, seuraavasti:

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

— —

23) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) toimeenpanoa varten, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tuottamiseksi ja elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) säädetyn työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seurantaa koskevan tehtävän hoitamiseksi;

23 a) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) toimeenpanoa varten;

23 b) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle rekrytointitukikokeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten;

— —

25) elinvoimakeskukselle ulkomaalaislaissa säädetyn yrittäjän oleskeluluvan osapäätöstä varten;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

71.

Laki

sijoitusrahastolain 12 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (213/2019) 12 luvun 4 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat rahasto-osuudet

4 §

Yhteistilillä olevien rahasto-osuuksien lunastaminen omistajien lukuun

— —

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, Lupa- ja valvontavirastoon pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

72.

Laki

säästöpankkilain 44 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 44 b §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 664/2022, seuraavasti:

44 b §

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisena taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole määräajas-

sa toimitettu, Lupa- ja valvontaviraston tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

73.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1171/2019, seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

— —

9) valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen ja varautumisen osaston osastopäällikön virka sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

74.

Laki

varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 13 § ja 14 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 13 § laissa 1436/2009 ja 14 §:n 2 momentti laissa 1000/2011, seuraavasti:

13 §

Eräät kiinteistön vaihdot

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

1) vaihto johtaa elinvoimakeskuksen tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai

2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

— —

Verovapauden edellytyksenä on elinvoimakeskuksen antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu tai on tapahtunut 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina taikka että hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

75.

Laki

ammattikorkeakoululain 34 ja 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 34 §:n 6 momentti ja 35 §:n 2 momentti seuraavasti:

34 §

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

— —

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä ole-vasta 33 §:ssä tarkoitetusta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

35 §

Opiskeluoikeuden palauttaminen

— —

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluoikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

76.

Laki

hautaustoimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hautaustoimilain (457/2003) 8 §, 10 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 1 ja 4 momentti, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1451/2009, seuraavasti:

8 §

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupaan voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada Lupa- ja valvontaviraston lupa.

Lupa- ja valvontavirasto voi määräajaksi tai toistaiseksi kieltää hautaamasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa rikotaan olennaisella tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

10 §

Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin

— —

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomainen on ratkaissut asian.

— —

15 §

Hautausmaan lakkauttaminen

— —

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkauttaa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja Lupa- ja valvontavirasto on antanut siihen luvan.

Erityisen painavasta syystä hautausmaa voidaan Lupa- ja valvontaviraston luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

— —

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla hautaamisesta säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi määräajaksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitoluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä Lupa- ja valvontaviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. Lupa- ja valvontavirastolla on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn velvoitteen, voi Lupa- ja valvontavirasto sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan velvoitetta siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

— —

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi Lupa- ja valvontavirasto tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. Lupa- ja valvontaviraston tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

77.

Laki

ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 111 §:n 1 momentin johdantokappale ja 118 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 111 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 1048/2020, seuraavasti:

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

— —

118 §

Henkilöstö

— —

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

78.

Laki

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetun lain (682/2021) 7 § seuraavasti:

7 §

Yhteistyö Opetushallituksen ja työ- ja elinkeinohallinnon alueellisten toimijoiden kanssa

Palvelukeskuksen tulee tehdä yhteistyötä Opetushallituksen ja elinvoimakeskusten kanssa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

79.

Laki

kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain (1433/2007) 27 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 672/2013, seuraavasti:

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

— —

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua kehotusta noudateta, Lupa- ja valvontavirasto voi Kansalliskirjaston tai instituutin hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai tallettamisvelvollisen sakon

uhalla täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

80.

Laki

kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

— —

Kulttuurin ja taiteen edistämisen tehtäviä alueilla hoitavat Museovirasto, Taiteen edistämiskeskus ja elinvoimakeskukset niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

81.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 40 §, 57 §:n 1 momentti ja 64 §:n 1 momentin 5 kohta,

sellaisina kuin ne ovat 40 § laissa 938/2013, 57 §:n 1 momentti laissa 1410/2014 sekä 64 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1126/2022, seuraavasti:

40 §

Valtionavustuksen hakeminen

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

57 §

Valtionapuviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto on valtionapuviranomainen 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa ja 1 §:n 3 momentin mukaisissa perustamishankkeita koskevissa asioissa lukuun ottamatta opetus- ja kulttuuriministeriön ennen vuotta 2007 myöntämien perustamishankkeiden valtionosuuksien ja avustusten maksamista.

— —

64 §

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain säännöksiä:

— —

5) 56 §:n säännöstä Lupa- ja valvontaviraston toimivallasta uhkasakon asettamiseen.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

82.

Laki

opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain (956/2011) 12 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1409/2011, seuraavasti:

12 §

Oikeus saada tietoja ja virka-apua

— —

Lautakunnalla ja hallinto-oikeudella on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

83.

Laki

taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 3 momentti laissa 1447/2009, 10 §:n 2 momentti laissa 957/2015 sekä 11 §:n 3 momentti laissa 1415/2014, seuraavasti:

9 §

Henkilöstö

— —

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Muutoksenhaku

— —

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

— —

11 §

Valtionosuus

— —

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on Lupa- ja valvontavirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

84.

Laki

tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkintokoulutukseen valmentavasta laista annetun lain (1215/2020) 25 §:n 1 momentin johdantokappale seuraavasti:

25 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:
— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

85.

Laki

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1448/2009, seuraavasti:

6 §

Laillisuusvalvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua

koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan. Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

86.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 k ja 25 l §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 25 k §:n 2 ja 3 momentti sekä 25 l §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisina kuin ne ovat laissa 1219/2020, seuraavasti:

25 k §

Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen

— —

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 2 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

25 l §

Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen

Tässä luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

87.

Laki

yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 4 §:n 2 momentti ja 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

— —

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on:

1) edistää yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;

2) seurata ja arvioida yleisten kirjastojen toimintaa;

3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; ja

4) suorittaa muut opetus- ja kulttuuriministeriön antamat tehtävät.

16 §

Arviointi

— —

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

88.

Laki

ylioppilastutkinnosta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ylioppilastutkinnosta annetun lain (502/2019) 21 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 802/2024, seuraavasti:

21 §

Muutoksenhaku rehtorin ja koulutuksen järjestäjän monijäsenisen toimielimen päätökseen

Rehtorin päätökseen, jolla on 8 §:n 1 momentin mukaisesti evätty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen, saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja päätökseen, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Seuraamusta kokeva päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Jos päätös, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöityy hakemuksetta ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

89.

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikuntalain (390/2015) 4 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti sekä 9 ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 144/2023, seuraavasti:

4 §

Valtion vastuu

— —

Liikunnan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

— —

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Lupa- ja valvontavirastossa on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa.

— —

9 §

Rahoitus liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa Lupa- ja valvontaviraston käyttöön vuosittain liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin määrärahat, joiden käytöstä sovitaan Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa Lupa- ja valvontavirastolle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

15 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 8–14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Lupa- ja valvontavirasto toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävissä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen virastojen käyttöön osoitettujen

määrärahojen myöntämisessä. Suomen Akatemia voi toimia valtionapuviranomaisena liikuntatieteellisten avustusten myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

90.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lukiolain (714/2018) 49 ja 51 §, 53 §:n 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 55 §, 57 §:n 3 momentti ja 61 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 49 § osaksi laissa 801/2024, ja 51 § laissa 163/2022, seuraavasti:

49 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta, jos päätös koskee:

1) opiskelijaksi ottamista;

2) 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä;

3) suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;

4) opiskelun poikkeavaa järjestämistä;

5) oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta;

6) oikeutta saada erityisopetusta.

Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

51 §

Muutoksenhakuaika

Oikaisuvaatimus 49 §:ssä tarkoitetussa asiassa, valitus 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista taikka asuntolasta erottamista määräajaksi tai lopullisesti, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

53 §

Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen

— —

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

54 §

Valituskiellot

— —

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

55 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

57 §

Henkilöstö

— —

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

61 §

Rahoitus

— —

Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on Lupa- ja valvontavirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

91.

Laki

muinaismuistolain 7 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan muinaismuistolain (295/1963) 7 §:n 3 momentti ja 18 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1443/2009, seuraavasti:

7 §

— —

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä säädetään, talletettava Lupa- ja valvontavirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista ei saa kuitenkaan toimittaa, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

18 §

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa uhkasakkoa käyttäen kieltää ryhtymästä 1 momentissa tarkoitetulla alueella tutkimusta vaarantaviin toimenpiteisiin.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

92.

Laki

nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorisolain (1285/2016) 4 §:n 2 momentti ja 25 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Valtion vastuu

— —

Nuorisotyön ja -politiikan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

— —

25 §

Valtionapuviranomainen

— —

Ministeriö voi osoittaa Lupa- ja valvontaviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustusmäärärahoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

93.

Laki

oppivelvollisuuslain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppivelvollisuuslain (1214/2020) 24 §:n 1 ja 2 momentti, seuraavasti:

24 §

Muutoksenhaku

Pidennettyä oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Lupa- ja valvontaviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu pidennettyä oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeytymistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

94.

Laki

oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain (1091/2024) 24 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

24 §

Muutoksenhaku

Varhennettua oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Lupa- ja valvontaviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu varhennettua oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeytymistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

95.

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perusopetuslain (628/1998) 37 §:n 3 momentti, 41 a-d §, 42 ja 42 b §, 42 c §:n 2 momentti, 42 d §:n 1 momentti, 42 f § ja 43 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 37 §:n 3 momentti laissa 1444/2009, 41 a-d § ja 42 d §:n 1 momentti laissa 245/2025 , 42 § laeissa 959/2015, 1216/2020, 163/2022, 716/2022 ja 1090/2024, 42 b § laissa 163/2022, 42 c §:n 2 momentti~~, 42 d §:n 2 momentti~~ ja 42 f § laissa 959/2015, sekä 43 §:n 2 momentti laissa 1412/2014, seuraavasti:

37 §

Henkilöstö

— —

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

41 a § (Uusi)

Valvonta

Sen lisäksi mitä kuntalain (410/2015) 10 §:ssä ja valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §:ssä säädetään Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta valvoa opetuksen järjestämistä kanteluiden perusteella, Lupa- ja valvontavirasto voi myös perustellusta syystä oma-aloitteisesti tutkia, onko opetus järjestetty sen mukaan, mitä tässä laissa tai tämän lain nojalla on säädetty.

Oma-aloitteisessa tutkimisessa on noudatettava hyvän hallinnon perusteita ja turvattava niiden henkilöiden oikeudet, joita asia välittömästi koskee. Oma-aloitteiseen valvontaan annettavaan ratkaisuun ja sen tiedoksiantoon sovelletaan hallintolain (434/2003) säännöksiä.

41 b § (Uusi)

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada opetuksen järjestäjältä maksutta asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä kantelun tutkimiseksi tai lain 41 a §:ssä tarkoitetun valvontatehtävän suorittamiseksi.

41 c § (Uusi)

Huomautus ja huomion kiinnittäminen

Jos valvonnan yhteydessä todetaan, että opetuksen järjestäjä on opetusta järjestäessään menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aihetta muihin toimenpiteisiin, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa opetuksen järjestäjälle tai opetuksen järjestämisestä vastuussa olevalle henkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle.

Jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voi Lupa- ja valvontavirasto kiinnittää opetuksen järjestäjän huomiota opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

41 d § (Uusi)

Määräyksen antaminen

Jos opetuksen järjestämisessä havaitaan oppilaan oikeuksia vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka opetuksen järjestäminen on muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen normien vastaista, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa opetuksen järjestäjälle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa opetuksen järjestäjän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla.

42 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

1) oppilaaksi ottamista;
2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetusta;
3) 20 f §:ssä tarkoitettua päätöstä ja 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tulkitsemis- ja avustajapalveluja, muita opetuspalveluja ja erityisiä apuvälineitä;
4) 18 §:ssä säädettyä opetuksen poikkeavaa järjestämistä;
5) 18 a §:ssä säädettyä opiskelun poikkeavaa järjestämistä;
6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa;
7) 46 a §:ssä tarkoitettua oppilaan tai opiskelijan eronneeksi katsomista.

Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

42 b §

Muutoksenhakuaika

Oikaisuvaatimus 42 §:ssä tarkoitetussa asiassa Lupa- ja valvontavirastoon, valitus hallintotuomioistuimeen 42 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä ja valitus pää-

töksestä, joka koskee oppilaalle annettavaa kirjallista varoitusta sekä määräaikaista erottamista, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tässä pykälässä tarkoitetut asiat tulee käsitellä kiireellisinä.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

— —

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen mitä hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) 36 §:ssä tarkoitettuun kotitehtävien laiminlyöntiä tai jälki-istuntoa koskevaan toimenpiteeseen;

2) 36 b §:n 1 momentissa tarkoitettuun oppilaan poistumaan määräämistä koskevaan toimenpiteeseen;

3) 36 c §:ssä tarkoitettuun opetuksen epäämistä koskevaan toimenpiteeseen;

4) 41 c §:ssä tarkoitettuun päätökseen; tai

5) Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus.

— —

~~Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.~~

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

43 §

Rahoitus

— —

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta noudattaen, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin noudattaen, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapuviranomaisena on Lupa- ja valvontavirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

96.

Laki

tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 26 l §, sellaisena kuin se on laissa 1442/2009, seuraavasti:

26 l §

Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpitonsa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan Lupa- ja valvontavirastolle virka-apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoimista, ei saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

Lupa- ja valvontavirastolle tässä pykälässä säädetyt tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

97.

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan varhaiskasvatuslain (540/2018) 51 §:n 4 ja 5 momentti, ja

muutetaan 42 §:n 4 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti, 48 §, 51 §:n 2 ~~ja 5~~ momentti, 52 §, 55 §:n 2 momentti, 57 b §:n 3 ja 4 momentti, 59 §:n 2 momentti, 60 §:n 3 momentti ja 62 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 4 momentti ja 46 §:n 1 momentti laissa 189/2024, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 2 momentti ja 51 §:n 2 momentti laissa 326/2022, 57 b §:n 3 ja 4 momentti laissa 453/2021 sekä 62 §:n 1 momentti laissa 1183/2021, seuraavasti:

42 §

Suunnittelun, arvioinnin, valvonnan ja lupamenettelyn tiedonsaanti

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada pyydettäessä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan lupahakemuksen käsittelemiseksi tai 43 a §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttymisen selvittämiseksi tai valvomiseksi

44 §

Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa

Varhaiskasvatusta järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä palvelujentuottajalla on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa harjoittaa päiväkotitoimintaa. Luvan myöntää hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto.

— —

45 §

Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen

— —

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja päiväkodin johtajan yhteystietojen muutoksesta 44 §:ssä tarkoitetun luvan myöntäneelle Lupa- ja valvontavirastolle. Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus perhepäivähoidon vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta 44 e §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

— —

46 §

Tietojen toimittaminen ja tallettaminen rekisteriin

Lupa- ja valvontavirasto pitää valtakunnallista tietojärjestelmää (*palveluntuottajien rekisteri*) 44 §:ssä tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä sekä yksityisen päiväkotitoiminnan valvontaa ja tilastointia varten. Palveluntuottajan on toimitettava lupakäsittelyä ja rekisteröintiä varten tiedot lupaviranomaiselle sähköisen asiointipalvelun kautta. Lupaviranomainen rekisteröi palveluntuottajan ja sen toimipaikat, jos se myöntää päiväkotitoiminnalle luvan. Palveluntuottajaa koskevat tiedot tulee poistaa rekisteristä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, kun palveluntuottaja ilmoittaa toiminnan lopettamisesta tai päiväkotitoiminnan harjoittamista koskeva lupa peruutetaan 44 d §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

— —

48 §

Omavalvontasuunnitelma

Yksityisen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Yksityisen palveluntuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

51 §

Valtion ohjausjärjestelmä

— —

Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä valtakunnallisen lupaviranomaisen tehtävät kuuluvat Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

~~Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii Lupa- ja valvontaviraston kanssa tulostavoiteasiakirjan varhaiskasvatukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi neuvoteltuaan asiasta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.~~

52 §

Valvontaviranomaiset

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena on kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta Lupa- ja valvontavirasto sekä 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija.

55 §

Tarkastusoikeus

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan.

57 b §

Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

— —

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen Lupa- ja valvontavirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä huolimatta poisteta. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä, jos se on välttämätöntä asian käsittelemiseksi ja epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin 58 §:ssä säädetään

— —

59 §

Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen välinen yhteistyö

— —

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55–58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 55–58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujentuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

— —

60 §

Rahoitus ja avustukset

— —

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta noudattaen, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille myös investointeihin noudattaen, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on Lupa- ja valvontavirasto.

— —

62 §

Muutoksenhaku varhaiskasvatusoikeutta, lapselle annettavaa tukea ja varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan päätökseen

Lapsen varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 50 §:ssä tarkoitetulta kunnan monijäseniseltä toimielimeltä. Edellä 15 e §:ssä tarkoitettuun lapsen tukea ja tukipalveluita koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

98.

Laki

yliopistolain 43 b ja 43 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yliopistolain (558/2009) 43 b §:n 6 momentti ja 43 c §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 954/2011, seuraavasti:

43 b §

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

— —

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 43 a §:ssä tarkoitetusta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

43 c §

Opiskeluoikeuden palauttaminen

— —

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluoikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

99.

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan elintarvikelain (297/2021) 25 § sekä
muutetaan 10 §:n 6 momentti, 11 §:n 3–5 momentti, 12 §:n 1 momentin 3 kohta, 24 §~~:n 2 momentti~~, 26 §, 27 §:n 4 momentin 1 ja 5 kohta sekä 5 momentti, 28 §, 40 §:n 1 momentti, 45 §:n 1 momentti, 46 §, 73 §:n 2 momentti sekä 79 §:n 1, 2 ja 5 momentti seuraavasti:

10 §

Rekisteröity elintarviketoiminta

— —

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee alkoholilain (1102/2017) 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun valmistustilan ja 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun varastointitilan rekisteröintiä koskevan ilmoituksen sekä mainitun lain 17 §:n 2 momentissa ja 26 §:ssä tarkoitettujen alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen rekisteröintiä koskevan ilmoituksen.

— —

11 §

Hyväksytty elintarvikehuoneisto

— —

Elintarvikehuoneiston sijaintikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitetut elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy teurastamot, riistan käsittelylaitokset ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy myös poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Elintarvikealan toimijan kotikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitetut elintarvikehuoneistot, jos ne ovat liikkuvia elintarvikehuoneistoja. Ruokavirasto hyväksyy liikkuvat teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy myös liikkuvat poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Kunta ilmoittaa hyväksymänsä elintarvikehuoneiston Ruokavirastolle, joka antaa elintarvikehuoneistolle hyväksymisnumeron.

— —

12 §

Tiedottaminen elintarviketoiminnasta liikkuvassa elintarvikehuoneistossa

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava:

— —

3) elintarviketoiminnasta liikkuvassa poroteurastamossa ja sen yhteydessä olevassa hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa Ruokavirastolle;

— —

24 §

Ruokaviraston tehtävät

Ruokavirasto valvoo, suunnittelee, ohjaa, kehittää ja suorittaa valtakunnallisesti elintarvikevalvontaa siten kuin tässä laissa säädetään. Toimivalta tutkia kantelun johdosta, onko kunta toiminut tämän lain mukaan, on kuntalain (410/2015) 10 §:n 2 momentista säädetystä poiketen Ruokavirastolla. (Uusi 1 mom.)

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Ruokavirasto:

1) arvioi kunnan elintarvikevalvonnan suunnittelua, järjestämistä ja toteuttamista sekä julkaisee arvioinnin tulokset;

2) huolehtii lihantarkastuksesta ja muusta elintarvikevalvonnasta teurastamoissa, poroteurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa;

3) huolehtii tarvittaessa ante mortem -tarkastuksesta alkuperätilalla taikka muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

4) nimeää tarvittaessa muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin tekemään ante mortem -tarkastuksen alkuperätilalla taikka muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

5) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset;

6) valvoo, että 34 §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat elintarvikesäännöksiä;

7) vastaa tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettävien ja kansallisten seuranta- ja valvontaohjelmien suunnittelusta ja toteutuksesta;

8) osallistuu tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa elintarvikevalvonnan viranomaisnäytteiden sekä 7 kohdassa tarkoitettuihin seuranta- ja valvontaohjelmiin liittyvien näytteiden ottamisen ja analysoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen;

9) vastaa valtakunnallisesti erityistä asiantuntemusta vaativista elintarviketurvallisuuden valvontatehtävistä ja muista virallisista tehtävistä sekä valvontaraporttien kokoamisesta;

10) toimii Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa edellytettynä kansallisena viranomaisena tai yhteyspisteenä elintarvikevalvontaan liittyvissä asioissa silloin, kun sitä ei ole säädetty muun viranomaisen tehtäväksi;

11) arvioi elintarvikehygieniasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 8 artiklassa tarkoitetut hyvän käytännön ohjeet;

12) laatii virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston ase-

tusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus) 115 artiklassa tarkoitetun elintarvikkeita koskevan valtakunnallisen valmiussuunnitelman;

13) johtaa ATP-sopimuksessa edellytettyä määräysten kansallista valvontaa ja hyväksyy mainitussa sopimuksessa edellytetyt kausitarkastus- ja tyyppitarkastusasemat.

26 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskukset huolehtivat tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (1334/2022) tarkoitetuista ehdollisuuden valvontaan kuuluvista kasvintuotannon elintarvikehygieniaa koskevista tarkastuksista. Elinvoimakeskukset voivat tehtävää hoitaessaan ottaa viranomaisnäytteitä kasvinsuojeluainejäämien tutkimiseksi. Lisäksi elinvoimakeskukset voivat ottaa Ruokaviraston toimeksiannosta muita viranomaisnäytteitä.

27 §

Kunnan tehtävät

— —

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, kunta:

1) tekee Ruokavirastolle elintarvikesäännösten mukaiset ilmoitukset ja raportit;

— —

5) huolehtii tarvittaessa ante mortem -tarkastuksesta alkuperätilalla tai muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

— —

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään, kunta voi hoitaa Ruokaviraston tehtäväksi säädetyn lihantarkastuksen ja muun elintarvikevalvonnan teurastamoissa, poroteurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

— —

28 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Valvontaviranomaisella ja 33 §:ssä tarkoitetulla toimeksiannon saaneella elimellä ja luonnollisella henkilöllä on oikeus tehdä virallisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia valvontakohteessa, tutustua asiakirjoihin ja elintarviketietoihin, tarkastaa toiminnassa käytetyt tilat, laitteet ja välineet sekä tarkastaa tilat, joita valvontaviranomainen perustellusta syystä epäilee käytettävän valvontakohteen elintarvike- tai kontaktimateriaalitoiminnassa. Valvontaviranomainen antaa tarvittaessa kehotuksia elintarvikesäännösten noudattamiseksi. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisen suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia. Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä kunnan suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

— —

45 §

Viranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava Ruokavirastolle todetuista vaaroista ihmisen terveydelle sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden tai elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen taikka niistä annettaviin tietoihin. Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

— —

46 §

Tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista

Alkutuotantopaikalla eläinlääkärikäynnin tekevän eläinlääkärin ja viranomaistehtävissä käyvän henkilön, joka käynnin yhteydessä havaitsee, että eläinten terveydentila tai pito-olosuhteet ovat sellaiset, että ne oleellisesti heikentävät kyseisistä eläimistä saatavien eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta tai laatua, on ilmoitettava tästä eläinten omistajalle tai haltijalle sekä kunnan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalle valvontaviranomaiselle viipymättä. Kunnalla on oikeus ilmoittaa edellä mainituista seikoista eläimet tai elintarvikkeet vastaanottavalle toimijalle ja Ruokavirastolle.

73 §

Kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittävät muut maksut

— —

Kunta perii elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 27 §:n 4 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta alkuperätilalla tai muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella tehtävästä ante mortem -tarkastuksesta.

— —

79 §

Rekisterit

Ruokavirasto ja kunnat pitävät yhdessä valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä:

1) 8 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä alkutuotannosta ja 9 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä alkutuotantopaikoista;

2) 10 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä elintarviketoiminnasta ja 11 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä elintarvikehuoneistoista;

3) 13 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä kontaktimateriaalitoiminnasta;

4) 34 §:ssä tarkoitetuista virallisista laboratorioista ja nimetyistä omavalvontalaboratorioista.

Ruokavirasto ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitetun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto ja kunnat käyttävät ja pitävät rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ruokavirasto vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

— —

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä alkoholijuomien myyntipaikoista sekä alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

100.

Laki

elintarvikemarkkinalain 13 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 13 b §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 116/2021, seuraavasti:

13 b §

Viranomaisten välinen tietojenvaihto

Elintarvikemarkkinavaltuutettu voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tiedon tai asiakirjan, jonka se on saanut tai laatinut tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen yhteydessä, jos se on välttämätöntä:

— —

4) Ruokavirastolle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, Tullille ja kunnille niiden toimivaltaan kuuluvien maataloustuotteita tai elintarvikkeita koskevien vaatimusten tai niihin liittyvien tukien myöntämisedellytysten varmistamisen valvontaa varten.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

101.

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 3 §:n 2 momentti ja 5 § sekä
muutetaan 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti ja 32 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Viranomaiset

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Toimivalta tutkia kantelun johdosta, onko kunta toiminut tämän lain mukaan, on kuntalain (410/2015) 10 §:n 2 momentista säädetystä poiketen Ruokavirastolla.

— —

4 §

Eläinlääkäripalveluja koskeva valtakunnallinen suunnitelma

Ruokaviraston on laadittava suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun piiriin kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Siihen tulee myös sisältyä suunnitelma eläinlääkäripalvelujen valvonnasta.

— —

6 §

Järjestäjän suunnitelma

— —

Järjestäjän suunnitelmassa on otettava huomioon tässä laissa sekä 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetut valtakunnalliset suunnitelmat. Ruokavirasto ohjaa järjestäjän suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

13 §

Toimintaedellytykset ja ilmoitusvelvollisuus toimipisteistä sekä vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä

— —

Järjestäjän tulee ilmoittaa Ruokavirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse.

— —

22 §

Korvaus valvontatehtävistä

Valtion varoista maksetaan järjestäjälle korvaus 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat järjestäjälle aiheutuvat välittömät kustan-

nukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä järjestäjälle aiheutuneiden todellisten kustannusten määrää. Ruokavirasto maksaa korvauksen laskutusta vastaan.

— —

23 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

— —

26 §

Tarkastusoikeus

Ruokavirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa järjestäjän, yliopiston ja yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalvelujen tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

— —

32 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada eläinlääkäripalvelujen valvomiseksi välttämättömät palvelujen tuottamiseen liittyvät tiedot ja potilastiedot 30 §:ssä tarkoitetusta rekisteristä sekä järjestäjiltä, yliopistolta ja yksityisiltä eläinlääkäripalvelun tuottajilta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

102.

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläintautilain (76/2021) 68 § sekä

muutetaan 3 §:n 1 momentin 11 kohta, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §:n 1–3 momentti, 25 ja 29 §, 32 §:n 1–3 momentti, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 2 momentin johdantokappale, 39 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §:n 2 momentin johdantokappale, 41 §:n 2 momentin johdantokappale, 42 §:n 3 momentti, 45 §:n 3 momentti, 60 §:n 4 momentti, 61 §:n 3 momentti, 67 §, 69 §:n 3 ja 4 momentti, 72 §:n 2 momentti, 73 §:n 1 ja 2 momentti, 76 §:n 3 momentti, 91 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 93 §:n 1 ja 2 momentti, 94 §:n 1 momentti, 94 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 96 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 3 momentti laissa 643/2022, 32 §:n 2 momentti laissa 33/2023, 67 § osaksi laissa 289/2023 sekä 76 §:n 3 momentti ja 94 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 1073/2021, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

11) eläinterveysviranomaisella Ruokavirastoa ja kunnaneläinlääkäriä;

— —

13 §

Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveysvalvontaan sekä päätös terveysluokasta

Toimijan, joka haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveysvalvontaan, tulee ilmoittaa asiasta Ruokavirastolle. Ruokavirasto tekee päätöksen pitopaikan terveysluokasta.

Ruokavirasto saa peruuttaa terveysluokkaa koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. Ruokaviraston tulee peruuttaa terveysluokkaa koskeva päätös, jos toimija ilmoittaa lopettavansa terveysvalvonnan kyseisen pitopaikan osalta.

— —

14 §

B- tai c-luokan taudin hävittämisohjelmaan sisältyvä pitopaikkojen luokittelu

Luetteloituja lajeja pitäviä pitopaikkoja voidaan luokitella eläinterveyssäännöstön 31 ja 32 artiklan nojalla säädetyllä tavalla pitopaikan taudista vapaan aseman tai vektoreilta suojatun aseman perusteella alueella, jolla toteutetaan tämän lain 8 §:ssä tarkoitettua hävittämisohjelmaa b- tai c-luokan taudin vastustamiseksi. Ruokavirasto tekee pitopaikan asemaa koskevat päätökset.

— —

19 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista

Jos toimija tai lemmikkieläinten pitäjä epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu torjuttava tai valvottava eläintauti, hänen on ilmoitettava asiasta eläinterveysviranomaiselle. Sama ilmoitusvelvollisuus on muulla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästykseen, pyyntiin tai tarkkailuun. Epäilyä koskeva ilmoitus on tehtävä myös epätavallisesta kuolleisuudesta ja muista vakavan eläintaudin merkeistä, eläimen lähiympäristöstä otetusta näytteestä todetusta eläintaudista sekä tuotantomäärien merkittävästä vähentymisestä määrittämättömästä syystä. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia tai jos merkit viittaavat tällaisen taudin esiintymiseen. Ilmoitus on tehtävä heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia tai jos merkit viittaavat tällaisen eläintaudin esiintymiseen.

— —

20 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu ilmoitettava eläintauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta eläinterveysviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia, ja heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia.

— —

22 §

Eläinterveysviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tauti, uusi tauti tai muu ilmoitettava eläintauti taikka jos hän vastaanottaa 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, hänen on ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle. Lisäksi kunnaneläinlääkärin on kuukausittain toimitettava Ruokavirastolle yhteenveto kaikista virka-alueellaan todetuista luetteloiduista taudeista, uusista

taudeista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista. Yhteenvetoon ei kuitenkaan tarvitse merkitä tietoja, jotka on talletettu Ruokaviraston käytössä olevaan tietojärjestelmään.

Ruokaviraston on ilmoitettava luetteloitujen tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien ja valvottavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Eläinterveysviranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

— —

25 §

A–c-luokan tautia koskevat toimenpiteet

Ruokavirasto huolehtii eläinterveyssäännöstön III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetystä epidemiologisesta selvityksestä ja sellaisista mainitussa osastossa ja mainituissa säännöksissä säädetyistä alustavista taudintorjuntatoimenpiteistä ja muista taudintorjuntatoimenpiteistä, jotka koskevat a–c-luokan taudin leviämisen estämistä. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudin leviämisen estämistä koskevat päätökset.

Jos eläintaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläintaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, Ruokavirasto voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi.

Ruokavirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämistä koskeva päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos eläinterveyssäännöstö ja sen nojalla annetut säännökset tämän mahdollistavat, poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Ruokavirasto päättää lisäksi eläinterveyssäännöstön III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyistä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista a–c-luokan taudin vuoksi toteutettavista taudintorjuntatoimenpiteistä, ellei tässä laissa toisin säädetä. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudintorjuntatoimenpiteitä koskevat päätökset.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 4 momentissa säädetään, vyöhykkeitä koskevasta toimivallasta säädetään jäljempänä tässä luvussa.

29 §

Vyöhykettä koskevasta päätöksestä poikkeaminen

Ruokavirasto saa myöntää Euroopan unionin säädöksissä sallittuja yksittäistapauksia koskevia ja tapauskohtaista riskinarviointia edellyttäviä poikkeuksia perustamallaan vyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Lupa poikkeamiseen myönnetään hakemuksesta. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa 26 §:n 2 momentissa tarkoitetulla muulla rajoitusvyöhykkeellä tai rokotusvyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen sallitaan vyöhyket-

tä koskevassa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä eikä se aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

32 §

Tautitilanteen selvittäminen ja taudin leviämisen estäminen

Jos eläimellä epäillään muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen perusteella tai muusta syystä, eläinterveysviranomaisten tulee viipymättä pyrkiä selvittämään tautitilanne. Tässä tarkoituksessa eläinterveysviranomaiset voivat toteuttaa niitä tutkimuksia, joista a-luokan taudin osalta säädetään eläinterveyssäännöstön 54 artiklassa. Jos Ruokavirasto tutkimusten perusteella tai muusta syystä epäilee eläimellä muuta torjuttavaa eläintautia tai valvottavaa eläintautia tai mainittu eläintauti on todettu, Ruokavirasto voi toteuttaa välttämättömiä epidemiologista selvitystä sekä eläintaudin leviämisen estämistä koskevia toimenpiteitä, joista eläinterveyssäännöstön 55–57 ja 70 artiklassa säädetään a-luokan taudin osalta. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudin leviämisen estämistä koskevat päätökset.

Jos muun torjuttavan eläintaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläintaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, Ruokavirasto voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi. Jos luonnonvaraisia eläimiä koskeviin toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää luonnonsuojelulaissa (9/2023), metsästyslaissa (615/1993) tai kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettua lupaa, Ruokavirasto vastaa luvan hakemisesta.

Ruokavirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

— —

34 §

Taudin leviämisen estämistä koskevan päätöksen voimassaolo

Ruokaviraston on kumottava 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös välittömästi, kun se ei enää epäile eläintautia. Päätös on kumottava välittömästi myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai muussa paikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tehtyjen taudintorjuntatoimenpiteiden seurauksena.

— —

36 §

TSE-asetuksen nojalla suoritettava taudintorjunta

— —

Ruokavirasto huolehtii TSE-asetuksen 12 ja 13 artiklassa säädetyistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä.

Ruokavirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa siirtorajoituksia sisältävästä taudin leviämisen estämiseksi tehdystä päätöksestä, jos TSE-asetuksessa niin säädetään ja poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

— —

38 §

Toimenpiteet eräiden zoonoosien leviämisen estämiseksi

— —

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, Ruokavirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa toteuttaa tai määrätä kunnaneläinlääkärin toteuttamaan pitopaikassa tutkimuksen tautitilanteen selvittämiseksi sekä toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

— —

39 §

Pitopaikkojen hyväksyminen maaeläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirtoja varten

Ruokavirasto päättää eläinterveyssäännöstön 94 ja 95 artiklassa tarkoitetusta pitopaikkojen hyväksymisestä.

Ruokavirasto päättää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä sukusolujen ja alkioiden pitopaikkojen hyväksymisen sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten sukusolujen ja alkioiden unionin sisäisiin siirtoihin sovellettavien jäljitettävyyttä ja eläinterveyttä koskevien vaatimusten osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2020/686 säädetyistä hyväksytyn sukusolujen ja alkioiden pitopaikan toimintaa koskevista kotijäsenvaltion viranomaisen poikkeusluvista.

— —

40 §

Sperman keräysaseman hyväksyminen kotimaankauppaa varten

— —

Ruokavirasto hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

— —

41 §

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaankauppaa varten

— —

Ruokavirasto hyväksyy alkioiden keräysryhmän hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

— —

42 §

Kotimaankauppaa varten hyväksytyn sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän toiminta

— —

Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

— —

45 §

Siirtoihin liittyvät toimijoiden ja viranomaisten ilmoitukset

— —

Eläinterveysviranomainen tekee ne suunniteltuja eläinten ja tuotteiden siirtoja koskevat ilmoitukset määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jotka eläinterveyssäännöstön tai sen nojalla annettujen säädösten mukaan ovat alkuperäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vastuulla. Eläinterveysviranomainen voi kuitenkin antaa toimijan huolehtia ilmoitusta varten tarvittavien perustietojen kirjaamisesta valvonta-asetuksessa tarkoitettuun virallisen valvonnan sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään sekä silloin, kun siirrossa ei vaadita eläinterveystodistusta, myös ilmoituksen laatimisesta ja lähettämisestä järjestelmän kautta. Toimijalla, joka tallettaa tietoja sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada eläinterveysviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

60 §

Väliaikainen kuljetuskielto

— —

Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitetusta kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa.

61 §

Toimivalta päättää muista kiiretoimista ja uusia tauteja koskevista toimenpiteistä

— —

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistuvan yksittäistapausta koskevan päätöksen tai rajoitusvyöhykkeen perustamista ja sillä noudatettavia kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä koskevan päätöksen tekee Ruokavirasto.

67 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja toteuttaa eläintautien vastustamista sekä valvoo eläinterveyttä koskevien säädösten sekä niiden nojalla tehtyjen päätösten noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa eläintautivalmiuden ylläpidosta;

2) laatii eläintautien vastustamista koskevan suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa, sekä muita tarvittavia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

3) järjestää a–c-luokan tautien ja muiden torjuttavien eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

4) valvoo nimeämiään laboratorioita, ilmoitusvelvollisia laboratorioita sekä 64 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa;

5) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklan mukaisena yhteyselimenä;

6) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

7) huolehtii pitopaikkoihin ja muihin paikkoihin kohdistettujen taudintorjuntapäätösten sekä vyöhykkeillä suoritettavia tarkastuksia ja tutkimuksia, eläinten joukkorokotuksia tai lopetuksia sekä raatojen hävittämistä koskevien päätösten täytäntöönpanon suunnittelusta ja täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta päätöksiä, joiden täytäntöönpano on säädetty toimijoiden tai lemmikkieläinten pitäjien vastuulle;

8) vastaa eläinterveyttä koskevien säädösten täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämisestä kunnaneläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä kunnaneläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta;

9) vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

Ruokavirasto valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, poroteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa sekä niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, lukuun ottamatta teurastamoja, laitoksia ja elintarvikehuoneistoja, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle. Ruokavirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen, poroteurastamojen, laitosten ja elintarvikehuoneistojen osalta kaikki ne tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

Ruokaviraston on järjestettävä a–c-luokan tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen valmiussuunnitelmien sisällöstä.

69 §

Kunnaneläinlääkäri

— —

Kiireellisessä tilanteessa, jossa kunnaneläinlääkäri epäilee tai eläimellä todetaan olevan a–c-luokan tauti, uusi tauti, muu torjuttava tai valvottava eläintauti ja jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen eläintaudin leviämisen estämiseksi eikä Ruokavirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan 25 §:n 1 momentissa, 32 §:n 1 momentissa tai 36 §:ssä tarkoitetun päätöksen. Päätös on välittömästi alistettava Ruokaviraston ratkaistavaksi. Ruokaviraston on tehtävä asiassa oma päätöksensä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta.

Ruokavirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan erikseen määriteltyjä tässä laissa kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on a–c-luokan tauti, uusi tauti tai muu torjuttava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Ruokaviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut kunnaneläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon kunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä.

— —

72 §

Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa

— —

Ruokavirasto voi antaa työmääräyksen, jos valvonta-asetuksen 30 tai 31 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Toimivaltaisen viranomaisen velvollisuuksista säädetään valvonta-asetuksen 33 artiklassa. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista.

— —

73 §

Taudintorjunnan johtaminen ja taudintorjunnasta tiedottaminen

A–c-luokan taudin, uuden taudin sekä muun torjuttavan ja valvottavan eläintaudin taudinpurkauksissa Ruokavirasto johtaa eläintaudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä.

Ruokavirasto toimii tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena ja alueellisena taudintorjuntakeskuksena.

— —

76 §

Tiedonsaantioikeus

— —

Ruokavirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta rekisteristä.

91 §

Kielto ja rajoitus

Ruokavirasto voi kieltää luetteloituun tai taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden markkinoille saattamisen tai muun siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää eläinterveyttä koskevien säädösten mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan tai pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

— —

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa Ruokavirasto voi asettaa mainitussa momentissa tarkoitetun kiellon, rajoituksen tai määräyksen väliaikaisena, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kielto tai rajoitus on voimassa, kunnes Ruokavirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

93 §

Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjä vaatimuksia, Ruokavirasto tai Tulli voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes puutteet on korjattu. Kunnaneläinlääkäri voi tehdä mainitun päätöksen kiireellisessä tilanteessa, jossa Ruokavirasto tai Tulli ei ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin. Kunnaneläinlääkärin on toimitettava tieto tekemästään päätöksestä välittömästi Ruokavirastolle.

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, Ruokavirasto tai Tulli voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Se voi toimijan tai lemmikkieläinten pitäjän siihen suostuessa myös määrätä eläimen tai tuotteen palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä viranomaisen osoittamassa muussa paikassa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämisvaara on siten mahdollista poistaa.

— —

94 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto tai Tulli voi tehostaa 90–93 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

— —

94 a §

Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

— —

96 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

— —

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinterveyttä koskevien säädösten mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

103.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kalastuslain (379/2015) 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti, 14–16 §, 18 §:n 1–3 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 21 §, 22 §:n 3 ja 4 momentti, 24 §:n 9 kohta, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 ja 33 §, 37 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3–5 momentti, 38 §:n 2–4 momentti, 39 §, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 47 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale, 53 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 54 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 57 ja 60 §, 61 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 3 momentti, 67 §:n 4 momentti, 69 §, 71 §:n 3 momentti, 72 §, 74 §:n 2 ja 3 momentti, 76 §, 77 §:n 1 ja 2 momentti, 83 §:n 1–3 momentti, 88 §:n 2 momentin 2 kohta, 89 §, 90 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2-4 momentti, 94 §:n 1 momentti, 95 a §:n 2 ja 4 momentti, 101 §, 103 §:n 2 momentti, 104 §:n 1 momentti, 105 §:n 1 momentti, 106 ja 107 §, 117 §:n 3 ja 4 momentti, 124 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 60 § laissa 1633/2015, 88 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 390/2021, 90 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2–4 momentti, 94 §:n 1 momentti ja 95 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 448/2023 sekä 124 §:n 1 momentti laissa 828/2019, seuraavasti:

13 §

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävän tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi elinvoimakeskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

— —

Elinvoimakeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

— —

Elinvoimakeskuksen lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuosittain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, elinvoimakeskuksen toimi-

alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietylle vesialueelle hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, elinvoimakeskus voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Elinvoimakeskuksen tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Elinvoimakeskuksen on muutettava luvan ehtoja, jos:

1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai

2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Elinvoimakeskuksen on peruutettava lupa, jos luvanhaltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen taikka olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvanhaltija ei elinvoimakeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastoimintaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi elinvoimakeskus voi myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Elinvoimakeskuksen on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Elinvoimakeskuksen on pyydettävä toimialueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä elinvoimakeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

— —

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinvoimakeskukset, joille kalatalousasiat kuuluvat.

— —

20 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

— —

Kalastuksenvalvontaa koskevissa asioissa elinvoimakeskus voi toimia viranomaisen virka-apupyyntöön perustuen koko maan alueella.

21 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä

Elinvoimakeskukselle kuuluvista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se elinvoimakeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Elinvoimakeskuksen toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

22 §

Kalatalousaluejako

— —

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa elinvoimakeskus 33 §:ssä tarkoitetun alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. Elinvoimakeskus päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Elinvoimakeskus voi asianomaisia kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä elinvoimakeskuksen toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

— —

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

— —

9) muut elinvoimakeskuksen tulosohjaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

30 §

Kalatalousalueen säännöt

— —

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa elinvoimakeskus.

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen on vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan elinvoimakeskukselle. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

— —

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Elinvoimakeskus valvoo toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa. Elinvoimakeskuksella on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava elinvoimakeskukselle hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Jos kalatalousalue sijaitsee useamman elinvoimakeskuksen toimialueella, kalatalousaluetta koskevat asiat käsitellään siinä elinvoimakeskuksessa, jonka toimialueella enin osa kyseisen kalatalousalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

33 §

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

Elinvoimakeskus asettaa toimialueelleen alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu ka-

latalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii elinvoimakeskuksen ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee elinvoimakeskukselle ehdotuksen toimialueensa kalatalousaluejaoksi.

37 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen

Elinvoimakeskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

— —

Elinvoimakeskus voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, elinvoimakeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu elinvoimakeskukselle.

Elinvoimakeskus voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hyväksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

— —

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt elinvoimakeskus tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinvoimakeskukselle, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinvoimakeskukselle viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Elinvoimakeskus valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalakannan tai -lajin elinvoimaisuus vaarantuu, elinvoimakeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanoon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

— —

Elinvoimakeskuksen on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle on ilmoitettava suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpide-ehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, elinvoimakeskus sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. Elinvoimakeskus on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

47 §

Elinvoimakeskuksen poikkeuslupa

Elinvoimakeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

— —

53 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta

Elinvoimakeskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta:

— —

Lisäksi elinvoimakeskus voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

— —

54 §

Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen

Elinvoimakeskus voi määrätyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

— —

Elinvoimakeskus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kieltoa on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Elinvoimakeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinvoimakeskus voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädetyistä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiselle.

Elinvoimakeskuksen oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Itä-Suomen elinvoimakeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kielto aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa elinvoimakeskus.

Elinvoimakeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen mää-

räämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

— —

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

— —

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää elinvoimakeskuksen päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

— —

Elinvoimakeskus voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

69 §

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle elinvoimakeskuksen, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen sovelletaan muutoin, mitä kiinteistönmuodostamislaissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

71 §

Kalatiessä kalastaminen

— —

Elinvoimakeskus voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvessä ja muussa tekoaltaassa.

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Elinvoimakeskus voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistössä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

74 §

Kalojen ja rapujen istuttaminen

— —

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava elinvoimakeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Elinvoimakeskus voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöstä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

— —

76 §

Poikkeukset istutuskielloista

Elinvoimakeskus voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädetyistä kielloista.

77 §

Kalojen ja rapujen maahantuonti

Elinvoimakeskus toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukusolujen maahantuonti luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman elinvoimakeskuksen lupaa. Elinvoimakeskus käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

— —

83 §

Maksuvarojen jakaminen

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sen määräämissä rajoissa elinvoimakeskus myöntävät varat 82 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin. Elinvoimakeskus myöntää varat 82 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja korvauksiin

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen elinvoimakeskukselle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä elinvoimakeskus voivat asettaa 82 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myönnettävien varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille.

— —

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

— —

Ryhmään I kuuluvat:

— —

2) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinvoimakeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten itse pyydetyn kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää 10 000 euroa viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

— —

89 §

Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päättyminen

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Elinvoimakeskus antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista elinvoimakeskukselta.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti

tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä elinvoimakeskuksen huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Elinvoimakeskus poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan elinvoimakeskukselle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

90 §

Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Kaupallinen kalastaja on velvollinen pitämään muualla kuin merialueella tapahtuvasta kalastuksestaan päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan elinvoimakeskukselle pyytämänsä tai lukuunsa pyydetyt saaliit kalalajikohtaisesti, pyyntialueet, kalastusaluksen rekisteritunnuksen, saaliin purkamispaikat sekä kalastuksessa käytetyt pyydykset ja niiden pyynnissä pitämisen ajan. Ilmoitus on annettava myös, jos kyseisen kalenterivuoden aikana ei ole harjoitettu kaupallista kalastusta.

— —

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetusta päiväkirjasta ja elinvoimakeskukselle ilmoitettavista tiedoista sekä tietojen jättämisen ajankohdista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

92 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovaranto

— —

Elinvoimakeskukset, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus ja kalatalousalueet ovat kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rekisterinpitäjiä. Kukin rekisterinpitäjä vastaa pitämiensä rekistereiden ajantasaisuudesta, niihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta.

Elinvoimakeskus ja kalatalousalue ovat 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista, rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä vastaa elinvoimakeskus. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa kuitenkin kalatalousalue, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat kalatalousalueen tässä laissa määriteltyä tehtävää.

Kukin rekisterinpitäjä vastaa 94 §:n mukaisesti vastuullaan olevan rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Elinvoimakeskuksen tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa elinvoimakeskus yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokavirasto tuottaa ylläpito- ja muita tietohallinnon palveluita elinvoimakeskuksen vastuulla oleville tietojärjestelmille.

— —

94 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenne ja sisältö

Tietovaranto muodostuu:

1) kaupallisista kalastajista pidettävästä rekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään kaupallisen kalastajan nimi ja henkilö-, yritys- tai yhteisötunnus sekä äidinkieli, kaupallisen kalastajan koti- tai asuinpaikkatiedot ja yhteystiedot, tieto siitä, mihin 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään kalastaja kuuluu, tieto siitä harjoittaako kaupallinen kalastaja kalastusta sisävesillä vai merialueella, tiedot saalisilmoituksista sekä tieto rekisteröinnin alku- ja päättymisajankohdasta;

2) kalastonhoitomaksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Metsähallitus; rekisteriin merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet, osoitteet ja syntymäajat, joiden puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritetun kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu, lisäksi voidaan merkitä myös muita yhteystietoja;

3) omistajakorvausrekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat elinvoimakeskukset ja kalatalousalueet; rekisteriin merkitään 84 §:ssä tarkoitetut tiedot, vesialueen omistajan yhteystiedot tai yhteyshenkilöiden yhteystiedot;

4) istutusrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään jokaisesta kalanistutuksesta istuttajan, ilmoituksen jättäjän ja istutuserän vastaanottajan yhteystiedot, istutettu laji ja kanta, istutettavan erän alkuperä, istukkaiden koko, ikä ja kappalemäärä sekä istutuspaikka ja -aika;

5) kalatalousvelvoite- ja -maksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia koskevat tiedot;

6) kalatalousaluerekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat elinvoimakeskukset ja kalatalousalueet; rekisteriin merkitään kalatalousalueen nimi, alueellinen ulottuvuus, vastuuhenkilöt, yhteystiedot ja kalatalousalueen päätösvaltaa käyttävän yleiskokouksen järjestämiseen tarvittavat tiedot;

7) kalastuksenvalvojarekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään kalastuksenvalvojan nimi ja kuva sekä syntymäaika, henkilötunnus, hyväksynnän voimassaoloaika, valtuuttaja, toimialue sekä valtuutuksen voimassaoloaika;

8) kalastuksensäätelyyn liittyvästä tietoaineistosta, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; tietoaineistoon merkitään tähän lakiin perustuvista sekä sen nojalla asetettavista viranomaisen kalastuksenrajoituksista rajoituksen tyyppi, rajoituksen sisältö, rajoitusalue sekä rajoituksen kesto; sekä

9) vapaa-ajankalatalouden saalisrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Luonnonvarakeskus; rekisteriin merkitään 62 a §:ssä tarkoitetun saalisilmoituksen perusteella kalastajan nimi ja osoitetiedot tai kalastusmatkailutilaisuuden järjestäjän nimi ja osoitetiedot, tiedot pyydetystä kalasta, pyyntiväline, päivämäärä ja pyyntialue; Luonnonvarakeskuksen on säilytettävä rekisteriin tallentamansa henkilötiedot erillään muista rekisterissä säilytettävistä tiedoista; henkilötietoja saavat käsitellä tunnisteellisessa muodossa ainoastaan ne Luonnonvarakeskuksen henkilöt, joiden tehtävien suorittamiseksi se on välttämätöntä; Luonnonvarakeskuksen on nimettävä nämä henkilöt tai määriteltävä tehtävät.

— —

95 a §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon tietojen luovuttaminen

— —

Kukin 94 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa välttämättömiä mainitun pykälän mukaisia tietovarannon tietoja kalakantojen ja kalastuksen tutkimusta, seurantaa ja käytön suunnittelua sekä valvontaa ja tilastojen laatimista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Luonnonvarakeskukselle, elinvoimakeskukselle, Metsähallitukselle ja Ruokavirastolle.

— —

Rekisterinpitäjät päättävät kukin tietojen luovuttamisesta oman toimialansa osalta. Tietojen luovuttamisesta 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdissa tarkoitettujen rekistereiden osalta päättää elinvoimakeskus.

101 §

Kalastuksenvalvojien toiminnan valvonta

Kalastuksenvalvojien yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Elinvoimakeskukset vastaavat kalastuksenvalvojien toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus saada kalastuksenvalvojalta ja kalastuksenvalvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksenvalvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksenvalvojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksenvalvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

— —

Kalastuksenvalvojaksi hyväksyy hakemuksesta se elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

Kalastuksenvalvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa elinvoimakeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

— —

105 §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

Elinvoimakeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytylle kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettäessä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

— —

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinvoimakeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinvoimakeskukselle sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinvoimakeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille elinvoimakeskukselle, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue pääasiallisesti kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa elinvoimakeskukselle viivytyksettä.

117 §

Tapahtumailmoitus

— —

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinvoimakeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

124 §

Muutoksenhaku elinvoimakeskuksen päätökseen

Elinvoimakeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Elinvoimakeskus voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

104.

Laki

kasvinterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kasvinterveyslain (1110/2019) 6, 7 ja 12 §, 15 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n 3 momentti, 25 §:n johdantokappale, 28 § sekä 31 §:n 3 momentti seuraavasti:

6 §

Kiireelliset toimenpiteet eräissä tilanteissa

Ruokavirasto voi kustannuksellaan tehdä tai teettää kiireellisiä ja kohtuullisia kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteitä, jos toimenpiteiden tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden. Myös elinvoimakeskus voi tehdä tai teettää Ruokaviraston kustannuksella kiireellisiä ja vähäisiä kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteitä, jos Ruokavirasto ennen toimenpiteisiin ryhtymistä antaa niihin luvan.

7 §

Ruokaviraston ohjaus elinvoimakeskuksen tehtävissä

Ruokavirasto ohjaa elinvoimakeskuksen toimenpiteitä kasvinterveysasetuksessa tarkoitettujen karanteenituhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi sekä mainitussa asetuksessa tarkoitettujen unionikaranteenituhoojien luetteloon sisältymättömien, mutta alustavan arvion mukaan luetteloinnin edellytykset täyttävien tuhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Jos tuhooja on kasvinterveyden kannalta erityisen haitallinen tai vaadittavat toimenpiteet aiheuttavat erityisen haitallisia vaikutuksia, Ruokavirasto voi elinvoimakeskuksen puolesta tehdä päätöksen tuhoojan hävittämisestä tai leviämisen estämisestä. Jos Ruokavirasto tekee päätöksen, se vastaa toimenpiteistä elinvoimakeskuksen avustuksella.

Jos tuhoojan hävittäminen ja leviämisen estäminen edellyttää toimenpiteitä usean elinvoimakeskuksen alueella, Ruokavirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta.

12 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset vastaavat kukin toimialueellaan siitä, että tämän lain ja Euroopan unionin kasvinterveyttä koskevia säännöksiä noudatetaan sekä virallinen valvonta ja muut viralliset toimet järjestetään valvonta-asetuksen mukaisesti.

15 §

Valvontasuunnitelmat

— —

Elinvoimakeskus ja Tulli laativat kumpikin vastuullaan olevaa kasvinterveysvalvontaa koskevat vuosittaiset valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelmissa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

— —

19 §

Ulkopuolinen virallinen kasvintarkastaja ja eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto ja elinvoimakeskukset voivat kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön, jolla on tehtävään asianmukainen koulutus, suorittamaan erikseen määritellyt viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyvät tehtävät (*virallinen kasvintarkastaja*). Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee nimennyt viranomainen.

Ruokavirasto ja elinvoimakeskukset voivat valvonta-asetuksen 28–33 artiklassa säädetyillä edellytyksillä kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia ja selvityksiä toimielimen suoritettavaksi. Viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan siirtää luonnollisen henkilön suoritettavaksi. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut viranomainen.

— —

24 §

Rekisterinpitäjä ja rekisterin tiedot

— —

Elinvoimakeskuksilla on oikeus käyttää, päivittää ja luovuttaa rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ne myös vastaavat tehtäviensä osalta rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta sen mukaan, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), jäljempänä *tietosuoja-asetus* , säädetään.

— —

25 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Ruokavirasto ja elinvoimakeskukset saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asiakirjasta ja henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat tarpeen:

— —

28 §

Päätösvalta eräissä tapauksissa

Ruokavirasto voi päättää yhtä elinvoimakeskusta laajempaa aluetta koskevien 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Ruokavirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä myös yhden elinvoimakeskuksen alueella, jos se perustellusta syystä arvioi elinvoimakeskuksen toimet riittämättömiksi kasvinterveysvaaran estämiseksi.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille elinvoimakeskuksille.

31 §

Kasvintuhoojan torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

— —

Korvausta on haettava Ruokavirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiseen elinvoimakeskukseen ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Elinvoimakeskus antaa lausunnon tekemäänsä torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Ruokavirastolle.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

105.

Laki

kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33 §:n 4 momentti, 75 §, 203 §:n 4 momentti sekä 205 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 33 §:n 4 momentti laissa 761/2023, 75 § laissa 597/2011, 203 §:n 4 momentti laissa 914/2011 sekä 205 §:n 2 momentti laissa 1476/2009, seuraavasti:

33 §

— —

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisella ranta-alueella, on toimitusinsinöörin siirrettävä asia Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

— —

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetusta kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

203 §

— —

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa Lupa- ja valvontavirastoon siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

— —

205 §

— —

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunastamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitetun toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä talletettavaksi Lupa- ja valvontavirastoon. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on Lupa- ja valvontaviraston jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaaressa (705/2007) säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

106.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kolttalain (253/1995) 11 §:n 2 momentti, 12 ja 13 b §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 momentti, 21 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1─3 momentti, 55 ja 55 a §, 63 §:n 1 momentti, 64 ja 65 a § sekä 70 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 2 momentti laissa 568/2014, 12 ja 21 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1─3 momentti, 65 a § ja 70 §:n 4 momentti laissa 1474/2009, 13 b §, 18 §:n 1 momentti ja 64 § laissa 1677/2015, 19 §:n 2 momentti laissa 785/2023, 55 § laeissa 1474/2009 ja 1330/2022, 55 a § laissa 1330/2022 sekä 63 §:n 1 momentti laissa 23/2021, seuraavasti:

11 §

Kalaistutukset

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä päättää elinvoimakeskus, joka voi antaa sen toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suoritettavaksi.

12 §

Eräät tienteko- ja vesihuoltotyöt

Valtio voi tarvittaessa tehdä tai teettää kolttien tiloja varten tarpeelliset tienteko- ja vesihuoltotyöt. Elinvoimakeskus päättää asiasta.

Elinvoimakeskus huolehtii 1 momentin mukaisesti tehdyn tien kunnossapidosta, kunnes tie on luovutettu yksityiseksi tieksi tai yleisenä tienä käytettäväksi.

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinvoimakeskus päättää lainan enimmäismäärästä.

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin elinvoimakeskus.

— —

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

— —

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakentamislupapäätöksessä määrätyt tarkastukset. Elinvoimakeskus voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeellisiksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakentamislupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakentamislupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka elinvoimakeskus hyväksyy.

21 §

Osto- ja siirtomenettely

Elinvoimakeskus voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Elinvoimakeskus voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984), porotalouslain (161/1990) ja maaseutuelinkeinolain (1295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Elinvoimakeskuksella on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan tai muiden valtion virastojen hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Metsähallitus siirtää, elinvoimakeskuksen tehtyä siitä esityksen, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet elinvoimakeskuksen hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta elinvoimakeskuksen hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja elinvoimakeskus eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

Elinvoimakeskuksen tulee laatia hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24 §:ssä tarkoitetun tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitetusta omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä elinvoimakeskuksella ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäväksi.

— —

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti elinvoimakeskukselta. Hakemuksesta on hankittava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunto sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Elinvoimakeskus päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

— —

31 §

Maanmittaustoimitukset

Elinvoimakeskuksen maanmittausinsinööri tai hänen määräyksestään maanmittausteknikko voi suorittaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän maanmittaustoimituksen sen mukaisesti kuin kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään. Elinvoimakeskus voi myös huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

— —

35 §

Tienteko- ja vesihuoltotyöt

Jos valtio on tehnyt tai teettänyt tämän lain mukaisia tiloja varten tie- ja vesihuoltotöitä, peritään tilan omistajalta työn kustannuksista se määrä, jolla tilan arvon tarkoitukseensa käytettynä voidaan katsoa nousseen sanottujen töiden johdosta, enintään kuitenkin 10 prosenttia tilan osalle

tulleiden kustannusten määrästä. Perittävän määrän takaisinmaksuaika on 10 vuotta ja sen vuotuinen korko neljä prosenttia. Kustannusten perinnästä päättää elinvoimakeskus.

— —

36 §

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman elinvoimakeskuksen lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue tai sen osa, on mitätön. Elinvoimakeskuksen on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltta, joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on sellainen henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutusluvan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädetyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttatilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi ja muu pantiksipano velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus ja pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. Elinvoimakeskus voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädetyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinvoimakeskus voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

37 §

Eräät lisäehdot

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on siirtynyt, taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, elinvoimakeskus voi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen, valtionlainan tai avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta.

— —

38 §

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Elinvoimakeskus voi 36 ja 37 §:ssä säädetyn lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai

menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut ulosottotoimin myytäväksi. Elinvoimakeskus voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettavaksi myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena kuitenkin on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen, valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta päättää Valtiokonttori.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitetut valtionlainat saadaan periä elinvoimakeskuksen lainvoimaisen päätöksen nojalla ulosottotoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Tässä laissa tarkoitettujen valtionlainojen erääntyneet maksut saadaan periä sanotussa järjestyksessä ilman eri päätöstä.

Elinvoimakeskus voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen taikka avustuksen takaisin perimisen.

— —

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Lapin elinvoimakeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna muita valtion viranomaisia.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja elinvoimakeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ää.

63 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

— —

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinvoimakeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65 a §

Säännösten soveltaminen elinvoimakeskukseen

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee elinvoimakeskusta ja sen toimialuetta.

70 §

Aikaisemmat panttioikeudet

— —

Milloin tila tai alue on 2 momentissa säädetyin tavoin panttina, tulee elinvoimakeskuksen lähettää asianomaiselle tuomarille ilmoitus panttioikeutta koskevan merkinnän tekemistä varten kiinnitysrekisteriin. Kun saaminen on täysin maksettu, tulee elinvoimakeskuksen lähettää ilmoitus asianomaiselle tuomarille tilan tai alueen vapautumisesta panttivastuusta.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

107.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 44 § ja 49 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 49 §:n 2 momentti laissa 1118/2022, sekä

muutetaan 3 §:n 17 kohta, 30 §, 31 §:n 2 momentti, 48 §, 50 §:n 3 momentti, 59 §:n 2 momentti, 63 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 68, 70 ja 71 §,

sellaisina kuin niistä ovat 30 osaksi laissa 78/2021 sekä 49 §:n 2 momentti, 50 §:n 3 momentti, 59 §:n 2 momentti, 63 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 70 § laissa 1118/2022 seuraavasti

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

17) toimivaltaisella viranomaisella Ruokavirastoa tai kunnaneläinlääkäriä sen mukaan, kumman toimivaltaan asia on tässä laissa säädetty kuuluvaksi.

— —

30 §

Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Ruokavirasto voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun aineksen hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle alueilla, joissa se on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Ruokavirasto voi eläintautilaissa tarkoitetun taudin leviämisen estämistä ja taudintorjuntatoimenpiteitä koskevan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 29 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

— —

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle sivutuotteiden hautaamisesta ennen hautaamista.

48 §

Kunnaneläinlääkärin antama virka-apu

Ruokavirastolla on oikeus tarvittaessa saada kunnaneläinlääkäriltä toimialueellaan virka-apua Ruokavirastolle 43 §:n mukaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

50 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

— —

Ruokavirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

— —

59 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

— —

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja tämän lain mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

63 a §

Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron sivutuotevalvonnan seuraamusmaksun sille, joka laiminlyö:

— —

68 §

Luvan peruuttaminen

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Ruokavirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa ja 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja kunnaneläinlääkäri 8 §:ssä tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa.

70 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Ruokavirasto voi tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 67 §:ssä tarkoitettua uudelleenkäsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

71 §

Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa

Ruokavirasto voi päättää 63, 64, 65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhden tai useamman kunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi kunnaneläinlääkärin toimet riittämättömiksi.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

108.

Laki

eläinjalostustoiminnasta annetun lain 12 §:n 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 12 §:n 3 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

109.

Laki

eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1499/2015, sekä

muutetaan 12 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §, 22 §:n 1 momentti ja 40 §, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 ja 2 momentti laissa 840/2024, 19 § laeissa 301/2006, 1484/2009 ja 1499/2015, 22 §:n 1 momentti laissa 286/2023 sekä 40 § laissa 281/2023, seuraavasti:

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkärinammatin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkärinammatin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehtävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkärinammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle.

Eläinlääkärinammatin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai Ruokavirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamiaan tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkärinammatin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen viipymättä ilmoittamaan hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) tarkoitetulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

— —

19 §

Ohjaus ja valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Ruokavirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta sekä noudattamisen ohjauksesta ja valvonnasta.

Tehtäviensä suorittamiseksi Ruokavirasto käsittelee eläinlääkärin ammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

22 §

Vastaanottotoiminnan tarkastaminen

Ruokavirasto voi tarkastaa eläinlääkärinammatin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

— —

40 §

Tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukkukaupalta 2, 4 ja 5 luvussa sekä 32 ja 42 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

110.

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 72 §, 77 §:n 2 momentti ja 104 §, sekä

muutetaan 5 §:n 1 momentin 6 kohta, 46 §:n 2 momentti, 47 §:n 1 momentin 4 kohta, 48 §:n 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 52 ja 55 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 57 ja 58 §, 59 § 1 ja 3 momentti, 60 §, 61 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 ja 2 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 71 §:n 1-3 momentti, 73 §, 78 §:n 4 momentti, 82 §:n 5 momentti, 86 §:n 3 momentti, 87 §:n 2 momentti, 94 §:n

1 ja 2 momentti, 96 §:n 3 momentti, 97 §:n 1 momentti, 101 ja 102 §, 103 §:n 1 momentti, 106 §:n 3 momentin 5 kohta, 114 §:n 2 momentti sekä 115 ja 116 §, 120 §, 124 §:n 3 momentti ja 125 §:n 1, 2 ja 5 momentti sellaisina kuin niistä ovat 78 §:n 4 momentti ja 114 §:n 2 momentti laissa (839/2024), seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

6) valvontaviranomaisella Ruokavirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavaa viranhaltijaa ja poliisia;

— —

46 §

Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

— —

Eläinkilpailun järjestäjän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus Ruokavirastolle. Ilmoitus voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista ja viipymättä toiminnan loppuessa, jos ilmoitus on tehty toistaiseksi voimassa olevana, tai toiminnan oleellisesti muuttuessa.

— —

47 §

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

— —

4) maakunta, jonka alueella toimintaa harjoitetaan;

— —

48 §

Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

— —

Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia eikä kilpailun järjestäjä ryhdy sille 45 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnaneläinlääkärille, Ruokavirastolle tai poliisille. Eläinten hyvinvointiin liittyvien syiden niin edellyttäessä kilpailueläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille, Ruokavirastolle tai poliisille myös kilpailussa käytettävästä eläimestä. Kilpailueläinlääkäri on velvollinen antamaan tapauksen selvittämiseksi tar-

peelliset tiedot. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tietoja, joista eläinlääkärillä on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 16 §:n nojalla salassapitovelvollisuus.

— —

50 §

Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Eläimiä ei saa pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa ilman Ruokaviraston lupaa.

— —

52 §

Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen

Ruokavirastolta on haettava lupaa:
1) eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen;
2) sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen;
3) ulkomaisen sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen.

55 §

Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Ruokaviraston on tarkastettava eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus ennen toiminnan aloittamista ja luvan sisältöä merkittävästi muuttavan tai luvan voimassaoloaikaa koskevan asian ratkaisemista.

Ruokaviraston on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin.

56 §

Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti Ruokavirastolle sellaisista suunnitelluista toiminnassa tapahtuvista muutoksista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa, ovatko luvan saamisen edellytykset edelleen olemassa. Ruokavirasto arvioi ilmoituksen perusteella, täyttyvätkö luvan myöntämistä koskevat vaatimukset edelleen ja ilmoittaa siitä luvan haltijalle.

— —

Kiertävän eläinnäyttelyn ja kiertävän sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista on ilmoitettava Ruokavirastolle vuosittain, vähintään 30 vuorokautta ennen kiertueelle lähtemistä. Ilmoitus on tehtävä viipymättä myös kiertuepaikkoja ja aikatauluja koskevista muutoksista.

Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

— —

57 §

Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, kotieläinpihan pitäjän on ilmoitettava Ruokavirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevyydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

58 §

Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, riistanhoidollista tarhausta varten pidettävien eläinten pitäjän sekä tuotantoeläiminä pidettävien kuusipeurojen, biisonien, vesipuhveleiden, villisikojen, strutsien, emujen, viiriäisten, helmikanojen, fasaanien, peltopyiden ja heinäsorsien pitäjän on ilmoitettava Ruokavirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevyydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on lisäksi ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään.

59 §

Broilerikasvattamot

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava Ruokavirastolle pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä kasvatusosastoista, joissa broileriparvia kasvatetaan. Broilerilla tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettävää tuotantopolven lintua, joka kuuluu Gallus gallus-lajiin.

— —

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliömetriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava Ruokavirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

— —

60 §

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Liitteessä 2 tarkoitettua ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa koirien, kissojen ja muiden seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta hevoseläimiä pitäviin. Hevoseläinten pitäjien ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia. Sen lisäksi ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevoseläimiä pitävän on ilmoitettava Ruokavirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevyydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

61 §

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

— —

67 §

Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa eläinten lopetustoimintaa, tai eläinten omistajan tai pitäjän, joka lopettaa suuria määriä eläimiä kerralla säännöllisesti, on hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle. Ilmoitusvelvollisuus ei koske teurastustoimintaa.

Lopetusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus turkiseläinten lopetuksesta on tehtävä Ruokavirastolle.

— —

68 §

Eläinten joukkolopetus

— —

Ruokavirasto ja kunnaneläinlääkäri ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia.

Ruokavirasto on lopetusasetuksen 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu viranomainen, joka voi myöntää poikkeuksia lopetusasetuksen säännöksistä.

— —

71 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallisesti eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä valvoo eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista. Toimivalta tutkia kantelun johdosta, onko kunta toiminut tämän lain mukaan, on kuntalain (410/2015) 10 §:n 2 momentista säädetystä poiketen Ruokavirastolla. (Uusi 1 mom.)

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

2) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

3) valvoo eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

4) toimii lopetusasetuksen 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, jonka tehtävänä on arvioida hyvän toimintatavan oppaat, ja 4 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, joka voi kehittää ja julkaista hyvän toimintatavan oppaita;

5) on valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita;

6) valitsee otannalla tilat Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämään säännölliseen valvontaan;

7) vastaa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

8) toimii lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena sekä 5 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena;

9) peruuttaa lopetusasetuksen mukaisen kelpoisuustodistuksen valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena;

10) huolehtii eläinten hyvinvointia koskevissa säädöksissä edellytetyn otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä;

11) osallistuu eläinten hyvinvointisäädösten valvontaan ja täytäntöönpanoon oma-aloitteisesti sekä paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyydettyä laajassa tai vaikeassa eläinsuojelutapauksessa tehtävien siirtämistä Ruokavirastolle;

12) päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta tehdä tämän lain 15 §:ssä sallittuja leikkauksia, muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä, eläinten keinosiemennystä, muita keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteitä Suomessa sekä mainitun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia tämän lain 30 §:ssä tarkoitettuna eläinten pitäjänä tai muuna hoitajana Suomessa.

Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden mainitun lain mukainen valvonta on mainitun lain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle. Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä huolehtii koko maan alueella Ruokavirasto. Ruokavirasto ja kunta ovat valvomiensa teurastamo-

jen ja laitosten alueella lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavia viranomaisia.

— —

73 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

78 §

Tarkastus ja näytteenotto

— —

Ruokavirasto voi määrätä virkaeläinlääkärin tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten hyvinvointisäädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Ruokavirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan.

— —

82 §

Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

— —

Jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto, asiantuntijan tai avustajan käyttämisestä aiheutuville kustannuksille on haettava etukäteen Ruokaviraston hyväksyntä.

86 §

Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

— —

Jos eläinten hyvinvointiarvion mukaan eläinten hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen on ilmoitettava siitä eläinten omistajalle tai pitäjälle, teurastamotoimijalle sekä Ruokavirastolle. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

— —

87 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

— —

Edellä 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan viranomaisen on, jos se epäilee eläinten hyvinvointisäädöksiä rikotun tai rikottavan teuraseläimiä toimittavassa eläintenpitoyksikössä, salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle ja annettava Ruokavirastolle valvontaa varten välttämättömät tiedot.

— —

94 §

Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Jos broilereiden hyvinvointiarvion mukaan broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, Ruokavirasto voi sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Jos broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen eläinten hyvinvointisäädöksiä, Ruokavirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi.

— —

96 §

Toiminnan keskeyttäminen

— —

Jos toiminnassa on kyse luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta ja toiminnan keskeyttää muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto, keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

97 §

Kiireellisen hoidon hankkiminen

Valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin. Eläin voidaan tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Jos toimenpiteeseen ryhtyy muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto, toimenpiteestä on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

— —

101 §

Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja sulkea laitoksen, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Luvan peruuttamisen ja laitoksen sulkemisen sijaan lupaa voidaan muuttaa ja laitoksen osa sulkea, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta riittävää. Luvan peruuttamisen tai muuttamisen ja laitoksen tai sen osan sulkemisen edellytyksenä on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole korjannut epäkohtia viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa, joka voi olla enintään kaksi vuotta.

Ruokaviraston on tarkastettava laitos tarvittaessa ennen luvan peruuttamista tai sen muuttamista.

Jos toimintalupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava Ruokaviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava. Eläintarhojen osalta toimista päätettäessä on pyrittävä turvaamaan luonnonvaraisen eläimistön suojelun ja biologisen monimuotoisuuden suojelun tavoitteet.

102 §

Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Ruokavirasto voi kieltää 46 §:ssä tarkoitetun eläinkilpailujen järjestämisen, 57 §:ssä tarkoitetun kotieläinpihan pitämisen, 58 §:ssä tarkoitetun luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksen, 60 §:ssä tarkoitetun seura- ja harrastuseläinten pidon, 61 §:ssä tarkoitetun avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen ja 67 §:ssä tarkoitetun eläinten lopetukseen liittyvän toiminnan kokonaan tai osaksi, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Edellytyksenä toiminnan kieltämiselle on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole Ruokaviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa korjannut epäkohtia. Toiminta voidaan kieltää, vaikka toimintaa koskeva ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos Ruokavirasto kieltää 1 momentissa tarkoitetun toiminnan tai sen osan, toiminnanharjoittajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kiellon noudattamiseksi. Tarvittaessa toiminnanharjoittajan on myytävä tai muutoin luovutettava kielletyssä toiminnassa käytetyt omistamansa eläimet, luovutettava hallussaan olevat muut eläimet niiden omistajille sekä toteutettava muut Ruokaviraston hyväksymät välttämättömät toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvointi turvataan.

103 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Ruokavirasto ja Tulli voivat tehostaa tämän luvun nojalla määrättyä velvoitetta uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

— —

106 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

— —

Eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

— —

5) millä alueella toimintaa harjoitetaan;

— —

114 §

Perittävät maksut

— —

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkärin suorittamasta Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

— —

115 §

Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa 82 §:ssä tarkoitetulle asiantuntijalle ja avustajalle palkkion ja korvauksen matkakustannuksista.

116 §

Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

Eläinten omistajan tai pitäjän on maksettava 97 §:n 1 momentin, 98 §:n 1 ja 3 momentin sekä 99 §:n 1, 2 ja 4 momentin mukaisista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Jos eläin on myyty tai toimitettu teurastettavaksi tai jos eläimestä on saatu muuta tuloa, kustannukset on vähennettävä eläimen kauppahinnasta tai eläimestä saadusta muusta tulosta ja jäännös on annettava eläinten omistajalle tai pitäjälle. Ruokavirasto kattaa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti ja perii ne takautuvasti eläinten omistajalta tai pitäjältä.

Edellä 1 momentissa ja 26 §:n 4 momentissa tarkoitetut kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jollei kustannuksia saada perityksi, ne jäävät Ruokaviraston tai kunnan vahingoksi.

120 §

Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Eläimen omistajan tai pitäjän on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteessä 1 tarkoitetun eläimen hallussapidosta Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

124 §

Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset

— —

Eläimen pitäjän on ilmoitettava 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläimen hallussapidosta Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

125 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Eläintarhan tulee ilmoittaa eläintarhaluvan myöntäneelle Ruokavirastolle, miten se osallistuu 51 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Ilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

— —

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus Ruokavirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus Ruokavirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

111.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 25 §, 27 b §:n 2 momentti ja 36 §:n 1 momentin 4 kohta sellaisina kuin ne ovat, 25 § ja 27 b §:n 2 momentti laissa 668/2021, 36 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 561/2021, ja

muutetaan lain 4 §:n 7 kohta, 16 §:n 1 momentti, 17—19, 21 ja 22 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti, 38 §:n 1 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 7 kohta, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti ja 38 § 44 §:n 2 momentti laissa 668/2021sekä 16 §:n 1 momentti, 17—19 §, 21 ja 22 § ja laissa 1501/2009, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

7) valvontaviranomaisella Ruokavirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä ja poliisia;

— —

16 §

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan Ruokavirastolta.

— —

17 §

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Ruokavirasto myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetetut vaatimukset.

Ruokavirasto voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista Ruokavirastolle.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maatiekuljetusvälineelle haetaan Ruokavirastolta. Eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa Ruokavirasto tai Ruokaviraston määräämä virkaeläinlääkäri.

Ruokavirasto myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetetut vaatimukset. Ruokavirasto voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitetun kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitetun maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan Ruokavirastolta.

Pätevyystodistuksen myöntää Ruokavirasto. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa.

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitetun reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä *tarkastusasema-asetus* , tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan Ruokavirastolta.

Ruokavirasto hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädetyt vaatimukset. Ruokavirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

24 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) suunnittelee, ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanoa ja noudattamista;

2) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

3) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

4) nimeää poistumispaikat;

5) valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

6) vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettujen teurastamoiden ja poroteurastamojen alueella;

7) on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen;

8) on toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta tai kuljetuksen jälkeen.

— —

26 §

Paikalliset viranomaiset

— —

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 1 momentin 8 kohdassa säädetään reittisuunnitelmiin liittyvistä tarkastuksista ja muista toimenpiteistä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta, kunnaneläinlääkäri voi tehdä toimialueellaan reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä kuljetuksissa, joita tehdään toistuvasti samaan määräpaikkaan saman toimijan toimesta. Lisäksi Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa määrätä kunnaneläinlääkärin tekemään reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä.

27 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

28 §

Tarkastus- ja näytteenotto

— —

Jos muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan 2–4 luvun vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisi ja Tulli voivat suorittaa tarkastuksen ilman epäilyäkin. Sama oikeus on Ruokavirastolla teurastamon, poroteurastamon, rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella.

— —

Ruokavirasto voi määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Ruokavirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan.

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto ja Tulli voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

— —

44 §

Perittävät maksut

— —

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkärin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain mukaisista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

112.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 28 § ja 32 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on viimeksi mainittu laissa 16/2022, sekä

muutetaan 6 §:n 11 kohta, 15 §:n 4 momentti, 29 §, 41 §:n 1—4 momentti, 42 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 ja 2 momentti, 44 §:n 2 momentti ja 51 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 11 kohta ja 15 §:n 4 momentti laissa 16/2022, seuraavasti:

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

11) valvontaviranomaisella Ruokavirastoa, kunnaneläinlääkäriä ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;

— —

15 §

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

— —

Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkärin on tehtävä luovutuksesta tällöin välittömästi ilmoitus Ruokavirastolle.

— —

29 §

Kunnaneläinlääkäri

Kunnaneläinlääkäri huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta Ruokaviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Ruokavirasto voi esteellisyyden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella.

41 §

Määräykset ja kiellot

Ruokavirasto voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäviksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. Ruokavirasto voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi. Ruokavirasto voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Ruokavirasto voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Ruokavirasto voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Ruokavirasto voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

— —

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

— —

43 §

Haltuunotto

Ruokavirasto voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi Ruokavirasto voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkärin tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

— —

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

— —

Ruokavirasto päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat.

— —

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava Ruokavirastolle epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

113.

Laki

eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 13 §:n 2 kohta seuraavasti:

13 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Ruokavirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asiakirjasta ja henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat välttämättömiä:

— —

2) Lupa- ja valvontavirastolle, Rajavartiolaitokselle, kunnaneläinlääkärille, kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ja Verohallinnolle niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

114.

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 21 § ja

muutetaan 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 14 §:n 2 momentti, 16 §:n johdantokappale, 18 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 20 ja 22 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 ja 3 momentti, 28 §:n 3 momentti, 33 §:n 3 ja 5 momentti, 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 40 §:n 2 momentti sekä 41 §:n 1 momentti

seuraavasti:

4 §

Kokoamisia toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden rekisteröinti

Sorkka- ja kavioeläinten ja siipikarjan kokoamista toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava Ruokavirastolle eläinterveyssäännöstön 90 artiklassa tarkoitetut tiedot.

— —

5 §

Vesiviljelypitopaikkojen rekisteröinti

Vesiviljelypitopaikkojen toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava elinvoimakeskukselle tiedot vastuullaan olevista vesiviljelypitopaikoista. Jos pitopaikalle on eläinterveyssäännöstön 176–179 artiklan ja eläintautilain 43 §:n nojalla haettava Ruokaviraston hyväksyntä, tietoja rekisteröintiä varten ei kuitenkaan tarvitse erikseen ilmoittaa.

— —

6 §

Eräitä eläimiä kuljettavien henkilöiden rekisteröinti

Sen, joka kuljettaa jäsenvaltioiden välillä tai Euroopan unionin ulkopuolelle kavio- ja sorkkaeläimiä tai siipikarjaa taikka kaupallisessa tarkoituksessa koiria, kissoja ja frettejä, on ennen kuljetustoiminnan aloittamista ilmoitettava Ruokavirastolle eläinterveyssäännöstön 87 artiklan mukaiset tiedot kavio- ja sorkkaeläinten kuljetustoiminnasta ja maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut tiedot koirien, kissojen ja frettien tai siipikarjan kuljetustoiminnasta. Ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita, jos kuljettajalla on eläinkuljetuslainsäädännön mukainen eläinkuljettajalupa.

14 §

Porojen tunnistaminen poronhoitoalueella

— —

Paliskunta pitää poronhoitolain 30 §:ssä tarkoitettua poroluetteloa paliskunnan osakkaiden omistamista poroista. Ruokavirasto pitää rekisteriä paliskunnista.

16 §

Suljettujen pitopaikkojen toimijoille ja eläimiä eräitä erityistarkoituksia varten pitäville toimijoille myönnettävät poikkeukset

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää toimijalle luvan poiketa eläimen tunnistusvaatimuksista seuraavasti:

— —

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

— —

2) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen maaeläimillä Ruokaviraston myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 77 artiklassa tarkoitettu siirtoasiakirja tai 78 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja;

3) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen linturyhmillä Ruokaviraston myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 79 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja.

— —

20 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista sekä suunnittelee ja kehittää valvontaa.

Ruokavirasto valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista niissä teurastamoissa, poroteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa, joissa se valvoo elintarvikelainsäädännön noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, se:

1) laatii eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan valtakunnallisen suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa;

2) vastaa eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnan tilastoinnista ja raportoinnista;

3) koordinoi valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista yhteistyötä;

4) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

5) vastaa valvonta-asetuksen 113 artiklassa tarkoitetusta vuosikertomuksesta;

6) vastaa Euroopan unionin jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

22 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo toimialueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista.

24 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ohella eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista muun valvontansa yhteydessä, kun eläimiä siirretään jäsenvaltioiden välillä.

— —

26 §

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto voi kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia luonnollisen henkilön suoritettavaksi, jos valvonta-asetuksen 30 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Toimeksiannon saaneella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

— —

Ruokavirasto voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun toimeksiannon ja 2 momentissa tarkoitetun valtuutuksen, jos toimeksiannon tai valtuutuksen saanut laiminlyö toimeksiannossa tai valtuutuksessa asetettujen ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan. Edellytyksenä toimeksiannon ja valtuutuksen peruuttamiselle on, että puutteita ei ole korjattu viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

— —

28 §

Tiedonsaantioikeus

— —

Ruokavirastolla ja elinvoimakeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

33 §

Rajoitus, kielto ja muut hallinnolliset toimenpiteet.

— —

Ruokavirasto voi elinvoimakeskuksen puolesta tapauskohtaisesti kieltää eläinten siirtämisen pitopaikasta pois tilanteessa, jossa toimijaa epäillään vakavista puutteista eläinten tunnistamisessa, jos kielto on ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran vuoksi välttämätöntä.

— —

Tunnistamattoman eläimen lopettamisesta päättää Ruokavirasto valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan k alakohdan mukaisesti.

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

— —

40 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

— —

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten nojalla toteutetuista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

41 §

Muulle kuin viranomaiselle maksettavat palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimeksisaajan suorittamista tehtävistä palkkiota tai korvausta sekä korvaa aiheutuneita kustannuksia sopimuksen perusteella.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

115.

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 2 §:n 3 kohdan a alakohta, 7 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentin 4 kohta, 15 §, 16 §:n 3 momentti, 17 § ja 18 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1505/2009, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

3) tukijärjestelmästä vastaavalla viranomaisella:

a) elinvoimakeskusta sekä Maanmittauslaitosta, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai 3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä lainoja ja syntyneitä saamisia koskevasta tukijärjestelmästä; taikka

— —

7 §

Pakkoperintä

— —

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta pyydettyään tarvittaessa 1 §:ssä tarkoitetusta lainasta tai saamisesta ensin elinvoimakeskuksen lausunnon. Pakkohuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten erääntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitetun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. Jollei Valtiokonttorin edustaja ole läsnä pakkohuutokaupassa, ensisijainen velvollisuus olla läsnä on elinvoimakeskuksen edustajalla. Valtiokonttorin on myös selvitettävä yhdessä elinvoimakeskuksen kanssa, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

— —

11 §

Tietojen luovuttaminen

Elinvoimakeskuksella, metsäkeskuksella, Ruokavirastolla, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä viranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista päättää Valtiokonttori, jos maksuhelpotusta haetaan 1 §:n 2 kohdan a tai c—e alakohdassa taikka 3 kohdassa tarkoitetun saamisen tai lainan lyhennykselle tai korolle. Edellä 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun saamisen ja lainan lyhennys- ja korkoerän maksuhelpotuksesta päättää elinvoimakeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivaltaisesta elinvoimakeskuksesta.

— —

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntymisen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

— —

4) Elinvoimakeskus, jos kysymys on muusta 1 §:ssä tarkoitetusta saamisesta tai lainasta kuin 1—3 kohdassa tarkoitetusta.

— —

15 §

Saneerausmenettelyt

Suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn antaa Valtiokonttori tai, jos menettely koskee 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua lainaa tai saamista, elinvoimakeskus. Jos suostumuksen antaminen kuuluu elinvoimakeskukselle, Valtiokonttorin on annettava sille lausunto, jonka tulee sisältää asian käsittelyyn tarvittavat tiedot lainasta tai saamisesta.

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

— —

Muun 1 §:ssä tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta Valtiokonttorin on toimitettava kirjallisesti tieto sille elinvoimakeskukselle, jonka alueella oleva kiinteistö on saamisen tai lainan panttina. Elinvoimakeskuksen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava lainhuuto- ja

kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta ja toimitettava kuitti velalliselle.

— —

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n tai p alakohdassa tarkoitetun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa elinvoimakeskus noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään.

18 §

Irtisanominen

— —

Ennen 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun lainan tai myyntihintasaamisen irtisanomista Valtiokonttorin on tarvittaessa pyydettävä lausunto elinvoimakeskuksilta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

116.

Laki

eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

— —

Neuvojan on annettava neuvonnasta elinvoimakeskukselle ennakkoilmoitus. Maatilojen neuvontapalveluista maksettavan korvauksen edellytyksenä on, että neuvonnan saaja on vahvistanut neuvontapalvelun toteutumisen, neuvontatapahtumasta ja annetun neuvonnan sisällöstä annetaan riittävä selvitys ja että korvausta haetaan neljän kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakkoilmoituksesta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

117.

Laki

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain (997/2021) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 ja 15 §, 17 §:n 1 ja 3 momentti, 18, 21 ja 22 §, 24 §:n 1–3 momentti sekä 25 ja 29 §, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1–3 momentti ja 25 § laissa 1180/2023, seuraavasti:

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

— —

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo elinvoimakeskuksia, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta ja 5 §:ssä tarkoitettuja kalatalouden paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

4 §

Välittävät toimielimet ja valtionapuviranomaiset

Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus toimivat yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina välittävinä toimieliminä. Mainitut viranomaiset toimivat myös valtionavustuslain 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

— —

6 §

Ohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden yleisasetuksen soveltamisalaan kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinvoimakeskukset vastaavat ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden paikalliset toimintaryhmät vastaavat paikallisten strategioiden yhteensovittamisesta muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden kanssa yhteistyössä alueen elinvoimakeskusten kanssa.

15 §

Tuen myöntäminen

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määräaikaisen hakumenettelyn avaamisen yhteydessä päättää, että elinvoimakeskus tekee päätöksen tuen myöntämisestä saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. Elinvoimakeskus voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Ratkaistessaan hakemusta kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä elinvoimakeskus tekee päätöksen saatuaan 16 §:ssä tarkoitetun lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä. Elinvoimakeskus voi poiketa kalatalouden paikallisen toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

17 §

Tuen myöntäminen yhdennetyn meripolitiikan toimenpiteisiin

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea erityisasetuksen 31–34 artiklassa tarkoitetuille toimenpiteille valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

— —

Elinvoimakeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

— —

18 §

Tuen myöntäminen maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea yleisasetuksen 36 artiklassa tarkoitettuun tekniseen apuun ja erityisasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Käyttösuunnitelman perusteella voidaan myöntää tukea myös monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

Elinvoimakeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

21 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamisesta päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Tuen maksamisesta päättää kuitenkin elinvoimakeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksatushakemusta, ja menettelystä on ilmoitettu toimenpidettä koskevan 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräaikaisen hakumenettelyn yhteydessä.

22 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen perimään tuen takaisin, jos se katsoo valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

24 §

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinvoimakeskukset sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

1) elinvoimakeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;

2) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;

3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta Lounais-Suomen elinvoimakeskus;

4) valtiovarainministeriö, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tarkastusviranomaisen tehtäviä;

5) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvallisuuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinvoimakeskukset sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

— —

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinvoimakeskuksilla, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinvoimakeskuksilla ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

29 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tässä laissa tarkoitettuja elinvoimakeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa se elinvoimakeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan toimipaikka sijaitsee, jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla elinvoimakeskusten toimivallasta muuta säädetä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

118.

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 6 a §:n 1 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §, 16 §:n 6 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 5 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1–3 momentti, 21 §, 22 §:n 4 ja 5 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 3 momentti, 27 §:n 6 ja 8 momentti, 29 §:n 2 ja 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 39 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 a §:n 1 momentti, 21 § ja 29 §:n 2 ja 5 momentti laissa 872/2018, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 5 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti ja 32 §:n 1 momentti laissa 3/2023 sekä 20 §:n 1–3 momentti ja 27 §:n 6 ja 8 momentti laissa 353/2021, seuraavasti:

6 a §

Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti on sallittu vain sellaisille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinvoimakeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohen kaupallista kalastusta jokialueella. Jokialueella kaupallisessa kalastuksessa saadut lohet on merkittävä elinvoimakeskukselta saadun tunnisteen avulla siten, että voidaan tunnistaa lohta pyytäneen kaupallisen kalastajan nimi ja tunnus.

— —

10 §

Kalastusluvat

Elinvoimakeskus myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvat vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Elinvoimakeskus pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusaluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastusalukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusalukset ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet elinvoimakeskukselle kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen saaliita viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisens-

sin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin ilmoitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Tällaisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pienin.

— —

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, elinvoimakeskus siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin elinvoimakeskus siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalukseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

— —

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun elinvoimakeskus on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä.

— —

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinvoimakeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun ryhmään I rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty tämän lain 12 §:ssä tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.

— —

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

— —

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Elinvoimakeskus jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

— —

Elinvoimakeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinvoimakeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

— —

20 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen

Elinvoimakeskus jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuosittain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä säädettyjen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään elinvoimakeskus ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitetut toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset, 27 §:n 5 momentissa tarkoitetusta käyttömaksun maksamatta jättämisestä ja 27 §:n 6 momentissa tarkoitetusta omistuspohjan ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset sekä 29 §:n 4 momentissa tarkoitetut toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylityksestä tehtävät vähennykset.

Elinvoimakeskus voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietystä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, elinvoimakeskus muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

— —

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, elinvoimakeskus muuttaa tarvittaessa 20 §:ssä tarkoitettuja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

— —

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä elinvoimakeskukselta, joka tarkastaa, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle elinvoimakeskus on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

— —

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohen toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet elinvoimakeskukselta saadun tunnisteen avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

— —

26 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu

— —

Elinvoimakeskus määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

— —

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen toimittamaan vuosittain osana toimijakohtaisen kalastuskiintiön hakua kaikki ne hakemuksen jättämisen ajankohdan mukaiset tiedot käyttöoikeuden haltijana toimivan kaupallisen kalastajan omistuspohjasta ja siinä edellisen haun jälkeen tapahtuneista muutoksista 14 §:ssä säädetyn keskittymisrajoituksen arvioimiseksi. Omistuspohjaa koskevissa tiedoissa tulee eritellä jokainen omistajayksikkö ja yksikön omistusosuus sekä näiden omistukset ja osuudet muissa kotimaisissa ja ulkomaisissa yhteisöissä. Jos siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei toimita vaadittuja tietoja omistuspohjasta toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hakumenettelyn yhteydessä tai elinvoimakeskuksen sen jälkeen lisätietopyynnössä määräämään määräaikaan mennessä, haltija menettää oikeutensa hakua koskevan vuoden toimijakohtaiseen kalastuskiintiöön.

— —

Maa- ja metsätalousministeriö päättää siirrettävien käyttöoikeuksien vähentämisestä 2, 3 ja 7 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta. Jos siirrettävää käyttöoikeutta on 2 tai 3 momentin perusteella jo vähennetty haltijalta, kyseisen haltijan toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkastellaan uuden kolmen vuoden tarkastelujakson perusteella, joka alkaa haltijan käyttöoikeuden vähentämisestä tehdyn päätöksen sisältämän kolmen vuoden tarkastelujakson jälkeen. Elinvoimakeskus päättää ei-siirrettävien käyttöoikeuksien menettämisestä 4 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta.

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

— —

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kalastuskiintiö on täyttynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen ka-

lastuskiintiö on täyttynyt tai ylittynyt mainitussa momentissa tarkoitetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa toimijakohtaisen kalastuskiintiön täytyttyä tai ylityttyä mainitussa momentissa tarkoitetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä kalastaa 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden ja niitä koskevien säännösten perusteella. Elinvoimakeskus voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön tai jätetään Euroopan unionin säädösten perusteella kirjaamatta Suomen kalastuskiintiöön.

— —

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä tai ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä elinvoimakeskukselle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitetut seuraamukset.

— —

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

— —

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja elinvoimakeskus. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on elinvoimakeskus. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voivat antaa elinvoimakeskukselle suostumuksensa sille, että rekisteriin kuuluvat muut haltijat voivat sähköisessä palvelussa nähdä haltijan tunnistetiedot sekä siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät määrät.

— —

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Elinvoimakeskus on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. Elinvoimakeskus päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

119.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 6 §:n 3 momentti, 10 § ja 22 §:n 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 6 §:n 3 momentti ja 10 § laissa 1490/2009 sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 30/2021, seuraavasti:

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

— —

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee siirtää torjuntasuunnitelman tekeminen elinvoimakeskukselle, jos siihen on erityistä syytä tai jos alue, jolla hukkakauraa esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella.

— —

10 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto, joka käyttää valvonnassaan apunaan elinvoimakeskuksia ja maaseutuelinkeinoviranomaisia.

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo Ruokaviraston ohella tullilaitos.

22 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinvoimakeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta tai, jos kyseessä on kuntayhtymä, kuntayhtymän kotipaikka sijaitsee.

Ruokaviraston päätökseen sekä elinvoimakeskuksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

120.

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 3 §:n 2–4 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 b § sekä 13 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2–4 momentti ja 6 §:n 2 momentti laissa 207/2024 ja 8 b § laissa 322/2022, seuraavasti:

3 §

Kalastussäännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

— —

Kalastussäännön 8, 10, 19, 33, 37, 39 ja 40 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus.

Kalastussäännön 35 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa hankkeissa toimivaltainen viranomainen on kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Lapin elinvoimakeskuksen on pyydettävä lausunto Tenon kalatalousalueelta ennen kalastussäännön 40 §:ssä tarkoitetun poikkeusluvan myöntämistä opetuskalastusta tai kulttuuritapahtumia varten.

— —

6 §

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

— —

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä Lapin elinvoimakeskuksen sekä Tenon kalatalousalueen kanssa.

— —

8 b §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Kalatalousalueen toiminnan valvontaan sovelletaan, mitä kalastuslain 32 §:ssä säädetään elinvoimakeskuksen oikeudesta valvoa toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa sekä oikeudesta saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin elinvoimakeskus asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa tarkoitetulle seuranta- ja tutkimusryhmälle sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

— —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

121.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 4 §:n 1 momentin 8 kohta, 22 §:n 1 momentti, 24 b § ja 38 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 544/2024, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
— —
8) valvontaviranomaisella Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa, Ruokavirastoa, elinvoimakeskusta sekä Tullia;
— —

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava elinvoimakeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja terveydensuojeluviranomaiselle sekä kunnaneläinlääkärille.
— —

24 b §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja käytön yhteydessä tapahtuvaa käsittelyä ja varastointia.
Elinvoimakeskukset valvovat 22 §:ssä tarkoitettua lentolevityksen toteuttamista.

38 §

Kielto

— —

Elinvoimakeskus voi sille 24 b §:ssä säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää kasvinsuojeluaineiden 22 §:ssä tarkoitetun lentolevityksen, jos lentolevitys ei täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

122.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 10 §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 1–4 momentti, 13 §:n 2 momentti, 15, 16, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti sekä 23 §:n 2 momentin 4 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 19 § laissa 200/2015 ja 20 §:n 1 momentti laissa 45/2021, seuraavasti:

10 §

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

— —

Elinvoimakeskus päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen hyväksymisen, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen hyväksymisen peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotapahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava elinvoimakeskuksen tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta elinvoimakeskukselle sellaisista muutoksista, jotka koskevat vakuutussopimuksen ehtoja, vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksymisen kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista elinvoimakeskukselle ennen korvauksen maksamista. Elinvoimakeskukselle on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava elinvoimakeskusta tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa elinvoimakeskukselle sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

— —

13 §

Korvauksen hakeminen valtiolta

— —

Hakemus osoitetaan elinvoimakeskukselle. Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

— —

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Elinvoimakeskus ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä hyväksymisen edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

16 §

Tuen saajan valvonta

Elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteamiseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

18 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää elinvoimakeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

Elinvoimakeskus vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottokaaressa (705/2007) säädetään.

19 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tässä laissa elinvoimakeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella Lounais-Suomen elinvoimakeskus. Muut elinvoimakeskukset, joiden toimialue rajautuu Suomen merialueen rannikkoon, antavat virka-apua toimialueillaan 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vahinkotapahtumien toteamiseksi tehtävissä tarkastuksissa sekä 16 §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa.

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua Lounais-Suomen elinvoimakeskukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimessä tai tuomioistuimessa, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

— —

23 §

Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestelyt

— —

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

— —

4) Elinvoimakeskuksen avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

123.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1143/2019, seuraavasti:

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:

1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvouti sekä elinvoimakeskuksen maanmittausinsinöörit;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

124.

Laki

kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain (552/1980) 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 474/2019, seuraavasti:

4 §

Kaupanvahvistajan on ilmoitettava vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu luovutus samoin kuin elinvoimakeskuksen on ilmoitettava maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin pitäjälle. Maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa luovutuksen saajan on ilmoitettava kiinteän omaisuuden luovutus taikka yhteisomistuksen purkusopimus, luovutuksen saajan kansalaisuus sekä muut osapuolia yksilöivät tiedot kauppahintarekisterin pitäjälle. Tarkempia säännöksiä ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

— —

5 §

Kauppahintarekisteri on julkinen. Siitä on pyydettäessä annettava otteita ja muita tietoja. Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa tietoja kauppahintarekisteristä oikeushallinnon viranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Maanmittauslaitos saa lisäksi hakemuksen perusteella myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja 1 §:n 2 momentissa mainittua tai muuta niihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Lupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei saa myöntää eikä automaattiseen tietojenkäsittelyyn sellaisenaan soveltuvaa tiedostoa tai muuta laajaa tietoaineistoa saa luovuttaa, ellei luvan hakija tai tietojen pyytäjä luotettavasti selvitä hyväksyttävää tarkoitusta, johon tietoja käytetään.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp

125.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 473/2019, seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

— —

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa tai muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

126.

Laki

luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 7 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin johdantokappale, 8 §, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 14 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 2 momentti, 31 § sekä 34 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

7 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo:

— —

Elinvoimakeskus toimii luomuasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, jos kyse on liitteen II:

— —

8 §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa -ja valvontavirasto valvoo yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, markkinoille saattamista ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 6 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetystä poiketen yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan tuontia ja vientiä harjoittavia toimijoita.

11 §

Valvontasuunnitelmat

— —

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Ruokaviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma elinvoimakeskuksen ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 8 §:ssä tarkoitetusta valvonnasta vuosittainen valvontasuunnitelma, jossa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

14 §

Valtuutettu tarkastaja

Ruokavirasto voi kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön suorittamaan erikseen määriteltyjä viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä (valtuutettu tarkastaja). Valtuutettu tarkastaja voi tehdä elinvoimakeskuksen toimeksiannolla viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia tai selvityksiä. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut valvontaviranomainen.

— —

Ruokavirasto vastaa virallista valvontaa ja muita virallisia toimia suorittavien valtuutettujen tarkastajien koulutuksesta. Lisäksi Ruokaviraston ja elinvoimakeskuksen on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa.

— —

17 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

— —

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus saavat lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvontaa suorittaessa saatuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitetulle viranomaiselle ympäristönsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.

28 §

Rekisteriin liittyvät vastuut

— —

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisteriä pidetään alkoholilain 66 §:n nojalla. Rekisterinpitäjä on Lupa- ja valvontavirasto.

31 §

Luettelon julkaiseminen toimijoista ja sertifikaateista

Ruokavirasto julkaisee luomuasetuksen 34 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifikaateista. Edellä 8 §:ssä tarkoitetun toiminnan osalta ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifikaateista julkaisee kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

34 §

Tilapäinen ainesosalupa

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi luomuasetuksen 25 artiklan mukaisesti pyynnöstä myöntää toimijalle tilapäisesti luvan käyttää muita kuin luonnonmukaista alkuperää olevia ainesosia luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksessa.

Ruokavirasto tekee luomuasetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen luonnonmukaisten jalostettujen elintarvikkeiden tuotannon osalta ja Lupa- ja valvontavirasto luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksen osalta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

127.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 26 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §, 33 §:n 2 ja 4 momentti, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 36 ja 43 §, 44 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 momentti, 48 §:n 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 54 §, 57 §:n 1 ja 3 momentti sekä 60 § seuraavasti:

26 §

Toimenpiteen toteutusaika

— —

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua toteutusaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen toteutusajan päättymistä. Toteutusajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Toteutusaika voidaan jättää pidentämättä, jos varoja, joista tuki on myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole käytettävissä tuen maksuun hyväksytyn toteutusajan jälkeen. Jos toimenpiteen toteutusajan pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun toteutusajan päättymisen jälkeen, Elinvoi-

makeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

— —

30 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

— —

Elinvoimakeskuksen on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava toimivaltaansa kuuluvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

— —

32 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tuen myöntää se elinvoimakeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa, jollei elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla elinvoimakeskuksen toimivallasta muuta säädetä.

Jos tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinvoimakeskuksen toimialueella, toimivaltainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa. Elinvoimakeskukset voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta hakemuksen toisen elinvoimakeskuksen ratkaistavaksi, jollei elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetusta laista tai sen nojalla säädetystä muuta johdu ja asianomaiset elinvoimakeskukset suostuvat siirtoon.

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on se elinvoimakeskus, jolle maa- ja metsätalousministeriö on osoittanut varat valtakunnallisen hankkeen rahoitusta varten.

33 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

— —

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetyt muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle.

— —

Ruokavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset hakemuksen toimittamisesta elinvoimakeskukseen sekä hakemuksen käsittelystä.

34 §

Tukihakemuksen arviointi

— —

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista koskevan päätöksen tekemistä elinvoimakeskus voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetut tilat.

— —

36 §

Tuen myöntäminen

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinvoimakeskuksen toimialueella, on toimivaltaisen elinvoimakeskuksen hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten elinvoimakeskusten lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen elinvoimakeskuksen rahoituskiintiöstä ainoastaan, jos kyseinen elinvoimakeskus antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. Elinvoimakeskus voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. Elinvoimakeskus ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen elinvoimakeskukselle.

43 §

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Hanke- ja yritystuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt elinvoimakeskus. Ruokavirasto vastaa menojen lopullisesta hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta tuen saajille. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

44 §

Tiedon antaminen seurantaa varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinvoimakeskuksilta sekä toimintaryhmiltä avustusjärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä,

maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Ruokavirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on annettava tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot elinvoimakeskukselle ja vastaavat tiedot toimintaryhmien kautta haetuista avustuksista on annettava toimintaryhmälle.

— —

47 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi toimeenpanosta vastaaviin viranomaisiin ja tuen saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta elinvoimakeskuksilla sekä hallinnointilain 12 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa horisontaaliasetuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

— —

48 §

Tarkastuksen suorittaminen

— —

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

— —

50 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;

4) tuen saaja on luovuttanut tuetun investoinnin kohteen taikka olennaisesti supistanut tai lopettanut tuen kohteena olevan toiminnan 27 §:n vastaisesti;

5) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 27 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

— —

54 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon 50 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

57 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä tuen saajilta.

— —

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

60 §

Valituskielto

Elinvoimakeskuksen 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

128.

Laki

maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain (210/2010) 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 ja 3 momentti sekä 12 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä on 12 §:n 1 momentti laissa 585/2014, seuraavasti:

7 §

Ennakkotieto

— —

Ennakkotiedon antaa maa- ja metsätalousministeriö kuultuaan asianomaista elinvoimakeskusta sekä Ruokavirastoa.

— —

10 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

— —

Valtioneuvoston on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuultava asianomaisia kuntia ja elinvoimakeskuksia sekä Ruokavirastoa.

11 §

Tehtävien hoidon ohjaus ja valvonta

— —

Ruokavirasto sekä elinvoimakeskukset ohjaavat ja valvovat toimialansa osalta tehtävien hoitoa kunnissa ja kuntayhtymissä.

Ruokavirasto sekä elinvoimakeskus voivat tarkastaa kunnan ja kuntayhtymän tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä tehtäviä hoitavan yksikön. Kunnan ja kuntayhtymän on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat.

12 §

Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus

Kunta ja kuntayhtymä ovat velvollisia antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, elinvoimakeskukselle sekä muille valtion viranomaisille virka-apua 1 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin liittyvissä asioissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

129.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 50 ja 63-65 §, 66 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 momentti sekä 73 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 50, 63 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 momentti ja 73 §:n 3 momentti laissa 1499/2009 sekä 65 § laeissa 441/2007 ja 1499/2009, seuraavasti:

50 §

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Eläkelaitos, Elinvoimakeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, elinvoimakeskukset, Ruokavirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan elinvoimakeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa Ruokavirasto. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Ruokavirastolla on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitetun tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja elinvoimakeskuksen tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

66 §

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen ja maksamisen ehtojen sekä sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

— —

70 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

— —

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, elinvoimakeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista

koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. Elinvoimakeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen antajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

— —

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

— —

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seurantaa ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja Ruokavirastolle tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Tietojen antamisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolisonsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolisonsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

130.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 13 §:n 4 momentti, 19 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §, 33 §:n 1 momentti, 34 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 40 a §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentin johdantokappale, 49 ja 50 §, 54 §:n 1 ja 3 momentti sekä 61, 64 ja 66 §,

sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 4 momentti, 19 §:n 2 momentti, 37 ja 40 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentin johdantokappale, 50 §, 54 §:n 3 momentti ja 61 § laissa 1328/2022, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 31 ja 34 §, 54 §:n 1 momentti sekä 64 ja 66 §

laissa 1507/2009, 30 §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 momentti ja 49 § laissa 1187/2014 sekä 40 a § laeissa 499/2011, 1412/2016 ja 661/2018, seuraavasti:

13 §

Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset

— —

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma. Tuettavasta toimenpiteestä on saatava vesilaissa tarkoitetun vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen puoltava lausunto, jonka edellytyksenä on, että toimenpide edistää ympäristön tilaa.

— —

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

— —

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinvoimakeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

— —

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan elinvoimakeskukselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava elinvoimakeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

— —

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinvoimakeskus tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinvoimakeskuksen lupa. Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

— —

30 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle. Jollei elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee tai, jos maatilan talouskeskus sijaitsee usean elinvoimakeskuksen toimialueella, se elinvoimakeskus, jonka toimialueella pääosa maatilan tuotantorakennuksista sijaitsee.

— —

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinvoimakeskus voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetyt tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin lainsäädännössä ase-

tetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

— —

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinvoimakeskus.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinvoimakeskus. Elinvoimakeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinvoimakeskus. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

— —

40 §

Tietojen antaminen seurantaa varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla ja elinvoimakeskuksella on oikeus saada tuen saajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja sen liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liiketoimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset elinvoimakeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman toimittamisesta elinvoimakeskukselle.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitetussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä elinvoimakeskukselta perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun elinvoimakeskus on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan hakemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsiteltäessä ilmoituksen johdosta havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, elinvoimakeskuksen on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinvoimakeskus on saanut 1 momentissa tarkoitetun vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liikesalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinvoimakeskuksilla.

— —

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

— —

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

— —

46 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

— —

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinvoimakeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinvoimakeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinvoimakeskuksen lupaa.

— —

Luotonantajalla ja keskusrahalaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

— —

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston sekä elinvoimakeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 57 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinvoimakeskusten käyttöön.

66 §

Valituskielto

Elinvoimakeskuksen 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

131.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 42 §:n 1 momentti, 46 b §:n 2 momentti, 46 g §:n 2 momentti, 53 §:n 1—3 momentti, 56 §:n 2 ja 4 momentti, 58 b ja 58 e § sekä 59 §:n 2 momentti

sellaisina kuin ne ovat, 42 §:n 1 momentti ja 46 g §:n 2 momentti laissa 565/2021, 46 b §:n 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 56 §:n 2 ja 4 momentti, 58 e § ja 59 §:n 2 momentti laissa 1336/2022, 53 §:n 2 momentti laissa 1074/2016 ja 58 b § osaksi laeissa 207/2018 ja 1336/2022,

seuraavasti:

42 §

Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomainen ja ilmoitusmenettelyt

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on toimitettava tiedot Luonnonvarakeskukselle, joka käsittelee tiedot ja toimittaa ne EU:n toimielimille sekä tarvittaessa päättää tietojen

luovutuksesta. Edellä 41 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun etyylialkoholialan toimijan on kuitenkin toimitettava tiedot Lupa- ja valvontavirastolle, joka vastaa edellä mainituista toimenpiteistä.

— —

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

— —

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitetusta tuonnista.

— —

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

— —

Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021). Tullille toimitettujen tieto-jen rekisteriin merkitsemiseen, käyttöön ja luovuttamiseen sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä Tullin osalta säädetään. Lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1102/2017) 64 ja 66 §:ää sen estämättä, mitä mainitun lain 66 §:n 1 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

— —

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinvoimakeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Ruokavirasto ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Elinvoimakeskus tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (viljatuotteiden alustava laaduntarkastus) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan

naudanlihan, elinvoimakeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

— —

56 §

Hyväksyttyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

— —

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

— —

Ruokavirastolla ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kauppanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 e §

Elinvoimakeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinvoimakeskusta, kun kyse on:

1) hedelmistä tai vihanneksista;
2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

— —

Ruokavirasto voi oikeuttaa elinvoimakeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

132.

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 2 momentti ja 3 a §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti laissa 1458/2009 sekä 3 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 19/2021, seuraavasti:

3 §

— —

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luovuttaa käypään hintaan. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maa- ja vesialueiden ostamisesta, vaihtamisesta ja luovuttamisesta käypään hintaan. Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset myynnissä noudatetta-

vasta menettelystä, valtion myyntihintasaamisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasaamisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuin tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai elinvoimakeskus voi kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

— —

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee elinvoimakeskuksen asettaa ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestystä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. Elinvoimakeskuksen edellä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta elinvoimakeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja elinvoimakeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että elinvoimakeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

133.

Laki

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 5 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 5 §:n 1 ja 2 momentti sekä 27 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 199/2015, seuraavasti:

5 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Lounais-Suomen elinvoimakeskus on toimivaltainen rekisterinpitäjä kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella. Lounais-Suomen elinvoimakeskus päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 ja 18 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat ja tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

— —

27 §

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Lounais-Suomen elinvoimakeskus päättää kalastusalusrekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

134.

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 13 §, 14 §:n 1 momentti ja 28 § seuraavasti:

13 §

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Metsäkeskuksen on pyydettävä ennen 14 §:ssä tarkoitetun tukipäätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastolta ja toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta lausunto hakemuksesta.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen on lausunnossaan otettava kantaa tehtäviensä osalta 6 §:n 1 momentin 3–6 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen sekä tarvittaessa 5 §:n 4 momentin asiakokonaisuuksiin ja metsitettävän alueen vesitalouteen. Jos hakemus kohdistuu kokonaisuudessaan entiselle turvetuotantoalueelle, lausunnossa ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen toteutumiseen. Lausunto on sitova.

14 §

Tukipäätös

Metsäkeskuksen on metsitystuen myöntämistä tai epäämistä koskevaa tukipäätöstä tehdessään otettava huomioon 13 §:n 2 momentissa tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen sitovat lausunnot.

— —

28 §

Metsäkeskuksen yhteistyö viranomaisten kanssa

Tämän lain toimeenpanossa metsäkeskuksen on toimittava tarvittavassa yhteistyössä Ruokaviraston, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Maanmittauslaitoksen, Museoviraston ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten kanssa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

135.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1494/2009, seuraavasti:

19 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. Lupa- ja valvontavirasto valvoo erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

136.

Laki

metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain 27 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) 27 § ja 28 §:n 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 28 §:n 5 momentti laissa 711/2024, seuraavasti:

27 §

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 16 §:stä, 5 luvusta, 47, 53, 64, 65, 77–79, 81, 85, 91–94, 104, 124 ja 125 §:stä johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta sekä siltä elinvoimakeskukselta, jonka toimialueella toimenpide on tarkoitus toteuttaa. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä Lupa- ja valvontavirastoon ja elinvoimakeskukseen.

28 §

Eräät hakemuksen ratkaisemista ja hankehaun käynnistämistä varten tarvittavat hakijan selvitykset

— —

Suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennartien tekemisen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu Lupa- ja valvontavirastolle tehty ojitusilmoitus ja siitä mahdollisesti annettu lausunto, jos suometsän hoitosuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:n mukainen ojitusilmoitus. Myöskään yksityistien perusparannuksen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ilman mainittua selvitystä, jos kyseiseen toteuttamissuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain mukainen ojitusilmoitus.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

137.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2 §:n 2 momentti, 3 § ja 4 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti ja 3 § laissa 1467/2009 sekä 4 §:n 1 momentti laissa 598/2011, seuraavasti:

2 §

— —

Jos korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

— —

3 §

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

4 §

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista. Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen on tiedotettava niistä noudattaen soveltuvin osin, mitä vesilain 11 luvun 22 §:ssä säädetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

138.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 36 §:n 1 momentti, 40 §, 43 §:n 2 momentti, 46 §:n 2 momentti, 49 §:n 1 ja 3 momentti, 50 §:n 1 ja 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 53 §:n 1 momentti, 55 §, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 61 §:n 3 momentti, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 4 momentti, 65 §:n 1—3 momentti, 73 §:n 3 momentti, 87 §:n 2 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 93 §:n 1 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 96 §:n 2 ja 4 momentti, 97 §:n 2 momentti, 101 ja 102 §, 105 §:n 1 ja 3 momentti, 109 §:n 1 ja 3, 112 §, 119 §:n 2 momentti sekä 126 §, sekä 112 §,

sellaisina kuin niistä ovat 40 §, 43 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 93 §:n 1 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 105 §:n 3 momentti sekä 109 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1329/2022, 49 §:n 1 ja 3 momentti, 73 §:n 3 momentti ja 97 §:n 2 momentti laissa 1676/2015, 89 § laeissa 1676/2015 ja 1329/2022 sekä 102 § osaksi laissa 1329/2022, seuraavasti:

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinvoimakeskus päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

— —

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinvoimakeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

— —

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinvoimakeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

— —

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

— —

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

— —

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaikaa ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava elinvoimakeskukselle.

— —

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinvoimakeskus voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

— —

Elinvoimakeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuaan käyttöönsä vuotuiset määrärahat elinvoimakeskuksen on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

— —

53 §

Tukipäätös

Elinvoimakeskus päättää tuen ja valtiontakauksen myöntämisestä.

— —

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetyt edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinvoimakeskus.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinvoimakeskukselle.

— —

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitetun avustuksen maksamisesta päättää elinvoimakeskus. Elinvoimakeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

— —

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä elinvoimakeskus voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

— —

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei elinvoimakeskus erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

— —

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

— —

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen elinvoimakeskuksen lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

— —

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinvoimakeskus tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman elinvoimakeskuksen lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinvoimakeskuksen lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtiontakausta, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

— —

73 §

Valtionvastuu

— —

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinvoimakeskuksen suostumuksella.

— —

87 §

Erityiset etuudet

— —

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta elinvoimakeskuksen ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastaavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

— —

88 §

Erityisen etuuden peruuttaminen

Metsähallitus voi, elinvoimakeskuksen annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

— —

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinvoimakeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinvoimakeskukselle.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinvoimakeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

— —

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

— —

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

— —

95 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan 5–8 luvussa tarkoitetun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

— —

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinvoimakeskuksen päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

— —

Elinvoimakeskus voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä täyttyy.

— —

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa elinvoimakeskuksen päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

— —

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinvoimakeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinvoimakeskus voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta vain, jos hakija on toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

— —

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinvoimakeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinvoimakeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinvoimakeskuksen lupaa.

— —

Luotonantajalla ja keskusrahalaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

— —

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

— —

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista hallintotehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

— —

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinvoimakeskuksen käyttöön.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

— —

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin elinvoimakeskus.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Sanottu koskee myös maksuhelpotuksia sekä tilojen rajoituksia. Valtion saamisten siirtäminen, valtion saamisten sekä avustusten takaisin periminen, tilan tai sen osan rajoituksista ja panttivastuusta vapauttaminen, luovutuslupien myöntäminen sekä maksuhelpotusten myöntäminen valtion saamisten osalta kuuluu kuitenkin elinvoimakeskuksen toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö. Mainittuja lakeja noudatetaan soveltuvin osin myös lainojen osalta. Maksuhelpotukset ja lainojen siirrot ratkaisee kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos, jonka tulee tällöin noudattaa, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleessa lainsäädännössä on säädetty.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

139.

Laki

porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) 6 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 14 a §:n 2 momentti ja 15 §,

sellaisena kuin niistä on 14 a §:n 2 momentti laissa 43/2021, seuraavasti:

6 §

Vahingon toteaminen

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen, elinvoimakeskus voi luopua arvion vaatimisesta.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen tai elinvoimakeskus.

— —

11 §

Korvauksen hakeminen

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin elinvoimakeskukselta. Hakijan on allekirjoitettava hakemus.

— —

12 §

Päätös korvauksesta

Elinvoimakeskus tekee päätöksen korvauksen maksamisesta. Jos paliskunnalle aiheutuneen vahingon on arvioinut elinvoimakeskus, päätöksen korvauksen maksamisesta tekee Ruokavirasto.

— —

14 a §

Muutoksenhaku

— —

Elinvoimakeskuksen sekä Ruokaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

— —

15 §

Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä

Päätöksen korvauksen maksun keskeyttämisestä ja korvauksen takaisinperimisestä tekee elinvoimakeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, korkolain (633/1982) 3 §:ssä tarkoitettu korko, niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä sekä mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua korvauksen viimeisen erän maksamisesta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

140.

Laki

ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Rekistereihin liittyvät vastuut

Ruokavirasto, elinvoimakeskus sekä kunta ovat ruokahallinnon tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto vastaa rekisterien yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekistereihin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

141.

Laki

Ruokavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 1 § seuraavasti:

1 §

Toimiala

Elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämistä, valvontaa ja tutkimusta, poronhoidon valvontaa sekä Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä varten on Ruokavirasto. Virasto on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Ruokavirastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Aluehallintovirastojen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä aluehallintovirastoille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa, kun se on tämän lain voimaantullessa.

Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Ruokavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Ruokavirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Ruokavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

142.

Laki

saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 12 §:n 2 ja 3 momenttia, sellaisina kuin ne ovat laissa 1630/2015 seuraavasti:

12 §

Ympäristönhoitoavustus

— —

Avustuksen myöntää hakemuksesta elinvoimakeskus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun elinvoimakeskukset ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Elinvoimakeskus sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

143.

Laki

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain (722/2010) 2 § seuraavasti:

2 §

Rajajokisopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena toimii Suomessa Lapin elinvoimakeskus.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

144.

Laki

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 6 §:n 2 momentin 1 kohta ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1421/2014, seuraavasti:

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

— —

Metsäneuvoston tehtävänä on:

1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen, Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

— —

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

— —

3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen, Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

145.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 8 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 ja 3 momentti, 21 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §, 27 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 2 ja 3 momentti, 29 a §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 33 ja 35 §, 36 §:n otsikko ja johdantokappale, 38 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentin johdantokappale, 46 §:n 1 ja 3 momentti, 48 ja 49 §, 50 §:n 1 momentti ja 53 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 28 §:n 3 momentti, 29 a §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 36 §:n otsikko ja johdantokappale ja 49 § laissa 912/2020, 45 §:n 2 momentin johdantokappale laissa 567/2021, 46 §:n 3 momentti laissa 71/2019 ja 48 § osaksi laissa 912/2020, seuraavasti:

8 §

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai Ruokaviraston hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritetut opinnot vastaavat sisällöltään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja.

— —

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

— —

Toiminnanharjoittajan on pyydettäessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se Ruokavirastolle.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain Ruokavirastolle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

— —

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava Ruokaviraston lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Toimintalupaa on haettava Ruokavirastolta.

— —

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2, 3 ja 5 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Ruokavirastolle. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Ruokavirastolle.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Ruokavirastolle.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

— —

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Ruokavirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

— —

Ruokaviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

— —

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettävä sen elinvoimakeskuksen lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. Elinvoimakeskuksen tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

— —

29 §

Takautuva arviointi

— —

Ruokavirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Ruokaviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

— —

29 a §

Hanketta koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Ruokaviraston on säilytettävä kaikki hanketta koskevat asiakirjat vähintään kolmen vuoden ajan hankeluvan voimassaolon päättymisen jälkeen tai 31 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen.

— —

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Ruokaviraston yhteydessä. Jos lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja taikka muu jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden, maa- ja metsätalousministeriö kutsuu hänen tilalleen uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

— —

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan Ruokavirastossa, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan lupahakemukseen on annettava viimeistään 40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Ruokavirastolle. Ruokaviraston on lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaikaa voidaan jatkaa 15 työpäivällä. Ruokaviraston on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

— —

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihteereitä, jotka ottaa palvelukseen Ruokavirasto. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto.

36 §

Ruokaviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä Ruokaviraston tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

— —

38 §

Valvontasuunnitelma

Ruokaviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

— —

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

— —

Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastolla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

— —

Ruokavirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

— —

46 §

Hankerekisteri

Ruokavirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

— —

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Ruokavirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa

(EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Ruokavirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava Ruokaviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen ja toiminnan keskeyttäminen

Ruokavirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (639/2023) tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos Ruokavirastolla on perusteltua aihetta epäillä, että toiminnanharjoittaja toimii 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ja siitä johtuen eläinten hyvinvointi vaarantuu eikä tilannetta voida korjata riittävän nopeasti tai riittävällä varmuudella 47 §:ssä tarkoitetuilla kielloilla, määräyksillä tai muilla toimenpiteillä, toiminta voidaan keskeyttää väliaikaisesti kokonaan tai osittain asian selvittämistä varten. Toiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Jos toimintalupa peruutetaan tai toiminta keskeytetään, toiminnanharjoittajan on toteutettava Ruokaviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

— —

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Ruokaviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

146.

Laki

tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 6 §:n 2 momentti, 7, 8 ja 11 §, 20 §:n 3, 4, 6 ja 7 momentti, 21 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 1─3 momentti, 26 a §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 49 §:n 5 momentti, 50 §:n 1 momentti sekä 54 §

sellaisena kuin niistä ovat 8 §, 26 §:n 2 momentti ja 26 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 913/2024, seuraavasti:

6 §

Ruokavirasto

— —

Ruokavirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitetusta kuljetusavustuksesta ja tuesta kotieläintalouden palveluille sekä eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitetusta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokoelmien ylläpitoa koskeva ympäristösopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva ympäristöso-

pimus. Asian käsittelyyn Ruokavirastossa sovelletaan tätä lakia. Ruokavirasto suorittaa lisäksi ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

— —

7 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus tekee päätöksen:

1) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun ympäristökorvauksen myöntämisestä, jos korvauksen perusteena on mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskeva ympäristösopimus;

2) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitetun puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;

3) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitetun maatilojen neuvontapalvelujen korvauksen myöntämisestä;

4) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun luonnonmukaisen tuotannon korvauksen myöntämisestä;

5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun ei-tuotannollisten investointien korvauksen myöntämisestä;

6) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 1—3 ja 6 kohdassa tarkoitetun ympäristösopimuksen ja 6 §:ssä tarkoitetun luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen myöntämisestä sekä siirtämisestä ja päättämisestä kesken sopimus- tai sitoumuskauden.

Elinvoimakeskus suorittaa lisäksi tukien, korvausten ja ehdollisuuden tarkastusta ja valvontaa sekä laadunarviointia siten kuin jäljempänä säädetään.

8 §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto suorittaa sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään

11 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 7—10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilan pelloista sijaitsee.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen toimivaltainen elinvoimakeskus, jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain nojalla toimivallasta muuta säädetä, on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella:

1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;
2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;
3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;
4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus.

Kunta ja elinvoimakeskus voi siirtää asian toisen kunnan tai elinvoimakeskuksen ratkaistavaksi painavasta syystä.

20 §

Hallinnollinen tarkastus ja ristiintarkastus

— —

Kunnan, elinvoimakeskuksen, Ahvenanmaan valtionviraston ja Ruokaviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot. Toimivaltainen tuen myöntävä viranomainen tarkastaa hallinnollisessa tarkastuksessa tai ristiintarkastuksessa tukea koskevassa hakemuksessa olevat tiedot. Kunta tekee lisäksi hallinnollisessa tarkastuksessa havaitun ehdollisuuden laiminlyönnin osalta arvioinnin ja seuraamusehdotuksen siltä osin kuin on kyse sellaisista hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista ja kasvinsuojeluaineita koskevista ehdollisuuden vaatimuksista, mitkä ovat todennettavissa 12 §:ssä tarkoitetun tukea koskevan hakemuksen tiedoista.

Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa selvitettäviksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset, joiden tulos toimitetaan sähköisesti tuenhakijalle.

— —

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 4 artiklassa tarkoitetusta paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän laadunarvioinnista. Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi tehdä paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän laadunarviointiin liittyvän maastokäynnin pinta-alan määrittämiseksi.

Elinvoimakeskus tekee eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 5 momentissa ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun hallinnollisen tarkastuskäynnin. Hallinnollisessa tarkastuskäynnissä määritetään sopimuksen kohteena oleva ala ja sen tukikelpoisuus. Hallinnollisesta tarkastuskäynnistä ilmoitetaan tuen hakijalle enintään 14 vuorokautta ennen tarkastuksen suorittamista.

— —

21 §

Pinta-alamonitorointi

— —

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 5 artiklassa tarkoitetusta pinta-alamonitoroinnin laadunarvioinnista. Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee pinta-alamonito-

roinnin laadunarviointiin liittyvät paikan päällä tehtävät tarkastuskäynnit. Laadunarvioinnin havainnot toimitetaan tuenhakijalle sähköisesti verkkopalvelussa ja tuenhakija voi korjata hakemusta hakemusjärjestelmäasetuksen 7 artiklassa säädetyllä tavalla.

— —

25 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla ja elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitetun tuen ja ehdollisuuden vaatimusten tarkastamiseksi ja valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

— —

26 §

Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Elinvoimakeskus valvoo luonnonsuojelulain (9/2023) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) noudattamista siltä osin kuin on kyse ehdollisuuden ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus ja Ruokavirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintautilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (285/2023) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Elinvoimakeskus toimii ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajana.

— —

26 a §

Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitava toimiala valvoo työsuojeluvalvonnan yhteydessä työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotka toimivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteenso-

vittajina. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava tiedot täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamisvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä.

— —

30 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Ruokaviraston, elinvoimakeskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston antama virkakortti tai tarkastusoikeuden osoittava asiakirja, joka on pyydettäessä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle valvonnan yhteydessä.

— —

49 §

Maitorekisteri

— —

Maa- ja metsätalousministeriöllä, yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetussa laissa tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Ruokavirastolla, elinvoimakeskuksella, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä kuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maitorekisteristä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

50 §

Tietojen antaminen seurantaa varten

Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinvoimakeskuksella sekä kunnalla on oikeus saada tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

— —

54 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 11 §:n mukaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta. Jos vaatimus koskee Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöstä, oikaisuvaatimus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Ruokaviraston, elinvoimakeskuksen sekä Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Ruokaviraston sekä elinvoimakeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin elinvoimakeskuksen päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen an-

nettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

147.

Laki

tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 269/2020, sekä

muutetaan 4 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 8 §:n 3 momentti, 15 §:n 1 momentti, 17 §, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti ja 25 § laissa 269/2020 sekä 17 § ja 18 §:n 2 ja 3 momentti laissa 39/2021, seuraavasti:

4 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

— —

Lisäksi elinvoimakeskus huolehtii toimialallaan muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta tulvariskien hallinnasta. Erityisesti viraston tehtävänä on:

— —

Elinvoimakeskuksen on otettava 2 momentin 3, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä huomioon tulvista aiheutuvien riskien lisäksi muista tavanomaisesta poikkeavista vesioloista aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset vaikutukset.

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

— —

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet elinvoimakeskuksen ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten elinvoimakeskusten, maakunnan liittojen, kuntien ja alueiden pelastustoimien edustajat.

— —

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinvoimakeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista. Elinvoimakeskus järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Elinvoimakeskus pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Elinvoimakeskus antaa 1 momentissa tarkoitetut ehdotukset tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinvoimakeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

— —

Maa- ja metsätalousministeriö toimittaa päätöksen hallintasuunnitelmien hyväksymisestä sähköisesti suunnitelmassa tarkoitetun vesistöalueen ja merenrannikon elinvoimakeskukselle.

Elinvoimakeskus antaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinvoimakeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Elinvoimakeskus toimittaa lisäksi päätöksen sähköisesti niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

24 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten on annettava elinvoimakeskukselle ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

— —

25 §

Tietojen toimittaminen

Elinvoimakeskus toimittaa Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut kartat, 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun hydrologisen havaintotiedon, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitetut päätökset ja 18 §:ssä tarkoitetut tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Kunta asettaa elinvoimakeskuksen sekä Suomen ympäristökeskuksen saataville digitaalisessa muodossa tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet mainitussa lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

148.

Laki

valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 ja 12 § seuraavasti:

3 §

Valtiontakausten myöntövaltuus ja enimmäismäärä sekä takaajan vastuun toteutuminen

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen vahvistetun enimmäismäärän rajoissa. Tämän lain nojalla myönnettävien takausten jäljellä oleva yhteismäärä saa olla samanaikaisesti enintään 100 miljoonaa euroa. Maa- ja metsätalousministeriö päättää myöntämisvaltuuden osoittamisesta elinvoimakeskusten käyttöön.

— —

4 §

Valtiontakauksen kohteena oleva luotto

— —

Takauksen kohteena olevan luoton takaisinmaksua koskevia ehtoja saadaan muuttaa 3 momentissa tarkoitetun laina-ajan rajoissa ja luotto saadaan siirtää toiselle 1 momentissa tarkoitetulle luotonantajalle, jos tällä ei ole vaikutusta takauksen myöntämisen ehtojen tai edellytysten täyttymiseen taikka valtion asemaan takaajana. Luotonantajan on ilmoitettava muutoksista elinvoimakeskukselle.

6 §

Valtiontakauksen hakeminen ja myöntäminen

— —

Hakemus on toimitettava rakennetukilain 30 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle Ruokaviraston määräämänä hakuaikana.

Elinvoimakeskus päättää takauksen myöntämisestä. Takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt takausta koskevaan hakemukseen sisältyvän lainan määrän ja lainaehdot.

— —

8 §

Tarkastusoikeus ja tarkastuksen suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tämän lain nojalla myönnettyyn takaukseen liittyviä tarkastuksia noudattaen rakennetukilain 44 §:ää ja 45 §:n 1 ja 3–5 momenttia.

10 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Valtiontakauksen saaja on velvollinen antamaan elinvoimakeskukselle tietoja ja avustamaan tarkastuksessa noudattaen rakennetukilain 22 §:ää.

Valtiontakauksen kohteena olevan luoton luotonantaja on velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskukselle tietoja ja ilmoituksia noudattaen rakennetukilain 54 §:n 2–4 momenttia.

— —

11 §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyjä valtiontakauksia koskevia tietoja noudattaen maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 57 §:ää.

12 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

149.

Laki

vesihuollon tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) 5 §:n 1 momentti, 9 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1493/2009, seuraavasti:

5 §

Tukipäätös

Tämän lain mukaisen tuen myöntämisestä päättää asianomainen elinvoimakeskus maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön sille tätä varten myöntämien määrärahojen rajoissa.

— —

9 §

Avustushakemus

Vesihuoltoavustusten hakemisesta ilmoittaa asianomainen elinvoimakeskus.

Avustushakemus on toimitettava elinvoimakeskukselle ennen kuin tuettavan toimenpiteen toteuttaminen aloitetaan.

— —

Elinvoimakeskuksen on tarvittaessa pyydettävä asianomaisen kunnan lausunto toimenpiteestä.

13 §

Sopimus valtion työstä

— —

Sopimuksen tekee valtion puolesta elinvoimakeskus. Valtion tuen ollessa yli 2 000 000 euroa elinvoimakeskuksen on kuitenkin saatava asianomaiselta ministeriöltä oikeutus sopimuksen tekemiseen.

— —

14 §

Tietojärjestelmä

Elinvoimakeskus tallentaa tarvittavat tiedot avustushakemuksista, tehdyistä tukipäätöksistä ja sopimuksista sekä tuettavien toimenpiteiden toteutumisesta Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

150.

Laki

vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 16 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 590/2011, seuraavasti:

16 §

— —

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinöörin on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai Lupa- ja valvontavirastolle.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

151.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 7 §:n 1 ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 17,18 ja 20 §, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 ja 3 momentti laissa 682/2019, seuraavasti:

7 §

Viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Lupa- ja valvontavirasto päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

— —

Lupa- ja valvontavirasto toimii vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

— —

13 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi Lupa- ja valvontaviraston asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

— —

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja Tullilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

1) kulkea toisen alueella;

2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia sekä suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.

— —

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupa- ja valvontavirasto voi:

1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kieltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;

5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Lupa- ja valvontaviraston on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä, millä tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Lupa- ja valvontaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai sen määräämä virkamies tai viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakkokeinolaissa (806/2011).

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos Lupa- ja valvontavirastolla on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitetun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

152.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 4 §:n 4 momentti, 5, 7 ja 13 §, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 28 a, 36 ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti sekä 69 a §:n 8 ja 12 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 4 momentti, 18 §, 21 §:n 1 momentti ja 22 §:n 1 momentti laissa 208/2018, 7 ja 13 §, 20 §:n 1 momentti, 28 a ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti ja 69 a §:n 8 ja 12 kohta laissa 874/2022 sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1017/2018, seuraavasti:

4 §

Maa- ja metsätalousministeriö

— —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvien ohjaus- ja koordinointitehtävien siirtämisestä elinvoimakeskukselle.

5 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. Elinvoimakeskus valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Elinvoimakeskus valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta vietäessä. Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetun hyväksytyn talouden toimijan todistuksen (APEO-todistus) ja vastaa hyväksytyn talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen II luvussa säädetään hyväksytyn talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyn talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

7 §

Ruokavirasto ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset

Ruokaviraston ja kunnallisten elintarvikevalvontaviranomaisten kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (297/2021). Jäljitettävyydestä ja kuluttajille annettavista tiedoista säädetään neuvoston valvonta-asetuksessa ja komission valvonta-asetuksessa.

13 §

Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksella ja Rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 51 §:ssä tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Ruokavirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos tai Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että kalastusaluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusaluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, elinvoimakeskus voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusaluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

— —

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Elinvoimakeskus myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia lasketttuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Elinvoimakeskus peruuttaa viipymättä vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan hyvissä ajoin etukäteen elinvoimakeskukselle, jos kalastusaluksen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

19 §

LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen

Maahantuotava tai maastavietävä kalastustuote tai saalis hävitetään saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista hakeneen kustannuksella, jos kalastustuote tai saalis on peräisin kalastuksesta, joka on lainvoimaisella päätöksellä todettu olevan neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kalastusta (LIS-kalastus). Hävittämistä koskevan päätöksen tekee elinvoimakeskus samalla, kun se tekee saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista koskevan päätöksen.

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomainen, määräajan laskeminen ja tarkemmat määräykset

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62–64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa elinvoimakeskukselle. Neuvoston valvonta-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettu ennakkoilmoitus ja tämän lain 20 a §:ssä tarkoitettu lohenkalastusta koskeva ennakkoilmoitus tehdään kalastuksenseurantakeskukselle.

— —

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain elinvoimakeskukselle.

— —

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen muita kuin kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusaluksella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista elinvoimakeskukselle.

— —

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti elinvoimakeskukselle niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalusten pyytämistä saaliista. Ilmoi-

tuksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun asema kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalusrekisteriin.

— —

28 §

Ensiostajaksi ilmoittautuminen

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalukselta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoittauduttava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun elinvoimakeskuksen pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään mainitun artiklan 3 kohdassa.

— —

28 a §

Kuljetusasiakirja

Jos neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa tarkoitettu kalastustuote kuljetetaan saaliin kalastaneen lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa elinvoimakeskukselle neuvoston valvonta-asetuksen 23 tai 24 artiklan mukaisen purkamisilmoituksen tai 21 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä. Jos kalastustuote kuljetetaan ostajan lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa neuvoston valvonta-asetuksen 62–64 artiklassa tarkoitetun myynti-ilmoituksen yhteydessä. Kuljetusasiakirja voidaan toimittaa myös neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetun haltuunottoilmoituksen yhteydessä. Kuljettaja vastaa tällöinkin siitä, että kuljetusasiakirja saapuu määräajassa elinvoimakeskukselle.

Poiketen siitä, mitä neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädetään, kuljetettaessa Suomessa kokonaispituudeltaan enintään 12-metrisestä kalastusaluksesta kuljetusvälineeseen lastattuja saaliita tai tällaisista saaliista peräisin olevia kalastustuotteita enintään 20 kilometrin päähän purkamispaikasta, niiden mukana ei tarvitse olla mainitun artiklan mukaista kuljetusasiakirjaa eikä kuljetusasiakirjaa tarvitse toimittaa elinvoimakeskukselle.

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, elinvoimakeskukselle toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnetyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Elinvoimakeskus käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin.

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston valvonta-asetuksessa ja neuvoston LIS-asetuksessa sekä komission valvonta-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

Yhteisrekisterinpitäjät

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 30–35 §:ssä tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Elinvoimakeskus, Tulli ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 36 §:ssä tarkoitetun rekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekistereitä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointi- ja valvontavelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos käyttävät rekistereitä hoitaessaan lakisääteisiä valvonta- ja raportointitehtäviään. Tulli käyttää 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientiä koskevia päätöksiä.

Elinvoimakeskus huolehtii 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden tietoaineiston tietosuoja-asetuksen 25 artiklassa tarkoitetusta tietosuojasta, 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta, 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista, 36 artiklassa tarkoitetusta ennakko-kuulemisesta ja 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaineiston tietoturvallisuutta. Muut 1 momentissa mainitut yhteisrekisterinpitäjät vastaavat muista kuin edellä mainituista tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista 30–36 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallentamiensa tietojen osalta. Elinvoimakeskus on tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa tarkoitettu rekisteröidyn yhteyspiste.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

— —

25) laiminlyö täyttää ja toimittaa elinvoimakeskukselle asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetut haltuunottoilmoitukset;

— —

65 §

Rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset ovat rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikeviranomaiset tallentavat rikkomusrekisteriin ne havaitsemaansa epäiltyä rikkomusta ja epäiltyä vakavaa rikkomusta koskevat tiedot, jotka ovat tar-

peen epäillyn rikkomuksen tai vakavan rikkomuksen käsittelemiseksi Ruokavirastossa. Ruokavirasto tallentaa rikkomusrekisteriin tiedot, jotka liittyvät asian käsittelyyn Ruokavirastossa ja asiasta tehtyyn päätökseen. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekisteriä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointivelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa.

— —

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

— —

Tietojen luovutuksesta päättää 64 §:ssä tarkoitetun rikkomusrekisterin osalta Ruokavirasto ja 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden osalta elinvoimakeskus. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

69 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa käyttötarkoituksen kannalta välttämättömiä tietoja:

— —

8) elinvoimakeskukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan;

— —

12) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitetulle elinvoimakeskukselle vakuutustuen takaisinperintää varten;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

153.

Laki

yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (1324/2022) 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti ja 18 §:n 1 momentti seuraavasti:

6 §

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan suunnitelma-asetuksen 69 artiklan 1 kohdan d, e, g ja h alakohdan mukaisista toimenpiteistä alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat elinvoimakeskukset kukin toimialueellaan. Elinvoimakeskuksen ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

— —

7 §

Paikallinen kehittämisstrategia

Paikallisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan yleisasetuksen 32 artiklan mukaiset paikalliset kehittämisstrategiat. Paikallisten kehittämisstrategioiden laatimisesta vastaavat paikalliset toimintaryhmät. Elinvoimakeskuksen ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

— —

8 §

Yhteistyö

— —

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa suunnitelman yhteensovittamisesta muiden suunnitelmien ja ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinvoimakeskukset vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä suunnitelmaan sisältyvien alueellisten tukitoimien toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien, suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittamisesta muiden paikal-

listen ohjelmien, paikallisten suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa vastaavat paikalliset toimintaryhmät yhteistyössä alueen elinvoimakeskuksen kanssa.

— —

11 §

Välittävä toimielin

Välittäviä toimielimiä ovat Ruokavirasto, Ahvenanmaan valtionvirasto, elinvoimakeskukset sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset.

— —

18 §

Tekninen apu

Teknistä apua voidaan käyttää suunnitelma-asetuksen 125 artiklan mukaisiin toimiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa, maaseutuverkostossa sekä elinvoimakeskuksissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

154.

Laki

lannoitelain 23 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitelain (711/2022) 23 § ja 38 §:n 4 momentti seuraavasti:

23 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella lannoitevalmisteita toimialueellaan.

38 §

Kielto

— —

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi elinvoimakeskus voi määrätä lannoitevalmiste-erää koskevan kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä kahden viikon kuluessa kiellon antamisesta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

155.

Laki

luopumiseläkelain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 16 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa, 1459/2009 seuraavasti:

16 §

— —

Elinvoimakeskusten ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitetulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset täytetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

156.

Laki

metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsälain (1093/1996) 7 a §:n 3 momentti ja 14 b §,
sellaisina kuin ne ovat, 7 a §:n 3 momentti laissa 1085/2013 ja 14 b § laissa 1478/2009, seuraavasti:

7 a §

Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus

— —

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta Lupa- ja valvontavirastolle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

— —

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkäyttöilmoitus kohdistuu Lupa- ja valvontaviraston metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä Lupa- ja valvontavirastolle, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

157.

Laki

metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 23 § ja 88 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 23 § laissa 79/2021 sekä 88 §:n 4 momentti laissa 1469/2009, seuraavasti:

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää, Lupa- ja valvontavirasto voi määräajaksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava.

Lupa- ja valvontaviraston tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kielto tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimassapitämiseen ei enää ole tarvetta.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

— —

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, Lupa- ja valvontavirasto voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitetun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

158.

Laki

patoturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan patoturvallisuuslain (494/2009) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1511/2009, seuraavasti:

5 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii Lapin elinvoimakeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

159.

Laki

poronhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poronhoitolain (848/1990) 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 ja 3 momentti, 39 § a §:n 3 momentti sekä 48 ja 52 §, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 ja 3 momentti sekä 48 ja 52 § laissa 1466/2009 ja 39 § a §:n 3 momentti laissa 979/2016, seuraavasti:

6 §

Paliskunta

— —

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa Ruokavirasto. Paliskuntien välinen esteaita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

8 §

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään Ruokaviraston määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronomistajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13–15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle Ruokaviraston määräämä henkilö.

— —

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden kuluessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, Ruokavirasto voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

— —

28 §

Poroerotusten suorittaminen

— —

Milloin jäkälän jäätymisen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, Ruokavirasto voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi Ruokavirasto hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllistyneen paliskunnan kustannuksella.

— —

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

— —

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää ja 1 momentissa tarkoitettua lunastustoimitusta hakee Lapin elinvoimakeskus. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapitoa varten.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää Lapin elinvoimakeskus.

52 §

Valvonta

Ruokavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee Ruokaviraston sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

160.

Laki

rehulain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rehulain (1263/2020) 27 § seuraavasti:

27 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella rehuja omalla toimialueellaan.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

161.

Laki

riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Alueelliset riistaneuvostot

— —

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitetun aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, elinvoimakeskuksen edustaja, metsäkeskuksen edustaja sekä alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

162.

Laki

riistavahinkolain 47 ja 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 47 §:n 1 momentti ja 50 §, sellaisina kuin ne ovat, 47 §:n 1 momentti laissa 36/2021 ja 50 § laissa 1510/2009, seuraavasti:

47 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinvoimakeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta sijaitsee.

— —

50 §

Ruokaviraston valvontatehtävä

Ruokaviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä metsäkeskusten tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Ruokaviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Ruokavirasto voi käyttää apunaan tarvittaessa elinvoimakeskusten apua valvontatehtävänsä suorittamiseen.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

163.

Laki

siemenlain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenlain (600/2019) 23 §:n 1 momentti seuraavasti:

23 §

Valvontaviranomaiset ja sertifiointiviranomainen

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto. Elinvoimakeskus valvoo siementen markkinointia toimialueellaan. Siementen maahantuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

164.

Laki

taimiaineistolain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaineistolain (1205/1994) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 488/2020, seuraavasti:

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan elinvoimakeskuksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

165.

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 4 §:n 2 ja 4 momentti, 15 §:n 3 momentti, 15 b §:n 1 ja 3 momentti, 20 d §:n 1 momentti sekä 29 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentti laissa 681/2014, 4 §:n 4 momentti, 15 §:n 3 momentti ja 20 d §:n 1 momentti laissa 1259/2022, 15 b §:n 1 ja 3 momentti laissa 290/2018 sekä 29 §:n 2 momentti laissa 1488/2009, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

— —

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan elinvoimakeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

— —

Elinvoimakeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoillaan terveydensuojelulaissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen.

— —

15 §

Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

— —

Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja elinvoimakeskukselle 2 momentissa tarkoitetuissa raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaituista epätavallisista muutoksista.

— —

15 b §

Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Vesihuoltolaitoksen, joka toimittaa vettä tai ottaa vastaan jätevettä vähintään 5 000 kuutiometriä vuorokaudessa, on ilmoitettava viipymättä elinvoimakeskukselle merkittävästä häiriöstä vesihuollossa. Jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, elinvoimakeskus voi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tiedottamaan asiasta tai vesihuoltolaitosta kuultuaan tiedottaa asiasta itse.

— —

Elinvoimakeskus toimittaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle. Elinvoimakeskuksen on lisäksi arvioitava, koskeeko 1 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltiota, ja ilmoitettava häiriöstä tarvittaessa jäsenvaltion asianomaiselle viranomaiselle.

— —

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinvoimakeskuksen kanssa.

— —

29 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

— —

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa elinvoimakeskus.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

166.

Laki

yhteisaluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisaluelain (758/1989) 18 §:n 3 momentti, 31 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 33 §, sellaisina kuin ne ovat, 18 §:n 3 momentti laissa 99/2014, 31 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 915/2011 sekä 33 § laissa 918/2013, seuraavasti:

18 §

— —

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Lupa- ja valvontaviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa Lupa- ja valvontaviraston tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan valtionvirastolle.

31 a §

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan Lupa- ja valvontavirastoon. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ote on kuitenkin lähetettävä Ahvenanmaan valtionviras-

tolle. Samoin Maanmittauslaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

167.

Laki

yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteismetsälain (109/2003) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 1491/2009, seuraavasti:

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen Lupa- ja valvontavirastoon, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, Lupa- ja valvontaviraston on jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaaressa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

168.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ilmailulain (864/2014) 76 §:n 4 momentti, 80 §:n 1 momentti, 81 b §:n 1 momentti ja 181 a §, sellaisina kuin niistä ovat 76 §:n 4 momentti laissa 965/2018 sekä 81 b §:n 1 momentti ja 181 a § laissa 1327/2021, seuraavasti:

76 §

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

— —

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää muun kuin lentopaikan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitetun alueen käyttöä ilmaalusten lentoonlähtöön ja laskeutumiseen. Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava Lupa- ja valvontavirastoa, asianomaista elinvoimakeskusta sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

80 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

— —

81 b §

Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on lisäksi ilmoitettava kunnalle, Lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

— —

181 a §

Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen, on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhdistyksen tai säätiön toiminta-alueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kunnalla, Lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

169.

Laki

kyberturvallisuuslain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kyberturvallisuuslain (/) 26 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta seuraavasti:

26 §

Valvovat viranomaiset

Tämän lain, sen nojalla annettujen määräysten ja NIS 2 –direktiivin nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo:

— —

4) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdan 13 alakohdassa a ja b sekä liitteen II kohdassa 8 tarkoitetuista toimijoista;

5) Elinvoimakeskus siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdassa 14 ja 15 tarkoitetuista toimijoista;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

170.

Laki

ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (1508/2019) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 § ja 15 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

4 §

Velvollisuus siirtää ajoneuvo onnettomuuspaikalta.

— —

Jos ajoneuvoa ei ole siirretty 1 momentissa säädetyn ajan kuluessa, elinvoimakeskus tai kunta on velvollinen suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tapahtuneen liikennevahingon osalta kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

— —

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, elinvoimakeskus, poliisi, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

— —

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen välittömästi siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle tai muulle liikenteelle, poliisi, elinvoimakeskus, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron välittömästi.

— —

6 §

Siirto tiealueella tehtävän työn tai järjestettävän tapahtuman perusteella

Jos pysäköidystä ajoneuvosta aiheutuu haittaa tiealueella tapahtuvalle kunnossa- tai puhtaanapidolle, korjaus- tai rakennustyölle taikka elinvoimakeskuksen tai kunnan luvalla järjestettävälle tapahtumalle, elinvoimakeskus, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa ajoneuvon lähisiirron. Yksityistiellä kunta toimittaa lähisiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

— —

7 §

Hylätyn ajoneuvon siirto

Jos ajoneuvon arvon, kunnon ja muiden ulkoisesti havaittavien seikkojen perusteella on ilmeistä, että muu ajoneuvo kuin romuajoneuvo on hylätty, elinvoimakeskus tai kunta on velvollinen alueellaan suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tai yksityisalueella olevalle hylätylle ajoneuvolle kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän tai yksityisalueen haltijan perustellusta pyynnöstä. Tämän pykälän säännöksiä sovelletaan myös poliisin haltuun jääneen hylätyn ajoneuvon siirtämiseen poliisin pyynnöstä.

15 §

Toimivaltaiset viranomaiset

— —

Tämän lain mukaisia toimivaltaisia viranomaisia ovat elinvoimakeskus alueensa tienpidon tehtävistä vastaavana viranomaisena maantiellä ja kunta kadunpitäjänä katuverkolla. Yksityistiellä ja -alueella toimivaltainen viranomainen on kunta siten kuin 4 ja 6–8 §:ssä säädetään. Poliisin toimivallasta säädetään 4 ja 5 §:ssä. Lisäksi poliisin toimivallasta on voimassa, mitä muualla laissa säädetään.

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi sopimuksen nojalla antaa kunnalle hoidettavaksi keskukselle tämän lain mukaan kuuluvia julkisia tehtäviä tai ottaa hoidettavakseen tämän lain mukaan kunnalle kuuluvia julkisia tehtäviä. Elinvoimakeskuksen toimivallasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

171.

Laki

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikenne- ja viestintävirastosta annetuin lain (935/2018) 2 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1259/2020, seuraavasti:

2 §

Viraston tehtävät

Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

— —

7) kehittää julkisen henkilöliikenteen, tavaraliikenteen ja logistiikan toimintaedellytyksiä sekä vastaa julkisen henkilöliikenteen järjestämisestä ja sovittaa yhteen julkisen henkilöliikenteen sekä muiden liikkumispalveluiden kehittämistä;

8) kehittää ja edistää yksityistieasioiden hoitamista valtakunnallisesti, huolehtii yksityisteihin liittyvistä asiantuntija- ja neuvontatehtävistä sekä vastaa yksityistieavustusten kohdentamisesta ja saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden rahoituksesta valtion talousarvion puitteissa sekä niihin liittyvästä elinvoimakeskuksen toimialaohjauksesta;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukseen tarkoitetaan lain voimaan tultua Liikenne- ja viestintävirastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä sille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa kuin se on tämän lain voimaantullessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta siirtyviä 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Liikenne- ja viestintävirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä.

_____

172.

Laki

liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 15 f §:n 2—4 momentti, 15 g §:n 1 momentti, 15 h §:n 2—4 momentti, 16 §, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 27, 27 a ja 27 b §, 27 c §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 ja 2 momentti, 36 ja 37 §, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 42 §:n 1—4 momentti, 42 a §:n 1 ja 3 momentti, 42 b §:n 1—3 momentti, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §, 48 §:n 2 momentti, 49 ja 51 §, 52 §:n 2—4 momentti, 52 b ja 54 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 56 a §, 57 §:n 1 momentti, 62 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti, 74 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81, 83, 85 ja 88 §, 90 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti, 93 §:n 3 ja 4 momentti, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 95 a §:n 1 ja 2 momentti, 100 §:n 1 ja 2 momentti, 100 b §:n 1 ja 3 momentti, 101, 101 a ja 102 §, 103 §:n 1 momentti, 104 §, 105 §:n 3 ja 4 momentti, 107 §:n 3 momentti sekä 108 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 a §:n 1 momentti, 103 §:n 1 momentti sekä 104 § laissa 139/2023, 6 §:n 2 ja 3 momentti laissa 158/2022, 8 § laeissa 572/2018 ja 766/2023, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 42 a §:n 1 ja 3 momentti, 42 b §:n 1—3 momentti, 52 b § sekä 108 a §:n 2 momentti laissa 980/2018, 15 f §:n 2—4 momentti, 15 g §:n 1 momentti, 15 h §:n 2—4 momentti, 16 §, 17 §:n 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 ja 2 momentti, 36 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 37 §, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §, 48 §:n 2 momentti, 49 ja 51 §, 52 §:n 2—4 momentti, 54 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 56 a §, 57 §:n 1 momentti, 62 §:n 1 momentti, 74 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81, 83, 85 ja 88 §, 90 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 95 a §:n 1 ja 2 momentti, 100 b §:n 1 ja 3 momentti, 101, 101 a ja 102 §, sekä 107 §:n 3 momentti laissa 572/2018, 17 §:n 2 momentti laissa 766/2023, 27, 27 a ja 27 b §, 27 c §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 36 §:n suomenkielinen sanamuoto, 42 §:n 1—4 momentti, 69 §:n 2 momentti, 93 §:n 3 ja 4 momentti sekä 100 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1501/2019 sekä 105 §:n 3 ja 4 momentti laissa 998/2021, seuraavasti:

4 a §

Esitys maantien toiminnallisesta luokasta

Väylävirasto tekee Liikenne- ja viestintävirastolle esityksen maantien kuulumisesta valta- tai kantateihin, valta- tai kantatien muuttamisesta seutu- tai yhdystieksi ja usean elinvoimakeskuksen aluetta koskevan toiminnallista luokkaa koskevan esityksen. Elinvoimakeskus tekee esityksen maantien kuulumisesta seutu- tai yhdysteihin.

— —

6 §

Maantielautat

— —

Lautoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään ja määrätään. Lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on 18 vuotta täyttänyt ja tehtävään kykenevä. Lisäksi lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on perehtynyt lossin koneistoon, rakenteeseen ja käyttöön sekä kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 30/1977) annettuihin sääntöihin ja vesiliikennelain (782/2019) 2 luvun säännöksiin lukuun ottamatta kanavia ja avattavia siltoja koskevia säännöksiä ja tuntee tämän pykälän 4 momentin nojalla annettujen säännösten sisällön. Lossin kuljettajalla on oltava riittävä terveys lossin kuljettamiseksi. Hänellä on myös oltava riittävä kielitaito, jotta hän voi antaa hätätilanneohjeet matkustajille. Lossi on miehitettävä siten, ettei lossia, sen henkilökuntaa, matkustajia, lastia, muuta omaisuutta tai ympäristöä saateta vaaralle alttiiksi. Elinvoimakeskus päättää tarvittaessa lossin miehityksestä. Lossi on peruskatsastettava ennen sen asettamista liikenteeseen suomalaisena aluksena. Lossille on peruskatsastuksen lisäksi tehtävä tarvittaessa uusintakatsastus, vuosikatsastus, välikatsastus ja määräaikainen katsastus. Muilta osin lossin katsastuksessa noudatetaan, mitä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 6 luvussa säädetään. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lossien katsastuksesta.

Lautat liikennöivät pääsääntöisesti ilman aikataulua. Liikenteellisistä syistä voi elinvoimakeskus päättää, että lauttaa liikennöidään aikataulun mukaan. Päätöksen tulee samalla sisältää aikataulun määräämisen perusteet. Ennen asian ratkaisemista on elinvoimakeskuksen varattava niille, joita lauttaliikenne välittömästi koskee, mahdollisuus lausua mielipiteensä asiassa sekä hankittava asianomaisen kunnan ja tarvittaessa muunkin viranomaisen lausunto. Elinvoimakeskuksen tulee kuuluttaa päätöksestä, ja aikataulu on asetettava nähtäville lauttapaikan välittömään läheisyyteen.

— —

8 §

Maantiehen kuuluvat palvelualueet

Edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle pysäköintialueelle saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymälää varten sekä levähdysalueille myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakelua, moottoriajoneuvojen huoltoa ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten. Sen lisäksi, mitä rakentamislaissa (751/2023) säädetään, laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseen vaaditaan elinvoimakeskuksen suostumus.

Maantiehen kuuluville palvelualueille tulevien laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseksi on elinvoimakeskuksen tehtävä tarvittaessa sopimus alueen käyttämisestä, rakentamisesta, tiedon tuottamisesta, liiketoiminnan harjoittamisesta ja valtiolle mahdollisesti tulevasta korvauksesta. Sopimuksen tekemiseksi on elinvoimakeskuksen pyydettävä tarjouksia luotettavilta, vakavaraisilta ja ammattitaitoisilta yrittäjiltä. Sopimus on tehtävä sen yrittäjän kanssa, joka asetetussa määräajassa on antanut liikenteen ja matkailun vaatimukset sekä alueen käyttötarkoi-

tuksen edellyttämä palvelutaso huomioon ottaen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen. Sopimusta ei saa siirtää toiselle ilman elinvoimakeskuksen suostumusta.

11 §

Tienpidosta vastaavat viranomaiset

Väylävirasto vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä ja muista tienpidon tehtävistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään. Väylävirasto myös ohjaa elinvoimakeskuksia tienpidon tehtävien hoitamisessa.

Elinvoimakeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. Väylävirasto vastaa kuitenkin merkittävien hankkeiden rakentamisesta.

— —

15 f §

Maantien suunnittelun tehtävät

— —

Elinvoimakeskus vastaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisesta.

Tienpitäjä voi kuitenkin ottaa vastattavakseen merkittävää hanketta koskevan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen siihen kuuluvine tehtävineen. Se, mitä tässä laissa säädetään elinvoimakeskuksesta yleissuunnitelman, tiesuunnitelman, hankearvioinnin, suunnitteluperusteiden ja jälkiarvioinnin laatijana, koskee myös tienpitäjää sen vastatessa mainituista tehtävistä.

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa elinvoimakeskus toimii yhteistyössä alueen kuntien, Lupa- ja valvontaviraston ja muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ja alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin sekä alueiden käytön suunnitteluun.

15 g §

Hankearviointi

Elinvoimakeskuksen on laadittava merkittävää tiehanketta koskevasta yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hankearviointi. Hankearviointi on laadittava myös merkittävää tiehanketta koskevista tiesuunnitelman vaiheittain toteutettavista ratkaisuista.

— —

15 h §

Yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskevat suunnitteluperusteet

— —

Valtatietä, kantatietä tai vilkasliikenteistä seututietä koskevaa yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää tienpitäjä. Muuta maantietä koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää elinvoimakeskus.

Suunnitteluperusteiden valmistelusta vastaa elinvoimakeskus yhteistyössä tienpitäjän sekä muiden viranomaisten kanssa, joita asia koskee.

Tienpitäjä hyväksyy valtatietä, kantatietä sekä vilkasliikenteistä seututietä koskevat suunnitteluperusteet. Muuta maantietä koskevat suunnitteluperusteet hyväksyy elinvoimakeskus.

16 §

Tutkimusoikeus

Kun elinvoimakeskus on päättänyt aloittaa yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen, on kiinteistöllä sallittava tutkimustöiden suorittaminen. Tässä tarkoituksessa saadaan kiinteistöllä suorittaa mittaus, maastoon merkitseminen, kartoitus, maaperän tutkimus ja muu valmistava toimenpide. Tutkimustyössä ei toisen oikeuteen saa puuttua enempää kuin tutkimuksen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä eikä omistajalle tai oikeudenhaltijalle saa aiheuttaa tarpeetonta häiriötä.

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen sekä näihin liittyvien tutkimusten aloittamisesta kunnalle ja tienpitäjälle sekä kuuluttamalla tai muulla sopivaksi katsottavalla tavalla 27 §:n 1 momentissa tarkoitetuille henkilöille, ja näillä on oikeus olla tutkimuksissa saapuvilla ja lausua mielipiteensä asiassa.

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

— —

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon alueidenkäyttölain mukaisesti. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta ja Lupa- ja valvontavirasto sitä puoltavat. Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

— —

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

— —

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä elinvoimakeskuksen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tienosaan.

— —

27 §

Suunnitelmien nähtäville asettaminen ja muistutusten tekeminen

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa elinvoimakeskuksen on varattava kunnalle, kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiassa.

Ennen suunnitelman hyväksymistä elinvoimakeskuksen on varattava 1 momentissa tarkoitetuille tahoille tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Tässä tarkoituksessa on elinvoimakeskuksen asetettava yleissuunnitelma ja tiesuunnitelma nähtäville julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Kuulutus ja suunnitelma on kuitenkin pidettävä nähtävillä yhtäjaksoisesti 30 päivän ajan.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Elinvoimakeskuksen on lisäksi ilmoitettava suunnitelman nähtäväksi asettamisesta tavallisella tiedoksiannolla niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä suunnitelman mukaan lunastetaan aluetta, joiden kiinteistön alueelle muodostuu suoja- tai näkemäalue, joiden kiinteistön alueeseen perustetaan muu oikeus tai joiden kiinteistö rajoittuu tiealueeseen. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Muistutukset suunnitelmasta on toimitettava elinvoimakeskukselle ennen nähtävänäoloajan päättymistä. Elinvoimakeskuksen on esitettävä perusteltu kannanottonsa suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista. Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava kannanottonsa alueen kunnille sekä niille muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Elinvoimakeskuksen perusteltu kannanotto ilmoitetaan Liikenne- ja viestintäviraston suunnitelmaa koskevassa hyväksymispäätöksessä.

27 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Elinvoimakeskuksen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta sekä niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella

suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. elinvoimakeskuksen on pyydettävä lausunto muultakin viranomaiselta, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

Elinvoimakeskuksen on varattava niille kunnille, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu, mahdollisuus lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista.

Elinvoimakeskuksen on esitettävä perusteltu kannanottonsa suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin.

27 b §

Ennakkoneuvottelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen aikana ennen suunnitelman toimittamista hyväksyttäväksi Liikenne- ja viestintäviraston on elinvoimakeskuksen tai muun viranomaisen pyynnöstä järjestettävä ennakkoneuvottelu. Virasto voi järjestää ennakkoneuvottelun myös omasta aloitteestaan. Ennakkoneuvottelu on järjestettävä kohtuullisessa ajassa pyynnön esittämisestä. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää suunnitelman vaatimien selvitys- ja arviointimenettelyjen hallintaa sekä elinvoimakeskuksen ja muiden viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

27 c §

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesitys

Elinvoimakeskus tekee yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hyväksymisesityksen Liikenne- ja viestintävirastolle.

— —

30 §

Suunnitelmien muuttaminen ja vähäinen poikkeaminen

— —

Hyväksytystä tiesuunnitelmasta voidaan poiketa sitä muuttamatta, jos poikkeus on vaikutuksiltaan vähäinen ja elinvoimakeskus tai Väylävirasto harkitsee poikkeamisen suunnitelman toteuttamisen yhteydessä tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

32 §

Seuranta ja jälkiarviointi

— —

Väylävirasto voi erityisestä syystä päättää, että 15 g §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiehankkeista, joista on tehty hankearviointi, on tehtävä myös jälkiarviointi. Jälkiarvioinnin laatimisesta vastaa elinvoimakeskus yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Jälkiarvioinnissa on esitettävä selvitys tiehankkeen toteutuksen aikana tiesuunnitelmasta tehdyistä teknistaloudellisista poikkeuksista,

liikenteen kehittymisestä sekä tiehankkeen kannattavuuden ja vaikuttavuuden kannalta merkittävien vaikutusten toteutumisesta.

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä elinvoimakeskus voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa on suljettava yleiseltä liikenteeltä. Tien tai tienosan sulkeminen on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään. Tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava poliisille ja pelastusviranomaisille, jos sulkemisella voi olla merkitystä niiden kiireellisten tehtävien hoitamisen kannalta eikä tieto ole saatavissa ajantasaisena tienpitäjän osoittamasta rekisteristä tai tietojärjestelmästä. Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.

Elinvoimakeskus voi päättää, että osa määrätystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

35 §

Liikenteen tilapäinen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos ajoneuvoliikenne saattaa vaurioittaa maantietä, joka roudan sulamisen tai sateen takia taikka muusta tällaisesta syystä on rakenteeltaan heikentynyt, voi elinvoimakeskus kieltää toistaiseksi tai määräajaksi liikenteen tiellä tai sen osalla taikka rajoittaa liikennettä.

Erityisistä syistä elinvoimakeskus voi myöntää tilapäisen poikkeuksen 1 momentissa tarkoitetuista kielloista tai rajoituksesta, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä maantie vaurioidu. Poikkeuslupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät kuljetukset eivät tarvitse poikkeuslupaa.

— —

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan taikka jos tietyö sitä erityisestä syystä edellyttää, elinvoimakeskuksella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Lisäksi yksityistielaissa tarkoitetulle tiekunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos mahdollista, jos yksityinen tie sijaitsee kyseisellä kiinteistöllä tai rajoittuu siihen. Tässä momentissa tarkoitetun kulkutien kunnossapitoon sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaavan syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (729/2018) 65 §:ssä tarkoitettu liikenteenohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

Tieto tilapäisestä kiellosta ja rajoituksesta on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen estämättä elinvoimakeskus voi antaa luvan yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä ja sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa tarkoitettuun tiehen saa tehdä elinvoimakeskuksen ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jollei siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava elinvoimakeskukselle.

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, elinvoimakeskus myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja runkoverkkoon kuuluvia maanteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisistä syistä elinvoimakeskus voi myöntää runkoverkkoon kuuluvaan maantiehen 1 momentin mukaisen liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.

38 §

Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija ovat velvollisia tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa elinvoimakeskuksen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle. Elinvoimakeskus vastaa kuitenkin yksityistien liittymän ja maatalousliittymän rumpujen kunnossapidosta.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen tai merkittävästi lisääntyneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan elin-

voimakeskuksen ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai poikkeuksellisesti myös liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

— —

Jos 1–3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, elinvoimakeskus voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön. Teettämis- ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 §

Liittymän poistaminen

— —

Elinvoimakeskus voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty. Ennen toimenpiteeseen ryhtymistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle ja kyseisen yksityisen tien tiekunnalle varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

Elinvoimakeskuksen on päivitettävä tieto liittymän poistamisesta tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään viimeistään, kun liittymä poistetaan käytöstä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava elinvoimakeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa lupaehtojen mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään elinvoimakeskuksen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava elinvoimakeskukselle.

Jollei 1 tai 3 momentista, 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin elinvoimakeskuksen lupaa.

— —

42 a §

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Poiketen 42 §:n 1 momentissa säädetystä riittää, että sähkö- ja telekaapeleiden sekä niihin liittyvien jakokaappien ja kaapelikaivojen sijoittamisesta tiealueelle tehdään elinvoimakeskukselle ilmoitus edellyttäen, että kyse on:

1) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien alituksesta;

2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse;

3) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien ylityksestä ilmajohdoilla;

4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle;

5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, jos ne on hankittu vasta rakennustyön aikana;

6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, jos kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.

— —

Elinvoimakeskus voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

— —

42 b §

Siirto-, suojaamis- ja poistamisvelvoite

Jos elinvoimakeskus katsoo, että tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle tämän lain nojalla sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden enintään kolmen asiakkaan asiakasliittymien osalta kolmen kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta kuuden kuukauden kuluessa tienpitäjän ilmoituksesta. Elinvoimakeskus voi määrätä määräajan myös tätä pidemmäksi tai jatkaa määräaikaa, jos se on tarpeen toimenpiteen suorittamiseksi roudattoman kauden aikana tai muusta vastaavasta syystä.

Hankkeesta vastaava vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, jos kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai elinvoimakeskus ei ole ilmoittanut luvan saajalle, että kohteeseen on tulossa asian käsittelyvuonna tai viiden vuoden kuluessa muu kuin pistemäinen tienpitotyö, joka edellyttää rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä tai poistamista. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan kaapelin tuoma kapasiteetin lisäys.

— —

43 §

Erityisen talvitien ja kulkuväylän risteäminen

Jos laivaliikennettä talven aikana harjoitettaessa yleisessä kulkuväylässä jään avaamisen johdosta katkaistaan väylän poikki kulkeva erityinen talvitie, on elinvoimakeskuksen mahdollisuuksien mukaan asetettava paikalle silta tai lautta taikka muulla tavoin huolehdittava niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen liikenteen turvaamiseksi ja johtamiseksi väylän yli.

Ilman elinvoimakeskuksen suostumusta ei yksityistä kulkuväylää saa avata siten, että se katkaisee erityisen talvitien. Tarvittavan ylikulkulaitteen asettaminen ja kunnossapito ovat sen velvollisuutena, joka on väylän avannut tai joka sitä käyttää.

44 §

Maantien suoja-alue

— —

Rakennusta ei saa pitää suoja-alueella. Elinvoimakeskuksella on liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa ja varalaskupaikan osalta myös lentoturvallisuuden vuoksi oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta.

45 §

Maantien näkemäalue

— —

Elinvoimakeskuksella on oikeus poistaa näkemäalueelta sellainen kasvillisuus ja sellaiset luonnonesteet, jotka tarpeellista näkemäalaa rajoittamalla tuottavat vaaraa liikenneturvallisuudelle.

47 §

Poikkeamisvalta

Erityisistä syistä elinvoimakeskus voi myöntää poikkeuksen 44–46 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä tienpidolle aiheutuisi muuta kuin enintään vähäistä haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

48 §

Poikkeukset rajoituksista

— —

Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle, voi elinvoimakeskus määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita

toimenpidettä sitä varten määrätyssä kohtuullisessa ajassa, elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

— —

49 §

Kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamista koskeva menettely

Ennen kuin elinvoimakeskus ryhtyy poistamaan 44 §:n 2 momentissa tai 45 §:n 2 momentissa tarkoitettua kasvillisuutta tai jälkimmäisessä lainkohdassa tarkoitettuja luonnonesteitä, tulee siitä ilmoittaa asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle taikka siitä kuuluttaa hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Kiinteistön omistaja voi halutessaan itse huolehtia toimenpiteistä elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan.

51 §

Lumiaita ja lumen sijoittaminen

Elinvoimakeskuksella on oikeus pystyttää tiealueen ulkopuolelle tilapäinen tai kiinteä lumiaita, jos se lumen tielle kerääntymisen estämiseksi on tarpeen. Kiinteä lumiaita saadaan asutulla alueella kuitenkin pystyttää vain kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksella tai, jos suostumusta ei saada, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen antamalla luvalla. Lupa voidaan myöntää, jos lumiaita on tarpeen maantien pitämiseksi yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa eikä aidasta tai sen pitämisestä aiheudu kiinteistölle merkittävää haittaa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus maantien kunnossapidon yhteydessä sijoittaa maantiealueelta lunta tiealueen ulkopuolellekin.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta on ilmoitettava elinvoimakeskukselle, jollei jäljempänä toisin säädetä. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys kiinteistönomistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen. Elinvoimakeskus voi pyytää ilmoituksen johdosta kunnalta lausunnon.

Jos mainoksen tai ilmoituksen asettaminen ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, elinvoimakeskuksen on 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta tehtävä päätös, jossa se voi kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen tai määrätä asettamiselle tarpeellisia ehtoja. Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Elinvoimakeskus voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin. Aika, jonka mainos tai ilmoitus saa olla ilmoitetussa paikassaan, on 10 vuotta, jollei elinvoimakeskus määrää tätä lyhyempää aikaa.

Elinvoimakeskuksen on ennen rajoittavan tai kieltävän päätöksen antamista tehtävä yhteistyötä ilmoituksen tekijän ja asianomaisen kunnan kanssa.

52 b §

Määräystenantovaltuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarpeellisia määräyksiä 52 §:ssä tarkoitetun elinvoimakeskukselle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä. Lisäksi virasto voi antaa liikenneturvallisuuden varmistamiseksi tarkempia määräyksiä 52 ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

54 §

Maantietoimituksen vireilletulo

Elinvoimakeskuksella on oikeus 26 §:n 1 momentin perusteella hakea maantietoimitusta, kun hyväksytty tiesuunnitelma on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella.

56 §

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättynä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan.

— —

Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee elinvoimakeskuksen kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, elinvoimakeskuksen on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä elinvoimakeskus poistaa omaisuuden. Tällöin elinvoimakeskuksen on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

— —

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan elinvoimakeskuksen määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muu-

toksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

57 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen tiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde tiesuunnitelman tai 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan. Tiesuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen on erityinen syy. Jäljempänä 75 §:n 2 momentissa tarkoitetussa maantietoimituksessa lunastuksen kohde vahvistetaan 5 §:n 3 momentin mukaisesti, tarvittaessa elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan.

— —

62 §

Lunastuksen käsitteleminen kahtena toimituksena

Sen lisäksi, mitä lunastuslain 20 §:ssä säädetään, toimitusinsinööri voi elinvoimakeskuksen esityksestä jakaa toimitusmääräyksen tarkoittamaa lunastusta koskevat asiat käsiteltäviksi kahdessa eri maantietoimituksessa, jos se ratkaistavien asioiden määrän tai laadun vuoksi taikka muusta syystä on tarkoituksenmukaista.

— —

69 §

Yksityistiejärjestelyt

— —

Yksityistieyhteydet ja tieoikeudet voidaan järjestellä yksityistielain 76 §:ssä tarkoitetussa alueellisessa yksityistietoimituksessa, joka voidaan suorittaa elinvoimakeskuksen pyynnöstä ilman erillistä hakemusta. Tällöin tämän lain 72 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva kysymys ratkaistaan tässä toimituksessa, johon lisäksi sovelletaan, mitä lunastuslain 82 §:ssä säädetään.

74 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus

— —

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava elinvoimakeskuksen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.

75 §

Maantietoimitus erityisissä tapauksissa

Elinvoimakeskuksen on haettava viipymättä maantietoimitusta, kun yksityinen tie tai katu on muutettu maantieksi taikka kun maantie tai liitännäisalue on lakkautettu.

Ennestään olevan maantien tiealueen tai liitännäisalueen taikka suoja- tai näkemäalueen rajan määräämiseksi voidaan elinvoimakeskuksen tai kiinteistön omistajan hakemuksesta pitää maantietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitännäisalueen leventymisen aiheuttamista menetyksistä ja ratkaista 71 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvausasia.

— —

79 §

Korvausten maksaminen ja korko

Elinvoimakeskuksen suoritettaviksi määrätyt ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määräämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tilusjärjestelyssä alueen saaja on velvollinen maksamaan saamastaan alueesta korvauksen elinvoimakeskukselle siltä osin kuin korvausta ei voida vähentää elinvoimakeskuksen maksettaviksi määrätyistä suorituksista, ja alueen luovuttaja saa elinvoimakeskukselta korvauksen luovuttamastaan alueesta. Tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksiin sovelletaan, mitä 1 momentissa koron laskemisesta ja korvausten maksamisesta säädetään.

— —

Maantietoimituksessa elinvoimakeskuksen maksettaviksi määrätyt korvaukset ja edellä 2 momentissa tarkoitetut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

81 §

Pakkotäytäntöönpano erityisissä tapauksissa

Maantietoimituksessa määrättyyn korvaukseen, joka asianosaisen on maksettava elinvoimakeskukselle, ja omaisuuteen, jonka omistus on tilusjärjestelyn vuoksi vaihtunut, sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 288 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunta on määrännyt elinvoimakeskuksen maksamaan samalle asianosaiselle korvauksia, joiden kokonaissumma ei ylitä 20:tä euroa, niitä ei tarvitse maksaa eikä tallettaa.

85 §

Maantietoimituksen kustannukset

Elinvoimakeskus vastaa maantietoimituksen toimituskustannuksista. Edellä 74 §:n mukaisessa maantietoimituksessa toimituskustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettaviksi, jos vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti.

88 §

Maantien lakkaaminen

Jos maantietä parannettaessa tie on siirretty uuteen paikkaan eikä tiesuunnitelmassa ole määrätty, että tie entisellä paikallaan edelleen jää maantieksi, se tältä osin lakkaa olemasta maantie. Tämän estämättä elinvoimakeskus saa käyttää entistä tiealuetta muihin tietarkoituksiin sen mukaan kuin siitä tiesuunnitelmassa määrätään. Tällöin maantietoimituksessa tulee määrätä, että tiealue jää tienpitäjän omistukseen tai tieoikeus siihen jätetään voimaan. Jollei tällaista määräystä tiesuunnitelmassa ole annettu, alueen käyttö maantietarkoituksiin ja siihen kohdistuva oikeus lakkaa parannetun maantien tultua luovutetuksi yleiseen liikenteeseen.

Kun lakanneen maantien tiealuetta ei enää tarvita 1 momentissa tarkoitettuihin muihin tietarkoituksiin, elinvoimakeskus lakkauttaa alueen käytön ja siihen kohdistuvan tienpitäjän oikeuden. Tällaiseen alueeseen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään entisestä tiealueesta.

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

— —

Oikeus pitää tiealueelle 42 tai 42 a §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyy voimassa elinvoimakeskuksen myöntämän luvan tai elinvoimakeskukselle tehdyn ilmoituksen mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

— —

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita elinvoimakeskuksen lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

— —

93 §

Entinen tiealue yksityisenä tienä

— —

Elinvoimakeskus vastaa 1 momentissa tarkoitetun entisen maantien kunnossapidosta maantien lakkaamista seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1 päivään saakka.

Ennen elinvoimakeskuksen kunnossapitovelvollisuuden päättymistä on maantietoimituksessa päätettävä entisen maantien tienpitovelvollisuuden jakamisesta tieosakasten kesken. Tarvittaessa siitä voidaan määrätä väliaikaisesti. Tällainen määräys lakkaa olemasta voimassa, kun maantietoimitus on saanut lainvoiman, jollei tienpitovelvollisuuden jakamisesta päätettäessä ole sen voimassaolosta toisin määrätty.

95 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Elinvoimakeskus lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

— —

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan elinvoimakeskukselle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Elinvoimakeskus voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. Elinvoimakeskuksen on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa lohkomisesta säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin elinvoimakeskuksen aloitteesta, vastaa vireillepanija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman tiealueen osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

— —

100 §

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tienpitäjän ja elinvoimakeskusten on yhteistyössä varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin sekä huolehdittava siitä, että

toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Niiden on osallistuttava toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmisteltava etukäteen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa.

Tienpitäjän on yhteistyössä elinvoimakeskusten kanssa laadittava valmiussuunnitelma, jonka laadinnassa on otettava huomioon maanteiden liikenteellinen merkitys ja keliolosuhteet ja niiden ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut tienpitoon poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa vaikuttavat olosuhteet.

— —

100 b §

Tienpidon omavalvonta

Tienpitäjän ja elinvoimakeskuksen on laadittava hoidettavinaan olevista tienpidon tehtävistä omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten laissa säädetyt tienpidon yleiset vaatimukset, matkojen ja kuljetusten palvelutaso maanteillä ja kunnossapidon tason toteutuminen varmistetaan. Omavalvontaohjelmassa on määrättävä, miten vaatimusten toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteet korjataan.

— —

Elinvoimakeskuksen on huolehdittava siitä, että palveluntuottajien kanssa tehtävissä sopimuksissa on riittävät määräykset palveluntuottajan valvonnasta sekä laatupoikkeamien käsittelystä elinvoimakeskuksen omavalvonnan toteuttamiseksi.

— —

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Elinvoimakeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Elinvoimakeskus voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, täyttämään velvollisuutensa. Elinvoimakeskus voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoon, teettämiseen ja keskeyttämiseen sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman toimenpiteen oikaisemisesta, elinvoimakeskuksella on oikeus toimenpiteeseen tai luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella.

Jos elinvoimakeskusta estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää tai estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava pyynnöstä virka-apua poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n mukaisesti.

101 a §

Oikeus saada tietoja

Tienpitäjällä ja elinvoimakeskuksella on oikeus saada toisiltaan, muulta viranomaiselta sekä niiden puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää hoitavalta yksityiseltä palveluntarjoajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tietoja, jotka ovat välttämättömiä tienpitäjälle ja elinvoimakeskukselle tässä laissa säädettyjen tienpito-, omavalvonta- ja lupatehtävien hoitamiseksi.

Tienpitäjällä ja elinvoimakeskuksella on oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja toimijalle, joka hoitaa sen puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää, jos tiedon saaminen on välttämätöntä tehtävän hoitamiseksi.

102 §

Kustannusten periminen

Jos elinvoimakeskuksella on oikeus tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen suorittamiseen toisen kustannuksella, kustannukset voidaan periä noudattaen verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia (706/2007).

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevan päätöksen elinvoimakeskukselle ja tienpitäjälle. Elinvoimakeskuksen on annettava päätös yleisesti tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

— —

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava tavallisella tiedoksiannolla yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä niille suunnitelmasta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös 103 §:n mukaisesti annetaan yleisesti tiedoksi. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Elinvoimakeskuksen on lähetettävä ilmoitus yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä kunnalle, Lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti päätös on nähtävillä.

105 §

Muutoksenhaku

— —

Elinvoimakeskuksen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 42 a ja 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, tiealue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, Lupa- ja valvontavirastolla sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan tai maakunnan alueelle taikka viranomaisen toimialueelle.

— —

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

— —

Päätöksessä, jonka elinvoimakeskus antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 a §

Maantierekisteri

— —

Elinvoimakeskusten on toimitettava 1 momentin 3 kohdan kannalta tarpeelliset tiedot Väylävirastolle.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

173.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 174 §:n 4 momentti sekä 174 a ja 175 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1256/2020, ja

muutetaan 174 §: n 2 momentti sekä 181 §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 174 §: n 2 momentti laissa 1256/2020 sekä 181 §:n 1 ja 5 momentti laissa 60/2022, seuraavasti:

174 §

Määrärahan kohdentaminen ja käyttö

— —

Liikenne- ja viestintävirasto saa käyttää valtion talousarviossa osoitettua määrärahaa 173 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin 181 §:n 1 momentissa säädetyn toimivaltansa rajoissa. Liikenne- ja viestintävirasto saa itse käyttää määrärahaa 173 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

— —

181 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto sekä 2 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset ja 3 momentissa mainitut seudulliset viranomaiset.

— —

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 179 §:n 3 momentin mukaisesti Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettuja tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen liikesalaisuutta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

174.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 318 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 318 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, seuraavasti:

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

— —

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto Energiavirastolle, Finanssivalvonnalle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä elinvoimakeskukselle, jos se on näille säädettyjen tietoturvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

175.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) 33 §:n 4 momentti, 35 §:n 3 momentti ja 124 §:n 3 momentti seuraavasti:

33 §

Sisäinen pelastussuunnitelma ja vastuuhenkilö

— —

Ennen sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinvoimakeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle, kunnalle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja hyväksymisen jälkeen pidettävä sisäinen pelastussuunnitelma näiden saatavilla.

— —

35 §

Satama-alueen turvallisuusselvityksen hyväksyminen

— —

Ennen turvallisuusselvityksen hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinvoimakeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä ja hyväksymisen jälkeen pidettävä hyväksytty turvallisuusselvitys näiden saatavilla.

— —

124 §

Muut viranomaistehtävät

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää tartuntavaarallisen aineen kuljetuksesta elävässä kantajaeläimessä ja tällaisen kuljetuksen ehdoista, jos aineen kuljetusta ei voida suorittaa millään muulla tavalla.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

176.

Laki

Väylävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Väylävirastosta annetun lain (862/2009) 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 936/2018, seuraavasti:

2 §

Viraston tehtävät

Väylävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

— —

6) vastaa elinvoimakeskusten toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan ja tienpidon yhteensovittamisesta sanotuissa keskuksissa;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

177.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvun 6 §:n 1, 4 ja 5 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §:n otsikko ja 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 15, 16 ja 19 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 luvun 6 §:n 1 ja 4 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 15, 16 ja 19 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 669/2021, 9 luvun 6 §:n 5 momentti laissa 1116/2024 ja 12 luvun 4 §:n 1 momentti osaksi laissa 473/2016, seuraavasti:

9 luku

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamassa

6 §

Sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen

Sataman jätehuoltosuunnitelma on esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi Lupa- ja valvontavirastolle. Huvivenesataman ja sellaisen kalastussataman, johon vuosittain purettu saalismäärä on alle 20 000 kilogrammaa, jätehuoltosuunnitelma on kuitenkin esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

— —

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätehuoltosuunnitelmaa hyväksyessään antaa määräyksiä tarvittavista vastaanottolaitteista ja siitä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaaville ja heidän edustajilleen, sekä muista suunnitelman toteuttamisen kannalta tarpeellisista seikoista.

Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on merkittävä suunnitelma ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

7 §

Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen

Ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille ja käyttäjille sekä heidän edustajilleen, toimivaltaisille viranomaisille sekä muille tahoille, joille jätehuoltosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta ja sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman luonnos on pidettävä nähtävillä ennen sen esittämistä hyväksyttäväksi sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille tahoille ilmoitustaululla-an, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kirjeitse tai joillain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

— —

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, Rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi.

— —

4 §

Lupa- ja valvontaviraston valvontatehtävät

Lupa- ja valvontavirasto valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin säännökset ja määräykset koskevat:

1) sataman jätehuoltosuunnittelua;
2) aluksesta peräisin olevien jätteiden ja sedimenttien vastaanottolaitteita satamassa; ja
3) sataman jätehuoltoa koskevia maksuja.

— —

9 §

Virka-apu

Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja puolustusvoimien on annettava valvontaviranomaiselle tämän lain mukaisen tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen se on toimivaltainen.

— —

15 §

Hallintopakko

Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat tämän lain mukaiseen toimivaltaansa kuuluvassa asiassa:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;
2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla kuin 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin velvollisuutensa;
3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta.

16 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan.

19 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston, Lupa- ja valvontaviraston, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja poliisin tehtävistä valvontaviranomaisina ja niiden välisestä työnjaosta.

13 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Maksu, palkkiot ja kustannusten korvaaminen

Tässä laissa tarkoitetuista viranomaissuoritteista ja viranomaisen tarkastustoimenpiteistä perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla. Kunnalle perittävän maksun perusteista määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Lupa- ja valvontavirastolle 9 luvun 6 §:n mukaan kuuluvista viranomaistehtävistä voidaan periä maksu, jonka perusteen on vastattava valtion maksuperustelaissa säädettyjä perusteita.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

178.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ratalain (110/2007) 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 ja 4 momentti, 22 a §:n 1 momentti, 25 a ja 43 a §, 69 §:n 4 momentti, 89 a §, 91 §:n 2 momentti sekä 92 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 2 momentti, 43 a § ja 69 §:n 4 momentti laissa 998/2018, 10 §:n 3 ja 4 momentti sekä 89 a § laissa 567/2016 sekä 22 a §:n 1 momentti, 25 a §, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti laissa 1502/2019, seuraavasti:

8 §

Yleistä rautatien suunnittelusta

— —

Suunnitelmia tehtäessä rataverkon haltija toimii yhteistyössä maakuntien liittojen, kuntien, elinvoimakeskusten, Lupa- ja valvontaviraston sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.

10 §

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

— —

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä Lupa- ja valvontavirasto sitä puoltavat. Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

— —

22 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Rataverkon haltijan on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta sekä niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Rataverkon haltijan on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

— —

25 a §

Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat

Väyläviraston lisäksi elinvoimakeskus voi laatia 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun tasoristeyksiä koskevan ratasuunnitelman ja siihen sovelletaan tällöin, mitä tässä laissa säädetään rataverkon haltijasta.

43 a §

Puhevallasta ratatoimituksessa

Mitä tässä luvussa säädetään rataverkon haltijasta ratatoimituksen tai yksityistietoimituksen hakijana ja puhevallan käyttäjänä ratatoimituksessa, koskee myös toimivaltaista elinvoimakeskusta rataverkkoa koskevissa asioissa.

69 §

Korvausten maksaminen ja korko

— —

Ratatoimituksessa ja 43 §:n 3 momentin mukaisessa yksityistietoimituksessa rataverkon haltijan maksettavaksi määrätyt korvaukset sekä edellä 2 momentissa tarkoitetut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Yksityisraidetta koskevat korvaukset maksaa rautatien omistaja tai haltija.

89 a §

Eräät vahingonkorvausasiat

Rataverkolla rautatieliikenteen palvelualueilla tapahtuneisiin esine- ja varallisuusvahinkoihin liittyvät korvausvaatimukset käsittelee ja ratkaisee elinvoimakeskus.

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

— —

Päätöksen tiedoksi antamisesta 90 §:n 1 momentin mukaan vastaavan on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä ilmoitus kunnalle, Lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti suunnitelma on nähtävillä.

92 §

Muutoksenhaku

— —

Rataverkon haltijalla on oikeus hakea valittamalla muutosta yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen. Kunnalla, Lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

179.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikennelain (729/2018) 65 §:n 2 momentin 4 kohta, 71 §:n 1 momentin 1 kohta, 184 §:n 5 momentti ja 191 §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 65 §:n 2 momentin 4 kohta, 71 §:n 1 momentin 1 kohta ja 191 §:n 1 ja 5 momentti laissa 360/2020, seuraavasti:

65 §

Liikenteenohjaaja

— —

Liikenteenohjaajana saa myös toimia henkilö, jonka:

— —

4) Väylävirasto, elinvoimakeskus tai kunta määrää ohjaamaan liikennettä tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn, tutkimuksen tai pitkäkestoisen liikennehäiriön vuoksi;

— —

71 §

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Liikenteenohjauslaitteen asettaa:

1) maantielle toimivaltainen elinvoimakeskus Väyläviraston ohjauksen perusteella;

— —

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

— —

Hälytysajoneuvolla sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen virkatehtävässä olevalla ajoneuvolla on oikeus päästä lautalle ja yhteysalukselle ennen muita ajoneuvoja. Toimivaltainen elinvoimakeskus voi antaa määräyksiä siitä, missä järjestyksessä muut ajoneuvot pääsevät lautalle tai yhteysalukselle.

— —

191 §

Erikoiskuljetusluvan myöntäminen

Luvan 159 §:ssä tarkoitettuun erikoiskuljetukseen myöntää toimivaltainen elinvoimakeskus. Erikoiskuljetusluvassa voidaan asettaa kuljetuksen reittiä, ajankohtaa ja muita kuljetuksen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi sekä liikenneympäristön suojaamiseksi tarvittavia ehtoja.

— —

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi peruuttaa erikoiskuljetusluvan määräajaksi tai kokonaan, jos luvanhaltija ei noudata erikoiskuljetusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai erikoiskuljetusluvassa asetettuja ehtoja taikka luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Luvan peruuttamisen sijasta luvanhaltijalle voidaan antaa huomautus tai kirjallinen varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

180.

Laki

vesiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesiliikennelain (782/2019) 54 §:n 2 momentti, 102 §:n 1 momentti, 106 §:n 3 momentti ja 132 §, sellaisena kuin niistä on 54 §:n 2 momentti laissa 543/2021, seuraavasti:

54 §

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen asettaminen

— —

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen sijoittamisesta yleiselle kulkuväylälle vastaa väylänpitäjä ja yleisen kulkuväylän ulkopuolisille alueille kunta. Lauttaväylän risteämän merkitsemisestä ja lauttaväylälle asetettavien valo-opasteiden asettamisesta vastaa toimivaltainen elinvoimakeskus. Rajoitetun alikulkukorkeusmerkin, ilmajohtomerkin sekä kaapeli- ja johtotaulun sekä niiden suuntamerkkien sijoittamisesta vastaa alikulkukorkeutta rajoittavan rakenteen, ilmajohdon, kaapelin tai putkijohdon omistaja.

— —

102 §

Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely

Esityksen 101 §:ssä tarkoitetuksi kielloksi tai rajoitukseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen taikka sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määräämisen voi panna vireille myös Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto tai elinvoimakeskus. Esitys kiellon tai rajoituksen määräämisestä on tehtävä kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolle. Esityksestä tulee käydä ilmi kiellon tai rajoituksen voimassaoloaika ja perusteet sekä muut asian käsittelyn kannalta tarpeelliset seikat. Vesialue, jolle kieltoa tai rajoitusta haetaan, on osoitettava mittakaavaltaan asianmukaisella kartalla.

— —

106 §

Lupa kilpailuihin, harjoituksiin ja muihin tapahtumiin

— —

Luvan usean kunnan alueella pidettävään tapahtumaan antaa Lupa- ja valvontavirasto.

— —

132 §

Ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvä valvonta

Tämän lain noudattamisen valvonta kuuluu ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja niiden torjumisen osalta Lupa- ja valvontavirastolle.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

181.

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityistielain (560/2018) 13 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 61 §:n 4 momentti, 73 §:n 2 momentti, 83 §:n 3 momentti, 85 §:n 2 momentti, 88 §:n 1–3 momentti sekä 91 §:n 1 momentti

sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 4 momentti, 83 §:n 3 momentti, 88 §:n 1–3 momentti ja 91 §:n 1 momentti laissa 1503/2019, seuraavasti:

13 §

Yksityistien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi

— —

Kunnan kadunpitovelvollisuuden alettua sellaisen kadun osalta, jolle yksityistien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai kunnan ryhdyttyä sellaista katua rakentamaan, kunnan on otettava tällaisen kaduksi muuttuvan yksityistien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tieosak-

kaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ja se voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

— —

21 §

Tien rakentaminen Natura 2000 -verkostoon sisältyvällä alueella tai sen läheisyydessä

Jos tien rakentaminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää luonnonsuojelulaissa tarkoitettuun Natura 2000 -verkostoon, eikä tien rakentamiselle olisi muutoin estettä, yksityistietoimituksen toimitusmiesten on yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa pyrittävä löytämään tien rakentamiselle sellainen vaihtoehto, jossa valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytettäväksi ehdottamalle tai siihen sisällytetylle alueelle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

— —

23 §

Teettämisuhka

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan, tiekunnan tai sellaisen kiinteistön omistajan, jonka kiinteistöä tieoikeus koskee, hakemuksesta tehostaa tämän lain nojalla annettua lainvoimaista tienpitoa koskevaa toimenpidettä koskevaa yksityistietoimituksen päätöstä tai tuomiota teettämisuhalla, jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin yksityistietoimituksessa asetetussa määräajassa. Jos toimenpiteeseen velvollinen on tiekunta, on ennen teettämisuhan määräämistä täytäntöön pantavaksi toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi ja, jos tienpitoa koskevaa asiaa ei ole käsitelty tiekunnan kokouksessa, sille on varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta.

Jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin teettämisuhan asettamispäätöksessä asetettuun määräaikaan mennessä, hakijan on teettämisuhan määräämiseksi täytäntöön pantavaksi ilmoitettava tästä toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle. Teettämisuhka määrätään täytäntöön pantavaksi oikeuttamalla hakija tai muu yksityinen tekemään tai teettämään yksityistietoimituksen päätöksessä määrätyt toimenpiteet niihin velvollisen kustannuksella.

— —

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

— —

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varat-

tuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään.

— —

73 §

Yksityistietoimituksen hakeminen

— —

Yksityistietoimitusta saa hakea tieosakas, kiinteistön tai muun rekisteriyksikön omistaja ja osaomistaja, yhteisen alueen osakas, 6 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai muu pykälässä tarkoitettu taho, tiekunta, jonka tietä asia koskee, sekä kunta, toimivaltainen elinvoimakeskus tai valtio. Yksityistietoimitusta tien aseman ja leveyden sekä tiehen kohdistuvien oikeuksien selvittämiseksi saa hakea myös kiinteistöön kohdistuvan erityisen oikeuden haltija. Ilman hakemusta Maanmittauslaitos tai muu kiinteistörekisterin pitäjä voi panna vireille yksityistietoimituksen kiinteistönmuodostamislain 283 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

— —

83 §

Valtionavustus

— —

Valtionavustuksen myöntämisestä ja lakkauttamisesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tienpitoon päättää se toimivaltainen elinvoimakeskus, jonka toimialueella tie tai suurin osa siitä on. Liikenne- ja viestintävirasto päättää määrärahan tai sen osan kohdentamisesta toimivaltaisille elinvoimakeskuksille. Valtionavustuksen myöntämisestä 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisiin tarkoituksiin päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

— —

85 §

Liikenteen salliminen avustettavalla tiellä

— —

Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen tällaisen suostumuksen antamista toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta lausunto.

— —

88 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen 83 §:n nojalla myöntämää valtionavustusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja 13 §:n 2 momentin mukaiseen Lupa- ja valvontaviraston sekä 23 §:n 1 ja 2 momentin ja 61 §:n 4 momentin mukaiseen elinvoimakeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä yksityistie sijaitsee.

Elinvoimakeskus saa hakea muutosta 85 §:n 2 momentissa tarkoitettua kunnan suostumusta koskevaan päätökseen.

— —

91 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Tämän lain nojalla yksityistietoimituksessa tai tiekunnan kokouksessa tehty päätös sekä elinvoimakeskuksen 83 §:n mukainen valtionavustusta ja 61 §:n 4 momentin mukainen kokouksen koolle kutsumiseen oikeuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää. Maaoikeus on tällöin päätösvaltainen myös, kun siinä on vain maaoikeuden puheenjohtaja.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

182.

Laki

henkilöstörahastolain 59 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan henkilöstörahastolain (934/2010) 59 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 229/2023, seuraavasti:

59 a §

Maksettavaksi erääntyneen vähäisen rahasto-osuuden lakkaaminen

Jos rahaston jäsen ei pyynnöstä anna henkilöstörahastolle vähäisen rahasto-osuuden maksamiseksi välttämättömiä tietoja, jäsenen saaminen henkilöstörahastolta lakkaa kahden vuoden kuluttua siitä, kun jäsenen saatava olisi pitänyt maksaa 47 tai 58 §:n perusteella. Pyyntö tietojen toimittamiseksi on annettava todisteellisesti tiedoksi jäsenelle tai hänen oikeudenomistajalleen. Rahasto-osuutta pidetään vähäisenä, jos se alittaa Lupa- ja valvontavirastolle tehtävän maksutalletuksen käsittelymaksun määrän.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

183.

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaivoslain (621/2011) 37 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 58 §:n 1 momentti, 146 §:n 2 momentin 3 kohta, 152 §:n 5 momentti, 159 §:n 4 kohta sekä 165 §:n 1 momentin 4 kohta,

sellaisena kuin niistä on 58 §:n 1 momentti laissa 966/2020, seuraavasti:

37 §

Lausunnot lupahakemuksesta

Lupaviranomaisen on pyydettävä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta hakemuksesta lausunto:

— —

2) Lupa- ja valvontavirastolta;

— —

Lupaviranomaisen on pyydettävä kaivosaluelunastuslupaa koskevasta hakemuksesta lausunto toiminnan vaikutusalueen kunnalta, asianomaiselta maakunnan liitolta ja Lupa- ja valvontavirastolta.

— —

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhdontaluvasta on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja niille kunnille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

— —

146 §

Lopputarkastus

— —

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta:

— —

3) Lupa- ja valvontavirastolle;

— —

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

— —

Kaivosviranomaisella, Lupa- ja valvontavirastolla, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Alueen toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

— —

159 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

— —

4) Lupa- ja valvontavirasto tai muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
— —

165 §

Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:
— —
4) Lupa- ja valvontavirasto ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

184.

Laki

kilpailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailulain (948/2011) 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 37 §:n 1, 4 ja 6 momentti sekä 41 §, sellaisina kuin ne ovat, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti sekä 37 §:n 1, 4 ja 6 momentti laissa 546/2021 ja 41 § laissa 662/2012, seuraavasti:

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.
— —

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomista.

— —

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Euroopan komission ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tallennusvälineestä riippumatta tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

— —

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan komission ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetyt toimivaltuudet mutta ei 3 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

— —

Euroopan komissio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiaan henkilöitä.

— —

41 §

Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto selvittää kilpailuolosuhteita ja kilpailunrajoituksia sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta ryhtyy muihin toimenpiteisiin kilpailun edistämiseksi toimialueellaan.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

185.

Laki

alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahoittamisesta annetun lain (757/2021) 12 ja 13 §, 14 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 momentti sekä 81 §:n 1 momentti seuraavasti:

12 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi myöntää tukea:

1) Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista:

a) ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

b) liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

2) Euroopan sosiaalirahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämishankkeisiin.

Elinvoimakeskus toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevissa asioissa.

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi myöntää tukea myös itse toteuttamiinsa tässä pykälässä tarkoitettuihin hankkeisiin. Elinvoimakeskuksen on hallinnollisesti eriytettävä rahoittavan viranomaisen tehtävät ja itse toteuttamiinsa hankkeisiin liittyvät tuen hakijan ja saajan tehtävät toisistaan. Tätä lakia ja tämän lain nojalla annettavia valtioneuvoston asetuksia sovelletaan myös elinvoimakeskuksen itse toteuttamiin hankkeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä myönnettävästä tuesta ja tuen käyttökohteista.

13 §

Elinvoimakeskuksen harkintavalta eräissä tapauksissa

Ennen 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä elinvoimakeskuksen on pyydettävä opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausunto sen toimialaan kuuluvista hankkeista, jotka koskevat:

1) korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen aloittamista;

2) korkeakouluverkon muutoksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa elinvoimakeskusta sitovan lausunnon 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden lainmukaisuudesta sekä siitä, onko hanke opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan tavoitteiden mukainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä.

14 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisten teemojen hankkeet

— —

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä elinvoimakeskuksista ja maakuntien liitoista, jotka toimivat välittävinä toimieliminä valtakunnallisten teemojen hankkeiden osalta.

— —

75 §

Viranomaisten oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, hallintoviranomaisella, kirjanpitotoimintoa hoitavalla viranomaisella, tarkastusviranomaisella, elinvoimakeskuksilla, maakuntien liitoilla ja Ruokavirastolla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa ja niille julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja toimeenpanolaissa sekä yleisasetuksessa ja muissa 2 §:ssä mainituissa asetuksissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Muilla tässä momentissa mainituilla viranomaisilla kuin kirjanpitotoimintoa hoitavalla viranomaisella on oikeus saada edellä tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

— —

81 §

Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen hanke- ja tukiasioita sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen sekä elinvoimakeskuksen, maakunnan liiton ja Ruokaviraston Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävänä toimielimenä tekemään hanke- ja tukiasioita koskevaan päätökseen sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikai-

sua. Tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

186.

Laki

alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti sekä 10 §:n 1 ja 4 momentti seuraavasti:

6 §

Vastuu alueiden kehittämisestä

— —

Elinvoimakeskuksista ja niiden tehtävistä alueiden kehittämisessä säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/).

8 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

— —

Maakuntien liitot edistävät alueidensa kehittämistä laatimalla maakunnan pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuvan tämän lain 25 §:ssä tarkoitetun maakuntaohjelman. Alueen kehittämisen suunnittelusta vastaa maakunnan liitto yhteistyössä kuntien, elinvoimakeskusten ja muun valtion aluehallinnon sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa.

— —

9 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

— —

Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen, kuntien, elinvoimakeskusten ja muiden julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.

— —

10 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin

Yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat elinvoimakeskukset, Ruokavirasto ja maakuntien liitot. Välittävän toimielimen tulee täyttää sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäädännön mukaiset tehtävien hoitamista koskevat vaatimukset.

— —

Elinvoimakeskuksen välittävän toimielimen tehtäviä voidaan koota siten, että jokin elinvoimakeskus hoitaa välittävälle toimielimelle säädettyjä tehtäviä toisen viraston toimialueella.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

187.

Laki

brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain (1352/2022) 4 §, 5 §:n 3 momentti, 7 ja 9 §, 10 §:n 1 momentti sekä 11 ja 12 § seuraavasti:

4 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät ja toimivalta

Elinvoimakeskukset toimivat varauksen tukea välittävinä toimieliminä. Välittävät toimielimet hoitavat niille tässä laissa ja muualla laissa annettuja varaukseen liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön lukuun ja sen vastuulla.

Elinvoimakeskukset toimivat hallinnoimiaan varauksesta rahoitettavia avustuksia koskevissa asioissa valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

Elinvoimakeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) laatia EU-asetuksessa tarkoitettu hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus, kun on kysymys välittävän toimielimen omasta toiminnasta varaukseen liittyvien tehtävien hoidossa, ja ylläpitää kuvausta;

2) kirjata ja tallentaa myöntämästään avustuksesta aiheutuneita menoja koskevat ja muut tämän lain soveltamiseksi tarvittavat tiedot 6 §:ssä tarkoitettuun sähköiseen tietojärjestelmään;

3) antaa varauksen varoista myöntämistään avustuksista työ- ja elinkeinoministeriölle sen asettamaan määräaikaan mennessä EU-asetuksessa tarkoitettua johdon vahvistuslausumaa vastaava vahvistuslausuma.

Elinvoimakeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitavista toimivaltaisista elinvoimakeskuksista säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

5 §

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon tehtävät

— —

Lisäksi valtiovarain controller -toiminto ilmoittaa tekemiensä tarkastusten tuloksista työ- ja elinkeinoministeriölle ja toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle sekä laatii yhteenvedon suorittamistaan tarkastuksista varauksen käytöstä annettavaa jäsenvaltion varauksesta maksettavaa rahoitusosuutta koskevaa hakemusta varten.

7 §

Viranomaisten oikeus tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeudet

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa, hakijalle ja saajalle julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tässä pykälässä tarkoitetut välttämättömät tiedot muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle taholle ja Euroopan unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

9 §

Kansallisten viranomaisten tarkastusoikeudet

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla on oikeus tehdä työ- ja elinkeinoministeriöön, elinvoimakeskuksiin sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun avustuksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tehdä elinvoimakeskuksiin sekä avustusten saajiin ja hakijoihin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinvoimakeskusten sekä niiden käyttämän tarkastajan oikeudesta tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa säädetään lisäksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 18 §:ssä.

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskukset voivat tehdä tarkastuksen itse tai valtuuttaa muun tarkastustyötä tekevän viranomaisen tai tilintarkastajan tekemään sen puolestaan. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Valtuutetun tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuussa oleva tilintarkastaja.

Ulkopuolinen asiantuntija voi työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä avustaa tarkastuksessa. Tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

10 §

Tarkastajan toimivalta

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tuen myöntämisen ja käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin. Tarkastuksen saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos niissä harjoitetaan ammattitoimintaa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvan tarkastuksen voi toimittaa vain valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskukset sekä niiden valtuuttama viranomainen. Ulkopuolisen asiantuntijan oikeuteen avustaa tarkastuksen toimittamisessa pysyväisluontoiseen asumiseen käytettävissä tiloissa sovelletaan, mitä 9 §:n 5 momentissa säädetään.

11 §

Virka-apu

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisella ja tilintarkastajalla sekä Euroopan unionin toimivaltaisilla toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta virka-apua tarkastuksen tekemisessä.

12 §

Kirjanpitoaineiston ja muun todentavan aineiston säilyttäminen

Työ- ja elinkeinoministeriön, elinvoimakeskusten, ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon on säilytettävä tämän lain toimeenpanoon liittyvä todentava aineisto vuoden 2029 loppuun, jollei kansallisessa lainsäädännössä taikka vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetä pidempää säilyttämisaikaa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

188.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 4 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 248/2022, seuraavasti:

4 §

Valvontaviranomaiset

— —

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

189.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 143 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 499/2021, seuraavasti:

143 §

Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvonnassa saamansa tiedon tai asiakirjan jos se on tarpeen:

— —

16) Lupa- ja valvontavirastolle tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) säädettyjä valvontatehtäviä varten.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

190.

Laki

kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 5 a §:n 4 ja 5 momentti, 7 ja 8 §, 16 a §:n 3 momentti, 17–19 §, 21 §:n otsikko ja 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 5 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 465/2017, 7 ja 18 § laissa 1523/2009, 8, 17 ja 19 § laeissa 1523/2009 ja 465/2017, 16 a §:n 3 momentti laissa 279/2013, 21 §:n otsikko laissa 1010/2015 ja 21 §:n 1 momentti laissa 365/2024, seuraavasti:

5 a §

Luotettavuus

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 4 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

— —

7 §

Välitysliikerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Lupa- ja valvontavirasto pitää välitysliikkeistä rekisteriä (*välitysliikerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten Lupa- ja valvontavirastolle. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä;

5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Lupa- ja valvontavirastolle toimeksiantopäiväkirja ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välitysliike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa välitysliikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa välitysliikkeelle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan välitysliikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 §

Rekisteristä poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava välitysliike rekisteristä, jos:

1) välitysliike on lopettanut toimintansa;

2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;

3) välitysliike harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;

4) välitysliikkeellä ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välitysliike ole Lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai

5) välitysliikkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja liikkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välitysliike on asetettu konkurssiin, välitysliike säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkurssipesän hoitajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle viipymättä välitysliikkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston muuhun kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

191.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 567/2020, seuraavasti:

6 §

Velvollisuus antaa tietoja

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähittäismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvityksiä ja vertailuja varten. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi määrätä tiedot annettaviksi myös Lupa- ja valvontavirastolle tai, jos elinkeinonharjoittajan toimipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionvirastolle.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Aluehallintovirastojen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä aluehallintovirastoille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa, kun se on tämän lain voimaantullessa.

Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

192.

Laki

kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 5 §:n 15 ja 16 kohta, 11 §:n 2 momentti, 33 §:n 3 ja 4 momentti, 36 §, 39 §:n 1 momentti, 40–43, 51 ja 55–58 §, 59 §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 4 momentti, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 4 momentti, 70 §:n 1 momentti, 71 ja 74 §, 75 §:n 2 momentti, 76 §:n 1 momentti, 77 ja 78 §, 79 §:n 3 momentti, 80 §, 81 §:n 4 momentti, 82 ja 83 §, 86 §:n 3 momentti, 89 §, 90 §:n 1–4 ja 6 momentti, 91 ja 92 §, 95 §:n 5 momentti ja 102 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 15 ja 16 kohta, 36 §:n, 39 §:n 1 momentin, 40–43 ja 51 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 57 §, 59 §:n 1 momentti, 74 §, 75 §:n 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 76 §:n 1 momentti, 77 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 78 §, 79 §:n 3 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 80 §, 81 §:n 4 momentin ja 82 ja 83 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 90 §:n 4 momentti, 91 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 95 §:n 5 momentti ja 102 §:n 4 momentti laissa 1100/2024, 11 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 56 §, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 4 momentti, 86 §:n 3 momentti, 89 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 90 §:n 1–3 ja 6 momentti ja 92 §:n ruotsinkielinen sanamuoto laissa 322/2024, 55, 64 ja 71 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laissa 1100/2024 sekä 71 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 322/2024, seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

15) *kuntapaikalla* elinvoimakeskuksen ja kunnan 42 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvaa kunnan ilmoitusta valmiudesta järjestää asunto, vastaanotto ja palvelut sekä ottaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu maahanmuuttaja vastaan 4 luvussa tarkoitetussa kuntaan ohjaamisen menettelyssä;

16) *kuntaan ohjaamisella* menettelyä, jossa 43 §:ssä säädetyllä tavalla elinvoimakeskus ohjaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön kunnan myöntämälle kuntapaikalle taikka kyseinen henkilö muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai itsenäisesti;

— —

11 §

Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

— —

Kukin tätä lakia soveltava viranomainen vastaa osaltaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tuottamisesta ja ajan tasalla pitämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta viranomaisten käyttöön.

33 §

Ilman huoltajaa maassa olevan lapsen asumisen järjestäminen

— —

Hyvinvointialueen on sovittava elinvoimakeskuksen kanssa perheryhmäkodin perustamisesta, jos alueen palvelutarve sitä edellyttää. Hyvinvointialueen on ennen sopimuksen tekemistä kuultava kuntaa, johon perheryhmäkoti halutaan perustaa.

Aineiden ja esineiden haltuunottoon ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamiseen perheryhmäkodissa sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 60–62 §:ssä ja 63 §:n 1–3 momentissa säädetään. Aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta tehdystä pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös hyvinvointialueelle ja Lupa- ja valvontavirastolle. Perheryhmäkodin johtajalle ja muulle henkilöstölle tässä momentissa annettua rajoitustoimivaltaa sovelletaan kaikissa perheryhmäkodeissa riippumatta siitä, kuuluuko mainittu henkilöstö virkasuhteiseen vai muuhun henkilökuntaan, jollei erikseen lailla toisin säädetä.

36 §

Edustajatoiminnan ohjaus, suunnittelu ja valvonta

Elinvoimakeskus vastaa edustajatoiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

39 §

Edustajalle maksettava palkkio ja kulut

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus maksaa valtion varoista hakemuksesta lapselle määrätylle edustajalle palkkion tämän edustajan tehtäviin käyttämänsä ajan perusteella ja korvauksen edustamisesta aiheutuneista kuluista silloin, kun edustaja on määrätty tämän lain perusteella tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain perusteella ja alaikäiselle on myönnetty oleskelulupa.

— —

40 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallinen suunnittelu ja kehittäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kuntaan ohjaamisen valtakunnallisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä valtakunnallisten kuntapaikkatavoitteiden asettamisesta elinvoimakeskuksille vuosittain.

41 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu, kehittäminen ja toimeenpano

Elinvoimakeskus vastaa kuntaan ohjaamisen alueellisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä sen osana laadittavasta ja toimeenpantavasta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisesta strategiasta. Osana alueellista suunnittelua elinvoimakeskuksen on varmistettava, että alueella on valtakunnallisia tavoitteita vastaavasti kuntapaikkoja. Elinvoimakeskuksen on tuettava alueellaan kuntia ja hyvinvointialueita varautumisessa ottaa vastaan 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä, jotka muuttavat kuntaan kuntapaikalle tai vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai niitä hyödyntämättä.

Elinvoimakeskuksen on tehtävä alueellista suunnittelua yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden, Maahanmuuttoviraston, alueella sijaitsevien vastaanotto- ja järjestelykeskusten ja perheryhmäkotien sekä muiden kuntaan ohjaamisen kannalta keskeisten viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

42 §

Sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kunta voi tehdä elinvoimakeskuksen kanssa sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksessa on sovittava varautumisesta 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottoon ja palvelujen järjestämiseen sekä kuntapaikoista, joille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu henkilö voidaan 43 §:n mukaan ohjata. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista ennen sopimuksen laatimista.

Sopimus on pääsääntöisesti monivuotinen ja sitä on tarkistettava vähintään neljän vuoden välein.

43 §

Kuntaan ohjaaminen

Elinvoimakeskuksen on ohjattava 42 §:ssä tarkoitetulla sopimuksella sovitulle kuntapaikalle:

1) Maahanmuuttoviraston esityksestä ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otettu henkilö; ja

2) vastaanottokeskuksen esityksestä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetussa haavoittuvassa asemassa.

Elinvoimakeskus voi kuitenkin ohjata kuntaan Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen esityksestä myös muun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetun henkilön. Elinvoimakeskus voi ohjata kuntaan myös 2 §:n 4 momentissa tarkoitetun henkilön.

Ennen kuntapaikalle ohjaamista elinvoimakeskuksen on sovittava kuntaan ohjaamisesta kunnan kanssa. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan ohjaamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista, jos henkilöllä on ilmeisiä terveydenhuollon palvelun tarpeita.

Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan hyödyntäen vastaanottokeskuksen tukitoimia tai niitä hyödyntämättä, jos henkilö pitää sitä tarkoituksenmukaisena.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen, elinvoimakeskuksen on sovittava kunnan ja hyvinvointialueen kanssa 2 §:n 6 momentissa tarkoitetun lapsen tai nuoren ohjaamisesta sovitulle kuntapaikalle. Perustellusta syystä elinvoimakeskus, kunta ja hyvinvointialue voivat sopia edellä tarkoitetun lapsen tai nuoren sijoittamisesta 33 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoon myös ilman 42 §:ssä tarkoitettua sopimusta.

51 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen suunnittelu, kehittäminen ja ohjaus

Työ ja elinkeinoministeriö vastaa:

1) kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan valtakunnallisesta suunnittelusta, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä yhteensovittamisesta muiden politiikka-alojen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen kanssa;

2) kotoutumisen kokonaisuuden ja kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan seurannasta ja arvioinnista.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa elinvoimakeskuksia ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta kotoutumisen edistämiseen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

55 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

1) kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta sekä kunnan muille kotoutuja-asiakkaille kuin työnhakijaksi rekisteröityneille järjestettävien 2 luvussa tarkoitettujen palveluiden saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden valvonta;

2) kuntien ja hyvinvointialueiden tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä;
3) 41 §:ssä tarkoitetun 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä muut 4 luvussa säädetyt kuntaan ohjaamisen tehtävät;
4) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopiminen hyvinvointialueen kanssa;
5) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien ohjaus ja valvonta yhdessä hyvinvointialueen, Lupa- ja valvontaviraston ja tarvittaessa Maahanmuuttoviraston kanssa;
6) 35 §:ssä tarkoitettujen edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta;
7) 8 luvussa säädetyistä korvauksista sopiminen kunnan tai hyvinvointialueen kanssa;
8) hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen;
9) muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitetut sille tässä laissa erikseen säädetyt tehtävät.
Lisäksi elinvoimakeskus voi toimia valtionavustuslain (688/2001) 9 ja 11 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.
Elinvoimakeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

56 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen ja asettautumiseen liittyvät tehtävät:
1) kotoutumisen edistämisen tuloksellisuuden ja toimivuuden seuraaminen ja arvioiminen sekä sitä koskevan tiedon tuottaminen;
2) kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja palveluiden yhteensovittamisen tukeminen, tämän lain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta sekä muu kuntien ja muiden kotoutumisen edistämisen toimijoiden tukeminen kotoutumisen ja asettautumisen edistämisessä valtakunnallisella tasolla;
3) 8 luvussa säädettyjen korvaushakemusten käsittelyyn ja maksamiseen liittyvien tehtävien hoitaminen;
4) 9 luvussa säädettyjen tietojärjestelmän rekisterinpitoon liittyvien tehtävien hoitaminen; ja
5) muiden kuin 1—4 kohdassa tarkoitettujen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitaminen.
Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi toimia valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.
Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä laissa säädetyistä tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

57 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä huolehtii, että maahanmuuttajien tarpeet otetaan huomioon muita Lupa- ja valvontaviraston toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunniteltaessa ja järjestettäessä.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo 33 §:ssä tarkoitetun perheryhmäkodin toimintaa yhdessä hyvinvointialueen ja elinvoimakeskuksen kanssa. Sosiaalipalveluiden valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 luvussa.

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä elinvoimakeskusten kanssa.

58 §

Alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä

Elinvoimakeskus voi asettaa alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea elinvoimakeskusta 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamisessa. Yhteistyöryhmällä voi olla muitakin maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä. Yhteistyöryhmään voi kuulua alueen kuntia, hyvinvointialueita, poliisi, vastaanotto- ja järjestelykeskuksia, muita viranomaisia, elinkeinoelämän edustajia sekä järjestöjä, yhdistyksiä, yhteisöjä ja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja toteuttavia palveluntuottajia.

59 §

Valtion korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen palveluiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään. Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on järjestetty kotoutumisohjelma. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on laadittu kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012:74) 26 §:ssä tarkoitettu kunnan kotouttamisohjelma. Edellytyksenä on lisäksi, että kunta on tehnyt tämän lain 42 §:ssä tarkoitetun sopimuksen elinvoimakeskuksen kanssa.

— —

64 §

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kunnalle voidaan korvata 43 §:ssä tarkoitetulla tavalla kuntapaikalle ohjatun 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustan-

nuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

65 §

Valtion korvaus erityiskustannuksista

— —

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

— —

67 §

Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elinvoimakeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939–1945 vapaaehtoisena palvelleen entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan henkilön ja hänen aviopuolisonsa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

— —

68 §

Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

— —

Elinvoimakeskuksen on varmistettava, että ihmiskaupan uhri on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

69 §

Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen tai tuen järjestämisestä

— —

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

70 §

Korvausten maksaminen

Kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

— —

71 §

Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan, hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle, hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

74 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta siten kuin tässä luvussa tarkemmin säädetään.

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien kuntien kanssa. Kunnalla on velvollisuus käyttää valtakunnallista tietovarantoa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta kotoutumisen edistämisen toimeenpanossa.

75 §

Kunnan lisäosa valtakunnalliseen kotoutumisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

— —

Lisäosien on oltava yhteensopivia asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus määrittelee tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, jotka lisäosan on täytettävä, jotta se voidaan liittää asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.

— —

76 §

Kotoutumisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Kunnalla ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen 72 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi. Kunnan on tallennettava 73 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot jokaisesta kotoutuja-asiakkaasta ja maahanmuuttajasta, jolle tehdään 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai jolle toteutetaan 22 §:ssä tarkoitettu suunnitelman tarkistus, mukaan lukien työnhakijasta.

— —

77 §

Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai tässä laissa tarkoitettua palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

78 §

Kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja kunnat ovat 74 §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuoja-asetuksen:

1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;
2) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
3) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
4) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
5) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta;
6) mukaisista, käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta koskevista rekisterinpitäjän muista velvollisuuksista kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista.

Kunta vastaa muista kuin 2 momentissa tarkoitetuista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin kunta vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja kunta vastaavat omien asiakkaidensa osalta tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja kotoutuja-asiakkaista.

79 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvan asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet

— —

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava kunnalle käyttöoikeuksien lokitiedoista havaitsemistaan poikkeamista. Kunnan on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta käyttöoikeuksien väärinkäytöstä.

80 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään

Kunta myöntää käyttöoikeudet valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin palveluksessaan olevalle henkilölle sekä ulkopuolisen tahon palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kunta myöntää käyttöoikeuden hyvinvointialueen palveluksessa olevalle henkilölle, joka osallistuu 14 §:ssä tarkoitetun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimiseen tai 16 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet palveluksessaan olevalle henkilölle taikka työ- ja elinkeinoministeriön tai elinvoimakeskuksen palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet ulkopuolisten tahojen palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Käyttöoikeus voidaan myöntää sellaiselle 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;

2) 1 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä; tai

3) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

1) työ- ja elinkeinoministeriön tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;

2) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 74 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää; tai

3) kotoutumista edistävien palvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

81 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

— —

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 80 §:n 3 momentissa tarkoitetun ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

82 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallisen suunnittelun tiedonsaanti

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja elinvoimakeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 40 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

83 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti

Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen on luovutettava elinvoimakeskukselle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 43 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot niistä 2 §:n 3 momentin tarkoitetuista henkilöistä, joiden ohjaamista kuntapaikalle Maahanmuuttovirasto tai vastaanottokeskus esittää.

Muulla kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja hyvinvointialueella sekä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta ja elinvoimakeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 42–44 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

86 §

Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus

— —

Kunnalla ja hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta, elinvoimakeskukselta, tässä laissa tarkoite-

tulta palveluntuottajalta ja 35 §:ssä tarkoitetulta alaikäisen edustajalta 20 ja 22 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä varten välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

— —

89 §

Laskennallisten korvausten käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 ja 62 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Hyvinvointialueella ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 62 §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

90 §

Muiden korvausten hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63–65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvaushakemusten käsittelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, kunnalta ja hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta 68 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63 ja 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja 65 §:ssä tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Hyvinvointialueella ja kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja siinä tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella maahanmuuttaja on viimek-

si asunut, Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselta tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalta kunnalta 65, 68 tai 69 §:ssä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja mainituissa pykälissä tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi hyvinvointialueelta mainituissa pykälissä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

— —

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta, Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten ja mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta mainituissa pykälissä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai ihmiskaupan uhreista.

91 §

Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, Lupa- ja valvontavirastolta, 35 §:ssä tarkoitetulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitetulta palveluntuottajalta.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot, kunnalta, hyvinvointialueelta, elinvoimakeskukselta, 35 §:ssä tarkoitetulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitetulta palveluntuottajalta.

92 §

Elinvoimakeskuksen muu tiedonsaantioikeus

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, työvoimaviranomaiselta, hyvinvointialueelta, 35 §:ssä tarkoitetulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitetulta palveluntuottajalta.

95 §

Muutoksenhaku

— —

Elinvoimakeskuksen 43 §:ssä tarkoitettuun päätökseen kuntapaikalle ohjaamisesta ei saa hakea muutosta valittamalla.

102 §

Siirtymäsäännökset

— —

Kunnan ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on tallennettava 76 §:ssä tarkoitetut tiedot kotoutumisen tietovarantoon 1 päivästä tammikuuta 2027.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

193.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Valvonta

Verohallinto ja poliisi valvovat tämän lain noudattamista. Alkoholijuomien anniskeluluvan haltijan anniskelupaikassa lain noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnassa lain noudattamista valvoo Verohallinto. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

194.

Laki

lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 4 § sekä 10 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 926/2012, 4 § laissa 932/2011 ja 10 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1525/2009, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

— —

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös:

— —

4) sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 §:ssä tarkoitettuun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajaan;

5) varhaiskasvatuslain (540/2018) 43 §:ssä tarkoitettuun yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaan; ja

— —

4 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tai yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan rikosrekisteriote

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, tulee palveluntuottajan antaa Lupa- ja valvontavirastolle nähtäväksi muuhun kuin työsopimussuhteiseen henkilökuntaan kuuluvalta henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä rekisteröintihakemuksen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 16 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Lupa- ja valvontaviraston, joka vastaanottaa varhaiskasvatuslain 44 a §:n mukaisen lupahakemuksen tai kunnan, joka vastaanottaa 44 e §:n 3 momentin mukaisen ilmoituksen, tulee pyytää mainituissa pykälissä tarkoitetulla tavalla muuhun kuin työsopimussuhteeseen kuuluvalta henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, viipymättä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Tässä pykälässä tarkoitettu ote on pyydettävä nähtäväksi myös ennen kuin muu kuin 1 momentissa tarkoitetussa rekisteröintihakemuksessa tai 2 momentissa tarkoitetussa lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritelty henkilö otetaan 2 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin. Palveluntuottajan on ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnalle.

10 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

— —

2) rikkoo 4 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnalle muun kuin rekisteröintihakemuksessa taikka lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritellyn henkilön ottamisesta lain tarkoittamiin tehtäviin tai

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

195.

Laki

luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain (487/2021) 8 §, 9 §:n 1 momentti, 11 § ja 12 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 11 § sekä 12 §:n 1 momentti laissa 390/2023, seuraavasti:

8 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus arvioi, onko luonnontuotekeruualan toimija 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava. Arvio annetaan toimijan hakemuksesta vuodeksi kerrallaan.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus seuraa 5 ja 7 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen ja antaa niistä edustustolle tai työsuojeluviranomaiselle näiden pyynnöstä lausunnon.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa yhdessä työsuojeluviranomaisen kanssa neuvontaa 4–7 §:n soveltamisesta.

9 §

Valvonta

Tämän lain säännösten noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen noudattaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

— —

11 §

Tietojensaantioikeus ja asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada luonnontuotekeruualan toimijalta tiedot ja asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädetyn seurannan ja valvonnan suorittamiseksi.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä tai tämän lain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta, jos tiedot ovat välttämättömiä 5 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi.

Luonnontuotekeruualan toimijan tulee säilyttää tämän lain mukaisten velvollisuuksien hoitamiseen liittyvät tiedot siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Luonnontuotekeruualan toimijan on säilytettävä tiedot kahden vuoden ajan keruuvuoden päättymisestä lukien.

12 §

Muutoksenhaku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

196.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 18 §, 19 §:n 1 momentti, 20 ja 21 § seuraavasti:

18 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo Kilpailu- ja kuluttajavirasto.

19 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja

Matkapalveluyhdistelmien tarjoajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle valvontaa varten välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

— —

20 §

Tiedonsaanti viranomaiselta

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta valvonnan, rekisteröinnin edellytysten ja rekisteristä poistamisen edellytysten selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta. Tiedot voidaan luovuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

21 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajaa koskevia tietoja muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle, jos se on niiden tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä, sekä syyttäjälle syyteharkintaa varten ja esitutkintaviranomaiselle rikosten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

197.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 1517/2009, seuraavasti:

15 §

Poikkeusluvat

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Lupa- ja valvontavirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötuntimäärän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

16 §

Nähtävänäpito

Jokaisessa työpaikassa, jossa on työssä yksi tai useampi nuori työntekijä, työnantajan on pidettävä sopivassa paikassa työntekijöiden nähtävänä tämä laki ja sen nojalla annetut täytäntöönpanosäännökset ja määräykset sekä viranomaisen päätökset niistä myönnetyistä poikkeuksista.

— —

17 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

198.

Laki

perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 5 §:n 1 momentti, 7 ja 8 §, 10 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1–3 momentti, 16 ja 17 § sekä 18 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 18 §:n 1 momentti laissa 353/2024, seuraavasti:

5 §

Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä perintätoiminnan harjoittajista (*perintätoiminnan harjoittajien rekisteri*).

— —

7 §

Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Sen, joka aikoo harjoittaa perintätoimintaa, on tehtävä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle rekisteriin merkitsemistä varten (*ilmoituksen tekijä*). Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

1) 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;

2) perintätoiminnasta vastaavan henkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä selvitys vastaavan henkilön 4 §:n 1 momentissa säädetystä lainsäädännön tuntemuksesta;

3) vastaavan henkilön suostumus tehtävään;

4) selvitys 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä;

5) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävien varojen (*asiakasvarat*) ja omien varojensa pitämisestä erillään ja asiakasvarojen säilyttämisestä luotettavalla tavalla;

6) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Ilmoituksen tekijän on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

Perintätoiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt. Lisäksi perintätoiminnan harjoittajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle toimintansa lopettamisesta.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä perintätoiminnan harjoittajaksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijä on vakavarainen;

5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut perintätoiminnasta vastaavan henkilön, joka täyttää 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset;

6) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan asiakasvaroista;

7) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä.

10 §

Vakavaraisuus

Vakavaraisuutta arvioitaessa Lupa- ja valvontaviraston tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema.

— —

14 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

Perintätoiminnan harjoittajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Lupa- ja valvontavirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

15 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen ilmoituksen tekijän ja perintätoiminnasta vastaavan sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen 9 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden ja 10 §:ssä tarkoitetun vakavaraisuuden arvioimiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja tämän lain 9 §:n 3 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

— —

16 §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai laiminlyö 11 §:n 1 momentin säännöksen noudattamisen, Lupa- ja valvontavirasto voi ke-

hottaa perintätoiminnan harjoittajaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Jos perintätoiminnasta vastaava henkilö laiminlyö 4 §:n 2 momentissa säädetyn huolehtimisvelvollisuuden tai jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 12 §:ssä tai 14 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa perintätoiminnan harjoittajalle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan perintätoiminnan harjoittajan toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

17 §

Rekisteristä poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava perintätoiminnan harjoittaja perintätoiminnan harjoittajien rekisteristä, jos:

1) perintätoiminnan harjoittaja on lopettanut toimintansa;

2) 8 §:n 1 momentin 1–4 tai 6 taikka 7 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;

3) perintätoiminnan harjoittaja harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä;

4) perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa ei ole enää 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua perintätoiminnasta vastaavaa henkilöä eikä perintätoiminnan harjoittaja ole Lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa henkilöä;

5) perintätoiminnan harjoittajan tai sen vastaavan henkilön toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja perintätoiminnan harjoittajalle on jo aiemmin asetettu samaa perustetta koskeva määräaikainen toimintakielto.

18 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston muuhun kuin 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

199.

Laki

ravitsemisyritysten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ravitsemisyritysten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain (403/2020) 16 § seuraavasti:

16 §

Toimivaltainen viranomainen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on tämän lain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää ja maksaa hakemuksen perusteella 3 §:n tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen. Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen 9 §:n 1 momentissa tarkoitetulla joukkoajolla suoritettavien hyvitysten myöntämisestä ja maksamisesta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen takaisinperinnästä siten kuin 13 §:ssä säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

200.

Laki

tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 1 momentti laissa / ja 12 § laissa 1530/2009 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 70/2017, seuraavasti:

10 §

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Lupa- ja valvontavirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun ~~päätöksessä asetetussa määräajassa~~. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

— —

12 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikotun, Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia kiireellisenä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

201.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 12, 13, 17 ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 437/2024, seuraavasti:

12 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kehittää ja ylläpitää monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineistoa ja asiakastietojärjestelmää monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteuttamiseksi.

Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava 11 §:ssä tarkoitetut tiedot monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaineistoon sen jälkeen, kun asiakkuus monialaisen tuen yhteistoimintamallissa on alkanut. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava kaikki työtöntä koskevat tiedot, kun monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuuden päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

13 §

Rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos ovat 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa asiakastietojärjestelmän ja tietoaineiston yleisen tietosuoja-asetuksen:

1) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
2) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
3) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
4) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta;
5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaineiston tietoturvallisuutta.

Työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoaineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

17 §

Nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tarjoaa nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennusta. Valmennuksen tehtävänä on vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa

koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuu nuoren kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus seuraa valmennuksen vaikuttavuutta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus neuvottelee kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Neuvottelu voidaan käynnistää yhden osapuolen niin esittäessä.

18 §

Monialaisten palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

202.

Laki

työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista (400/2004) annetun lain 1 § ja 8 §:n 2 kohta sekä 9–11 ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 1, 10, 11 ja 17 § laissa 1527/2009, 8 §:n 2 kohta laissa 1336/2021 sekä 9 § laissa 877/2019, seuraavasti:

1 §

Työneuvoston asema

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, joka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitetussa Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

8 §

Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

— —

2) Lupa- ja valvontavirasto;

— —

9 §

Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiat

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia työaikalain 39 §:n ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n perusteella.

10 §

Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

11 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

1) poikkeusluvan hakijalla;

2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua; ja
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

203.

Laki

työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 166/2024, seuraavasti:

16 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Tätä lakia koskevasta tiedottamisesta vastaavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä työsuojeluviranomainen. Työsuojeluviranomainen vastaa yhdellä kansallisella verkkosivustolla työehtojen yleisesti saatavilla pitämisestä. Hyvän kielenkäytön vaatimuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 9 §:ssä.
Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen lukuun ottamatta 3 §:ssä mainittuja tasa-arvolain säännöksiä, joiden noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.
Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnassa tehtävästä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ja sakkoja koskevien päätösten valtioiden rajat ylittävästä tiedoksiannosta vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä hallintotuomioistuimet. Taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävästä perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

204.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 9, 23, 25 ja 26 §, 112 §:n 1 momentin 2 kohta, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 116 ja 119 §, 120 §:n 1 momentti, 120 a §, 121 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentti, 123 §, 124 §:n 4 momentti, 125 §, 126 §:n 4 momentti, 130 §:n 4 momentti, 131 § ja 145 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 728/2024, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 120 §:n 1 momentti ja 120 a § laissa 435/2024 sekä 125 § osaksi laeissa 280/2024 ja 435/2024, seuraavasti:

9 §

Yhteistyövelvollisuus

Työvoimaviranomaisten tulee tehdä julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä yhteistyötä keskenään sekä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

23 §

Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Keskusteluihin voi osallistua myös muita työllisyyden edistämisen kannalta tarpeellisia tahoja.

Keskustelut perustuvat työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskeviin seuranta- ja analyysitietoihin. Keskusteluissa on tarkasteltava työllisyyden edistämisen toteutumista kullakin elinvoimakeskuksen toimialueella suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja alueen työllisyyden edistämisen toimintaympäristöön. Keskusteluissa tarkastellaan ainakin työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä eri alueilla hyviksi havaituista ja vaikuttaviksi osoittautuneista työvoimapalveluista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä.

25 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut. Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa.

Lupa- ja valvontavirasto voi suorittaa 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvontaan voi sisältyä tarkastuksia. Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä.

26 §

Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset

Jos oma-aloitteisen valvonnan yhteydessä todetaan, että työvoimaviranomainen tai tämän palveluksessa oleva henkilö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, Lupa- ja valvontavirasto voi kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei virheellinen menettely tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aihetta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Jos tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä havaitaan olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa työvoimaviranomaiselle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle säännöllisesti valvontatoimista ja valvonnassa havaituista puutteista. Olennaisista puutteista työvoimaviranomaisen toiminnassa Lupa- ja valvontaviraston on kuitenkin ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

— —

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

— —

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

— —

3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;

— —

Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

— —

2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

— —

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

— —

2) työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

— —

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, Business Finland -nimiseltä osakeyhtiöltä, Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta, muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta ja muulta kunnan viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä työ- ja elinkeinoministeriölle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 25 §:ssä tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

119 §

Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset

Sen lisäksi, mitä 115 §:ssä säädetään, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on velvollinen luovuttamaan oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä työ- ja elinkeinoministeriölle 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon tallennetut tiedot työnvälitystilaston laatimista varten. Tiedot on luovutettava maksutta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta tämän lain 114 §:ssä tarkoitettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus 120 §:ssä tarkoitetun tietovarannon osalta.

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (*työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut*). Työvoimapalvelujen valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja kehitetään yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat.

— —

120 a §

Asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentävät lisäosat

Työvoimaviranomainen voi hankkia 120 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan liittäminen 120 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen edellyttää, että lisäosa:

1) täyttää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen määrittelemät tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

2) ei ole päällekkäinen mainitussa momentissa tarkoitetun käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa.

Jos lisäosan liittämiseksi tarvittavia rajapintoja tai muita teknisiä ja tietoturvaan liittyviä vaatimuksia ei ole määritelty, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus päättää rajapinnan toteuttamisesta ottaen huomioon muut työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittämistarpeet.

Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 112 §:ssä säädetään asiakastietojen käyttötarkoituksista ja 114 §:ssä käsiteltävistä tiedoista. Työvoimaviranomainen vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja tehtävistä lisäosassa tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sulkea lisäosan yhteyden 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon, jos lisäosa vaarantaa tietoturvaa tai -suojaa taikka henkilötietoja käsitellään tämän pykälän 3 momentissa säädetyn vastaisesti.

121 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Työvoimaviranomaisella ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen:

1) työvoimapalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi;

2) kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden järjestämiseksi, tuottamiseksi ja seuraamiseksi;

3) asiakaspalvelun järjestämiseksi yli kunta- tai työllisyysaluerajojen sekä työvoimapalveluja koskevan neuvonnan tarjoamiseksi;

4) työvoimapalvelujen yleisen ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen toteuttamiseksi;

5) työllisyydenhoidon järjestämisen seurannan ja arvioinnin suorittamiseksi; sekä

6) tilastointia ja tiedolla johtamista varten.

— —

122 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päät-

tymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

— —

123 §

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja työvoimaviranomaiset ovat 120 §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuoja-asetuksen:

1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;
2) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
3) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
4) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
5) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta ja muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Työvoimaviranomaiset vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tai työvoimaviranomainen omien asiakkaidensa osalta vastaa tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvoimapalvelujen asiakkaista.

124 §

Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöoikeudet

— —

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden lokitiedoissa havaituista poikkeamista sille työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön käyttöoikeuksiin poikkeamat liittyvät. Työvoimaviranomaisen on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta virheellisestä tai lainvastaisesta menettelystä.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädettyjä työvoimapalveluun liittyviä tehtäviä;

3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä;

3 a) elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin tai työvoimapalveluiden tai työttömyysturvan valtakunnalliseen neuvontaan liittyviä tehtäviä;

4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;

6) 1–3 tai 3 a kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturvajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;

7) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

1) työ- ja elinkeinoministeriön tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;

2) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 120 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää;

3) työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä.

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

126 §

Valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

— —

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 125 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtion viranomaisen ja 125 §:n 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

130 §

Työnhakuprofiilien tietovaranto

— —

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on työnhakuprofiilien tietovarannon rekisterinpitäjä.

131 §

Palvelualustan käytön valvonta

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus laatii palvelualustan käyttöehdot ja valvoo alustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta. Käyttöehtoihin voi sisältyä palvelun käyttäjän ja ylläpitäjän vastuita, palvelualustan käyttöä koskevia teknisiä vaatimuksia, tietoturvallisuuden toteuttamista tarkentavia ja käyttöehtojen voimassaoloa koskevia ehtoja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttöehtojen sisällöstä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi kehottaa palvelualustan käyttäjää määräajassa poistamaan julkaisemastaan sisällöstä lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön. Jos käyttäjä ei noudata kehotusta määräajassa, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi poistaa kyseisen sisällön. Jos käyttäjän alustalla julkaisema sisältö on toistuvasti lain tai käyttöehtojen vastaista, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi estää alustan käytön häneltä määräajaksi.

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä säädetään, myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen palvelualustalta.

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

205.

Laki

uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Yhteyspisteviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto on tässä laissa tarkoitettu *yhteyspisteviranomainen.*

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

206.

Laki

valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 § ja 5 §:n 1 momentti laissa 1135/2014, 6 §:n 1 momentti laissa 1234/2015 sekä 9 §:n 1 momentti laissa 440/2020, seuraavasti:

4 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

5 §

Hakemus ja hakemuksen käsittely

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

— —

6 §

Tarkastusoikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

— —

9 §

Muutoksenhaku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolain 7 a luvussa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

207.

Laki

valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain (758/2021) 4 §, 13 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 19 ja 20 § seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja avustuksia koskevia asioita käsittelevät elinvoimakeskukset. Toimivaltaisista elinvoimakeskuksista säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

13 §

Avustuspäätös

— —

Jos avustuksen myöntämisen jälkeen hankkeen toteutuksessa tapahtuu olennaisia muutoksia, joiden vuoksi hanketta ei voida toteuttaa avustuspäätöksen mukaisesti, on avustuksen saajan haettava avustuspäätöksen muuttamista (*muutoshakemus*). Elinvoimakeskus voi avustuksen saajan hakemuksesta muuttaa avustuspäätöstä (*muutospäätös*). Muuttuneesta hankkeesta johtuvat kustannukset voidaan hyväksyä aikaisintaan muutoshakemuksen vireille tulosta alkaen.

— —

17 §

Valvonta

Elinvoimakeskuksia avustusten myöntäjinä ja maksajina valvoo työ- ja elinkeinoministeriö. Avustusten käyttöä valvovat työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskukset. Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus voivat osana valvontaa suoritettavassa tarkastuksessa käyttää apuna muuta viranomaista tai ulkopuolista tilintarkastajaa.

— —

18 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja elinvoimakeskuksella sekä niiden käyttämällä tarkastajalla on oikeus tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa avustuksen myöntämisen ja käytön edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksen suorittamiseksi avustuksen hakija tai avustuksen saaja on velvollinen ilman aiheetonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat asiakirjat ja muun avustuksen käyttöön liittyvän aineiston sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin ja alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— —

19 §

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinvoimakeskukselta avustusten hallinnoinnin edellyttämät välttämättömät tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja tarkastuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinvoimakeskuksella on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä avustuksen saajilta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinvoimakeskuksella on oikeus korvauksetta saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä ja henkilöltä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskeva, valvontavelvollisuuden hoitamiseksi tai avustushakemuksen käsittelemiseksi välttämätön tieto, joka muutoin olisi pidettävä salassa. Tietojen saamisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 31 §:ssä.

20 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus saavat luovuttaa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta työ- ja elinkeinoministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinvoimakeskuksille, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, maakuntien liitoille, ~~työ- ja elinkeinotoimistoille,~~ veroviranomaiselle sekä 17 §:ssä tarkoitettua valvontaa suorittavalle muulle viranomaiselle tai ulkopuoliselle tilintarkastajalle, jos se on välttämätöntä asianomaiselle taholle laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tietojen luovuttamisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 32 §:ssä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

208.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 446/2024, seuraavasti:

10 §

Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen

Edellä 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja yrityspalvelujen toteuttamiseksi tarpeellisia muita kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinvoimakeskuksille, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Ruokavirastolle ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetuille välittäville toimielimille mainitun lain 28 §:n mukaisesti.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

209.

Laki

mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan mittauslaitelain (707/2011) 34 §:n 1 momentti ja 38 §:n 2 momentin 2 kohta seuraavasti:

34 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

— —

38 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

— —

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

— —

2) Lupa- ja valvontavirastolle, kuluttajansuojaviranomaiselle ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

210.

Laki

työaikalain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työaikalain (872/2019) 39 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 944/2024, seuraavasti:

39 §

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

2) käyttää jaksotyöaikaa myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksitta tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

Jos Lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun luvan määräaikaisena eivätkä olosuhteet ole myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet, työnantaja ja luottamusmies tai, jollei luottamusmiestä ole valittu, luottamusvaltuutettu tai muu henkilöstön valtuuttama edustaja tai, jollei tällaista ole valittu, henkilöstö tai henkilöstöryhmä yhdessä voivat sopia Lupa- ja valvontaviraston myöntämän luvan tai vapautuksen jatkamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

211.

Laki

ydinenergialain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ydinenergialain (990/1987) 23 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 964/2020, seuraavasti:

23 §

Lupahakemuksen käsitteleminen

— —

Edellä 4 momentissa tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Julkista kuulutusta on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 14 vuorokautta. Lisäksi kuntien on annettava hakemus tiedoksi kunnan ilmoituksena. Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Elinvoimakeskukselle sekä Lupa- ja valvontavirastolle on lisäksi varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

212.

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 3 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 c § sekä 28 d §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale,

sellaisina kuin ne ovat, 3 ja 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 c § sekä 28 d §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale laissa 395/2023 sekä 10 §:n 1 momentti laissa 440/2024, seuraavasti:

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle (380/2023) työvoimaviranomaiselle. Ahvenanmaan maakunnassa hakemus on kuitenkin toimitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

— —

13 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

— —

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

— —

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

— —

28 c §

Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, työvoimaviranomaisilta ja kunnilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot sekä Maahanmuuttovirastolta palkkaturvan hakijan työnteko-oikeuden selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä yhteisen rakennus- tai telakkatyömaan pääasiallista määräysvaltaa käyttävältä taholta tai muulta päätoteuttajalta sekä palkkaturvan hakijan työnantajan tilitoimistolta palkkaturva-asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. Työnantajan tilitoimistolla on oikeus saada Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta kohtuullinen korvaus tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä aiheutuvista kustannuksista käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 d §

Tietojen luovuttaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä omaaloitteisesti luovuttaa palkkaturvaan liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

213.

Laki

vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain (162/2005) 37 § seuraavasti:

37 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

214.

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan alkoholilain (1102/2017) 61 § sekä
muutetaan 7 §, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 53 §:n 2 momentti, 54 §:n 1 momentti, 57 §:n 2 momentti, 60 §, 66 §:n 1 momentti, 68 §:n 2 ja 4 momentti, 73 §, 74 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 75 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 80 §:n 2 ja 3 momentti, 81 §, 82 §:n 2 momentti, 91 § sekä liitteen 2 ja 5 kohta seuraavasti:

7 §

Lupaviranomaiset

Alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskeluluvan myöntää hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto, jos hakijan vähittäismyynti- tai anniskelupaikka sijaitsee Suomessa tai hakijalla ei ole

kotipaikkaa Suomessa. Jos hakijan vähittäismyyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, luvan myöntää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

Muun luvan myöntää hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto.

26 §

Vähittäismyyntipaikka ja vähittäismyyntiluvan myöntäminen

Alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto. Jos myyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, myyntipaikan hyväksyy kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Myyntipaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle.

— —

27 §

Luovutuspaikka ja alkoholijuoman luovuttaminen ostajalle

— —

Luovutuspaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto. Jos luovutuspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, luovutuspaikan hyväksyy kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Luovutuspaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle tai jos toiminnanharjoittaja ei täytä 13 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

— —

28 §

Alkoholijuomien muu myynti

Alkoholiyhtiö saa myydä alkoholijuomia myös 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa myymäläautossa ja -veneessä, jonka reitin Lupa- ja valvontavirasto on vahvistanut. Ahvenanmaan valtionvirasto hyväksyy reitin, joka kulkee yksinomaan Ahvenanmaan maakunnan alueella.

— —

29 §

Ilmoittaminen maahantuonnista ja viennistä

Se, joka tuo maahan tai vie maasta väkiviinaa taikka tuo maahan tai vie maasta alkoholijuomia kaupallisessa tarkoituksessa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

47 §

Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu ulkomaanliikenteen aluksissa

Alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua saa harjoittaa Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- ja ilma-aluksessa matkustajille se, joka on tehnyt toiminnastaan kyseisessä myyntipaikassa ilmoituksen Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää anniskelualueen käyttöön ottamisen tai rajoittaa ilmoituksen mukaista anniskelualuetta, jos alue ei täytä 18 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

— —

53 §

Lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen myynti

— —

Se, joka myy lievästi denaturoitua väkiviinaa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle. Myyjän tulee pitää kirjaa ostajista ja väkiviinan elinkeinotoimintaan liittyvästä käyttötarkoituksesta. Myynnin valvontaan sovelletaan 62 §:ää.

— —

54 §

Lisävaatimukset lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen denaturoinnille

Jos lievästi denaturoitua väkiviinaa tai lievästi denaturoitua alkoholivalmistetta myydään siten, että on perusteltua syytä olettaa sitä käytettävän päihtymiseen, Lupa- ja valvontavirasto saa määrätä denaturointiaineita ja niiden pitoisuuksia koskevia lisävaatimuksia, jotka ovat välttämättömiä aineen tekemiseksi nautittavaksi kelpaamattomaksi. Lisävaatimukset eivät saa estää aineen käyttämistä sen 52 §:ssä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen, jos mainittuun käyttötarkoitukseen ei ole käytettävissä muilla tavoin denaturoitua väkiviinaa tai alkoholivalmistetta.

— —

57 §

Henkilökunnan osaaminen

— —

Anniskeluluvanhaltijan on huolehdittava siitä, että 38 §:ssä tarkoitetulla vastaavalla hoitajalla tai muulla tehtävään nimetyllä henkilöllä on alkoholilain tuntemista osoittava Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän mallin mukainen todistus.

60 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koko maassa sekä ilmailulaissa (864/2014) ja merilaissa (674/1994) tarkoitetuilla aluksilla, joilla on Suomen kansallisuus.

Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvat myös:

1) alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, viennin ja tukkumyynnin valvonta;

2) alkoholijuomien verottomista varastoista tapahtuvan myynnin ja käyttöluvan mukaisen käytön valvonta;

3) alkoholihallinnon tieto-, tilastointi- ja viestintäpalveluiden tuottaminen;

4) tässä laissa säädetyt muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitetut tehtävät.

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista.

Ahvenanmaan maakunnassa alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja markkinointia valvoo Ahvenanmaan valtionvirasto.

66 §

Alkoholielinkeinorekisteri

Valvontaviranomaiset pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten alkoholielinkeinorekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty tässä laissa tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa. Vastuullisena rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto.

— —

68 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja turvaamistoimet

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholipitoisen aineen luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholipitoisen aineen markkinoilta, jos tuote tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia tai jos tuotteen laatua tai siitä mahdollisesti aiheutuvia terveydellisiä haittoja ja vaaroja ei ole asianmukaisesti valvottu tai jos kielto on muutoin perusteltu ihmisten terveyden suojelemiseksi.

— —

Jos 1–3 momentissa tarkoitetun säännösten ja määräysten vastaisen tai terveydelle haitallisen menettelyn jatkaminen tai toistaminen on menettelyn laajuuden tai merkityksen johdosta tarpeen kiireellisesti estää, Lupa- ja valvontavirasto voi mainituissa momenteissa tarkoitetussa asiassa väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä tarkoittavan kiellon. Jos menettely tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, kiellon antaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Väliaikainen kielto tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

73 §

Seuraamukset rikkomuksista ulkomaanliikenteessä ja alkoholiyhtiön vähittäismyynnissä

Lupa- ja valvontavirasto voi supistaa vähittäismyynti- tai anniskeluaikoja 47 ja 48 §:ssä tarkoitetussa liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kolmen kuukauden ajaksi, jos liikennevälineessä tai myyntipaikassa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta ilmennyt 71 §:ssä tarkoitettuja rikkomuksia.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää vähittäismyynnin tai anniskelun liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholijuomaa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta myyty 37 §:n vastaisesti taikka 71 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetut järjestyshäiriöt johtuvat törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisuudesta ja menettelyä on pidettävä olennaisena.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholijuomien myynnin alkoholiyhtiön myymälässä enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholiyhtiö huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta jatkaa 71 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua velvollisuutensa rikkomista tai laiminlyöntiä. Jos myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, myynnin voi kieltää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontavirasto voi myös kieltää alkoholiyhtiötä toimittamasta alkoholijuomia 27 §:ssä tarkoitettuun luovutuspaikkaan, jos luovutuspaikassa rikotaan mainitun pykälän 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia. Jos myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, toimittamisen voi kieltää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

74 §

Lupa- ja valvontaviraston perimät maksut

Lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuotuisen valvontamaksun:

1) 14 §:ssä tarkoitetun valmistusluvan haltijalta alkoholijuoman ja väkiviinan valmistuksen valvonnasta (valmistuksen valvontamaksu), ei kuitenkaan silloin, jos alkoholijuoman tai väkiviinan valmistus tapahtuu opetus- tai tutkimustarkoituksessa;

2) 15 ja 16 §:ssä tarkoitetun valmistus- tai tukkumyyntiluvan haltijalta alkoholijuoman ja väkiviinan tukkumyynnin valvonnasta (tukkumyynnin valvontamaksu);

3) 15 §:ssä tarkoitetun käyttöluvan haltijalta väkiviinan ja verottoman alkoholijuoman käytön valvonnasta (käytön valvontamaksu);

4) 47 ja 48 §:ssä tarkoitetun alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskelutoiminnan harjoittajalta (ulkomaanliikenteen myynnin valvontamaksu);

5) 18 §:ssä tarkoitetun anniskeluluvan haltijalta anniskelun valvonnasta (anniskelun valvontamaksu);

6) 17 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan haltijalta ja alkoholiyhtiöltä vähittäismyynnin valvonnasta (vähittäismyynnin valvontamaksu).

— —

75 §

Ahvenanmaan valtionviraston perimät maksut

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa (/).

Ahvenanmaan valtionvirasto perii suorittamastaan valvonnasta vähittäismyynnin valvontamaksun.

— —

80 §

Valvontamaksua ja alkoholiyhtiön päätöstä koskeva oikaisuvaatimus

— —

Edellä 79 §:n 1 momentissa tarkoitettuun alkoholiyhtiön päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

— —

81 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen, johon ei 82 §:ssä ole säädetty valituskieltoa, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

82 §

Markkinointia koskevan asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

— —

Se, jolle Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto on antanut 68 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen tai väliaikaista kieltoa koskevan määräyksen taikka asettanut 70 §:ssä tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tai määräyksen tiedoksisaamisesta.

91 §

Kuulemisvelvollisuus

Ennen 90 §:n 4 momentin 3 kohtaan perustuvan alkoholirikkomusta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Liite

Alkoholilain 74 ja 75 §:ssä tarkoitetut valvontamaksut

— —

2. Tukkumyynnin valvontamaksu

Valvontamaksukausi on 1.9.–31.8. Tukkumyynnin valvontamaksu muodostuu kiinteästä perusmaksusta ja toiminnan laajuuteen perustuvasta lisämaksusta seuraavasti:

Luvanhaltijakohtainen perusmaksu on 250 euroa. Jos luvanhaltijalla on enemmän kuin yksi varastointipaikka, valvontamaksua peritään kultakin lisävarastointipaikalta 95 euroa. Perusmaksu peritään myös niiltä luvanhaltijoilta, joiden lupa on voimassa kyseessä olevan valvontamaksukauden aikana.

Toiminnan laajuudesta riippuvan lisämaksun suuruus määräytyy valvontamaksukauden aikana Lupa- ja valvontavirastolle kuukausittain tukkumyynnin toimitustietoina raportoitujen tietorivien lukumäärän perusteella. Tietorivin muodostaa viraston tukkumyynnin toimitustietojen raportointia koskevassa ohjeessa määritelty asiakaskohtainen tuotetietorivi. Tietorivikohtainen valvontamaksu on 0,95 euroa / 10 riviä. Jos luvanhaltija toimittaa valvontaan tarvittavat tiedot viraston hyväksymällä tavalla tiedostomuotoisina määräajassa, näitä maksuja alennetaan 15 prosenttia. Perittävä valvontamaksu on kuitenkin vähintään perusmaksun suuruinen. Luvanhaltijakohtainen enimmäismaksu on kuitenkin 26 500 euroa.

Perusmaksua ei sovelleta luvanhaltijan ensimmäisenä laskutettavana toimintavuotena (1.9.–31.8.), vaan maksu peritään tällöin yksinomaan todellisten toimitustietojen perusteella. Alle 10 euron valvontamaksua ei tällöin kuitenkaan peritä. Ajallisesti enintään yhdeksi kuukaudeksi rajoitetun tukkumyyntiluvan haltijalta ei peritä vuotuista valvontamaksua.

— —

5. Anniskelun valvontamaksu

Lupa- ja valvontavirasto perii toistaiseksi voimassa olevien anniskelulupien haltijoilta toimipaikkakohtaisen vuotuisen valvontamaksun. Valvontamaksu määrätään sataprosenttisena alkoholina edellisen kalenterivuoden lasketuista tai vuoden pituisena laskenta-aikana arvioiduista ostoista seuraavasti:

Anniskelun määrä vuodessa	Valvontamaksu
Alle 100 litraa	105 euroa
Vähintään 100 litraa mutta alle 2 000 litraa	210 euroa
Vähintään 2 000 litraa mutta alle 10 000 litraa	420 euroa
10 000 litraa tai enemmän	790 euroa

Anniskeluajan jatkamista koskeva erillinen valvonnan vuosimaksu on 760 euroa, jos anniskelua jatketaan yli 180 päivänä vuodessa kello neljään, ja muutoin 380 euroa.

— —

215.

Laki

huumausainelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan huumausainelain (373/2008) 30 §:n 1 momentti, 34 §:n 4 momentti, 40 § ja 46 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 30 §:n 1 momentti ja 34 §:n 4 momentti laissa 323/2022, 40 § laissa 775/2009 ja 46 §:n 3 momentti laissa 1568/2009, seuraavasti:

30 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä paitsi apteekeissa, sairaaloissa ja terveyskeskuksissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksella on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen salassapitosäännösten estämättä. Ruokavirastolla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

— —

34 §

Lupa- ja valvontaviranomaiset

— —

Eläinlääkäreitä valvoo myös Ruokavirasto.

— —

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajavartioviranomaisille sekä Lupa- ja valvontavirastolle tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

— —

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee Lupa- ja valvontavirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

216.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kemikaalilain (599/2013) 10 §:n 2 momentti, 11 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 55 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti laissa 711/2020, seuraavasti:

10 §

Työsuojeluviranomainen

— —

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia Lupa- ja valvontavirastolle, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

— —

11 §

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

— —

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista 1 momentissa tarkoitetussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

— —

Haettaessa muutosta Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

217.

Laki

ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain (523/2015) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 549/2022, seuraavasti:

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriö johtaa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa valtakunnallisesti ehkäisevää päihdetyötä koko maassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kuntien ja hyvinvointialueiden ehkäisevää päihdetyötä, suunnittelee ja kehittää sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukee kuntia ja hyvinvointialueita ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

218.

Laki

eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden teknisten laitteiden vaatimuksenmukaisuudesta annetun lain (1016/2004) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 921/2021, seuraavasti:

13 §

Rangaistussäännös

— —

Laiteturvallisuusrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo:

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat Lupa- ja valvontaviraston ja sosiaali- ja terveysministeriön saatavilla vaaditun ajan tai varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä näiden viranomaisten saataville,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa Lupa- ja valvontaviraston tai sosiaali- ja terveysministeriön perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta sosiaali- ja terveysministeriölle,

5) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryh-

dytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

219.

Laki

eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) 4, 7 ja 16 § seuraavasti:

4 §

Lupaviranomainen

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta Lupa- ja valvontavirastolta.

7§

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

16 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

220.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 14 ja 60 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) 14 §:n 2 momentti ja 60 §:n 4 ja 7 momentti, sellaisena kuin niistä on 14 §:n 2 momentti laissa 874/2010, seuraavasti:

14 §

Kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten korvaaminen

— —

Kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuneista kustannuksista korvataan kuntoutujalle enintään vahvistetun korvaustason mukainen määrä. Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteet ja enimmäismäärät. Kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon kuntoutuspsykoterapian laatu, sen vaatima työ ja aiheuttama kustannus, terapeutin koulutustaso ja korvauksiin käytettävissä olevat varat. Sosiaali- ja terveysministeriön on kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa varattava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

— —

60 §

Tietojensaantioikeus

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot

sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista, fysioterapeuteista sekä muista keskusrekisteriin merkityistä kuntoutusta antavista ammattihenkilöistä.

— —

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetut tiedot maksutta. Jos 4 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tietyssä muodossa ja siitä aiheutuu Lupa- ja valvontavirastolle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

221.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 75 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 75 a ja 82 §, sellaisena kuin se on laissa 381/2016, seuraavasti:

75 a §

Lupa- ja valvontaviraston on erityisesti valvottava 3 a luvun nojalla tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä. Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä valvoo kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontavirasto voi valvontaa toteuttaessaan varata erityishuollossa olevalle henkilölle tilaisuuden luottamukselliseen keskusteluun viraston edustajan kanssa. Ahvenanmaan maakunnassa keskustelun käymisestä huolehtii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Jos toimintayksikössä on käytetty 42 l §:ssä tarkoitettua sitomista, toimintayksikön on tehtävä siitä kahden viikon kuluessa ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ilmoituksessa on mainittava henkilön tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteestä päättäneen lääkärin nimi. Henkilöä koskevat tunnistetiedot tulee hävittää kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp

222.

Laki

kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain 16 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain (983/2021) 16 §:n 1 momentti ja 28 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta

Lupa- ja valvontaviraston yhteydessä toimii itsenäinen ja riippumaton valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta. Valtioneuvosto asettaa toimikunnan sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan.

— —

28 §

Oikeus saada tietoja

— —

Lupa- ja valvontavirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta ja 16 §:ssä tarkoitettu toimikunta ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle lääketutkimusasetuksessa, täytäntöönpanoasetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Mainitut viranomaiset saavat toimittaa tutkittavien suojaamisen kannalta välttämättömäksi arvioimansa tiedon keskukselle myös omasta aloitteestaan.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

223.

Laki

korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) 35 § seuraavasti:

35 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön ja 8 §:ssä tarkoitetun alihankkijan toiminnan lainmukaisuutta noudattaen Lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

224.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 24 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1132/2014, seuraavasti:

24 §

Valtion korvaus

— —

Valtion korvauksen takaisinperintään ryhtymisestä ja tarvittavista takaisinperintätoimista päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Valtion korvauksen myöntämis- ja maksamismenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

225.

Laki

laiva-apteekista annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan laiva-apteekista annetun lain (584/2015) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 972/2018, seuraavasti:

14 §

Valvonta ja tietojenantovelvollisuus

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvovat Liikenne- ja viestintävirasto, työsuojeluviranomainen ja terveydenhuollon valvontaviranomaiset.

Liikenne- ja viestintävirasto ja työsuojeluviranomainen ovat velvollisia pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä antamaan Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon valvontaviranomaiselle sellaiset tiedot lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden käytöstä sekä tehdyistä hoitotoimenpiteistä, jotka ovat välttämättömiä muussa lainsäädännössä sille säädettyjen valvontatehtävien suorittamiseksi. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle on salassapitosäännösten estämättä annettava lääkelain (395/1987) tai sen nojalla annettujen säännösten perusteella apteekkien valvonnassa tarvittavat välttämättömät tiedot laiva-apteekkiin sisältyvistä lääkkeistä ja niiden määristä sekä laiva-apteekkiin tehdyistä lääkehankinnoista. Tiedot on annettava maksutta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

226.

Laki

lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain (1009/2008) 5 §:n 1 momentin johdantokappale ja 7 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 550/2022, seuraavasti:

5 §

Sopimus palvelujen tuottamisesta

Lupa- ja valvontavirasto tekee 2 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa sopimuksen tässä laissa tarkoitettujen tutkimusten suorittamisesta. Sopimuksessa sovitaan:

— —

7 §

Korvausten maksaminen

Lupa- ja valvontaviraston on maksettava 2 §:ssä tarkoitetulle hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle huhtikuun loppuun mennessä kunakin varainhoitovuotena laskennallinen korvaus. Korvauksen suuruus määräytyy hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän alueella asuvien alle 16-vuotiaiden lasten määrän ja edellisen vuoden toiminnasta aiheutuneiden kustannusten perusteella.

Lopullisten kustannusten suorittamiseksi hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys 5 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvista toteutuneista kustannuksista viimeistään varainhoitovuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

227.

Laki

liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain (959/2019) 18 § seuraavasti:

18 §

Lautakunnan oikeus saada virka-apua potilasvahinkoasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan lautakunnalle virka-apua potilasvahinkoasiassa 16 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

228.

Laki

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain (593/2009) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

7 §

Tietojen saanti

Keskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä seuraavat tiedot silloin, kun ne ovat välttämättömiä 2 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi:
1) lääkkeiden hintalautakunnalta lääkevalmisteen korvattavuutta ja tukkuhintaa koskevan hakemuksen yhteydessä sille luovutetut tai siellä syntyneet tiedot;

2) Kansaneläkelaitokselta lääkkeiden määräämistä ja korvaamista koskevat tilasto- ja rekisteritiedot;
3) Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta tilasto- ja rekisteritiedot;
4) Lupa- ja valvontavirastolta tarvittavat rekisteritiedot.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

229.

Laki

lääkinnällisistä laitteista annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) 46 §:n 3–6 momentti seuraavasti:

46 §

Oikeus saada ja velvoite luovuttaa tietoja

— —

Lupa- ja valvontavirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Säteilyturvakeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Potilasvakuutuskeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Suomen Tulli, eettinen toimikunta ja kunnallinen viranomainen ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle MD-asetuksessa, IVD-asetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Jos Lupa- ja valvontavirasto havaitsee valvontatoiminnassaan lääkinnällisiä laitteita koskevia merkittäviä puutteita tai muita merkittäviä epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Lupa- ja valvontavirasto ja muut 3 momentissa tarkoitetut viranomaiset saavat toimittaa keskukselle omasta aloitteestaan niiden oman viranomaistoiminnan yhteydessä esiin tulleita potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia koskevia tietoja, jos ne arvioivat tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Jos Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus MD-asetuksen, IVD-asetuksen tai tämän lain mukaista valvontatoimintaa suorittaessaan havaitsee potilasturvallisuuteen tai sosiaalihuollon asiakkaiden turvallisuuteen liittyviä merkittäviä puutteita tai epäkohtia, sen on ilmoitettava niistä Lupa- ja valvontavirastolle. Tiedot voivat koskea potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliini-

sen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia, jos keskus arvioi tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot saadaan ilmoittaa sekä asiakirjat ja selvitykset voidaan toimittaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle tai Lupa- ja valvontavirastolle salassapitosäännösten estämättä. Tiedot, asiakirjat ja selvitykset on annettava maksutta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

230.

Laki

lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain (170/2017) 1, 4 ja 5 § seuraavasti:

1 §

Luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi hyväksyminen

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy hakemuksesta säteilylain (859/2018) 90 §:ssä tarkoitettuun luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi, laillistetun lääkärin (*säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri*), jolla on oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa ja joka on perehtynyt työterveyshuoltoon ja säteilyn haitallisiin terveysvaikutuksiin.

4 §

Luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä

Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä saatavilla luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä.

5 §

Muutoksenhaku

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

231.

Laki

potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain 8 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain (739/2023) 8 §:n 4 ja 5 momentti sekä 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 §

Potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät

— —

Edellä 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu aluehallitukselle annettava selvitys on annettava lisäksi tiedoksi hyvinvointialueen alueen kuntien kunnanhallituksille ja Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestäjille ja tuottajille. Hyvinvointialueen on julkaistava selvitys internetissä ja tiedotettava selvityksen julkaisemisesta.

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen tahojen potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilöihin sovelletaan tämän pykälän 3 momenttia siltä osin, kuin siinä säädetään potilasasiavastaavien toimintaan liittyvistä vastuuhenkilön tehtävistä. Kukin vastuuhenkilö antaa mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitetun selvityksen sille 3 tai 4 §:ssä tarkoitetulle taholle, jonka potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilö hän on, sekä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

14 §

Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan valvonta ja valtakunnallinen rekisteri

— —

Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista valtakunnallista rekisteriä. Rekisteriin merkitään potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien nimi- ja yhteystiedot, koulutus sekä toiminnan järjestäjä. Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestäjien on annettava mainitut tiedot ja niiden muutokset sähköisesti Lupa- ja valvontavirastolle.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

232.

Laki

rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 7 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 7 §:n 2 momentti ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 25 § laissa 346/2023, seuraavasti:

7 §

Hoitoon ottamisen rajoittaminen

— —

Rajoituksen käyttöönotosta on ilmoitettava viivytyksettä Lupa- ja valvontavirastolle ja 24 §:ssä tarkoitetulle rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteelle.

— —

25 §

Yhteistyövelvoite

Julkisen terveydenhuollon toimintayksiköt, Kansaneläkelaitos, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Digi- ja väestötietovirasto sekä Lupa- ja valvon-

tavirasto ovat velvollisia antamaan yhteyspisteelle maksutta kaikki yhteyspisteen tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot, tukemaan yhteyspisteen tietosisältöihin liittyvää työtä sekä varmistamaan oman hallintoalansa puitteissa tietosisältöjen ajantasaisuus.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

233.

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1097/2022, sekä

muutetaan 1 §:n 3 momentin johdantokappale, 5 §:n 3 momentti, 5 a §, 6 §:n 2 momentti, 10 ja 11 § sekä 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentin johdantokappale, 5 §:n 3 momentti, 5 a § ja 6 §:n 2 momentti laissa 1097/2022, 10 ja 11 § laissa 1085/1992 sekä 15 §:n 2 momentti laissa 328/2001, seuraavasti:

1 §

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi myöntää luvan raskauden keskeyttämiseen raskaana olevan pyynnöstä kahdennentoista raskausviikon jälkeen, kun:

— —

5 §

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan 1 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa raskauden keskeyttämiseen kahdennenkymmenennen raskausviikon loppuun saakka.

— —

5 a §

Sen estämättä, mitä 1 ja 5 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa luvan raskauden keskeyttämiseen, jos lapsivesi- tai ultraäänitutkimuksella, serologisilla tutkimuksilla taikka muulla vastaavalla luotettavalla tutkimuksella on todettu vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika, ei kuitenkaan kahdennenkymmenennenneljännen raskausviikon jälkeen.

6 §

— —

Jos kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupa raskauden keskeyttämiseen pyytää Lupa- ja valvontavirastolta.

10 §

Edellä 1, 5, 5 a ja 6 §:ssä tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat käsitellään raskaudenkeskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa. Lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (/).

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä 1 momentissa mainitut asiat kiireellisinä. Lupa- ja valvontaviraston asiasta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

11 §

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava, että lausunnonantaja- ja suorittajalääkärit pyrkivät noudattamaan tasapuolista ja yhdenmukaista käytäntöä.

15 §

— —

Raskauden keskeyttämistä koskevissa asioissa käytettävien lomakkeiden kaavat vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä raskauden keskeyttämistä koskevien asioiden käsittelystä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

234.

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 680/2015, seuraavasti:

7 a §

Palvelujen järjestämisen valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sovittelupalvelujen järjestämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

235.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023) 65 §:n 2—4 momentti, 80 §, 82 §:n 1—2 momentti, 88 §, 89 §:n 1—2 ja 4 momentti, 90—94 §, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 96 §, 97 §:n 3 momentti ja 99 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 90 § laissa 132/2025, seuraavasti:

65 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

— —

Lupa- ja valvontaviraston on ylläpidettävä rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja siihen liittyviä koodistoja, joiden avulla palvelunantajalle, apteekille, Kansaneläkelaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta ja sen voimassaoloa koskeva tieto. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on ylläpidettävä koodistopalvelua, jonka avulla ylläpidetään ja jaetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen edellyttämät asiakasasiakirjojen tietorakenteet.

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelunantajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden tunnistus- ja luottamuspalvelulaissa tarkoitettuna varmentajana. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada tämän tehtävänsä hoitamiseksi Lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kes-

kusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta tiedot sen 3 momentin nojalla myöntämistä varmenteista.

80 §

Tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten rekisteröinti

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on ilmoitettava tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava hyvinvointisovelluksesta Lupa- ja valvontavirastolle ennen tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen ottamista tuotantokäyttöön. Ilmoituksessa on oltava tieto tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen valmistajasta ja käyttötarkoituksesta sekä yhteyshenkilöstä. Lisäksi ilmoituksessa on oltava 85 §:n mukainen selvitys toiminnallisuutta koskevien vaatimusten toteutumisesta, 86 §:ssä tarkoitettu todistus yhteentoimivuuden testauksesta ja 87 §:ssä tarkoitettu todistus tietoturvallisuutta koskevien olennaisten vaatimusten täyttämisestä. Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöön tarkoitetun version tuen päättymisestä tai tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen siirtymisestä toisen tietojärjestelmäpalvelun tuottajan vastuulle.

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista. Rekisterissä on oltava ajantasainen tieto:

1) tuotantokäyttöön tarkoitetuista tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista, niiden käyttötarkoituksista sekä niiden täyttämistä olennaisista vaatimuksista;

2) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksyttyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten yhteentoimivuuden testauksen tuloksista;

3) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksyttyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten tietoturvallisuuden arvioinnista saadun tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen voimassaolosta; sekä

4) tuotantokäytössä olevan luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen merkittävästä poikkeamasta poikkeaman keston ajan.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, voimassaolosta, ilmoituksen uudistamisesta ja rekisteriin merkittävistä tiedoista.

82 §

Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen käyttöönoton jälkeinen seuranta

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava ja arvioitava ajantasaisella järjestelmällisellä menettelyllä tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovelluksesta sen tuotantokäytön aikana saatavia kokemuksia. Tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille järjestelmää käyttäville palvelunantajille ja apteekeille. Hyvinvointisovelluksen merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille hyvinvointisovelluksen käyttäjille. Luokkaan A kuuluvien tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten mer-

kittävistä poikkeamista on tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava tietojärjestelmien ja hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovellusten olennaisten vaatimusten muutoksia ja tehtävä muutosten edellyttämät korjaukset. Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on lisäksi ilmoitettava tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liitetyn tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle. Tietoturvallisuuden arviointia koskeva todistus tai yhteentoimivuuden testaus on uudistettava, jos tietojärjestelmään tai hyvinvointisovellukseen tehdään merkittäviä muutoksia, tai olennaisia vaatimuksia on muutettu tavalla, joka edellyttää uutta sertifiointia.

— —

88 §

Kansaneläkelaitoksen ja tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, Kansaneläkelaitokselle ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnetyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 87 §:ssä tarkoitetuista todistuksista. Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnetyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 86 §:ssä tarkoitetuista todistuksista.

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettäessä annettava Lupa- ja valvontavirastolle kaikki tarvittavat lisätiedot tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista, joille arviointilaitos on myöntänyt tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen.

89 §

Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten vaatimustenmukaisuutta.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Lisäksi tarkastusta toteutettaessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Jos tarkastettava taho vastustaa tarkastuksen suorittamista tai muutoin yrittää vaikeuttaa sitä, on Lupa- ja valvontavirastolla oikeus saada tarpeellista poliisin virka-apua. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n 1 momentissa.

— —

Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, josta on toimitettava jäljennös 30 päivän kuluessa asianosaiselle. Tarkastus katsotaan päättyneeksi, kun tarkastuspöytäkirjan jäljennös on annettu

tiedoksi asianosaiselle. Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuspöytäkirja kymmenen vuoden ajan tarkastuksen päättymisestä.

90 §

Ilmoittaminen tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisten vaatimusten poikkeamista sekä tietoverkkoihin kohdistuvista tietoturvallisuuden häiriöistä

Jos palvelunantaja tai apteekki havaitsee, että tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten täyttymisessä on merkittäviä poikkeamia, sen on ilmoitettava asiasta tietojärjestelmäpalvelun tuottajalle. Jos tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin asiakas- tai potilasturvallisuudelle tai tietoturvalle, on palvelunantajan, apteekin, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan, Kansaneläkelaitoksen tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoitettava siitä Lupa- ja valvontavirastolle. Myös muu taho voi ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle havaitsemistaan riskeistä. Jos tietojärjestelmän poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin apteekin toiminnalle, on apteekin ilmoitettava siitä lisäksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ilmoittamisesta tietosuojavaltuutetulle säädetään tietosuoja-asetuksen 33 artiklassa.

Palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen ja tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan tai välittäjän on ilmoitettava viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle sellaisesta sen käyttämiin käyttöympäristöihin ja tietoverkkoihin kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä, jonka seurauksena tietojärjestelmien käyttö ja sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuttaminen voi merkittävästi vaarantua. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä, sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Apteekin on lisäksi ilmoitettava viipymättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle sellaisesta sen käyttämiin käyttöympäristöihin ja tietoverkkoihin kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä, jonka seurauksena apteekin toiminta voi merkittävästi vaarantua. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä, sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta. (Uusi 3 mom.)

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta tietoturvallisuuteen liittyvästä poikkeamasta tai häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan taikka välittäjän tiedottamaan yleisölle asiasta taikka kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse. Lisäksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi velvoittaa apteekin tiedottamaan yleisölle 3 momentissa tarkoitetusta häiriöstä taikka kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa häiriöstä itse. (HE:n 3 mom.)

~~Lupa- ja valvontaviraston on arvioitava, koskeeko 1 ja 2 momentissa tarkoitettu julkista terveydenhuoltoa koskeva tietoturvallisuuteen liittyvä poikkeama tai häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille jäsenvaltioille.~~

91 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus valvontaa varten

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja hyvinvointialueen viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset ja päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä koskevat.

92 §

Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita avustajina arvioidessaan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata tietojärjestelmiä ja hyvinvointisovelluksia, mutta eivät voi tehdä hallintopäätöksiä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

93 §

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelun tuottaja tai tietojärjestelmän valmistaja, hyvinvointisovelluksen valmistaja, välittäjä taikka Kansaneläkelaitos on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn velvollisuutensa, Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksellään määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

94 §

Käytössä oleviin tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvat velvollisuudet

Lupa- ja valvontavirasto voi tehdessään 89 §:n nojalla tietojärjestelmää tai hyvinvointisovellusta koskevan valvonnan ja tarkastuksen samalla päätöksellään määrätä tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa tietojärjestelmää koskevat puutteet ja hyvinvointisovelluksen valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa hyvinvointisovellusta koskevat puutteet.

Jos tietojärjestelmä tai hyvinvointisovellus voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai toteuttaa puutteellisesti käyttötarkoituksen mukaiset olennaiset vaatimukset, eikä puutteita ole korjattu Lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, virasto voi kieltää tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Kansaneläkelaitos voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin, jos niihin liitetty tie-

tojärjestelmä tai sen käyttäjätaho taikka hyvinvointisovellus tai sen käyttäjätaho vaarantaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen asianmukaisen toiminnan.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa tietojärjestelmäpalvelun tuottajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan tai niiden valtuuttaman edustajan tiedottamaan tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöä koskevasta kiellosta tai määräyksestä asettamassaan määräajassa ja määräämällään tavalla.

95 §

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston tekemän tarkastuksen yhteydessä annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

— —

Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä on oikaisuvaatimuksesta tai muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai hallintotuomioistuin toisin määrää.

96 §

Uhkasakko

Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä voidaan tehostaa uhkasakolla. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

97 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

— —

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä Lupa- ja valvontavirasto ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

99 §

Maksut

— —

Tietojärjestelmäpalvelun tuottaja vastaa sertifioinnin aiheuttamista kustannuksista. Kansaneläkelaitoksen 86 §:ssä tarkoitettuun yhteentoimivuuden testaukseen ilmoittautuminen on tietojärjestelmäpalvelun tuottajille maksullinen. Lupa- ja valvontavirastolle 80 §:n mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen. Maksuista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ottaen huomioon, mitä valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla maksuista säädetään. Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen hyväksymisestä perittävistä maksuista säädetään tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain 11 §:ssä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

236.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 2 §:n 5 kohta, 13 §:n 5 momentti, 30 §:n 2 ja 3 momentti sekä 51 §:n 2 momentin 3 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

5) *valvontaviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa.

13 §

Vuokratyövoiman ja yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavan työvoiman käyttö

— —

Jos hyvinvointialue käyttää hankittua tai vuokrattua työvoimaa 3 momentissa tarkoitetuilla perusteilla muutoin kuin täydentävästi, hyvinvointialueen on ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

30 §

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot

— —

Asiantuntija-arvioiden laatimista varten Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueilla. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava selvitys Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hyödyntää asiantuntija-arvioiden laatimisessa myös 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä. Laitoksen oikeudesta saada muita tietoja hyvinvointialueilta ja yksityisiltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottajilta säädetään Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 ja 5h §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä, joiden tulee sisältyä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioihin sekä Lupa- ja valvontaviraston selvityksiin, sekä niiden laatimisen aikataulusta ja ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tai sosiaali- ja terveysministeriölle.

51 §

Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella

— —

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä tulee yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävänä on yhteistyöalueellaan:

— —

3) jakaa salassapitosäännösten estämättä yhteistyöalueensa hyvinvointialueille sekä Lupa- ja valvontavirastolle niiden tehtävien hoitamista varten 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tilannekuvatiedot;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

237.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 11 §:n 2 momentti, 15 § ja 32 §:n 3 ja 4 momentti, sekä

muutetaan 4 §:n 6 kohdan ruotsinkielinen sanamuoto ja 9 kohta, 5 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentti, 20 §:n 3 momentti, 27 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 ja 5 momentti, 35 §:n 1 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 36 §:n 1 mo-

mentti, 44 §:n 1 momentti, 45 ja 46 §, 47 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 48, 49 ja 55 § seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

9) valvontaviranomaisella Lupa- ja valvontavirastoa.

5 §

Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja

Sosiaali- ja terveyspalveluja saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on 11 §:ssä tarkoitetussa Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (*Soteri*) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä 21 §:n mukaisesti.

— —

11 §

Palveluntuottajien rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteriä (Soteri) palveluntuottajien ja sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröintiä, valvontaa ja tilastointia sekä muiden viranomaisten lakisääteisiä tehtäviä varten. Lupa- ja valvontavirasto myös vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä sekä rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä.

— —

12 §

Rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden poistaminen

Palveluntuottajien rekisteriin tallennetaan 16 ja 18 §:ssä säädetyt tiedot sekä

1) palveluntuottajan ilmoittamat toiminnan rekisteröinnin, valvonnan ja tilastoinnin kannalta tarpeelliset tiedot,

2) tiedot palveluntuottajan toiminnan muutoksista,

3) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista sekä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta,

4) tiedot valvontaviranomaisen tämän lain 38 §:n nojalla antamasta hallinnollisesta ohjauksesta ja kehotuksesta sekä 39 §:ssä tarkoitetusta seuraamuksesta tai valvonnan päättämisestä,

5) tiedot 40 ja 41 §:ssä tarkoitetusta rekisteröinnin poistamisesta ja peruuttamisesta, sekä

6) muilta viranomaisilta tai palveluntuottajalta saadut palvelutuotannon rekisteröinnin ja valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Palveluntuottajaa ja palveluja koskevia tietoja säilytetään rekisterissä niin kauan kuin se on tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa tarpeen. Merkintä valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista säilytetään rekisterissä vain niin kauan kuin se on välttämätöntä, kuitenkin enintään viisi vuotta. Arkaluonteinen henkilötieto on poistettava rekisteristä, kun sen käsittely ei ole enää käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Jos palveluntuottaja on lopettanut toimintansa, niin valvontaviranomainen siirtää palveluntuottajaa tai palveluyksikköä koskevat tiedot valtakunnallisesta rekisteristä valvontaviranomaisen arkistoon. Tällöin myös tiedot valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista poistetaan rekisteristä ja ne siirretään valvontaviranomaisen arkistoon.

13 §

Rekisteritietojen käyttö

Valvontaviranomaisella on oikeus käyttää ja pitää rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

— —

20 §

Ennakkotarkastus

— —

Ennakkotarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

— —

27 §

Palveluntuottajan omavalvonta

— —

Palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisen antama ohjaus ja päätökset.

— —

31 §

Asetuksenantovaltuus ja määräykset

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

32 §

Viranomaisvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus

— —

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Lupa- ja valvontavirasto valvoo myös vammaispalvelulain 11 §:ssä tarkoitetun henkilökohtaisen avun työnantajamallin mukaan toimivan henkilön toimintaa tämän lain 28 §:n velvoitteiden täyttämisessä.

— —

34 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaviranomaisen on tarvittaessa toimittava yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

— —

Lääkelaissa (395/1987), biopankkilaissa (688/2012), ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetussa laissa (101/2001), veripalvelulaissa (197/2005), kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021) ja lääkinnällisistä laitteista annetussa laissa (719/2021) tarkoitettua toimintaa valvoo Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea) ja säteilylaissa (859/2018) tarkoitettua toimintaa valvoo Säteilyturvakeskus (STUK). Jos valvontaviranomainen on valvonnassaan havainnut Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen valvontaan kuuluvissa toiminnoissa puutteita tai asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista ja epäkohdista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

36 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomainen voi tarkastaa palvelunjärjestäjän sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja toiminnassa käytettävät toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet sekä palveluntuottajan tässä laissa tarkoitettujen palveluyksiköiden toiminnan, toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastus perustuu valvontaviranomaisen antamaan tar-

kastusmääräykseen. Tarkastusmääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Tarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

— —

44 §

Täytäntöönpano

Lupa- ja valvontaviraston päätös, joka koskee toiminnan keskeyttämistä, palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä taikka rekisteröinnin poistamista, voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on asiakas- tai potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Toiminnan keskeyttämistä sekä palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä koskeva päätös tai määräys voidaan antaa tarkastuksen yhteydessä suullisesti. Suullisesti annettu päätös tai määräys on annettava mahdollisimman pian kirjallisesti.

— —

45 §

Tiedonsaantioikeus

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada palvelunjärjestäjältä, sosiaali- ja terveyspalveluntuottajalta, terveydenhuollon ammattihenkilöltä, sosiaalihuollon ammattihenkilöltä, veroviranomaiselta, ulosottoviranomaiselta, Harmaan talouden selvitysyksiköltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta, Potilasvakuutuskeskukselta, liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta, valtion terveydenhuollon yksiköiltä, valtion koulukodeilta, vankiloilta, Rikosseuraamuslaitokselta, puolustusvoimilta, ~~työ- ja elinkeinotoimistolta,~~ rakennusvalvonta-, ympäristö-, tulli- ja poliisiviranomaiselta, Oikeusrekisterikeskukselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, Työllisyysrahastolta, vakuutuslaitokselta sekä apteekilta tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot ulosottorekisteristä ja liiketoimintakieltorekisteristä.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen rajapinnan avulla. Ennen teknisen rajapinnan avaamista on varmistuttava tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla tahoilla on oikeus ilman Lupa- ja valvontaviraston pyyntöä ja salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta tai joka voi vaikuttaa valvottavan palveluntuottajan 6 §:ssä säädettyyn arviointiin.

Palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja ovat velvollisia antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnastaan Lupa- ja valvontaviraston tämän lain mukaisen ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja ja selvityksiä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä.

46 §

Tietojen luovuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto saa salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos Lupa- ja valvontavirasto tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua mainitun uhkan tai teon kohteeksi. Lupa- ja valvontavirasto saa salassapitosäännösten estämättä lisäksi ilmoittaa poliisille sekä syyttäjälle tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saamansa tiedon palveluntuottajasta tai palveluntuottajan palveluksessa olevasta henkilöstä ja muut asian selvittämiseksi välttämättömät tiedot, jos saadun tiedon perusteella palveluntuottajaa tai palveluntuottajan palveluksessa olevaa henkilöä on syytä epäillä rikoksesta, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka erittäin tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii asian selvittämistä.

47 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisille

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä Lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään:

— —

48 §

Virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan Lupa- ja valvontavirastolle maksutta virka-apua 36 §:n mukaisen tarkastuksen, 39 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon sekä 45 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

49 §

Rekisteröintiin liittyvien suoritteiden maksullisuus

Edellä 21 §:ssä tarkoitettu rekisteröintiä koskeva päätös on maksullinen. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

55 §

Aikaisemman luvan ja tehdyn ilmoituksen rekisteröinti

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella myönnetty lupa tai rekisteröity ilmoitus yksityisestä sosiaalipalvelusta tai yksityisestä terveydenhuollosta jää voi-

maan. Lupa- ja valvontaviraston tulee kuitenkin viran puolesta ja maksutta muuttaa ennen lain voimaantuloa palveluntuottajalle myönnetyt luvat ja tehdyt rekisteröinnit tämän lain mukaisiksi palveluntuottajan ja palveluyksikköjen rekisteröinneiksi kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jos sellaiseen toimintaan, johon on myönnetty lupa tai rekisteröinti aiemmin voimassa olleen lain perusteella, tulee olennaisia muutoksia, Lupa- ja valvontavirasto muuttaa ilmoituksen käsittelyn yhteydessä luvan tai rekisteröinnin viran puolesta palveluntuottajan kaikki palveluyksiköt kattavaksi tämän lain mukaiseksi rekisteröinniksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa vireillä ollut asia käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

_____

238.

Laki

sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) 6 §:n 4 kohta sekä

muutetaan 6 §:n 5 kohta, 28 §, 30 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 31 §:n otsikko ja 1 momentti, 32—34 §, 50 §:n 5 momentti, 56 §:n 2 ja 3 momentti ja 58 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä on 32 § laissa 544/2022, seuraavasti:

6 §

Palveluista vastaavat viranomaiset ja organisaatiot sekä tietoaineistorajaukset

Palveluista, joita tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sekä niihin yhdistettävien muiden tässä laissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelemiseksi 2 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin, säädetään 3 luvussa. Vastuu niiden tuottamisesta on Tietolupaviranomaisella sekä seuraavilla viranomaisilla ja organisaatioilla:

— —

5) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se käsittelee sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä asioita;

— —

28 §

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tiedot kaikista myönnetyistä, muutetuista, täydennetyistä, määräajaksi tai kokonaan peruutetuista tai evätyistä todistuksista sekä 27 §:n mukaisista kehotuksista ja rajoituksista. Lisäksi tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettäessä annettava Lupa- ja valvontavirastolle kaikki tarvittavat lisätiedot.

30 §

Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sitä, että tietoturvalliset käyttöympäristöt täyttävät tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat vaatimukset. Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä käyttöympäristöistä.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellytyksenä olevia tarkastuksia. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuksesta laadittava tarkastuskertomus kymmenen vuoden ajan tarkastuksen suorittamisesta.

31 §

Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita arvioimaan tietoturvallisen käyttöympäristön vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata käyttöympäristöjä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellytyksenä oleva asiantuntemus ja pätevyys.

— —

32 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä käyttöympäristöjen valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja hyvinvointialueen viranomaisil-

ta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset koskevat.

33 §

Lupa- ja valvontaviraston määräys puutteiden korjaamiseksi ja uhkasakko

Lupa- ja valvontavirasto saa 30 §:n nojalla tehdyn tarkastuksen perusteella määrätä palveluntarjoajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa käyttöympäristöä koskevat puutteet.

Jos tietoturvallinen käyttöympäristö voi vaarantaa tietosuojan tai toteuttaa puutteellisesti tässä laissa sille asetetut vaatimukset eikä puutteita ole korjattu Lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, lupa- ja valvontavirasto saa kieltää käyttöympäristön käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos niitä käyttävä vaarantaa tai niihin liitetty ulkopuolinen järjestelmä voi vaarantaa niiden asianmukaisen toiminnan.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palveluntarjoajan tai valtuutetun edustajan tiedottamaan käyttöympäristön tuotantokäyttöä koskevasta päätöksestä lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa ja määräämällä tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

34 §

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on Lupa- ja valvontaviraston asettamasta määräajasta huolimatta laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

50 §

Palveluista perittävät korvaukset

— —

Lupa- ja valvontavirastolle 30 §:n 1 momentin mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen.

56 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

— —

Tietosuojavaltuutettu, Lupa- ja valvontavirasto sekä Tietolupaviranomainen ohjaavat ja valvovat toimialueellaan niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Tietolupaviranomaisen ja muiden tämän lain mukaisesti tietolupia myöntävien viranomaisten sekä Lupa- ja valvontaviraston on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että kunkin antamaan palveluun liittyvä tietosuoja ja tietoturva toteutuvat ja että niiden myöntämien lupien ehtoja noudatetaan. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt henkilötietoja, asianomaisen viranomaisen on omaaloitteisesti ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Jos tietoja käsitellään 20 §:n 3 momentin nojalla muussa kuin Tietolupaviranomaisen tietoturvallisessa käyttöympäristössä, 19 §:ssä tarkoitetut lokitiedot sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun käyttäjärekisterin tiedot on toimitettava Tietolupaviranomaiselle seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi sen pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

— —

58 §

Muutoksenhaku

Edellä 45 §:ssä tarkoitettuun tietopyyntöä koskevaan päätökseen sekä tietolupahakemusta ja luvan peruuttamista koskevaan päätökseen, jonka antaa Tietolupaviranomainen taikka 6 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä, sekä Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

239.

Laki

sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 594/2022, seuraavasti:

1 §

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

— —

Osaamiskeskuksen voivat muodostaa kunkin toimialueen hyvinvointialueet yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, maakunnan liittojen, Lupa- ja valvontaviraston, järjestöjen ja yritysten sekä muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien eri tahojen kanssa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

240.

Laki

sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1299/2006) 14 §:n 9 momentti, sellaisena kuin se on laissa 410/2023, seuraavasti:

14 §

Asian käsittely

— —

Kansaneläkelaitos, työttömyyskassa, Työllisyysrahasto, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, sekä työvoimaviranomainen ovat velvollisia toimittamaan asiakirjat muutoksenhakulautakunnalle sen vaatimassa muodossa maksutta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

241.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 439/2024, seuraavasti:

6 §

Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa

— —

Perusasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuja työvoimaviranomaisia Suomessa ovat 1 momentissa tarkoitetut työvoimaviranomaiset sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

242.

Laki

sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 kohta, 24 §:n 3 momentti ja 24 b §:n 3 momentti

sellaisina kuin ne ovat 7 §:n 2 momentti laissa 706/2023, 15 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 937/2019, 24 §:n 3 momentti laissa 1229/2010 ja 24 b §:n 3 momentti laissa 1232/2022, seuraavasti:

7 §

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen ja ammattioikeuden tarkistaminen

— —

Lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen tulee varmentaa ennen allekirjoitusta. Sähköisen lääkemääräyksen laatimisessa käytettävä tietojärjestelmä on toteutettava siten, että tieto ammattioikeuden voimassaolosta ja siitä, onko ammattioikeutta rajoitettu, tarkistetaan Lupa- ja valvontaviraston asiakastietolain 65 §:n 2 momentin mukaisesti ylläpitämästä rooli- ja attribuuttipalvelusta.

15 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisille ja tieteelliseen tutkimukseen

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä Kansaneläkelaitos saa reseptikeskuksen yhteisrekisterinpitäjänä luovuttaa reseptikeskuksesta pyynnöstä sen lisäksi, mitä muualla lainsäädännössä säädetään:

1) Lupa- ja valvontavirastolle terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonnassa tarvittavat tiedot lääkkeen määrääjien laatimista lääkemääräyksistä ja niiden toimittamisesta;

— —

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

— —

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä Lupa- ja valvontavirasto ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti tämän lain noudattamista.

— —

24 b §

Biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus ja valvonta

— —

Jos Kansaneläkelaitoksen valvonnassa käy ilmi, että itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva lääkkeen määrääjä tai lääkkeen määrääjän työnantajana tai toimeksiantajana toimiva terveydenhuollon toimintayksikkö käyttää tietojärjestelmää, joka ei täytä 5 b §:n edellytyksiä, Kansaneläkelaitos voi ilmoittaa asiasta Lupa- ja valvontavirastolle.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

243.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain (1379/2010) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Ohjaus, johto ja valvonta

— —

Lisäksi 1 momentin mukaista toimintaa valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

244.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 553/2019, seuraavasti:

5 §

Oikeus saada ja käsitellä tietoja

Edellä 2 §:n 1 momentin 1–3, 4 ja 4 d kohdassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten laitoksella on oikeus saada maksutta sekä salassapitovelvoitteiden ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä tunnistetietoineen väestöä koskevat välttämättömät tiedot seuraavasti:

— —

3) Lupa- ja valvontavirastolta:

a) raskauden keskeyttämistä ja steriloimista koskevat tiedot noudattaen raskauden keskeyttämisestä annettua lakia (239/1970) ja steriloimislakia (283/1970);

b) tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 a §:ssä tarkoitetusta terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 16 §:ssä tarkoitetusta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

245.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 27 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 27 c §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1023/2022, seuraavasti:

27 c §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

— —

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut hyvinvointialueita koskevat tiedot edelleen Lupa- ja valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

246.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 1 ja 3 § sekä 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 § laissa 9/1997 sekä 3 § ja 4 §:n 2 momentti laissa 900/2009, seuraavasti:

1 §

Työsuojeluhallinnon tehtävänä on sosiaali- ja terveysministeriön johdolla huolehtia työsuojelun ohjauksesta ja valvonnasta.

3 §

Ministeriö voi Lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan määrätä viraston työsuojeluosaston virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston yhteydessä tarpeellinen määrä työsuojelulautakuntia. Lautakuntien lukumäärän sekä niiden kokoonpanon määrää Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston osastopäällikkö kolmivuotiskaudeksi kerrallaan. Mitä edellä 1 momentissa säädetään työsuojeluneuvottelukunnan kokoonpanosta, koskee myös työsuojelulautakuntia. Työsuojelulautakunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toiminnasta ja sen järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

247.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 2 §, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 ja 4 momentti, 21 a §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §:n 1 momentti, 31 §, 43 c §:n 2 momentti, 44 §:n 4 momentti, 45 ja 46 §, 46 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 54 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1564/2009, 18 §:n 1 ja 4 momentti laissa 603/2013, 21 a §:n 1 momentti ja 44 §:n 4 momentti laissa 920/2021, 43 c § laissa 701/2006, 45 § laissa 1564/2009, 46 § ja 46 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 482/2015 sekä 54 § laissa 449/2016, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työsuojeluviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (*ministeriö*) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä ja valvoessa työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Lupa- ja valvontavirastossa;

2) *tarkastajalla* työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja

3) *tuotteella* konetta, työvälinettä, henkilönsuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

16 §

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisuudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistettu. Työsuojeluviranomainen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

— —

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos Lupa- ja valvontavirasto on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on muuten omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, Lupa- ja valvontaviraston on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

— —

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kielto on valvonnan tarkoituksen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia Lupa- ja valvontavirastolle, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, Lupa- ja valvontaviraston ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

21 a §

Oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen

Lupa- ja valvontavirastolla ja ministeriöllä on oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on välttämätöntä teknisen laitteen vaatimustenmukaisuuden valvomiseksi. Mitä 21 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun tekninen laite on hankittu tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen.

— —

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa (*työsuojelupäällikkö*) tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisen kanssa. Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

— —

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon työsuojeluviranomaiseen. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitetut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

— —

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa työsuojeluviranomaiseen. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyyttä edistäviin seikkoihin.

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

— —

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja

kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaiseen.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

— —

Muutoksenhausta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä työsuojeluviranomaiselle kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehdyt valvontatoimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

46 §

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja työsuojeluviranomaiselle työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös työsuojeluviranomaiselle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

46 a §

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle.

— —

Työsuojeluviranomaisen tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tiedot työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

— —

54 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomainen ei kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

248.

Laki

valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain (1354/2014) 12 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 551/2022, seuraavasti:

12 §

Viranomaiset

— —

Turvakotitoimintaa valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Turvakotitoiminnan valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

249.

Laki

ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain (410/2009) 4 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2–4 momentti sekä 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1571/2009, seuraavasti:

4 §

Kunnan ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ilmoitukset

Kunnan tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteistoiminta-alueen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle seuraavat tiedot:

— —

Toimielimen on lisäksi ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, mitkä kunnat yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat.

Kunnan tai yhteistoiminta-alueen on tarvittaessa perusteltava 3 §:ssä tarkoitettu poikkeus tehdessään 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1–3 momentissa tarkoitetut tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle.

— —

5 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Jos kunta, joka ei täytä 2 §:n 1 momentissa säädettyä edellytystä, ei tee päätöstä kuulumisestaan yhteistoiminta-alueeseen tai jos tällainen kunta jää siitä itsestään riippumattomista syistä yhteistoiminta-alueen ulkopuolelle, valtioneuvosto päättää kunnan kuulumisesta yhteistoiminta-alueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia, Lupa- ja valvontavirastoa sekä yhteistoiminta-aluetta. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

250.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 27 a §:n 3 momentti, 79 §:n 2 ja 3 momentti sekä 80 §, sellaisina kuin ne ovat, 27 a §:n 3 momentti laissa 598/2013, 79 §:n 2 ja 3 momentti laissa 610/2022 sekä 80 § laeissa 542/2019 ja 741/2023, seuraavasti:

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

— —

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot edelleen Lupa- ja valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

79 §

Sijaishuollon valvonta

— —

Sijaishuoltopaikan toimintaa valvovat lisäksi sijoitushyvinvointialue ja Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto valvoo sijaishuoltopaikan toimintaa siltä osin, kun on kyse Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 24 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta hallinnollisesta puuttumisesta henkilökohtaiseen vapauteen. Valvontaa toteuttaessaan sijoitushyvinvointialueen, Lupa- ja valvontaviraston sekä Ahvenanmaan valtionviraston tulee toimia yhteistyössä sijoittajahyvinvointialueen kanssa.

Jos sijoittajahyvinvointialue havaitsee sijaishuoltopaikan toiminnassa sellaisia epäkohtia tai puutteita, jotka voivat vaikuttaa sijoitettujen lasten hoitoon tai huolenpitoon, sen tulee salassapitovelvoitteiden estämättä ilmoittaa asiasta viipymättä sijoitushyvinvointialueelle, Lupa- ja valvontavirastolle, tiedossaan oleville muille lapsia samaan sijaishuoltopaikkaan sijoittaneille hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

80 §

Muu valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on seurattava lastensuojelulaitosten toimintaa 79 §:ssä säädetyn lisäksi viraston omasta aloitteestaan tekemien tarkastuskäyntien avulla ja erityisesti valvottava 11 luvun nojalla tehtäviä rajoituksia lastensuojelulaitoksissa. Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on valvontaa toteuttaessaan varattava lapselle tilaisuus luottamukselliseen keskusteluun viraston edustajan kanssa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

251.

Laki

lääkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lääkelain (395/1987) 30 g §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti, 68 §:n 3–5 momentti, 71 §, 72 §:n 1–3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 89 b §:n 1 momentti, 90 §:n 3 momentti, 92 a §:n 3 momentti, 93 §:n 3 momentti ja 102 §:n 1–3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 30 g §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 89 b §:n 1 momentti laissa 1200/2013, 68 §:n 3–5 momentti, 71 §, 72 §:n 1–3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 90 §:n 3 momentti ja 102 §:n 1–3 momentti laissa 1258/2021, 92 a §:n 3 momentti laissa 1546/2009 sekä 93 §:n 3 momentti laissa 1112/2010, seuraavasti:

30 g §

— —

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tietoonsa tulleista ilmoituksista lääkkeen käyttöön liittyvästä virheestä johtuvista epäillyistä haittavaikutuksista. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on luovutettava saamansa rokotetta koskevat tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. Lupa- ja valvontaviraston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on välittömästi ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle epäillyistä haittavaikutuksista, jotka on saatettu niiden tietoon.

— —

32 §

Lääkkeiden tukkukaupalla tarkoitetaan kaikkea ammattimaisesti ja vastiketta vastaan harjoitettavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on:

1) lääkkeitä koskevien tilausten vastaanottaminen ja muu kuin 2 momentissa tarkoitettu toimittaminen;

2) lääkkeiden hankkiminen ja hallussapito niiden toimittamiseksi edelleen apteekeille, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille ja muille tämän lain 34 ja 35 §:ssä tarkoitetuille tahoille; tai

3) lääkkeiden maasta vieminen.

— —

68 §

— —

Yksityisen palveluntuottajan on saatava lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen. Lupahakemus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa myönnetään 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä. Luvan myöntämiseksi voidaan suorittaa tarkastus, jos se on tarpeen asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Lupaan voidaan liittää asiakasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja lääkevaraston lääkevalikoimasta, tiloista, ylläpitämisestä, omavalvonnasta ja lääkevarastoa ylläpitävän yksikön henkilöstöstä.

Kunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta Lupa- ja valvontavirastolle. Kunnan on huolehdittava, että toimintayksikkö täyttää 2 momentissa säädetyt edellytykset.

Yksityisen palveluntuottajan ja kunnan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää, että luvanhaltija rajatun lääkevaraston toiminnan lopettamisen uhalla tekee uuden lupahakemuksen olennaisen muutoksen johdosta, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

— —

71 §

Kunnan tulee tarkastaa kunnan alueella olevien toimintayksiköiden rajatut lääkevarastot vuosittain. Kunta raportoi tarkastuksesta Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa kuitenkin vuosittain Ahvenanmaalla sijaitsevat rajatut lääkevarastot.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa rajatun lääkevaraston viranomaisvalvonnasta ja se voi tarkastaa rajatut lääkevarastot perustellusta syystä. Rajatun lääkevaraston tarkastajan on oltava terveydenhuollon asiantuntija, jolla on tarvittava lääkehoidon koulutus ja osaaminen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta ja siitä on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin ja tälle on salassapitosäännösten estämättä pyydettäessä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät asiakirjat ja annettava niistä maksutta pyydetyt jäljennökset. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Poliisin on tarvittaessa annettava Lupa- ja valvontavirastolle virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus käyttää tarkastuksissa avustajana laillistettua proviisoria tai laillistettua farmaseuttia, joka on perehtynyt tehtävään ja joka työskentelee sairaala-apteekissa, lääkekeskuksessa tai avohuollon apteekissa. Viranomaisen pyytäessä edellä mainitulla laillistetulla farmaseutilla tai laillistetulla proviisorilla on velvollisuus avustaa viranomaista rajatun lääkevaraston tarkastuksessa. Tämä voi osallistua avustajana tarkastukseen muualla kuin

pysyväisluontoiseen asumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Tarkastuksessa avustava toimii rikosoikeudellisessa virkavastuussa hoitaessaan tätä tehtävää. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Tarkastuksessa avustavalla on oikeus saada tehtävänsä suorittamiseksi välttämättömät tiedot rajatusta lääkevarastosta, varastossa olevista lääkevalmisteista, huumausaineiksi luokiteltavia lääkkeitä ja pkv-lääkkeitä koskevasta kirjanpidosta ja lääkehoitosuunnitelmasta sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin rajatun lääkevaraston tarkastuksesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rajatun lääkevaraston pitämisen ja antaa määräyksen valvonnassa tai tarkastuksessa havaitun puutteen korjaamiseksi, jos lääkevarastoa pidetään ilman 68 §:ssä tarkoitettua lupaa tai kunnan tekemää ilmoitusta, lääkevarasto ei täytä mainitun pykälän mukaisia edellytyksiä tai lääkevarastoa ylläpidetään tai lääkevarastosta toteutetaan lääkehoitoa 68–70 §:n vastaisesti tai lääkevarastoa koskevan luvan vastaisesti tai tavalla, joka vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai on muuten lainvastainen. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Jos valvonnan yhteydessä todetaan, että palveluntuottaja tai toimintayksikkö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt 68–70 §:ssä säädetyn velvollisuutensa täyttämättä mutta asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa palvelujen tuottajalle tai toimintayksikölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

72 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen viranomaistehtäviensä toteuttamiseksi Lupa- ja valvontavirasto tallentaa valvomiaan rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot omaan asianhallintajärjestelmäänsä. Lisäksi se tallentaa seuraavat tiedot rajattuja lääkevarastoja koskevaan rekisteriin:

1) tiedot rajattua lääkevarastoa ylläpitävistä palveluntuottajista ja toimintayksiköistä ja niiden ISO OID-yksilöintitunnukset Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kansallisen koodistopalvelun mukaisesti;

2) tiedot toimintayksikön johdosta, vastuuhenkilöistä, toimintayksikön terveydenhuollosta vastaavasta lääkäristä, lääkehoitosuunnitelman hyväksyneestä lääkäristä ja rajatun lääkevaraston vastuuhenkilöstä;

3) tiedot lääkevaraston mahdollisesta ennakkotarkastuksesta, tarkastuksen ajankohdasta ja tarkastuksen suorittaneesta viranomaisesta;

4) tiedot toimintayksikölle myönnetystä luvasta rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen ja julkisen toimintayksikön rajattua lääkevarastoa koskevan ilmoituksen rekisteröinnistä ja niiden ajankohdista;

5) tiedot rajatun lääkevaraston tarkastuksesta valvonta-asian yhteydessä ja tarkastuksen ajankohdasta;

6) tiedot seuraamuksista, jotka toimintayksikölle on määrätty rajattujen lääkevarastojen ylläpidossa tapahtuneiden laiminlyöntien vuoksi;

7) tiedot rajatun lääkevaraston luvan päättymisestä ja lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta ja niiden ajankohdista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rekisterin rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto, joka vastaa rekisteriin tallennetuista tiedoista ja tietojen luovuttamisen lainmukaisuudesta. Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö saa käsitellä rajattuja lääkevarastoja koskevia tietoja vain siltä osin kuin se on välttämätöntä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kullekin toimintayksikköä valvovalle kunnalle sen 68 ja 71 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

— —

73 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä tarkoitetut viranomaisten toimenpiteet ovat maksullisia. Lupa- ja valvontaviraston rajattuja lääkevarastoja koskevien suoritteiden maksuista säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 28 §:n 2 momentin nojalla.

— —

89 b §

Lupa- ja valvontavirasto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Kansaneläkelaitos ovat velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle tässä laissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle sellaisesta terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuteen vaikuttavasta seikasta, jolla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon. Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle tietoonsa tulleista apteekkeja ja apteekkareita koskevista seikoista, joilla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon.

— —

90 §

— —

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan unionin säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Ruokavirastolle, sosiaali- ja terveysministeriölle, lääkkeiden hintalautakunnalle, Kansaneläkelaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä poliisi-, tulli- ja syyttäjäviranomaiselle silloin, kun se on välttämätöntä niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

92 a §

— —

Lupa- ja valvontaviraston tulee valvoa, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, joilla on oikeus määrätä tai toimittaa lääkkeitä, noudattavat 92 §:ssä säädettyä kieltoa. Valvonnasta säädetään muutoin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa.

93 §

— —

Kiellon tai määräyksen tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee Lupa- ja valvontavirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta.

102 §

Tarkastajan 78 §:ssä tarkoitettuun määräykseen saa vaatia oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Myös Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätökseen 2, 6, 8, 12 a, 15 a, 15 c, 17 a, 30 e, 30 l, 30 n, 32, 48, 51, 52 a, 52 b, 53, 57 c, 61, 62, 67, 76 a ja 84 b §:ssä tarkoitetuissa asioissa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Hallinto-oikeuden päätökseen 29 §:n 2 momentissa, 49, 50, 66, 80, 80 a, 80 b, 88 a, 93, 101 ja 101 a §:ssä tarkoitetussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 2 §:n 4 momentissa sekä 6, 23 c, 30 l, 30 n, 59, 66, 80, 80 a, 80 b, 88 a, 93 ja 101 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, Lupa- ja valvontaviraston 68 ja 71 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä sekä tarkastajan määräyksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 21, 21 a ja 21 c §:n mukaiset lääkevalmisteen myyntilupapäätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 40, 41, 52, 53 ja 54 §:n mukaisia päätöksiä ei saa panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa Lupa- ja valvontavirastolle luovutetaan rajattuja lääkevarastoja koskeva 72 §:ssä tarkoitettu rekisteri ja aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston omissa asianhallintajärjestelmissä olevat rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot siinä määrin kuin ne ovat välttämättömiä Lupa- ja valvontavirastolle 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

252.

Laki

mielenterveyslain 17 c ja 22 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan mielenterveyslain (1116/1990) 17 c §:n 3 momentti ja 22 f §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 c §:n 3 momentti laissa 20/2016 ja 22 f §:n 4 momentti laissa 1066/2009, seuraavasti:

17 c §

Hoidon jatkamisesta päättäminen erityistilanteissa

— —

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen päätös potilaan hoidon jatkamisesta väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta on heti alistettava hallinto-oikeuden vahvistettavaksi. Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on lähetettävä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus tekemästään potilaan hoidon jatkamista tai hoidon lopettamista koskevasta päätöksestä väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta. Ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot sekä syy 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräajan ylitykselle.

— —

22 f §

Erityisten rajoitusten kesto ja niiden täytäntöönpanon valvonta

— —

Lupa- ja valvontavirastolle on kahden viikon välein toimitettava ilmoitus potilaiden eristämisistä ja sitomisista. Lupa- ja valvontavirastolle tehtävässä ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteen määränneen lääkärin nimi. Lupa- ja valvontaviraston tulee hävittää potilasta koskevat tunnistetiedot kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

253.

Laki

panostajalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan panostajalain (423/2016) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 14 §:n 3 momentti, 15—21 §, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti sekä 26, 28 ja 29 §, sellaisina kuin niistä ovat 23 §:n 1 momentti laissa 942/2019 ja 28 § laissa 217/2025, seuraavasti:

5 §

Pätevyyskirjan myöntäminen

Panostajan pätevyyskirjan myöntää Lupa- ja valvontavirasto.

— —

6 §

Terveydentilan osoittaminen

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lääkärinlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi.

8 §

Panostajan koulutus

— —

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettynä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitukseen tulee liittää Lupa- ja valvontaviraston vahvistama aineisto. Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä on oikeus osallistua kursseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään Lupa- ja valvontaviraston hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna Lupa- ja valvontaviraston hyväksymää asiantuntijaa.

— —

10 §

Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjäytystyöhön. Päätöksen tekee Lupa- ja valvontavirasto.

— —

11 §

Pätevyyskirjan hakeminen

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan Lupa- ja valvontavirastolta. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

— —

12 §

Turvallisuusselvitys

Lupa- ja valvontaviraston on ennen panostajan pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslaissa (726/2014) tarkoitettu suppea henkilöturvallisuusselvitys, jollei hakija esitä Lupa- ja valvontavirastolle mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

14 §

Pätevyyskirjan uusiminen

— —

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä, hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan Lupa- ja valvontavirastolta.

— —

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai

2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5–7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai

2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, Lupa- ja valvontaviraston on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Lupa- ja valvontavirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että väliaikaista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, Lupa- ja valvontavirastolle.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta Lupa- ja valvontaviraston tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle terveydellisessä sopivuudessaan tapahtuneista muutoksista, jotka estävät hänen toimimisensa panostajana.

19 §

Työnantajan ilmoitusoikeus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

20 §

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

21 §

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn oikeutetusta Lupa- ja valvontaviraston henkilöstöstä.

22 §

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
7) tieto Lupa- ja valvontaviraston 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

— —

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet

Lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

— —

26 §

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevöityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Lupa- ja valvontavirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

254.

Laki

potilasvakuutuslain 55 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan potilasvakuutuslain (948/2019) 55 ja 57 §, sellaisena kuin niistä 57 § on laissa 1146/2020, seuraavasti:

55 §

Potilasvakuutuskeskuksen oikeus saada virka-apua

Lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan Potilasvakuutuskeskukselle virka-apua 54 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

57 §

Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus

Salassapitosäännösten ja muiden tiedonluovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle sen tietoon tulleesta seikasta, joka voi vaarantaa potilasturvallisuutta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

255.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 1 luvun 4 §:n 2 kohta, 3 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 19 luvun 4 §:n otsikko ja 3 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 §:n 2 kohta laissa 531/2009, 3 luvun 6 §:n 2 momentti ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1203/2013 sekä 19 luvun 4 §:n otsikko ja 3 ja 4 momentti laissa 678/2014, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

2) *muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä* sellaista sairaanhoitajaa, terveydenhoitajaa, kätilöä, fysioterapeuttia, laboratoriohoitajaa, erikoishammasteknikkoa, psykologia ja suuhygienistiä, jolle Lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt oikeuden harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä;

— —

3 luku

Hoito- ja tutkimuskorvaukset

6 §

Sairaanhoitokorvauksen korvaustaksan enimmäismäärä ja perusteet sekä korvaustaksan vahvistaminen

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitetut korvaustaksojen perusteet ja vahvistettavat korvaustaksat perustuvat tutkimus- ja hoitotoimenpiteen laatuun, sen vaatimaan työhön ja aiheuttamaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin. Sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustaksojen perusteita valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen on korvaustaksojen perusteita ja korvaustaksoja valmisteltaessa varattava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle, terveydenhuoltolain (1326/2010) 78 a §:ssä tarkoitetulle terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvostolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

4 §

Tiedot hoitolaitoksilta, vankiloilta ja Lupa- ja valvontavirastolta

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 24 a §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, hammaslääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista sekä tämän lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainituista muista terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Jos 3 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tietyssä määrätyssä muodossa ja siitä aiheutuu Lupa- ja valvontavirastolle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava.

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

— —

3) Lupa- ja valvontavirastolle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

256.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 22 a §:n 5 momentti, 25 §:n 5 momentti, 60 b §:n 1 momentti ja 60 c §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 a §:n 5 momentti laissa 965/2024, 25 §:n 5 momentti laissa 1280/2022, 60 b §:n 1 momentti laissa 1155/2022 ja 60 c §:n 1 momentti laissa 449/2020, seuraavasti:

22 a §

Perheryhmäkoti

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä määräaikaisesti perheryhmäkotitoiminnan aloittamisen ennen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröintipäätös on tehty, jos palvelua ei saada laajamittaisen maahantulon tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi muutoin järjestettyä.

— —

25 §

Mielenterveystyö

— —

Lupa- ja valvontaviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveystyön ja mielenterveyden hoidon työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

60 b §

Koulutuskorvauksien maksaminen

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut.

— —

60 c §

Yliopistotasoisen sosiaalityön tutkimuksen rahoitus

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää vuosittain hakemusten perusteella valtion rahoitusta yliopistotasoisille sosiaalityön tutkimushankkeille, jotka sopivat yhteen sosiaalityön tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden kanssa ja jotka on vertaisarvioitu. Ministeriö päättää rahoitusta saavista hankkeista vertaisarviointiin perustuen kuultuaan 2 momentissa tarkoitettua arviointiryhmää. Lupa- ja valvontavirasto maksaa tutkimusrahoituksen hankkeiden toteuttajille kahdessa erässä vuosittain.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

257.

Laki

steriloimislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan steriloimislain (283/1970) 4, 5 ja 8 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 § laeissa 564/2002 ja 296/2023, 5 § laissa 1050/2015 ja 8 § laissa 561/1994, seuraavasti:

4 §

Steriloimiseen voidaan ryhtyä:

1) 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa steriloimisen suorittavan lääkärin päätöksellä;

2) 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa kahden lääkärin päätöksellä;

3) 1 §:n 5 ja 6 kohdassa ja 2 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa Lupa- ja valvontaviraston luvalla.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen tulee sisältää toimenpiteen suorittavan lääkärin sekä muun lääkärin antama kirjallinen lausunto, jossa he tarkasti ilmoittavat toimenpiteen syyt ja yksimielisesti toteavat tarvittavien edellytysten olevan olemassa.

Jos yhden lääkärin, tai 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupaa steriloimiseen pyytää Lupa- ja valvontavirastolta.

5 §

Tässä laissa tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat käsitellään raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa. Lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (/).

Tämän lain nojalla tehtyyn Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Edellä 4 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun lääkärin tai lääkärien päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tässä laissa tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat on käsiteltävä kiireellisinä Lupa- ja valvontavirastossa, hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

8 §

Steriloimisen suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu lääkäri tai ammatinharjoittamisluvan saanut lääkäri.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

258.

Laki

säteilylain 139 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (859/2018) 139 §:n 3 momentti seuraavasti:

139 §

Valtion huolehtimisvelvollisuus

— —

Lupa- ja valvontavirasto laatii suunnitelman toimenpiteistä ja ohjeiden antamisesta alueella asuville ja työskenteleville henkilöille. Jollei oikeutusperiaatteesta muuta johdu, Lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että vallitseva altistustilanne ei edellytä toimenpiteitä. Suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta säädetään erikseen.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

259.

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tartuntatautilain (1227/2016) 12 §:n 2 ja 3 momentti ja 13 §:n 2 momentti sekä

muutetaan 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 2, 4 ja 5 momentti, 36 §:n 4 momentti, 40 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 36 §:n 4 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti laissa 1149/2022, 16 §:n 1 momentti laissa 224/2021, 18 §:n 5 momentti laissa 643/2018 ja 40 §:n 1 momentti laissa 883/2023, seuraavasti:

7 §

Valtakunnallinen torjuntatyö

— —

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja Lupa- ja valvontavirastoa, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö Lupa- ja valvontavirastossa

Lupa- ja valvontavirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa valtakunnallisesti. Lupa- ja valvontavirasto valvoo, että hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Lupa- ja valvontavirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Lupa- ja valvontavirastossa on oltava riittävä määrä virastoon virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä.

Lupa- ja valvontaviraston ja hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Lupa- ja valvontavirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi päätöstä koskevan hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

— —

12 §

Torjuntatyön valvonta

Tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

13 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä 6 ja 8 §:ssä tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä 11 §:ssä tarkoitetun tartuntatautien neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä.

— —

15 §

Kohdennetut terveystarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä järjestettäväksi jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

— —

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

— —

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

— —

Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimiluvat laboratorioille. Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta lausunto ennen toimiluvan myöntämistä laboratoriolle. Toimilupaan voidaan liittää välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä, tiloista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

— —

Lupa- ja valvontavirasto valvoo laboratorioita käyttäen hyväksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Jos toimiluvan myöntämisen jälkeen ilmenee, ettei laboratorio, sen alihankintalaboratorio tai sen valvoma toimintayksikkö täytä olennaisia luvan myöntämisen edellytyksiä ja sen toiminnassa esiintyy vakavia puutteita, joita ei Lupa- ja valvontaviraston määräyksestä huolimatta ole korjattu, Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa toimiluvan. Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä ja toimivallasta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Lupa- ja valvontavirastolla ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioiden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvauksetta salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liikesalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava Lupa- ja valvontavirastolle tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

— —

Terveydenhuollon toimintayksikön ja sosiaalihuollon toimintayksikön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilystä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Ter-

veyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

40 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä tietoja Lupa- ja valvontaviraston tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sekä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin nimeämälle tartuntatautien torjuntatyöhön osallistuvalle henkilöstölle siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

— —

58 §

Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

— —

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, Lupa- ja valvontavirasto ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

89 §

Virka-apu

Jos Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lupa- ja valvontavirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimielin taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

260.

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 27 §:n 4 momentti, 60 §:n 3 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 68 a §:n 3 momentti ja 78 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 27 §:n 4 momentti laissa 1281/2022, 60 §:n 3 momentti laissa 1191/2022, 63 §:n 1 momentti ja 68 a §:n 3 momentti laissa 581/2022, 63 §:n 2 momentti laissa 1154/2022 sekä 78 a §:n 3 momentti laissa 1202/2013, seuraavasti:

27 §

Mielenterveyden hoito

— —

Lupa- ja valvontaviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon ja sosiaalihuollon mielenterveystyön työnjaon kehittämiseksi alueellisia yhteistyökokouksia.

60 §

Valtion korvaus koulutuksesta muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle

— —

Hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvaus yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta, laillistetun hammaslääkärin käytännön palvelusta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta sekä hammaslääkärin peruskoulutukseen sisältyvästä syventävästä käytännön harjoittelusta johtuvista kustannuksista. Lisäksi korvausta suoritetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitetusta Lupa- ja valvontaviraston määräämästä palvelusta, jota vaaditaan Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaiselta, joka on suorittanut mainitun lain 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen ulkomailla, ammatinharjoittamisluvan saamiseksi mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tehtäviin tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi laillistettuna ammattihenkilönä toimimiseen. Korvausta ei suoriteta siltä osin kuin palvelun kesto ylittää kuusi kuukautta, ellei Lupa- ja valvontavirasto edellytä tätä pidempää palvelua. Korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään.

63 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto maksavat valtion koulutuskorvauksen. Tutkintojen ja opinnot aloittaneiden opiskelijoiden määrään perustuva koulutuskorvaus maksetaan hyvinvointialueelle, jossa on yliopistollinen sairaala, HUS-yhtymälle sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle ilman eri hakemusta.

Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus, rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus sekä toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jona hakemus on saapunut. Lupa- ja valvontavirasto maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

— —

68 a §

Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto maksaa korvauksen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle hakemuksesta kahdesti vuodessa. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava saman vuoden syyskuun loppuun mennessä ja toisen vuosipuoliskon osalta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

78 a §

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto

— —

Neuvostossa on puheenjohtaja ja enintään 15 jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Neuvosto tulee asettaa siten, että sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Kansaneläkelaitos ovat edustettuina. Neuvostossa tulee lisäksi olla lääketieteen, hammaslääketieteen, hoitotyön, oikeustieteen, terveystaloustieteen sekä suomalaisen terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmän asiantuntemus.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 78 a §:n 3 momentin nojalla nimetty Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto voi jatkaa toimikautensa loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla.

_____

261.

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1551/2009, ja

muutetaan 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 20 a §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti, 47

§:n 2 ja 3 momentti, 48 §, 49 a §:n 3 ja 4 momentti, 49 b §:n 1 momentti, 50 a §:n 4 momentti, 52 §, 53 §:n 2 momentti, 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti ja 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti laissa 942/2016, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 49 a §:n 3 ja 4 momentti sekä 49 b §:n 1 momentti laissa 1258/2022, 20 a §:n 2 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 ja 52 § sekä 53 §:n 2 momentti laissa 1551/2009 ja 50 a §:n 4 momentti laissa 1187/2021, seuraavasti:

4 §

Terveydensuojelun valtakunnallinen johto, ohjaus ja valvonta

— —

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

4 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma (*valvontaohjelma*).

— —

6 §

Kunnan terveydensuojelutehtävät

— —

Kunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännöstön (2005) (SopS 50 ja 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännöstön liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto nimeää ne Suomen satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

— —

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

— —

17 a §

Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 17 §:n 5 momentin nojalla säädettyjen kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä vedenjakelualueella.

— —

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

— —

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja niille kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

— —

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

— —

Talousvettä toimittavan laitoksen on ylläpidettävä vedenjakelualueen rajaus vektorimuotoisena paikkatietona, jossa vedenjakelualue on tallennettu aluekohteena. Tiedot rajauksesta on toimitettava Lupa- ja valvontaviraston erikseen määrittelemällä tavalla kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle, joille on myös vuosittain ilmoitettava rajauksen muutoksista.

19 a §

Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

— —

Riskienhallintasuunnitelma on laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta.

Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon omavalvonnassa ja toimitettava se kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon 6 ja 20 §:ssä tarkoitetussa viranomaisvalvonnassa.

— —

20 §

Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

— —

Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään ja talousveden valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa.

— —

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

— —

Saatuaan tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä kunnan terveydensuojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

20 b §

Talousvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

— —

21 §

Tietokokonaisuudet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii juomavesidirektiivin 18 artiklassa tarkoitetut tietokokonaisuudet. Lupa- ja valvontaviraston tulee osaltaan varmistaa, että Euroopan komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksella on tietoyhteyden avulla pääsy näihin tietokokonaisuuksiin.

— —

28 a §

Allasvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

— —

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

— —

Kunnan terveydensuojeluviranomainen on velvollinen pyydettäessä toimittamaan korvauksetta Lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaista valvontaa, valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot Lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

— —

48 §

Virka-apu

Poliisi ja Lupa- ja valvontavirasto ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

— —

Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään.

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 ja 3 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Ruokaviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta.

— —

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Ruokavirasto voi antaa Lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Ruokaviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

— —

50 a §

Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut

— —

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

— —

52 §

Lupa- ja valvontaviraston määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

53 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

— —

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

— —

59 a §

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää Lupa- ja valvontaviraston hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

— —

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa Lupa- ja valvontaviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

262.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tupakkalain (549/2016) 7 § sekä

muutetaan 6 §:n otsikko ja johdantokappale, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale, 15 §, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 28 ja 29 §, 29 a §:n 1 momentti ja 29 b §, 30 §:n 1 momentti, 42 a §:n johdantokappale, 49 §, 50 §:n 3 momentti, 60 §:n 5 momentti, 83 §:n 1 momentti, 84 §:n 3 momentti, 85 §, 86 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti, 87 §:n 1—3 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 90 §:n 3 momentin johdantokappale, 91 §:n 4 momentin johdantokappale, 93 §, 94 §:n 1 ja 2 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 99, 100, 100 a ja 100 b §, 101 §:n 1 momentti, 102 §:n 1 momentti, 103 ja 104 §, 105 §:n 1 ja 2 momentti, 106 §:n otsikko sekä 107 ja 112 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 42 a §:n johdantokappale, 60 §:n 5 momentti, ~~91 §:n 4 momentin johdantokappale,~~ 95 §:n 1 momentin

johdantokappale ja 3 momentti ja 106 §:n otsikko laissa 283/2022, 29 a §:n 1 momentti, 29 b §, 91 §:n 4 momentin johdantokappale ja 94 §:n 2 momentti laissa 251/2025, 83 §:n 1 momentti laissa 1374/2016, 87 §:n 1—3 momentti sekä 100 a ja 100 b § laissa 248/2019, 88 §:n 1 momentti ~~ja 94 §:n 2 momentti~~ laissa 701/2018, 100 § osaksi laeissa 262/2022 ja 251/2025 , 105 §:n 1 momentti laissa 262/2022 sekä 107 § osaksi laissa 283/2022, seuraavasti:

6 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa ja huolehtii toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto valvoo:

— —

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

— —

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (*FINAS-akkreditointipalvelu*) avustaa Lupa- ja valvontavirastoa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Lupa- ja valvontavirastoa nikotiiniinesteisiin liittyvässä valvonnassa.

— —

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

— —

Velvoite toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle:

— —

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

— —

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

— —

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös Lupa- ja valvontavirastolle ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja Lupa- ja valvontavirasto voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja Lupa- ja valvontavirasto voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle myös:

— —

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle uudet tai päivitetyt tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Lupa- ja valvontavirasto voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

— —

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

— —

Velvoite toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

26 §

Ennakkoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä

Sähkösavukkeen, täyttösäiliön tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

— —

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiininesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä

Sähkösavukkeen tai nikotiininesteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Lupa- ja valvontavirastolle:

— —

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot Lupa- ja valvontavirastolle.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tuotenimi- ja tyyppikohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

29 a § (Uusi)

Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

Savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle etukäteen tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

— —

29 b § (Uusi)

Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

Savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Lupa- ja valvontavirastolle tiedot savuttomien nikotiinituotteiden myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sähköisessä muodossa.

— —

42 a §

Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi

Komission jäljitettävyysasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tunnisteiden antaja saa Tullin tai Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä tehdä toimimattomaksi mainitun asetuksen 15 artiklassa tarkoitetun talouden toimijan tunnistekoodin, jos mainitun asetuksen 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettu talouden toimija:

— —

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava kunnalle 46 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tietojen muutoksista sekä myynnin lopettamisesta. Kunnan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

— —

Kunnan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

— —

Tukkumyyjällä on oikeus saada Lupa- ja valvontavirastolta 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksiensa varmistamiseksi välttämättömät tiedot vähittäismyyntiluvan haltijoista ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneistä elinkeinonharjoittajista sekä käsitellä näitä tietoja.

83 §

Valvontaohjelma

Lupa- ja valvontavirasto laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

— —

84 §

Valvontasuunnitelma

— —

Lupa- ja valvontavirasto arvioi valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Varmistuslaboratorion hyväksyminen

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on Lupa- ja valvontaviraston hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. Lupa- ja valvontavirasto pitää yllä ja päivittää luetteloa hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevyydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista Lupa- ja valvontavirastolle.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä Lupa- ja valvontavirastolle ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

— —

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

— —

87 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi. Lisäksi Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 32 §:n 2 momentissa tarkoitetulta aitoustekijän tarjoajalta ja sen mahdollisilta alihankkijoilta komission turvaominaisuuspäätöksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianomaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Kunta on pyydettäessä velvollinen toimittamaan korvauksetta Lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

— —

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Lupa- ja valvontavirasto ja kunta saavat luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja liikesalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

— —

89 §

Virka-apu

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

— —

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

— —

Lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain valvontamaksun tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden valmistajilta ja maahantuojilta. Valvontamaksu muodostuu seuraavasti niiden myyntimäärien perusteella, jotka valmistaja tai maahantuoja on edellisen kalenterivuoden aikana ilmoittanut Lupa- ja valvontavirastolle 16, 27 ja 29 b §:n nojalla:

— —

93 §

Kustannusten korvaaminen kunnalle

Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista kunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Lupa- ja valvontaviraston tehtäviksi.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa 14–16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. Lupa- ja valvontavirasto toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. Lupa- ja valvontaviraston on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26–28 §:n nojalla saadut tiedot.

Lupa- ja valvontavirasto asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26, 29, 29 a ja 29 b §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

— —

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat pitävät lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa, valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä tilastointia varten valtakunnallista rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

— —

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitetun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuoja-asetus* , 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Kunta vastaa 2 momentissa tarkoitettujen tietojen kirjaamisesta rekisteriin ja niiden oikeellisuudesta. Lupa- ja valvontavirasto vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta, ylläpidosta ja kehittämisestä, tietojen käytettävyydestä, eheydestä, säilyttämisestä ja tuhoamisesta sekä muista tietosuoja-asetuksen mukaisista rekisterinpitäjän velvoitteista. Lupa- ja valvontavirasto toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee useamman kuin yhden kunnan alueella sijaitsevia myyntipaikkoja. Kunta toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee kunnan alueella sijaitsevaa myyntipaikkaa.

— —

99 §

Markkinointia koskeva kielto

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiininestettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

Myyntikielto

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen, poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen ja savuttoman nikotiinituotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

1) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Lupa- ja valvontavirastolle;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen;

3) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Lupa- ja valvontavirastolle 14–16, 18, 20, 26, 27, 29, 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

4) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Lupa- ja valvontavirastolle 90 §:n 3 momentissa tai 91 §:n 4 momentissa tarkoitetun maksun.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava komissiolle sellaisesta markkinavalvontalain 18 §:n nojalla määrätystä kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

100 a §

Vaatimus turvaominaisuuden korvaamisesta tai muuttamisesta

Kunnan on ilmoitettava heti Lupa- ja valvontavirastolle, jos se epäilee 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun aitoustekijän koskemattomuuden vaarantuneen. Jos Lupa- ja valvontaviras-

tolla on syytä uskoa aitoustekijän koskemattomuuden vaarantuneen, sen on vaadittava tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta, että kyseinen turvaominaisuus korvataan tai sitä muutetaan.

100 b §

Aitoustekijän tarjoajan riippumattomuuden varmistaminen

Jos 87 §:n 1 momentin nojalla toimitetuista tiedoista tai muutoin ilmenee, että 32 §:n 2 momentissa tarkoitettu aitoustekijän tarjoaja tai sen mahdolliset alihankkijat eivät enää täytä riippumattomuutta koskevia vaatimuksia, Lupa- ja valvontaviraston on kohtuullisessa määräajassa ja viimeistään sitä kalenterivuotta, jona tiedot vastaanotettiin, seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet riippumattomuutta koskevien edellytysten noudattamiseksi.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa Lupa- ja valvontavirasto voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

— —

102 §

Väliaikainen kielto

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kielto tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

— —

103 §

Oikaisu

Lupa- ja valvontavirasto voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) Lupa- ja valvontavirasto on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske markkinavalvonnassa määrättävää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan 107 §:ssä tarkoitetussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuhkaan säädetään 107 §:ssä.

— —

106 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan päätöksiin

— —

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai pol-

tettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus tai tuote itsessään on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuhkaan.

Se, jolle Lupa- ja valvontavirasto on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle kunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi saattaa asian hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Lupa- ja valvontaviraston päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

112 §

Lupa- ja valvontaviraston kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

263.

Laki

työterveyshuoltolain 23 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työterveyshuoltolain (1383/2001) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1559/2009, sekä

muutetaan 23 §:n 4 momentti sekä 24 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 612/2022 ja 24 §:n 2 momentti laissa 1559/2009, seuraavasti:

23 §

Rangaistukset

— —

Ennen kuin virallinen syyttäjä nostaa syytteen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten rikkomisesta, on hänen, jollei työsuojeluviranomainen ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi, hankittava asiasta lausunto sanotulta viranomaiselta. Virallisen syyttäjän tulee hyvissä ajoin, ennen kuin syyteasia otetaan tuomioistuimessa käsiteltäväksi, ilmoittaa siitä työsuojeluviranomaiselle.

24 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan työnantajan järjestettäväksi kuuluvan työterveyshuollon toteuttamisesta huolehtivien työterveyshuoltopalveluja tuottavien yksiköiden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toiminnan sekä työterveyshuoltopalvelujen sisällön lääketieteellinen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle siten kuin siitä erikseen säädetään.

Työsuojeluviranomaisen on, sen mukaan kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa säädetään, valvottava, että työnantaja järjestää tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitetun työterveyshuollon.

— —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———

264.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 4 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 11 luvun 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 4 a §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti sekä 4 c ja 4 d §, 12 luvun 1 §:n 5 moment-

ti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin 1 kohta sekä 3 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 11 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 4 a §:n otsikko sekä 2 ja 4 momentti sekä 4 c ja 4 d §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin 1 kohta sekä 3 §:n 1 momentti laissa 385/2023 sekä 11 luvun 2 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 438/2024, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Lain toimeenpano

— —

Työvoimaviranomainen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvussa säädetään.

2 a luku

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

4 §

Työstä kieltäytyminen

— —

Jollei muuhun arvioon ole aihetta, työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä sinä päivänä, jona työvoimaviranomainen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saa tiedon työnhakijan 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä taikka työnhakija menettelee 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

— —

Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

— —

4 §

Työvoimaviranomaisen työvoimapoliittinen lausunto

Työvoimaviranomainen antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon:

1) tarvittaessa sellaisista 2 luvussa säädetyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä, joita ei ole tämän luvun 4 a §:ssä säädetty Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen annettavaksi;

— —

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta.

— —

4 a §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapoliittinen lausunto

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään seuraavissa lainkohdissa:

— —

Hoitaessaan tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi antaa kaikkien työvoimaviranomaisten toimialueilla työvoimapoliittisen lausunnon muistakin kuin 1 momentissa tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

— —

Mitä 4 §:n 2, 3 ja 4 momentissa säädetään työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta, sovelletaan myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamiin työvoimapoliittisiin lausuntoihin.

4 c §

Tämän luvun poikkeava soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapoliittisen lausunnon henkilön oikeudesta ansiopäivärahaan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten osalta antaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Poiketen siitä, mitä 4 b §:ssä säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa 4 b §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ansiopäivärahaa hakevasta työnhakijasta tekee Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

4 d §

Valvonta

Tässä laissa työvoimaviranomaiselle ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien valvontaan sovelletaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ää.

12 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakuoikeus

— —

Työvoimaviranomaisen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

9 §

Oikeudenkäyntikulujen jakaminen

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen korvaamaan oikeudenkäynti-

kulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimapoliittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

— —

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten:

1) työvoimaviranomaiselta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

— —

3 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamiaan tietoja työvoimaviranomaiselle ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa niistä vireillä olevista ja uudelleen vireille tulevista tehtävistä, jotka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan kuuluvat elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle.

_____

265.

Laki

työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työturvallisuuslain (738/2002) 65 § seuraavasti:

65 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

266.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 21 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (634/1956) 21 e §, sellaisena kuin se on laissa 521/2023, seuraavasti:

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinvoimakeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

267.

Laki

eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) 9 ja 15 § seuraavasti:

9 §

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Lupa- ja valvontavirasto voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai

2) vahingon aiheuttanutta toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Lupa- ja valvontaviraston on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen tai kun mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on saatu selville, viipymättä pantava vireille menettely korjaavista toimenpiteistä määräämiseksi 2 §:n 1 momentissa mainitun lain mukaisesti.

15 §

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan kustannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

268.

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1020/2010, seuraavasti:

7 §

Lupaviranomainen

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

269.

Laki

hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 12 §:n 2 momentti ja 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 16 §:n 1 momentti laissa 1426/2019, seuraavasti:

12 §

Viranomaisten tehtävät

— —

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.

— —

16 §

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston ja Energiaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudessa noudattaen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei jäljempänä toisin säädetä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

270.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan jätelain (646/2011) 22 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 494/2022, sekä

muutetaan 7 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 2, 4 ja 6 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 2 ja 3 momentti, 48 e §, 49 d §:n 1 momentti, 51 §:n 2 ja 3 momentti, 53 a §:n 3 momentti, 54 §:n 2 momentti, 61 §:n 1—3 momentti, 62 §:n 2 momentti, 64, 66 c ja 70 §, 75 §:n 2 momentti, 88 §:n otsikko ja 1 momentti, 92 §, 93 §:n 2 momentti, 94 §:n 2 momentti, 95 a §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 3 momentti, 97 §, 98 §:n 2 momentti, 99 §, 101 §:n 1 momentti, 103 §:n 1 ja 3 momentti, 104 ja 105 §, 106 §:n 1 ja 2 momentti, 107 §:n 1 momentti, 107 a ja 107 b §, 107 c §:n 1 momentti, 108 a §:n 1 ja 2 momentti, 108 b §:n 1—3 momentti, 108 c §:n 1 ja 2 momentti, 122 §:n 2, 3 ja 5 momentti, 124 §:n 2 momentti, 128 §, 132 §:n 3 momentti, 134 §, 136 §:n 2 momentti, 137 §:n 1 ja 2 momentti, 138 § ja 142 §:n 1—3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 757/2018, 25 §:n 2 momentti laissa 917/2021, 25 §:n 3 momentti, 48 e §, 53 a §:n 3 momentti ja 128 § laissa 1096/2022, 49 d §:n 1 momentti, 51 §:n 2 ja 3 momentti, 54 §:n 2 momentti, 62 §:n 2 momentti, 64 ja 66 c §, 88 §:n otsikko ja 1 momentti, 93 §:n 2 momentti ja 136 §:n 2 momentti laissa 714/2021, 61 §:n 1 momentti laissa 410/2014, 94 §:n 2 momentti, 95 a §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 3 momentti, 97 §, 98 §:n 2 momentti, 99 ja 105 §, 122 §:n 2 momentti, 137 §:n 2 momentti ja 142 §:n 1—3 momentti laissa 494/2022, 107 a ja 107 b §, 107 c §:n 1 momentti ja 122 §:n 5 momentti laissa 54/2024, 108 a §:n 1 ja 2 momentti, 108 b §:n 1—3 momentti ja 108 c §:n 1 ja 2 momentti laissa 1120/2024, 124 §:n 2 momentti laissa 834/2017 sekä 137 § 1 momentti laissa 1421/2019, seuraavasti:

7 §

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;

2) myös muu kuin 1 kohdassa tarkoitetussa asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupaasiaa.

— —

22 §

Valtion viranomaiset

— —

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

— —

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten nou-

dattamista. Lisäksi ne valvovat elohopea-asetuksen 10 artiklan 4 ja 6 kohdan, 11 ja 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan säännösten noudattamista.

— —

25 §

Muut valvontaviranomaiset

— —

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Verohallinto valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tulli valvoo yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja ja yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa. Tulli valvoo lisäksi elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen noudattamista.

48 e §

Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 48 d §:ssä tarkoitetut jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Ilmoituksessa on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;

2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Lupa- ja valvontavirastolle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

49 d §

Sopimusta koskevien tietojen antaminen valvontaviranomaiselle

Pakkausten tuottajayhteisön on vuosittain toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle yhteenveto kuntien kanssa edellisenä kalenterivuonna tehdystä 49 a §:ssä tarkoitetusta sopimuksesta ja sen toimeenpanosta. Yhteenvetoon on sisällytettävä ainakin tiedot sopimuksen osapuolista ja voimassaoloajasta sekä kiinteistöiltä ja alueellisista vastaanottopaikoista kerätyn pakkausjätteen määristä. Yhteenvetoon on myös liitettävä ammattitaitoisen ja riippumattoman tarkastajan arvio

tuottajan kustannusvastuun toteutumisesta, mukaan lukien tiedot kiinteistöittäisen erilliskeräyksen kustannusten korvaamisesta kunnille ja jätteen haltijoille.

— —

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

— —

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä 1 ja 2 momentissa säädettyä suppeamman tiedotusvelvollisuuden tuottajalle, joka saattaa markkinoille ainoastaan yritysten käyttöön tarkoitettuja tuotteita silloin, kun se on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

— —

53 a §

Tuottajan omavalvonta

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä poikkeuksen 2 momentissa tarkoitetusta vaatimuksesta, jos se on perusteltua tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa määrätä tarkastuksen teettämisestä 1 momentissa tarkoitetun omavalvonnan tueksi.

— —

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

— —

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä tiedot 53 a §:n 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista Lupa- ja valvontavirastolle kalenterivuosittain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi. Tuottajan on myös 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella julkaistava vuosittain yleisessä tietoverkossa tiedot jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä koskevien velvollisuuksiensa täyttymisestä.

— —

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaittei-

den vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että Lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. Lupa- ja valvontavirasto jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

— —

62 §

Tuottajayhteisöön liittyminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta.

— —

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvelvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys riittävistä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää 1 momentissa tarkoitettua selvitystä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelmaa muulta kuin tuottajayhteisöön kuuluvalta tuottajalta silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen riittävien taloudellisten järjestelyjen osoittamisesta ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

66 c §

Tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmä

Lupa- ja valvontaviraston on yhteistyössä tuottajien kanssa asetettava yksi tai useampi yhteistyöryhmä tuottajavastuujärjestelmien ja 68 §:ssä tarkoitettujen palautusjärjestelmien toimintaa

koskevaa säännöllistä tiedonvaihtoa varten. Yhteistyöryhmässä on oltava tuottajien, jakelijoiden ja viranomaisten edustajat sekä edustajat sellaisista julkisista ja yksityisistä jätealan toiminnanharjoittajista ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista yhdistyksistä ja säätiöistä, joiden toimialaan yhteistyöryhmän tehtävät voivat olennaisesti liittyä. Lisäksi yhteistyöryhmässä on oltava edustajat uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua harjoittavista yrityksistä ja yhteisöistä.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

— —

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitetun siivoamisvelvollisuutensa, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

— —

88 §

Alueelliset yhteistyöryhmät

Lupa- ja valvontaviraston on asetettava vähintään kuusi alueellista yhteistyöryhmää tukemaan valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja toimeenpanon seurantaa. Alueellisessa yhteistyöryhmässä on oltava edustettuina toimialueen kunnat sekä sellaiset toiminnanharjoittajat ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetut yhdistykset ja säätiöt, joiden tehtäviin tai tarkoitukseen asia voi liittyä.

— —

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

93 §

Jäteneuvonta

— —

Lupa- ja valvontaviraston on edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyn selvilläolovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

— —

Hakemus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Hakemus on tehtävä viranomaisen sähköisessä asiointipalvelussa. Hakemuksen voi toimittaa myös sähköpostitse tai paperisena, jos hakemuksen laatiminen sähköisessä asiointipalvelussa ei ole mahdollista. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneen toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Vieraskielisistä todistuksista on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

— —

95 a §

Vastavuoroinen tunnustaminen

Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröity jätteen kuljettaja voi toimittaa 94 §:ssä tarkoitetun hakemuksen sijaan todistuksen rekisteröinnistä Lupa- ja valvontavirastolle jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi (*vastavuoroinen tunnustaminen*). Todistuksessa on oltava tiedot kuljettajasta, rekisteröintiviranomaisesta ja rekisteröinnin voimassaolosta sekä muut olennaiset tiedot rekisteröinnin sisällöstä. Todistuksen lisäksi on toimitettava muut jätehuoltorekisteriin merkitsemiseen tarvittavat tiedot toiminnanharjoittajasta, Suomessa harjoitettavasta toiminnasta sekä toiminta-alueesta Suomessa. Tiedot on toimitettava suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Todistuksesta on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

— —

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tai tehtävä vastavuoroista tunnustamista koskeva mer-

kintä jätehuoltorekisteriin. Päätös tai tieto merkinnästä on toimitettava hakijalle. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneelle toiminnanharjoittajalle päätös tai tieto merkinnästä tehdään suomeksi tai ruotsiksi. Päätöksestä tai merkinnästä on toimitettava tarvittaessa englanninkielinen käännös toiminnanharjoittajalle. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto on hyväksynyt tai merkinnyt toiminnan jätehuoltorekisteriin. Hyväksymistä koskeva päätös ja vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä ovat voimassa toistaiseksi tai määräajan. Vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä tehdään määräajaksi, jos rekisteröinti toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa on tehty määräajaksi.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen, päätöksen ja vastavuoroista tunnustamista koskevan merkinnän olennaiset tiedot jätehuoltorekisteriin.

97 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksytty tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella rekisteriin merkitty toiminta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan, siitä on viivytyksettä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus tai toimitettava 95 a §:ssä tarkoitettu todistus ja muut mainitussa pykälässä tarkoitetut tiedot. Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä muuttuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muutettava hyväksymispäätöstä vastaavasti. Jos toiminta lopetetaan, toiminnanharjoittajan tiedot on poistettava jätehuoltorekisteristä.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella tehtyä merkintää voidaan Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

— —

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksytyn tai merkityn toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä tai merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen, jos:

1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;

2) toiminnanharjoittaja ei enää ole 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toiminnanharjoittaja ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa;

3) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen tai merkitsemisen edellytyksiin; tai

4) toiminnanharjoittaja on elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta tämän lain säännöksistä tai on toistuvasti rikkonut päätöksen määräyksiä viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta ja toiminnasta aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Lupa- ja valvontaviraston on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen tai merkitseminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttamista tai raukeamista. Lupa- ja valvontaviraston on poistettava jätehuoltorekisteristä tiedot toiminnanharjoittajasta, jonka hyväksyminen tai merkitseminen peruutetaan tai raukeaa.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä tarkoitetun tuottajan, 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja 68 §:ssä tarkoitetun juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

— —

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

— —

104 §

Ote tuottajarekisteristä

Lupa- ja valvontaviraston on annettava tuottajarekisteriin hyväksytylle juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Valtuutetun edustajan osalta on lisäksi ilmoitettava valtuutuksen antaja ja tuottaja, joka muutoin vastaisi valtuutusta koskevien tuotteiden tuottajavastuuvelvoitteista. Jos tiedot muuttuvat, myös tästä on tehtävä ilmoitus rekisteriin. Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, on tästä ilmoitettava viivytyksettä Lupa- ja valvontavirastolle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

— —

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin

muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

— —

107 a §

Ilmoittamisesta vastaava viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto toimii akkuasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisesta sekä hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaavana viranomaisena. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tässä luvussa tarkoitettuja ilmoitettuja laitoksia.

107 b §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskeva hakemus

Suomeen sijoittautuneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on haettava ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä Lupa- ja valvontavirastolta. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevista vaatimuksista säädetään akkuasetuksen 25 artiklassa.

Hakemukseen on liitettävä tiedot ja todistukset arviointilaitokselta edellytettävien vaatimusten täyttymisestä niiden akkujen ja paristojen osalta, joiden osalta laitos katsoo olevansa pätevä. Lisäksi hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipalvelun antama akkreditointitodistus siitä, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää akkuasetuksen vaatimukset. Jos arviointilaitos ei voi toimittaa akkreditointitodistusta, sen on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tarpeelliset asiakirjatodisteet, joiden avulla Lupa- ja valvontavirasto voi arvioida hakijan täyttävän akkuasetuksen vaatimukset.

107 c §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen ja hyväksymisen rajaaminen tai peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy ja nimeää vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoitetuksi laitokseksi, jos laitos täyttää akkuasetuksen 25 artiklassa säädetyt vaatimukset ja akkuasetuksen 29 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja vastalauseita ei esitetä.

— —

108 a §

Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen toimeenpanossa

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontavirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto toimivat yhteistyössä aluskierrätyksen toimeenpanon seuraamiseksi ja aluskierrätysasetuksen 22 artiklassa tarkoitetun mainitun asetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

— —

108 b §

Aluskierrätyssuunnitelma ja ennakkoilmoitukset aluksen siirrosta ja purkamisesta

Sen lisäksi, mitä aluskierrätysasetuksessa säädetään, aluskierrätyslaitoksen on laadittava Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle alukselle aluskierrätyssuunnitelma mainitun sopimuksen liitteen 9 säännön mukaisesti. Suunnitelma on tehtävä suomen- tai ruotsinkielisenä. Jos aluskierrätyssuunnitelma laaditaan ulkomaiselle alukselle, aluskierrätyslaitoksen on tehtävä suunnitelmasta englannin-, ranskan- tai espanjankielinen käännös, jos kyseessä olevan aluksen lippuvaltion hallinto sitä vaatii. Aluskierrätyslaitoksen on toimitettava aluskierrätyssuunnitelma Lupa- ja valvontavirastolle hyväksyttäväksi vähintään 45 vuorokautta ennen kuin se vastaanottaa Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen purettavaksi. Suunnitelman lisäksi aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 2 kohdan mukaiset tiedot.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitokselle, aluksen omistajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle kolmen vuorokauden kuluessa, että se on vastaanottanut aluskierrätyssuunnitelman. Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitetun aluskierrätyssuunnitelman ja antaa hyväksynnästä aluskierrätyslaitokselle kirjallisen päätöksen. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitettu aluskierrätyssuunnitelmaa koskeva päätös tiedoksi aluksen omistajalle, Liikenne- ja viestintävirastolle ja Suomen ympäristökeskukselle.

Kun alukselle on myönnetty kierrätyskelpoisuuden osoittava kansainvälinen todistuskirja merenkulun ympäristönsuojelulain 8 a luvun 2 §:ssä säädetyn mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle purkamisen suunnitellusta aloittamisesta Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 3 kohdan mukaisesti.

— —

108 c §

Ilmoitus aluksen purkamisen loppuunsaattamisesta

Kun alus on kokonaan tai osittain purettu aluskierrätyssuunnitelman ja Hongkongin yleissopimuksen vaatimusten mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on laadittava yleissopimuksen liitteen 25 säännön mukainen loppuunsaattamisilmoitus. Ilmoitus on laadittava yleissopimuksen lisäyksessä 7 olevan mallin mukaisesti ja siihen on liitettävä raportti mahdollisista vaaratilanteista ja onnettomuuksista, jotka ovat aiheuttaneet haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Ilmoitus on toimitettava 14 vuorokauden kuluessa purkamisen päättymisestä Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava loppuunsaattamisilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

— —

122 §

Tiedonsaantioikeus

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja toiminnanharjoittajan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta ja taloudesta, jotka ovat välttämättömiä 95 §:n 2 momentissa tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi sekä Liikenne- ja viestintävirastolta tiedot 95 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta liikenneluvasta.

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät akkuasetuksen 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot sellaiselta ilmoittamaltaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselta, jota akkuasetuksessa säädetyt velvoitteet koskevat.

124 §

Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

— —

Valvontaviranomaisen on laadittava sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen toimintojen, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja, tarkastuksia ja muuta valvontaa varten suunnitelma. Lupa- ja valvontaviraston on laadittava jätteen ammattimaisen kuljettamisen ja jätteen välittämisen valvontaa varten suunnitelma. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Edellä tarkoitettujen suunnitelmien, jotka viranomainen voi yhdistää ympäristönsuojelulain 168 §:n 4 momentissa tarkoitettuun valvontaohjelmaan, tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista.

— —

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai

jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumusselvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin tai kunnes tuottaja on suorittanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaisen maksuvelvollisuutensa tai 48 f §:n mukaisen velvollisuuden tehdä koostumusselvitys.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

— —

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) Lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

— —

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu. Suomen ympäristökeskus on jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevassa rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudessa noudattaen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei tässä laissa toisin säädetä. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston päätökseen haetaan muutosta

1) siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee, kun kyse on 103, 106 tai 107 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä tai mainituissa pykälissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126, 128 tai 133 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä; tai

2) Vaasan hallinto-oikeudelta, kun kyse on 7 §:n 2 momentin nojalla tehdystä päätöksestä.

— —

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja Lupa- ja valvontavirasto seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpitotiedoista;

2) Lupa- ja valvontavirasto pitää jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot 94 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä, sekä 100 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

3) Lupa- ja valvontavirasto pitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot 101 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

4) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot 121 §:ssä tarkoitetuista siirtoasiakirjoista.

Sen lisäksi mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) säädetään, rekisterinpitäjä vastaa rekisterinsä ylläpidosta ja kehittämisestä. Edellä 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitettuja rekistereitä kehitetään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Suomen ympäristökeskus, Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään toiminnanharjoittajan nimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä muut niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekistereihin merkittävistä olennaisista tiedoista.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 124 §:n 2 momentissa tarkoitettu suunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat suunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut suunnitelman.

Tämän lain voimaan tullessa ympäristöministeriössä vireillä ollut 107 b §:n mukainen hakemus käsitellään loppuun ympäristöministeriössä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

271.

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) 14 § 2 momentti ja 16 § 2 momentti sellaisina kuin ne ovat, 14 §:n 2 momentti laissa 803/2023 ja 16 §:n 2 momentti laissa 1575/2009 seuraavasti:

14 §

— —

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä rakentamislaissa (751/2023) säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava Lupa- ja valvontavirastolle sekä poliisille tiedoksi.

— —

16 §

— —

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

272.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 1580/2009, seuraavasti:

2 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

273.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 9 §, 13 §:n 5 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentti, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 2–4 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 30–32 §, 35 §:n 2–4 momentti, 36–38 §, 41 §:n 2 momentti, 47 ja 48 §, 53 §:n 2 ja 4 momentti, 54 §, 57 §:n 3 momentti, 61 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 1 ja 4 momentti, 66 §:n 1 ja 4 momentti, 67 §:n 2 momentti, 72 §:n 2 momentti, 77 §:n 2 ja 4 momentti, 79 §:n 1 momentti, 80 §:n 2 momentti, 81 §:n 1 momentti, 83 §:n 1 ja 7 momentti, 85 §, 89 §:n 1 momentti, 92 §:n 1–3 momentti, 93 §:n 3 momentti, 94 §:n 2 momentti, 96 §:n 2 ja 3 momentti, 103 §:n 3–5 momentti, 104 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 105 §:n 1 momentti, 108 §:n 2 momentti, 111 §:n 1 momentin 3 kohta, 115 §:n 1 momentti, 117 §:n 2 ja 3 momentti, 118 §, 120 §:n 2 momentti, 121 §:n 1 ja 3 momentti, 122 §:n 1 momentti, 124 §:n 1 momentti, 126 §:n 1 momentti, 127 §:n 1 ja 2 momentti, 128 §:n 1 momentti, 129 §:n 2 momentti, 134 §:n 1 ja 2 momentti sekä 135, 140, 141 ja 144 §, sellaisina kuin niistä ovat 35 §:n 4 momentti ja 83 §:n 7 momentti laissa 422/2024, sekä

lisätään 57 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 67 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 840/2023, uusi 3 momentti, 80 §:ään uusi 3 momentti, 108 §:ään uusi 3 momentti ja 134 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

9 §

Luonnonsuojelun valtion viranomaiset

Ympäristöministeriö vastaa luonnon- ja maisemansuojelun yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä. Ympäristöministeriö on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 338/97, jäljempänä CITES-asetus, tarkoitettu hallintoviranomainen.

Lupa- ja valvontavirasto edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä sekä maiseman suojelua, vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä, valvoo tämän lain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Elinvoimakeskus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan ja vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä. Elinvoimakeskus toimii lisäksi 4 luvun mukaisena tukiviranomaisena ja ohjaa, valvoo ja edistää tuen toimeenpanoa.

Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa osoitetuista viranomaistehtävistä.

Rajavartiolaitos osallistuu tämän lain noudattamisen valvontaan luonnonsuojelualueilla.

Tulli valvoo tämän lain ja CITES-asetuksen noudattamista maahantuonnissa, maastaviennissä, jälleenviennissä ja kauttakuljetuksessa.

13 §

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma

— —

Elinvoimakeskus voi laatia alueelleen 1 momentissa tarkoitettua luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja toimintaohjelmaa koskevan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanosuunnitelman laatimisessa tulee varmistaa riittävä vuorovaikutus alueen keskeisten toimijoiden kanssa.

— —

16 §

Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä rajoituksesta, jos suojelun tarkoitus ei mainittavasti vaarannu.

— —

18 §

Luonnonsuojelun seuranta

— —

Metsähallitus, Lupa- ja valvontavirasto sekä toimialueellaan elinvoimakeskus vastaavat luonnonsuojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien määrää ja pinta-alaa sekä niiden ekologista tilaa koskevasta seurannasta.

— —

20 §

Avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen

Elinvoimakeskus voi myöntää valtion talousarvion rajoissa avustusta hankkeisiin ja toimenpiteisiin luonnon monimuotoisuuden ja luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimukseen ja kehitystyöhön.

Avustuksen maksamisesta, maksatuksen keskeytyksestä ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa (688/2001). Sen 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

— —

21 §

Tuki

— —

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea hakemuksesta tai maanomistajan kirjallisella suostumuksella. Jos tuki edistää tuen saajan taloudellista toimintaa, se voidaan myöntää ainoastaan hakemuksen perusteella.

— —

23 §

Tuen järjestäminen

Elinvoimakeskus järjestää tuen hankinnan ja sen luovuttamisen tuen saajalle. Elinvoimakeskuksen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen, tavaroiden tai palveluiden maksaminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

— —

25 §

Tuen hakeminen ja suostumuksen antaminen

Tukea on haettava kirjallisesti elinvoimakeskukselta tai maanomistajan on annettava siihen kirjallinen suostumuksensa ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei saa myöntää ennen kuin toimeen aikaisemmin myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

— —

Jos tukea myönnetään maanomistajan kirjallisen suostumuksen nojalla, on elinvoimakeskuksen varmistettava, että sillä on 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

— —

26 §

Tuen myöntämisen edellytykset

— —

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavarasta tai palvelusta elinvoimakeskukselle aiheutuva arvonlisäverollinen kustannus.

— —

27 §

Tukihakemuksen tai suostumuksen peruuttaminen

Tuen hakija saa peruuttaa hakemuksensa tai maanomistaja tuen myöntämiseen annetun suostumuksensa kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan tai maanomistajan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti elinvoimakeskukselle.

— —

28 §

Päätös ja sopimus tuesta

— —

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava tuen saajalle tuen toteutunut rahallinen arvo toimenpiteiden valmistuttua.

Elinvoimakeskus voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on tarvittaessa sisällettävä määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukitoimien toteuttamisessa ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

Jos tuki myönnetään maanomistajan suostumuksen perusteella, elinvoimakeskus ei saa antaa myönteistä päätöstä ennen kuin se on tehnyt sopimuksen maanomistajan kanssa toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista.

— —

29 §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskuksen on keskeytettävä tukeminen, jos on ilmeistä, että:

1) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon ja tämä on olennaisesti vaikuttanut tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;

2) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin tuki on myönnetty;

3) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja.

— —

Elinvoimakeskuksen on määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla. Elinvoimakeskus voi kuitenkin olla perimättä tuen tai sen osan takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentissa tarkoitetun menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

30 §

Takaisinperittävälle tuelle määrättävä korko ja viivästyskorko

Takaisin perittävän tuen rahamäärälle on maksettava tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos

takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään elinvoimakeskuksen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa mainitun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

31 §

Kirjanpito

Tuetusta tai avustetusta hankkeesta on pidettävä kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen tai avustuksen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Kaikki hankkeen toteuttamiseen liittyvät tositteet on säilytettävä kirjanpitolain mukaisesti. Tuen osalta kirjanpitovelvollinen on tuen hankinnasta vastaava elinvoimakeskus ja avustuksen osalta avustuksen saaja.

32 §

Hakuaika ja tiedottaminen

Elinvoimakeskus voi asettaa tuen tai avustuksen hakemiselle hakuajan. Elinvoimakeskuksen on tiedotettava mahdollisuudesta hakea tukea tai avustusta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen tai avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

35 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

— —

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto Lupa- ja valvontavirastolta ja siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut Lupa- ja valvontavirastoon.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauskohtaisesti arviointimenettelyn yhteydessä. Jos kyse on uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetun uusiutuvan energian tuotantolaitoksen, eri uusiutuvia energialähteitä yhdistävän laitoksen tai lämpöpumpun ja samalla paikalla sijaitsevan energiavaraston rakentamista, päivittämistä tai käyttöä koskevasta hankkeesta tai tällaisen laitoksen, lämpöpumpun tai varaston sähköverkkoon liittämistä taikka uusiutuvan energian lämmitys- tai jäähdytysverkkoon liittämistä koskevasta hankkeesta, arviointi tehdään aina arviointimenettelyn yhteydessä. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetun yhteysviranomaisen on sisällytettävä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen haltijan lausunnot mainitun lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

36 §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 35 §:n 1 momentissa tarkoitetusta hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes mainitussa momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle.

37 §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpide saattaa merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 36 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Se katsotaan toimitetuksi Lupa- ja valvontavirastolle, kun se on saapunut sille. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

38 §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos Lupa- ja valvontavirastolle 36 tai 37 §:n nojalla ilmoitettu toimenpide voisi merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, Lupa- ja valvontaviraston on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontaviraston on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehdoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 34 §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

41 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

— —

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on toteutettava Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja eliölajien ekologisia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä luonnonsuojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on toteutettava myös laadittaessa erämaalain (62/1991) mukaisten erämaa-alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura

2000 -alueita koskevia hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojelutavoitteet on otettava huomioon myös alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

47 §

Yksityinen luonnonsuojelualue

Lupa- ja valvontavirasto voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävälle alueelle 15 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa.

Elinvoimakeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävälle alueelle 14 §:ssä tarkoitettujen toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun toteuttamiseksi.

Harkittaessa 1 tai 2 momentissa tarkoitetun yksityisen luonnonsuojelualueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. Yksityistä luonnonsuojelualuetta ei saa perustaa, elleivät maanomistaja ja toimivaltainen viranomainen ole sopineet alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista.

Lupa- ja valvontavirasto voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta päätöksellään perustaa luonnonsuojelualueeksi sellaisen yksityisen alueen, joka sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan tai jonka suojelu on valtioneuvoston Natura 2000 -verkoston toteuttamista koskevan periaatepäätöksen mukaan toteutettava tässä laissa säädetysti.

Luonnonsuojelualueen merkitsemisestä säädetään 59 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualueen perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

48 §

Yksityisen omistaman alueen määräaikainen rauhoittaminen

Lupa- ja valvontavirasto ja yksityinen maanomistaja voivat tässä laissa edellytetyn lajisuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Elinvoimakeskus ja yksityinen maanomistaja voivat vapaaehtoisen suojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut sopimukset ovat voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

53 §

Yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset

— —

Perustettaessa yksityinen luonnonsuojelualue 47 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla ilman maanomistajan suostumusta päätökseen otettavat rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enempää kuin aluetta koskevasta luonnonsuojeluohjelmasta tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojeluperusteista johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Asianosaisten lisäksi kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista.

— —

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus saavat maanomistajan suostumuksella toteuttaa yksityisen luonnonsuojelualueen luonnonhoidon tehtäviä.

54 §

Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus siirretään toiselle, siirrosta on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

57 §

Luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle, jos suunnitelmalle on maanomistajan suostumus.

Elinvoimakeskus voi valmistella hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle.

— —

61 §

Yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttaminen ja rauhoitusmääräysten lieventäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on intressi, hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet. Sama koskee tilannetta, jossa alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole tek-

nisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ehdoksi voidaan asettaa, että omistaja tai erityisen oikeuden haltija maksaa takaisin hänelle 47 §:n 1–3 momentin tai 111 §:n nojalla maksetun korvauksen kokonaan tai osittain, jos sitä on pidettävä kohtuullisena.

— —

64 §

Suojellut luontotyypit

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella seuraavien luontotyyppien (*suojeltu luontotyyppi*) luonnontilaisen tai luonnontilaiseen verrattavan esiintymän, joka on suojellun luontotyypin säilymiselle tärkeä:

1) hiekkarannat;
2) jalopuumetsiköt;
3) pähkinäpensaikot;
4) tervaleppämetsät;
5) merenrantaniityt;
6) lehdesniityt;
7) kedot;
8) rannikon metsäiset dyynit;
9) sisämaan tulvametsät;
10) harjumetsien valorinteet;
11) meriajokaspohjat;
12) suojaisat näkinpartaispohjat;
13) kalkkikalliot.

— —

Jos 2 momentissa tarkoitetulla päätöksellä määritelty suojellun luontotyypin esiintymä on menettänyt merkityksensä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle, Lupa- ja valvontavirasto voi lakkauttaa esiintymän suojelun.

— —

66 §

Poikkeus luontotyypin hävittämis- ja heikentämiskiellosta

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 64 §:n 2 momentissa tai 65 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

— —

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava Lupa- ja valvontavirastolta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

67 §

Uhanalaisten luontotyyppien hoito

— —

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus voivat lisäksi maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä tiukasti suojellulla luontotyypillä sekä suojellulla luontotyypillä sen jälkeen, kun Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt 64 §:ssä tarkoitetun päätöksen.

Elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

72 §

Kuolleena löydetty rauhoitettu eläin

— —

Jos 1 momentissa tarkoitetulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä tai opetuksellista arvoa, se saadaan ottaa talteen ja ilman aiheetonta viivytystä luovuttaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle tai korkeakoululle, jonka on haettava hallussapitoon 89 §:ssä tarkoitettu Lupa- ja valvontaviraston lupa.

77 §

Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

— —

Jos 2 momentissa tarkoitettu esiintymispaikka on menettänyt merkityksensä eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle, Lupa- ja valvontavirasto voi lakkauttaa esiintymispaikan suojelun.

79 §

Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tai direktiivin liitteessä I mainitun eliölajin taikka luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan.

— —

80 §

Uhanalaisten eliölajien elinympäristöjen hoito

— —

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus voivat maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä 78 §:ssä tarkoitetulla lisääntymis- ja levähdyspaikalla sekä 77 §:ssä tarkoitetulla erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikalla ja 79 §:ssä tarkoitetulla Euroopan unionin tärkeänä pitämän eliölajin esiintymispaikalla sen jälkeen, kun esiintymispaikan suojelusta on tehty päätös.

Elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

81 §

Uusina tavattujen eliölajien suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella Suomessa uutena löydetyn tai tieteelle ennestään tuntemattoman eliölajin esiintymispaikan, jos se on välttämätöntä eliölajin tutkimiselle ja säilymiselle.

— —

83 §

Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 70, 73, 74 ja 77-79 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

— —

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava Lupa- ja valvontavirastolta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

85 §

Erityisesti suojeltavan eliölajin avustettu leviäminen

Edellä 83 §:ssä säädetystä poiketen Lupa- ja valvontavirasto voi antaa mainitussa pykälässä tarkoitetun luvan erityisesti suojeltavan eliölajin yksilöiden tai niiden osien siirtämiseen eliölajin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle vain, jos se on eliölajin säilyttämisen tai suotuisan suojelutason saavuttamisen ja eliölajin ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta välttämätöntä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan muulla kuin valtion omistamalla alueella tehdä vain maanomistajan suostumuksella. Päätöksen edellytyksenä on, että maanomistaja ja Lupa- ja valvontavirasto ovat sopineet toimenpiteiden toteuttamisen yksityiskohdista.

89 §

Poikkeukset eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen 87 ja 88 §:ssä säädetyistä kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

— —

92 §

Maisemanhoitoalueen perustaminen

Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö maakunnan liiton tai Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää Lupa- ja valvontavirasto rekisteröidyn paikallisen tai alueellisen yhdistyksen, kunnan tai maakunnan liiton esityksestä.

Elinvoimakeskus voi laatia maisemanhoitoalueelle hoito- ja käyttösuunnitelman. Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta on sen valmisteluvaiheessa pyydettävä ympäristöministeriön lausunto.

— —

93 §

Maisemanhoitoaluetta koskevat määräykset

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä.

— —

94 §

Maisemanhoitoalueen lakkauttaminen

— —

Ympäristöministeriö voi lakkauttaa valtakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä. Lupa- ja valvontavirasto voi kunnan tai maakunnan liiton esityksestä lakkauttaa maakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä.

96 §

Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen

— —

Kunta voi yksityisen omistamalla alueella omistajan hakemuksesta tai Lupa- ja valvontaviraston esityksestä osittain tai kokonaan lakkauttaa luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Yksityisen alueen omistajan hakemuksesta on hankittava Lupa- ja valvontaviraston lausunto.

103 §

Luonnonarvojen tuottaminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon hyvityssuunnitelmasta. Lausunto on toimitettava tiedoksi kunnalle ja maakuntaliitolle, jossa suunnitelmassa tarkoitettu alue sijaitsee.

Hyvityssuunnitelman mukaisten perustavien toimenpiteiden toteutuksen jälkeen Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä.

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa maanomistajan hakemuksesta tiedon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

— —

104 §

Päätös hyvityksen korvaavuudesta

Heikennyksen aiheuttaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätöstä hyvityksen korvaavuudesta. Hakemuksessa on esitettävä:

1) tiedot heikennettävästä alueesta, sen luonnonarvoista ja niiden tilasta ennen heikennystä sekä arvio luonnonarvoille aiheutuvasta heikennyksestä;

2) tiedot niistä 103 §:n mukaisesti tuotetusta luonnonarvosta tai 100 §:ssä tarkoitetusta suojeluhyvityksestä, jolla luontotyypille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys hyvitetään.

Jos hakijan esittämä hyvitys täyttää 99–101 §:ssä säädetyt edellytykset, Lupa- ja valvontaviraston on hyväksyttävä hakemus. Lupa- ja valvontaviraston on päätöksessä kiellettävä hyvitysalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä hyvitysalueen rajat. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

— —

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa tiedon hyvittämisestä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

105 §

Poikkeus hyvitysalueen suojelusta

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen 104 §:n 2 momentissa säädetystä kiellosta, jos kielto estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

— —

108 §

Alueiden hankinta valtiolle

— —

Alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät hoitaa:

1) Lupa- ja valvontavirasto 15 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa;

2) elinvoimakeskus 14 §:ssä tarkoitettujen toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun toteuttamiseksi;

3) Metsähallitus olemassa olevan luonnonsuojelualueverkoston täydentämiseksi.

Alueiden hankintaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

111 §

Valtion korvausvelvollisuus

Valtio on velvollinen korvaamaan kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellisen haitan, joka aiheutuu:

— —

3) 47 §:n 4 momentin nojalla perustetun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännöksistä;

— —

115 §

Korvausten jaksottaminen

Poiketen kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 52 §:stä edellä 111 §:ssä tarkoitetun korvauksen maksatus voidaan Lupa- ja valvontaviraston vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuiseen maksuerään.

— —

117 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä

— —

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä koostuu tiedoista, jotka tallennetaan tai on tallennettu ympäristöministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon (*ylläpitäjät*) ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja asianhallintajärjestelmiin. Tietojärjestelmään tallennettavista tiedoista säädetään 118 §:ssä sekä vesilain 18 luvun 1 ja 2 §:ssä.

Ympäristöministeriö, Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskus, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus ja Luonnontieteellinen keskusmuseo ovat kukin luonnonsuojelun tietojärjestelmän rekisterinpitäjiä järjestelmään tallentamiensa tietojen osalta.

— —

118 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot

Ympäristöministeriön on tallennettava luonnonsuojelun tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 57 §:n 2 momentissa, 61 §:n 1 momentissa ja 92 §:n 3 momentissa tarkoitetut lausunnot;

3) luonnonsuojelun seurannan järjestämiseen liittyvät tiedot ja kertomukset.

Lupa- ja valvontaviraston on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa ja 92 §:ssä tarkoitetut lausunnot ja aloitteet sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Elinvoimakeskuksen on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Metsähallituksen on tallennettava järjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto Natura-arvioinnista, 60 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus alueen liittämiseksi luonnonsuojelualueeseen sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Ympäristöministeriö vastaa lisäksi 13-15, 33, 39 ja 114 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvoston päätösten ja 39 §:ssä tarkoitetun Euroopan komission lausunnon tallentamisesta luonnonsuojelun tietojärjestelmään.

Luonnon monimuotoisuuden tilaa seuraavien viranomaisten ja Suomen ympäristökeskuksen sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon on tallennettava 18 §:ssä tarkoitetut luonnonsuojelun seurantaa koskevat tiedot tietojärjestelmään. Seurantatietoja saavat tallettaa myös kyseisten viranomaisten hyväksymät muut tahot.

Kunnan ja maakunnan liiton on mahdollisuuksien mukaan toimitettava kunnan toiminnassa syntyviä luonnon monimuotoisuutta ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja Lupa- ja valvontavirastolle tallennettaviksi luonnonsuojelun tietojärjestelmään, jos tietojen suora tallentaminen tietojärjestelmään ei ole mahdollista.

120 §

Tietojen luovuttaminen ja oikeus saada tietoja

— —

Ylläpitäjillä sekä Suomen Metsäkeskuksella, kunnilla ja maakuntien liitoilla, Suomen riistakeskuksella ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada luonnonsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

121 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja päätöksistä tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava 64, 77, 79, 81 ja 104 §:ssä ja Metsähallituksen on annettava 60 §:ssä tarkoitettu päätös tiedoksi hallintolain 62 a §:ssä tarkoitetulla julkisella kuulutuksella, ja tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetyn mukaisesti. Päätökset on lisäksi tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

— —

Ympäristöministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten ja Metsähallituksen on julkaistava tämän lain nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

122 §

Valvonnan järjestäminen

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten sekä Euroopan unionin säännösten noudattamista.

— —

124 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Lupa- ja valvontavirasto voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen. Lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

— —

126 §

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päätä.

— —

127 §

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiassa määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetun luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta Lupa- ja valvontaviraston on sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Vireillepano-oikeuteen sovelletaan tämän lain 128 §:n 1 momenttia.

— —

128 §

Erityinen vireillepano-oikeus

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille Lupa- ja valvontavirastossa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitetulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

— —

129 §

Toiminta rikosasiassa

— —

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja.

134 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen 4 luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

— —

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa säädetään, valitus Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, joka ei koske kiinteistöä tai aluetta, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee.

— —

135 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämistä tai suunnitelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitetun päätöksen on tehnyt Lupa- ja valvontavirasto, noudatetaan ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa ja vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädettyä.

140 §

Kumotun lain mukaiset suojellut luontotyypit

Kumotun lain 29 ja 30 §:n nojalla tehtyihin suojeltuja luontotyyppejä koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä seuraavasti:

1) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 1–5, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettuihin luontotyyppeihin sovelletaan tämän lain 64, 66 ja 67 §:ää;

2) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit luontotyyppiin sovelletaan tämän lain 65–67 §:ää.

141 §

Kumotun lain mukaiset eliölajien esiintymispaikat

Kumotun lain 47 §:n 2 ja 3 momentin nojalla tehtyihin erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain 77, 80 ja 83 §:ää.

Kumotun lain 47 §:n 5 momentin nojalla tehtyihin lajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain 79, 80 ja 83 §:ää.

144 §

Soveltaminen ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksyttyihin luonnonsuojeluohjelmiin ja -päätöksiin

Mitä 47 §:n 4 momentissa, 53 §:n 2 momentissa ja 114 §:ssä säädetään luonnonsuojeluohjelmasta, sovelletaan myös seuraaviin valtioneuvoston ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksymiin suojeluohjelmiin ja -päätöksiin:

1) 24 päivänä helmikuuta 1978 hyväksytty kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma siihen myöhemmin tehtyine täydennyksineen;

2) 19 päivänä huhtikuuta 1979 ja 26 päivänä maaliskuuta 1981 hyväksytty soidensuojelun perusohjelma;

3) 3 päivänä kesäkuuta 1981 hyväksytty lintuvesiensuojeluohjelma;

4) 13 päivänä huhtikuuta 1989 hyväksytty lehtojensuojeluohjelma;

5) 24 päivänä elokuuta 1989 hyväksytty Mikkelinsaarten saariryhmän suojelupäätös;

6) 20 päivänä joulukuuta 1990 hyväksytty rantojensuojeluohjelma;

7) 27 päivänä kesäkuuta 1996 hyväksytty vanhojen metsien suojeluohjelma.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

274.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maa-aineslain (555/1981) 2 §, 4 b §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 13 §:n 3 momentti, 14 §:n 5 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20 a §, 20 c §:n 2 momentti, 23 §:n 3 momentti, 23 a §:n 2 momentti ja 23 b §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §, 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti ja 23 a §:n 2 momentti laissa 1577/2009, 4 b §:n 2 momentti ja 14 §:n 5 momentti laissa 977/2017, 13 §:n 3 momentti ja 20 c §:n 2 momentti laissa 1407/2019, 20 a § laissa 424/2015, 23 §:n 3 momentti laissa 764/2023 ja 23 b §:n 4 momentti laissa 557/2021, seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Tämä laki ei koske:

1) kaivoslakiin (621/2011) perustuvaa ainesten ottamista;

2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;

3) sellaista ainesten ottamista vesialueella, johon vesilain (587/2011) mukaan vaaditaan Lupa- ja valvontaviraston lupa.

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

— —

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa sekä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa silloin, kun toiminnan lupa-asian käsittely kuuluu valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan.

— —

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

— —

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto, milloin:

1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;
2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai
3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

— —

13 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

— —

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, Lupa- ja valvontavirastolle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kyseessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

— —

14 §

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

— —

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetyt oikeudet ja velvoitteet koskevat Lupa- ja valvontavirastoa sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

15 §

Ottamisen keskeyttäminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös keskeyttää ottamisen silloin, kun ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

— —

16 §

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

— —

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

19 §

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

— —

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

1) asianosaisella;

2) kunnan jäsenellä;

3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

5) Lupa- ja valvontavirastolla sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;

6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Lupa- ja valvontavirastolla on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

— —

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä Lupa- ja valvontavirastolle.

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

— —

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suo-

ritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

— —

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

— —

23 b §

Tietojärjestelmä

— —

Tietojärjestelmää ylläpitävät Lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus, jotka toimivat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) tarkoitettuina rekisterinpitäjinä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

275.

Laki

maastoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 8 §, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 25 §:n 4 kohta, 28 § sekä 32 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1586/2009, seuraavasti:

8 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei Lupa- ja valvontavirasto erityisen painavista syistä toisin määrää.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määräämisestä voi tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määräämisen voi panna vireille myös Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

— —

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrätyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kielto tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä merkitsemisestä kieltoa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kielto tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

— —

12 §

Päätöksen muuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin noudatetaan, mitä 9–11 §:ssä säädetään.

25 §

Maastoliikennerikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

— —

4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka Lupa- ja valvontaviraston 8 §:n perusteella antamaa kieltoa tai rajoitusta,

— —

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, *maastoliikennerikkomuksesta* sakkoon.

28 §

Lupa- ja valvontaviraston erityislupa

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

32 §

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

276.

Laki

merensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merensuojelulain (1415/1994) 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 2 ja 3 momentti sekä 11 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 4 momentti laissa 1585/2009 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 221/1995, seuraavasti:

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

— —

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään vesilaissa (587/2011).

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään vesilaissa.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

— —

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Lupa- ja

valvontavirasto. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

277.

Laki

pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1451/2019,

muutetaan 4 §, 6 §:n 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti ja 12 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 1—3 momentti laissa 179/2024, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 a §

Soveltaminen kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamiseen

Tässä laissa säädettyjä menettelyjä sovelletaan myös käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamisen tukemiseen ja riskienhallintaan. Kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamista voidaan tukea valtion talousarviossa siihen tarkoitukseen myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Lupa- ja valvontavirasto hoitaa käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa, alueiden selvitys- ja kunnostushankkeiden kilpailuttamista, hankintapäätösten tekemistä sekä sopimuksenaikaista ja sen jälkeistä toimintaa koskevat tehtävät sekä näiden alueiden avustuksia koskevat tehtävät.

4 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston toimii valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. Tehtävistä säädetään lisäksi valtionavustuslaissa.

Lupa- ja valvontaviraston tulee edistää pilaantuneiden alueiden kestävää riskienhallintaa. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tämän lain täytäntöönpanoa ja soveltamista neuvonnalla ja ohjauksella.

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijapalvelutehtävästä säädetään 8 §:ssä ja tehtävistä alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen järjestäjänä 12 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä.

6 §

Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää avustusta 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen, jos:

1) pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai aiheuttajaa ei tavoiteta, taikka pilaantumisen aiheuttaja ei kykene vastaamaan toimen kustannuksista; ja

2) alueen pilaantuneisuuden selvittäminen tai puhdistaminen on muulle kuin aiheuttajalle ilmeisen kohtuutonta.

— —

8 §

Asiantuntijapalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi hakijan pyynnöstä antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen ja puhdistamiseen asiantuntijapalvelua. Palvelu on maksullista. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

10 §

Valtionavustuspäätös

Lupa- ja valvontavirasto tekee tämän lain mukaisen valtionavustuslain 11 §:ssä tarkoitetun valtionavustuspäätöksen.

Jos Lupa- ja valvontavirasto antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen tai puhdistamiseen 8 §:ssä tarkoitettua asiantuntijapalvelua, voidaan myös tätä koskeva tieto sisällyttää valtionavustuspäätökseen.

— —

12 §

Alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja alueen puhdistamisen järjestäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää järjestää alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen, jos 6 §:ssä valtionavustuksen myöntämiselle säädetyt edellytykset täyttyvät.

Hakija, kiinteistön omistaja tai haltija taikka kunta osallistuu alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen järjestämisen kustannuksiin Lupa- ja valvontaviraston tekemän päätöksen mukaisesti. Kustannukset jaetaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa ottaen huomioon terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan vakavuus tai todennäköisyys, toimen kiireellisyys, toimeen saadut muut julkiset varat ja muut näihin rinnastettavat seikat. Puhdistamisen järjestämisen kustannusten jakamisessa otetaan lisäksi huomioon hakijan, kiinteistön omistajan tai haltijan taikka kunnan saama taloudellinen hyöty sekä puhdistamiseen soveltuva menetelmä ja sen kestävyys.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa kustannuksista kokonaan, jos se on yleisen ympäristöedun kannalta välttämätöntä asian kiireellisyyden, alueiden pilaantuneisuuden järjestelmällisen selvittämisen, vastuutahon puuttumisen, luonnonsuojelulainsäädännön nojalla suojellun alueen suojelutarkoituksen turvaamisen, vedenhankintakäytössä olevan pohjavesialueen vedenoton turvaamisen tai muun näihin rinnastettavissa olevan syyn takia. Lupa- ja valvontavirasto vastaa kustannuksista kokonaan myös, jos pilaantuneisuudesta aiheutuu tai uhkaa aiheutua erityisen vakavaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai yksilön asuinympäristölle.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat jätelain (1072/1993) 35 §:ssä tarkoitetut valtion jätehuoltotyöjärjestelmään liittyvät asiat ja niistä johtuvat sitoumukset ja sopimukset siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Lupa- ja valvontavirastolle.

278.

Laki

rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain (431/2023) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 772/2024, seuraavasti:

10 §

Viranomaisten tiedonsaantioikeudet salassapidettävistä tiedoista

Seuraavilla viranomaisilla on oikeus saada tehtäviensä hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot maksutta salassapitosäännösten estämättä rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä:

1) Digi- ja väestötietovirasto;
2) elinvoimakeskukset
3) Hätäkeskuslaitos;
4) Lupa- ja valvontavirasto;
5) Maanmittauslaitos;
6) Museovirasto;
7) museolaissa (314/2019) tarkoitetut alueelliset vastuumuseot niiden hoitaessa mainitun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tehtävää;
8) pelastusviranomaiset;
9) puolustusministeriö;
10) Puolustusvoimat;
11) Ruokavirasto;
12) Tilastokeskus;
13) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus;
14) Verohallinto.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

279.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 1—3 momentti, 11 ja 12 §, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 2 momentti sekä 23 a ja 23 b §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 1—3 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 23 a ja 23 b § laissa 1085/2020 ja 16 §:n 1 momentti laissa 1631/2015, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

— —

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät elinvoimakeskukset ja Museovirasto sekä valvovat Lupa- ja valvontavirasto ja Museovirasto.

— —

5 §

Asian vireilletulo

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee Lupa- ja valvontavirastossa vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

— —

6 §

Vaarantamiskielto

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Lupa- ja valvontaviraston on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus tai kiinteistö ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen ja vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Lupa- ja valvontaviraston on myös pyydettävä rakennuksen sijaintikunnan ja Museoviraston sekä tarvittaessa muun yhteisön lausunto. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Koltta-alueella ja kolttasaamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa lausunto on lisäksi pyydettävä kolttien kyläkokoukselta.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, Lupa- ja valvontavirasto voi järjestää tilaisuuden, jossa 1 momentissa tarkoitetuilla kuultavilla sekä muilla, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia. Kutsu tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsuttavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

— —

9 §

Suojelua koskeva päätös

Rakennuksen suojelusta päättää Lupa- ja valvontavirasto.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava suojelua koskeva päätös tiedoksi ympäristöministeriölle.

10 a §

Poikkeaminen suojelupäätöksestä

Lupa- ja valvontavirasto voi rakennuksen tai kiinteistön omistajan tai haltijan hakemuksesta ja asettamillaan ehdoilla myöntää luvan poiketa suojelupäätöksestä, jos:

1) osa rakennuksesta on vahingoittunut ja vahingoittunut osa vaarantaa rakennuksen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä tai suojelun perusteena olevien arvojen säilymistä;

2) rakennuksen käyttäminen käyttötarkoitukseensa sekä muuttaminen uuteen soveltuvaan käyttötarkoitukseen on suojelun vuoksi estynyt; tai

3) siihen on muu erityisen painava rakennusperinnön käyttöä tai hoitoa edistävä peruste.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on poikkeamisluvan myöntäessään määrättävä aika, jonka kuluessa on haettava poikkeamisen perusteena olevan toimenpiteen toteuttamiseksi muussa laissa edellytettyä lupaa tai saatettava toimenpide loppuun. Määräaika alkaa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta ja voi olla enintään kaksi vuotta. Lupa- ja valvontavirasto voi luvansaajan hakemuksesta jatkaa määräaikaa enintään kahdella vuodella.

10 b §

Menettely haettaessa poikkeamista suojelupäätöksestä

Suojelupäätöksestä poikkeamista koskeva hakemus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle kirjallisesti. Hakemus on perusteltava ja siinä on yksilöitävä, miltä osin suojelupäätöksestä on tarkoitus poiketa. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma poikkeamista edellyttävästä toimenpiteestä. Muun kuin rakennuksen omistajan tekemään hakemukseen on liitettävä myös omistajan suostumus.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen poikkeamista koskevan päätöksen tekemistä pyydettävä Museoviraston ja rakennuksen sijaintikunnan lausunto. Lisäksi 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuille

muille tahoille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Koltta-alueella ja kolttasaamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa lausunto on lisäksi pyydettävä kolttien kyläkokoukselta.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava poikkeamista koskeva päätös tiedoksi rakennuksen sijaintikunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

— —

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, Lupa- ja valvontaviraston on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitetun rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä Lupa- ja valvontavirastolle.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille Lupa- ja valvontavirastossa, suojelua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojelu on lainvoimaisesti lakkautettu, Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Elinvoimakeskus sekä Museovirasto voivat myöntää suojeltavaksi määrätyn rakennuksen omistajalle valtion talousarvion rajoissa avustusta rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten. Elinvoimakeskuksen myöntämän avustuksen maksamista, maksatuksen keskeytystä ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:ssä mainitut tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä, jos avustuksen on myöntänyt elinvoimakeskus.

— —

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojelun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa hänet määräajassa ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sakon uhalla tai uhalla, että Lupa- ja valvontavirasto teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista. Kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

— —

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia tai vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä taikka suojelupäätöksestä poikkeamiseen myönnetyn luvan ehtoja on rikottu, Museovirastolla sekä Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimittaa tarkastus rakennuksessa tai sen huonetiloissa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa kuitenkin toimittaa vain, jos on epäilys sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus, ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä. Tarkastukseen sovelletaan lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— —

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

— —

Lupa- ja valvontavirasto, maakunnan liitot ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta.

23 a §

Menettely rikosasioissa

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä rikoslain 48 luvun 6 §:ssä rangaistavaksi säädettyä tämän lain vastaista tekoa tai laiminlyöntiä.

Lupa- ja valvontaviraston on myös tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä tämän lain 23 §:ssä säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus voidaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa tai laiminlyöntiä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi ilmoituksen tekemistä.

Lupa- ja valvontavirastolle on 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä käsiteltäessä esitutkinnassa ja syyteharkinnassa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

23 b §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirastolla, elinvoimakeskuksella, Museovirastolla, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä Maanmittauslaitoksella on niille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Verohallinnolta maksutta asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot vainajan ja kuolinpesän osakkaan nimestä ja kotipaikasta sekä henkilötunnuksesta tai syntymä- ja kuolinpäivästä sekä tieto kuolinpesän pesänselvittäjästä, testamentin toimeenpanijasta tai pesänjakajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

280.

Laki

rakentamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakentamislain (751/2023) 4 §, 19 §:n 2 momentti, 66 §:n 1 ja 2 momentti, 67 §:n 1 momentti, 67 a §, 75 §:n 1 momentti, 132 §:n 3 momentti, 179 §:n 3 momentti, 179 a §:n 1 momentti, 182 §:n 2 momentti, 185 §:n 2 momentti sekä 188 §,

sellaisina kuin niistä ovat 67 a §, 179 §:n 3 momentti, 179 a §:n 1 momentti ja 182 §:n 2 momentti laissa 897/2024, seuraavasti:

4 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto edistää rakennustoimen järjestämistä.

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

19 §

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen, kuuleminen ja julkaiseminen

— —

Kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan ilmoitusten julkaisemisesta säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänäoloajan päättymistä. Ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi on pyydettävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

— —

66 §

Lausunto purkamis- ja maisematyöluvasta sekä rakentamisluvasta

Kunnan on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto purkamis- ja maisematyölupahakemuksesta sekä sellaisesta rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon ei sovelleta suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupaa haetaan alueelle, joka kuuluu:

1) valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan;

2) luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla suojellun luontotyypin alueeseen taikka erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikkaan, jolla on voimassa mainitun lain 64 §:n 1 momentissa tai 77 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös;

3) luonnonsuojelulain mukaiseen maisema-alueeseen; tai

4) maakuntakaavassa osoitettuun virkistys- tai suojelualueeseen.

Lausuntoa ei ole tarpeen pyytää, jos rakentaminen tai purkaminen perustuu poikkeamislupaan, josta Lupa- ja valvontavirasto on antanut lausunnon. Lausuntoa ei 1 momentin 4 kohdan perusteella ole myöskään tarpeen pyytää, jos alueella on asemakaava tai yleiskaava taikka aiemman rakentamista koskevan lainsäädännön mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

— —

67 §

Lausunto poikkeamisluvasta sekä rakentamisluvasta suunnittelutarvealueelle sijoittuvan rakennuspaikan osalta

Kunnan on pyydettävä elinvoimakeskuksen lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee valtion liikenneverkkoa. Kunnan on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee:

1) ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;
2) kulttuuriperinnön suojelun tai virkistystarpeiden kannalta merkittävää aluetta tai kohdetta.

— —

67 a §

Lausunto puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta

Kunnan on pyydettävä puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta sekä muulta valtion viranomaiselta, jos lupahakemus koskee merkittävästi sen toimialaa.

75 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Jos rakentamisesta taikka muusta tämän lain mukaan luvanvaraisesta tai viranomaishyväksyntää edellyttävästä toimenpiteestä on tehtävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, on hakemuksen vireille tulosta sen lisäksi, mitä 63 §:ssä säädetään, tiedotettava yleisessä tietoverkossa. Lupa- ja valvontavirastolle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Asiassa jätetyistä huomautuksista ja lausunnoista on laadittava yhteenveto, jonka on oltava yleisesti saatavilla päätöksen antamisajankohtana.

— —

132 §

Veden johtaminen ja ojittaminen

— —

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asia ratkaistaan kuitenkin siten kuin vesilain 5 luvussa säädetään, jos:

1) kyse on ranta-asemakaava-alueesta;
2) ojitus palvelee asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
3) ojitus sijoittuu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;

4) ojituksesta aiheutuu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle;
5) ojitus edellyttää Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

179 §

Valitusoikeus rakentamisluvasta

— —

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös Lupa- ja valvontavirastolla.

179 a §

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
4) kunnalla;
5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
6) Lupa- ja valvontavirastolla;
7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitetulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

— —

182 §

Valitusoikeus purkamisluvasta

— —

Kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä, valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös Lupa- ja valvontavirastolla ja museoviranomaisella.

185 §

Eräiden päätösten tiedoksianto ja tiedottaminen

— —

Kunnan on toimitettava 57 §:n mukainen poikkeamislupa hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamislupa tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, poikkeamislupaa tai sen jäljennöstä ei tarvitse lähettää kuin muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajal-

le. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille. Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamislupa viivytyksettä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

188 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada kunnilta, maakuntien liitoilta ja muilta tämän lain mukaisilta viranomaisilta maksutta tämän lain ohjaamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

281.

Laki

rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (15/2022) 3 §:n 4 momentti, 6, 7 ja 10 §, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 3 ja 4 momentti, 36 §:n 1 momentti, 37 § ja 38 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 4 momentti laissa 669/2024, seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin valtiontukilainsäädännön soveltaminen

— —

Tarkempia säännöksiä avustuksen, korvauksen tai sääksen pesintään perustuvan tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, maksamisesta, käytöstä ja elinvoimakeskuksen sekä avustuksen saajan velvollisuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä 2 momentissa mainituissa suuntaviivoissa määrätään ja mainitussa momentissa mainitussa asetuksessa säädetään.

6 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

1) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn edistäminen;

2) vahinkoilmoitusten, korvaus-, tuki- ja avustushakemusten sekä niitä koskevien oikaisuvaatimusten käsitteleminen ja ratkaiseminen;

3) avustuksen, korvauksen ja tuen toimeenpanotehtävät ja niihin liittyvä neuvonta, ohjaus, tiedotus ja valvonta.

Toimivaltainen valtion viranomainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella vahinko tapahtuu. Lapin elinvoimakeskus käsittelee ja ratkaisee kuitenkin hakemukset maakotkan pesintään perustuvasta tuesta ja Keski-Suomen elinvoimakeskus hakemukset sääksen pesintään perustuvasta tuesta.

7 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustusten maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa toimivaltaisen elinvoimakeskuksen ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

10 §

Avustuksen tarkoitus

Elinvoimakeskus voi myöntää avustusta 15, 21 ja 26 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen sekä rakennuksille aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa. Avustusta voidaan myöntää tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä tutkimukseen ja kehitystyöhön.

19 §

Viljelys- ja eläinvahingosta ilmoittaminen

Vahingonkärsijän on tehtävä vahingon havaittuaan viipymättä vahinkoilmoitus elinvoimakeskukselle. Ilmoitus katsotaan toimitetuksi, kun se on saapunut viranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää vahingonkärsijän yhteystiedot sekä tiedot vahingon sijainnista, vahingon aiheuttajasta ja ajankohdasta sekä vahingon kohteesta ja laajuudesta.

— —

20 §

Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahingonkärsijän pyynnöstä toimivaltainen kunnan viranomainen. Eläinvahingon toteaa ja arvioi elinvoimakeskuksen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus on vastaanottanut vahinkoilmoituksen ja arvioinnin suorittava taho on saanut tiedon vahingosta.

Elinvoimakeskus voi siirtää eläinvahingon arviointia koskevan tehtävän sellaisen tahon hoidettavaksi, jolla on tarvittava pätevyys ja parhaimmat edellytykset eläinvahingon arvioimiseksi. Ulkopuoliseen arvioijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettua tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

— —

28 §

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta ennen avustettavan hankkeen tai toimenpiteen aloittamista. Avustuksen hakemisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 9 §:ssä.

Elinvoimakeskus voi asettaa avustuksen hakemiselle hakuajan.

30 §

Korvauksen ja tuen hakeminen

Korvausta ja tukea haetaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta. Korvausta haetaan ilman aiheetonta viivytystä vahingon toteamisen jälkeen. Edellä 5 luvussa tarkoitettua tukea haetaan vuosittain viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

— —

31 §

Korvaushakemus

— —

Jos vahingon määrä voidaan todeta vasta seuraavalla kasvukaudella, hakemusta on tältä osin täydennettävä vahingon määrän todentavalla lisäselvityksellä. Lisäselvitys on toimitettava elinvoimakeskukselle vahinkoa seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Hakijan tulee korvaushakemuksen käsittelyn yhteydessä pyynnöstä antaa tiedot muistakin seikoista, joita toimivaltainen elinvoimakeskus tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi.

36 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen palauttaminen

Korvauksen ja tuen saajan tulee viipymättä palauttaa elinvoimakeskukselle virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa korvaus tai tuki.

— —

37 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on päätöksellään määrättävä korvauksen ja tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu korvaus ja tuki takaisin perittäväksi, jos:

1) saaja on jättänyt ilmoittamatta seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan korvauksen tai tuen saantiin tai määrään taikka antanut siitä väärän tai harhaanjohtavan tiedon;

2) saaja on jättänyt palauttamatta korvauksen tai tuen, joka on 36 §:n mukaan palautettava;

3) korvaus tai tuki on muusta kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetusta syystä myönnetty tai maksettu perusteettomasti;

4) Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

38 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen elinvoimakeskuksen sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

282.

Laki

Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain (1069/2009) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus ja tehtävät

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;

2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskuksille;

3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä raportointivelvoitteista;

4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;

5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;

6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

283.

Laki

Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain 1 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 1 c §, sellaisena kuin se on laissa 526/2023, seuraavasti:

1 c §

Tammisaaren saariston kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinvoimakeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

284.

Laki

ulkoilulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkoilulain (606/1973) 4, 11, 12, 14 ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat, 4, 11, 12 ja 14 § laissa 1572/2009 sekä 29 § laissa 1413/2019, seuraavasti:

4 §

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa Lupa- ja valvontavirasto. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädetyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on Lupa- ja valvontavirastolle osoitettuina toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen Lupa- ja valvontavirastolle.

11 §

Ulkoilureitin siirtämisestä on voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi Lupa- ja valvontavirasto siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Lupa- ja valvontaviraston on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää Lupa- ja valvontavirasto, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Lupa- ja valvontaviraston on annettava päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

285.

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain 6 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 6 d §, sellaisena kuin se on laissa 525/2023, seuraavasti:

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinvoimakeskuksen, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

286.

Laki

vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain (121/2011) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

7 §

Valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

287.

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 4 §:n 2—4 momentti, 5 ja 6 §, 6 b §:n 1 momentti, 6 e §:n 1 momentti, 6 f §, 6 g §:n 2 momentti, 6 h §:n 1 momentti, 6 i §:n 1 ja 3 momentti, 6 j ja 6 k §, 6 l §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 a §:n 1 momentti, 10 b—10 d ja 10 f §, 11 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 15 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 26 a §:n 3 momentti, 26 f §:n 1 momentti, 26 j §:n 1 momentti ja 26 l §:n kohta 6,

sellaisina kuin ne ovat 4 §:n 2 momentti, 6 § 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti sekä 16 §:n 2 momentti laissa 1593/2009, 4 §:n 3 momentti, 26 a §:n 3 momentti, 26 f §:n 1 momentti ja 26 l §:n 6 kohta laissa 272/2011, 4 §:n 4 momentti laissa 571/2014, 5 § laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 507/2020, 6 b §:n 1 momentti, 6 e §:n 1 momentti, 6 f §, 6 g §:n 2 momentti, 6 h §:n 1 momentti, 6 i §:n 1 ja 3 momentti, 6 j ja 6 k § sekä 6 l §:n 1 momentti laissa 507/2020, 10 a §:n 1 momentti, 10 b, 10 c ja 10 f § laissa 1263/2014, 10 d § laeissa 1263/2014 ja 1410/2019, 15 § ja 17 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1410/2019 sekä 26 j §:n 1 momentti laissa 272/2020, ja

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1833/2009, uusi 2 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 571/2014, uusi 6 momentti sekä lakiin uusi 6 m § seuraavasti:

3 §

Vesienhoitoalue

— —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vesienhoitoalueista.

4 §

Viranomaiset

— —

Tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. Tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisena toimii elinvoimakeskus, josta säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen, sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

— —

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten tehtävistä.

5 §

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtäviin kuuluu:

1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettävistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
6) valmistella vesien tilan luokittelu;
7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
8) valmistella vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma;
9) hoitaa muut kuin 1—8 kohdassa tarkoitetut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät vesienhoidon järjestämiseksi.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu:

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;
2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;
3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;
4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa;
5) hoitaa muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

6 §

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävänä on edistää toimenpiteiden toteuttamista toimialueellaan.

Vesienhoidon ja merenhoidon tuen järjestämistehtävästä säädetään 1 a luvussa. Kalatalousviranomaisesta säädetään kalastuslaissa (379/2015).

1 a luku

Vesienhoitoa ja merenhoitoa koskeva tuki

6 b §

Tuen järjestäminen

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen järjestää tuen hankinnan ja luovuttamisen tuen saajalle. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

— —

6 e §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselta ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei voi hakea ennen kuin samaan toimeen myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

— —

6 f §

Hakuaika ja tiedottaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi asettaa tuen hakemiselle hakuajan. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on tiedotettava tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

6 g §

Tuen myöntämisen edellytykset

— —

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavaran ja palvelun arvonlisäverollinen myyntihinta vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle.

— —

6 h §

Tukihakemuksen peruuttaminen

Tuen hakija voi peruuttaa hakemuksen kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle.

— —

6 i §

Päätös ja sopimus

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen tekee kirjallisen päätöksen tuesta. Päätös on tehtävä myös 6 h §:ssä tarkoitetussa asiassa.

— —

Lisäksi vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on

sisällettävä tarpeelliset määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukemisessa sekä noudatettavasta menettelystä ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

— —

6 j §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on päätöksellään keskeytettävä tukeminen, jos:

1) on ilmeistä, että:

a) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;

b) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin tukipäätöksessä on myönnetty; tai

c) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja; taikka

2) asianomaiseen tukeen sovellettava Euroopan unionin valtiontukea koskevan säädöksen noudattaminen tätä edellyttää.

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on päätöksellään määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo tai sen osa perittäväksi takaisin. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi olla perimättä tukea tai sen osaa takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

6 k §

Korko ja viivästyskorko

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on sisällytettävä takaisin perittävälle määrälle tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

6 l §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tämän luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

— —

6 m §

Kirjanpito

Tuen saajan on pidettävä hankkeesta kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Tuen saajan on säilytettävä kaikki tuen toteuttamiseen liittyvät tositteet kirjanpitolain mukaisesti.

9 §

Seuranta

— —

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. Seurantaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon vesimuodostuman tilan kannalta edustava toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

10 a §

Pohjavesialueen määrittäminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

— —

10 b §

Pohjavesialueen luokitus

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli 50 ihmisen tarpeisiin;

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pohjavesialueen luokituksen perusteista.

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Vesienhoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtävän pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa laadittavien valmisteluasiakirjojen tiedoksi antamisessa ja niitä koskevassa kuulemisessa noudatetaan, mitä 15 §:ssä säädetään. Jos pohjavesialueen luokkaa tai rajaa muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä, 15 §:ssä säädetystä poiketen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on pidettävä valmisteluasiakirjat nähtävillä vähintään 30 päivää. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta sekä siltä maakunnan liitolta, jonka alueella pohjavesialue sijaitsee.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojelusuunnitelman valmistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suojelusuunnitelma voi koskea, sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselta.

Kunnan on julkaistava suojelusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojelusuunnitelma vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suojelusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

— —

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle ja vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle hallussaan olevia tarpeellisia muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Viranomaisten on luovutettava tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä.

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on vesienhoitosuunnitelman laatimista varten tehtävä:

1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;

2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista; sekä

3) hoitosuunnitelmaehdotus vähintään vuosi ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus vesienhoitoalueen eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tätä varten tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen ja toimeenpano- ja tukiviranomaisen, vesitalous- ja kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, sekä muiden vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvien tehtäväkokonaisuuksien edustajista muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toiminnasta vastaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen. Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympäristöministeriö. Elinvoimakeskuksen tehtävistä ja toimialueista säädetään elinvoimakeskuksista ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla.

— —

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on annettava 13 §:ssä tarkoitetut valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on julkaistava tieto kuulutuksesta vesienhoitoalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin ja esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden ajan, joka alkaa 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

16 §

Vesienhoitosuunnitelman käsittely

— —

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen toimittaa ohjausryhmässä käsitellyn ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ympäristöministeriölle.

17 §

Vesienhoitosuunnitelman hyväksyminen

— —

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti. Ympäristöministeriö toimittaa valtioneuvoston päätöksen sähköisesti vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on annettava valtioneuvoston päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on julkaistava tieto kuulutuksesta vesienhoitoalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen toimittaa lisäksi päätöksen niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

— —

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

— —

Merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

— —

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

— —

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen kanssa annettava merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Ympäristöministeriön on yhteistyössä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen kanssa:

1) varattava kaikille mahdollisuus osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun, tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin sekä esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti vähintään 30 vuorokauden ajan kuulutuksen julkaisemisajankohdasta lukien;

2) pyydettävä tarvittavat lausunnot; ja

3) järjestettävä tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

— —

26 l §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

— —

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa sekä muista viranomaistehtävistä;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

288.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 23 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 24 §:n 1 momentti laissa 916/2021,

muutetaan 15 §:n 2 momentti, 21 §, 23 §:n 1 ja 3 momentti, 29 a §:n 2 momentti, 34, 36 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 39 a §:n 2 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 44 §:n 2 momentti, 80 §:n 2—4 momentti, 81 §:n 1 momentti, 85 a §, 88 §:n 2 momentti, 89 §:n 2 ja 3 §:n momentti, 89 a ja 92 §, 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 ja 4 momentti, 99 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 104 §:n 2 momentti, 105 §:n 1—3 momentti, 106 c §:n 1 momentti, 106 d §:n 1—3 momentti, 106 e §, 115 a §:n 3 momentti, 116 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 ja 3 momentti, 123 §:n 1 ja 4 momentti, 126, 129 ja 130 §, 131 §:n 2—4 momentti, 135 §:n 1 ja 2 momentti, 136 §:n 1 ja 2 momentti, 137 §:n 1 momentti, 138 §:n 1 momentti, 143 §:n 1 ja 3 momentti, 147 §:n 3, 4 ja 6 momentti, 148 §:n 2 ja 3 momentti, 152 §:n 2 momentti, 153 §, 166 §:n 2 momentti, 168 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 169 §:n 2 momentti, 170 §:n 5 momentti, 171 §:n 1 momentti, 175 §:n 2 momentti, 176 ja 178 §, 181 §:n 3 momentti, 182 a §:n 1 momentti, 186 §, 188 §:n 2 momentti, 189 §, 190 §:n 4 momentti, 191, 192 ja 194 §, 197 §:n 3 momentti, 203 §, 205 §:n 1 momentti, 207 §, 212 § 1—3 momentti, 214 §:n 1 momentti, 221 a §:n 2 ja 4 momentti, 222 §:n 2 momentti sekä 223 §:n 1, 2 ja 6 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 15 §:n 2 momentti, 115 a §:n 3 momentti, 123 §:n 1 ja 4 momentti, 168 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 170 §:n 5 momentti, 171 §:n 1 momentti, 175 §:n 2 momentti, 181 §:n 3 momentti, 205 §:n 1 momentti ja 223 §:n 1, 2 ja 6 momentti laissa 1166/2018, 21 § laeissa 916/2021 ja 754/2024, 29 a §:n 2 momentti, 85 a §, 116 §:n 4 momentti ja 189 § laissa 905/2020, 39 a §:n 2 momentti laissa 437/2017, 44 §:n 2 momentti, 95 §:n 1 momentti, 99 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 momentti, 136 §:n 2 momentti ja 192 § laissa 504/2019, 88 §:n 2 momentti ja 89 a § laissa 423/2015, 89 §:n 2 ja 3 §:n momentti laissa 490/2022, 106 c §:n 1 momentti, 106 d §:n 1—3 momentti ja 106 e § laissa 1064/2017, 143 §:n 1 ja 3 momentti laissa 49/2019, 147 §:n 3, 4 ja 6 momentti ja 212 §:n 1—3 momentti laissa 327/2016, 152 §:n 2 momentti laissa 1018/2018, 169 §:n 2 momentti ja 221 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 1121/2024, 176 § osaksi laissa 10/2023, 182 a §:n 1

momentti laissa 1077/2018, 190 §:n 4 momentti ja 207 § laissa 1420/2019, 222 §:n 2 momentti laissa 1263/2022, sekä

lisätään lakiin uusi 21 a ja 23 a—23 c § ja 42 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

15 §

Ennaltavarautumisvelvollisuus

— —

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää Lupa- ja valvontavirasto, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattava laitteet ja varusteet sekä harjoiteltava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten *(ennaltavarautumisvelvollisuus*). Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarpeen tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

— —

21 §

Ympäristöministeriö

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

21 a §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista, valvoo näiden säännösten noudattamista, toimii valtion ympäristölupaviranomaisena ja käsittelee toimivaltaansa kuuluvat ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat asiat. Lupa- ja valvontavirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii toiminnassaan ja päätöksenteossaan ympäristönsuojelun yleisen edun toteutumisesta sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto valtion valvontaviranomaisena sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista Lupa- ja valvontavirastolle.

— —

23 a §

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/590, jäljempänä *otsoniasetus* , sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/573, jäljempänä *F-kaasuasetus* , mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämisestä.

23 b §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

23 c §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suo-

ria tukia koskevista säännöistä ja asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus valvoo 64 §:ssä tarkoitettuna kalatalousviranomaisena 57 §:ssä tarkoitettujen kalatalousmääräysten noudattamista.

29 a §

Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

— —

Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu 115 a §:n nojalla käsitellä toimintaa koskeva ilmoitus. Jos lupa kuitenkin on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella, käsittelevä viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa tämän pykälän 1 momentin 1 tai 4 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee Lupa- ja valvontavirasto.

— —

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen Lupa- ja valvontavirastossa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;

3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;

4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

1) toiminta sijaitsee usean kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;

2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta;

3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi Lupa- ja valvontaviraston ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

37 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 § 2 momentin mukaan toimivaltainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa Lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa.

— —

39 a §

Hakijan neuvonta

— —

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia.

— —

42 §

Lausunnot

— —

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä lausunto hakemuksessa tarkoitetun toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleisen edun valvontayksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta ja hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai ympäristön käyttöön.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä. Lisäksi lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa.

— —

44 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

— —

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

— —

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

— —

Toiminnanharjoittajan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisäaikaa.

Lupa- ja valvontavirasto arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään sille tarkistamista koskeva hakemus. Hakemus on jätettävä viimeistään Lupa- ja valvontaviraston määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa,

jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitetun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Lupa- ja valvontavirastolle toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönottaminen edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

— —

85 a §

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä (*ympäristölupa-asioiden tietopalvelu*). Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222 §:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

88 §

Luvan raukeaminen

— —

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen omasta aloitteestaan taikka toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

— —

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta muutettava luvan vakuutta koskevia lupamääräyksiä, jos lupaviranomainen arvioi, että jätteen käsittelytoiminnalle luvassa määrätyn vakuuden määrä ei ole riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi tai vakuus ei muutoin täytä 59–61 §:n mukaisia vaatimuksia.

— —

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, Lupa- ja valvontavirasto voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan tai toiminnanharjoittajan pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

— —

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitetun toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomainen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

— —

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan, mitä 138 §:ssä säädetään.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

— —

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Lupa- ja valvontaviraston tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

— —

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

— —

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä Lupa- ja valvontavirastolta on pyydettävä lausunto.

— —

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lupa- ja valvontavirastolle 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi Lupa- ja valvontavirastolle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

— —

106 c §

Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirasto.

— —

106 d §

Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnetyistä poikkeuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksiakoskeva direktiivi* , 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

— —

106 e §

Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisia keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja sen liitteessä 1 tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

115 a §

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomainen

— —

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoituksen liitteen 4 kohdan 2 alakohdassa b ja kohdassa 3 tarkoitetuista toiminnoista sekä muista liitteen 4 toiminnoista, jos niissä on kyse sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta.

— —

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

— —

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomainen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

— —

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena.

— —

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitetun Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

— —

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa, ilmoituspäätöstä tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle taikka Lupa- ja valvontavirastolle, jos Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimintaan ympäristöluvan tai antaa ilmoituspäätöksen taikka 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen tekemisen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

— —

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai Lupa- ja valvontaviraston on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteestaan vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

126 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, Lupa- ja valvontavirasto voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitetusta toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitetun vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, Lupa- ja valvontavirasto käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia Lupa- ja valvontavirastolle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa

— —

Käräjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Lupa- ja valvontaviraston on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos käräjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta Lupa- ja valvontavirastolle.

Käräjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuin voivat pyytää lausunnon Lupa- ja valvontavirastolta, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

— —

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on ka-

tettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

— —

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

— —

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa.

— —

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Lupa- ja valvontavirasto huolehtii osaltaan ympäristön tilan seurannasta alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

— —

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa päästökattodirektiivin 9 artiklan mukaisesta ilmaan joutuvien päästöjen aiheuttamien haitallisten ekologisten muutosten seurannasta pintavesissä osana 7 momentissa tarkoitettua seurantaa. Luonnonvarakeskus huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta metsämailla ja Ilmatieteen laitos huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta otsonin kuormituksen osalta. Ympäristöministeriö teettää mainitun artiklan mukaisen seurannan suomailla. Seurannan järjestämisessä noudatetaan, mitä päästökattodirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään.

— —

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

— —

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydettävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle.

— —

Kunnan on toimitettava vuosittain viimeistään 15. päivänä toukokuuta tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle.

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

— —

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja Lupa- ja valvontavirastolta pyydettävästä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

— —

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja Lupa- ja valvontavirastolta, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä

sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

— —

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

— —

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

168 §

Säännöllinen valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

— —

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

— —

169 §

Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

— —

Jos kyse on turvallisesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä Hongkongissa 15 päivänä toukokuuta vuonna 2009 tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä *Hongkongin yleissopimus* , 9 artiklan 4 kohdassa tai 10 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetusta aluskierrätyslaitokselle tehtävästä tarkastuksesta tai yleissopimuksen velvoitteiden rikkomisesta, Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava ilmoituksen tehneelle sopimuspuolelle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle mainitun sopimuksen 9, 10 ja 12 artiklan mukaisesti tiedot aluskierrätyslaitosta koskevien ympäristönsuojelun ja työsuojelun velvoitteiden rikkomisesta ja niiden johdosta toteutetuista toimista. Lupa- ja valvontaviraston on myös ilmoitettava aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä *aluskierrätysasetus* , 21 artiklan mukaisesti ympäristönsuojelun ja työsuojelun rikkomuksista, jotka koskevat aluskierrätyslaitosta ja rikkomusten johdosta toteutetuista toimista mainitun artiklan mukaisesti Euroopan komissiolle.

170 §

Ilmoitus toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

— —

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle, jos ympäristöluvan myöntää Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksenvaraista toimintaa koskeva tämän pykälän mukainen ilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle, jos ilmoituksen on käsitellyt Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Lupa- ja valvontavirasto, luvan myöntämisen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen lupapäätöksessään tai ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta toimivaltainen viranomainen ilmoituspäätöksessään voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seurantaa, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkai-

lu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

— —

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

— —

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

— —

176 §

Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu luontovahinko, on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontaviraston määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, on Lupa- ja valvontaviraston määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 176 §:ssä tarkoitetusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

— —

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan keskeyttää Lupa- ja valvontavirasto, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan tai antaa ilmoituspäätöksen.

182 a §

Viranomaisen toimivalta eräissä tilanteissa

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle, Lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyä sellaisiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi välttämättömiin toimiin, jotka eivät pelastuslain 32 §:n mukaan kuulu pelastustoimintaan. Edellytyksenä toimiin ryhtymiselle on lisäksi, että:

1) toimien toteuttamista ei voida toiminnasta vastaavan tahon tosiasiallisen toimintakyvyn puuttumisen vuoksi varmistaa tämän lain 175 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä; tai

2) toiminnasta vastaavaa tahoa ei viivytyksettä saada selville.

— —

186 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) asianosainen;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) Lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) asiassa yleistä etua valvova viranomainen;

6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokous, jos ympäristövaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

Lupa- ja valvontavirasto voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

— —

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen tekee Lupa- ja valvontavirasto, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan tai tekee ilmoituspäätöksen.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitetusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 4 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin Lupa- ja valvontavirastolla.

Rekisteröitävän ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

190 §

Muutoksenhaku

— —

Muutoksenhausta kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen valittamalla säädetään kuntalaissa (410/2015). Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

1) asianosaisella;

2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä;

5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;

6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;

7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

— —

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle, kunnan ympäris-

tönsuojeluviranomaiselle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

— —

203 §

Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista kunnan on varattava Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, Lupa- ja valvontavirasto voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

— —

207 §

Todistajan kuuleminen

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaiseksi ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

— —

214 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ympäristöministeriön on ennen 213 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviltä tahoilta. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

— —

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

— —

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, että laitos täyttää aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen työsuojelua koskevat vaatimukset. Työsuojeluviranomainen valvoo aluskierrätyslaitoksen osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista soveltaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään. Sen lisäksi, mitä tämän lain 93 §:ssä säädetään, lupa harjoittaa aluskierrätystä on peruutettava, jos työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty.

— —

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitoksille myönnetyistä luvista ja lupien muutoksista Euroopan komissiolle aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisesti ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle Hongkongin yleissopimuksen 7 ja 12 artiklan mukaisesti. Tiedot on toimitettava myös ympäristöministeriölle.

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

— —

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa (119/2001) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (1262/2022) sekä niiden nojalla. Tietojen talletettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

— —

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) Lupa- ja valvontavirastolle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;

4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä;

5) 151 §:n 1 momentin 2–4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

6) 168 §:ssä tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;

7) Lupa- ja valvontaviraston valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

— —

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetyt tiedot Lupa- ja valvontavirastolle talletettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 168 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat valvontasuunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valvontasuunnitelman.

_____

289.

Laki

ympäristövahinkorahastosta annetun lain 10 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristövahinkorahastosta annetun lain (1262/2022) 10 § ja 21 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Maksunkantoviranomainen

Vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun määrää Lupa- ja valvontavirasto (*maksunkantoviranomainen*).

21 §

Katselmuslautakunta

— —

Katselmuslautakuntaan kuuluu vähintään puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtaja on Lupa- ja valvontavirastosta. Lautakunnalla tulee olla sen tehtävän kannalta tarpeellinen ympäristö- ja luonnontieteen sekä vahinkojen ja torjunta- ja ennallistamistoimien arviointiin liittyvä asiantuntemus sekä riittävä alueen paikallistuntemus.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

290.

Laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 10, 11 §, 32 §, 34 §:n 1 momentti, 35 § ja 37 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 10 ja 11 § osaksi laissa 556/2021 sekä 37 §:n 1 momentti laissa 1428/2019, seuraavasti:

10 §

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. Yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö, kun hanke koskee ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, yhteysviranomaisena toimii kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen hankkeissa, jotka koskevat ydinenergialaissa tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, päätöksen tekee kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain täytäntöönpanoa.

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

— —

35 §

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, Lupa- ja valvontavirasto voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty. Valitettaessa Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta hankkeesta sijaitsee. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Valiokunnan uusi lakiehdotus

291.

Laki

yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain (/) 19 §:n 2, 7 ja 8 kohta seuraavasti:

19 §

Valvovat viranomaiset

Asianomainen valvova viranomainen valvoo kriittiselle toimijalle tämän lain nojalla säädettyjen ja määrättyjen velvoitteiden noudattamista. Tässä laissa tarkoitettuja valvovia viranomaisia ovat:

— —

2) elinvoimakeskus niiden kriittisten toimijoiden osalta, jotka kuuluvat juomaveden ja jäteveden toimijaluokkaan;

— —

7) Lupa- ja valvontavirasto kriittisiksi nimettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita antavien palvelunjärjestäjien ja palveluntuottajien osalta; toimivaltainen valvontaviranomainen määräytyy mainitun lain 32 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti;

8) Lupa- ja valvontavirasto kriittisiksi nimettyjen rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista ja päätöksen N:o 1082/2013/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2371 15 artiklassa tarkoitettujen EU:n vertailulaboratorioiden osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa valtion aluehallintouudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumista, uudistuksen toimeenpanon resurssien riittävyyttä ja vaikutuksia, erityisesti uudistuksen vaikutuksia lupaprosessien nopeuteen, sujuvuuteen ja ennakoitavuuteen, yleistä etua koskevan viranomaisen valitusoikeuden käyttöön sekä kielellisten oikeuksien toteutumiseen, ja antaa seurannan tuloksista ja havaituista kehittämistarpeista selvityksen eduskunnan hallintovaliokunnalle vuoden 2028 loppuun mennessä.

Helsingissä 5.6.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Mari Kaunistola kok (osittain)
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Paula Werning sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Ben Zyskowicz kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Henri Helo

Vastalause 1

Perustelut

Aluekehittämisen näkökulmasta valtion aluehallinnon uudistus on merkittävä. Kokoomuksen ja perussuomalaisten johtama hallitus on asettanut sille tavoitteeksi vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä sekä sujuvoittaa lupaprosesseja (ns. yhden luukun malli), joka on hallituksen julkisuuteen lausuma suurin lupaus. Uudistuksen pitäisi parantaa myös palveluiden tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Mielestämme aluehallinnon uudistukselle asetetut tavoitteet ovat oikeita. Valitettavasti ne ovat jälleen kerran pelkkää sanahelinää. Emme voi tukea nyt esitettyä valtion aluehallinnon uudistusta, koska sen läpinäkyvänä punaisena lankana on kokoomuksen ideologian mukaisesti keskittämisen politiikka, jolle maakuntien Suomen suurin eduskuntapuolue perussuomalaiset antavat kerta toisensa jälkeen täyden tukensa. Selvimmin tämä näkyy lakiehdotukseen kirjatussa päätoimipaikkojen ja sivutoimipaikkojen sijaintipaikoissa, jossa painopiste siirtyy eteläiseen ja läntiseen Suomeen. Hallituksen lupaukset nykyisen toimipaikkaverkoston säilymisestä eivät ole uskottavia. Ajan saatossa niitä tullaan varmuudella karsimaan, jolloin kokonaisia maakuntia on jäämässä ilman minkäänlaista toimipaikkaa.

Hallituksen antamista lupauksista huolimatta uudistus ei selkeytä ja sujuvoita valtion aluehallintoa, vaan hämärtää sitä. Esimerkiksi lakeihin aluekehitysviranomaiseksi kirjattujen kuntapohjaisten maakunnan liittojen (yhteensä 18) tulevaisuudesta ei esityksessä juurikaan kiinnitetä huomiota. Elinvoimakeskuksia olisi jatkossa vain 10, joten alueellinen eriytyminen suhteessa maakunnan liittoihin kasvaisi. Se antaisi hallitukselle houkutuksen järjestää esim. EU-rakennerahastoasioita uudelleen. ELY-keskuksille hallinnollisia tukipalveluja nykyisin tuottavan KEHA-keskuksen nimi muuttuisi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi. Jo nimenmuutos antaa viitteitä, että sen tehtäviä ja roolia oltaisiin valmiita vahvistamaan jatkossa esimerkiksi alueelähtöisten maakunnan liittojen kustannuksella. Jos Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta on lopulta tarkoitus tehdä työ- ja elinkeinoministeriön oma virasto, toisi mukanaan entistä enemmän elävälle elämälle vierasta hajanaisen putkiohjauksen vaikeuksia.

Esityksessä toinen suuri ongelma on, että sekä perustettavan lupa- ja valvontaviraston että elinvoimakeskusten johtamisjärjestelmä jatkavat siilomaisen hallinnon rakenteissa entistä vahvempana, mikä väistämättä tulee näkymään asiakkaille ja sidosryhmille palveluiden heikkenevässä laadussa, nopeudessa ja johdonmukaisuudessa. Hallituksella ei ole halua ohjata aluehallinnon uudistamisen toimeenpanoa siten, että elinvoimakeskusten rooli yritysten kasvun mahdollistajana toteutuisi ja jossa uusi lupa- ja valvontavirasto olisi samalla nykyistä vahvempi neuvontaorganisaatio. Sen sijaan eri ministeriöt näyttävät lain valmisteluvaiheessa halunneen varmistaa uudistuksessa omat valta-asemansa. Siiloutumisen sallimisen sijasta hallituksen olisi pitänyt tehdä elinvoimakeskuksista aito kasvu- ja kansainvälistymispalveluiden moottori, joka toimisi valtakunnallisen ja kuntatason välissä. Valitettavasti hallitus keskittyi vain hallinnon rakenteisiin yrityksiä paremmin palvelevien sujuvampien prosessien sijasta.

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp
Vastalause 1

Uudistettavan aluehallinnon sisälle ollaan luomassa myös aivan uudenlaista byrokratiaa. Pidämme myöhemmin kerrotuin perustein täysin käsittämättömänä, että uuden lupa- ja valvontaviraston yhteyteen perustettavalle uudelle yleisen edun valvontayksikölle ollaan antamassa itsenäinen valitusoikeus viraston omista päätöksistä.

Myös uudistuksen ajoitusta ja ylikireää aikataulua voidaan pitää ongelmallisena. Suurena riskinä on, että perinpohjainen organisaatiouudistus halvaannuttaisi uusien elinvoimakeskusten sekä uuden lupa- ja valvontaviraston palvelukyvyn useaksi vuodeksi, varsinkin kun samaan aikaan toteutetaan erittäin merkittäviä valtionhallinnon säästötoimia ja organisaatiouudistuksia: työllisyysalueet, elinvoimakeskukset ja Team Finland ulkomaantoimintojen siirto ulkoministeriölle. Jokaiselle uudistukselle Suomessa on ollut tyypillisiä ylimääräiset muutoskustannukset. Hallitus ei saamiemme tietojen mukaan ole varautunut millään tavalla esimerkiksi palkkojen harmonisointiin.

Alueiden kehittäminen pitäisi tapahtua aluelähtöisesti

Isossa kuvassa kysymys ei ole valtion aluehallinnon viraston uusista nimistä ja toimipaikoista sijainteineen vaan siitä, kuinka Suomen alueita kehitetään jatkossa. Kokoomuksen ja perussuomalaisten johtaman hallituksen käsitystä siitä voidaan pitää outona ja vahingollisena. Hallituspuolueet ovat tehneet keskittämisen ideologiasta, suuremmista alueista ja keskushallinnon vahvistuvasta otteesta alueisiin hyveen, vaikka esimerkiksi Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirja lähtee paikallisesta harkinta- ja päätösvallasta, jota mikään muu viranomainen ei lähtökohtaisesti saa heikentää tai rajoittaa. Hallitus on ajamassa Suomen aluekehitystä sellaiseen suuntaan, jossa valtion nykymuotoinen aluehallinto häviäisi pikkuhiljaa valtakunnallisiin viranomaisiin, joilla ei olisi alueellista toimivaltaa. Näin on tapahtumassa jo lupa- ja valvonta-asioissa, kun ne keskitetään yhdelle valtakunnalliselle virastolle, jonka päätoimipaikka on Tampereella. Ja sieltä perustettava uusi yleisen edun valvontayksikkö määrittää ja linjaa mm. yleistä etua koko Suomelle Hangosta Nuorgamiin saakka.

Toisin kuin hallitukselle, Keskustalle Suomi on tuhansien mahdollisuuksien maa. Mitään osaa Suomesta ei ole varaa jättää reservaatiksi eikä oman onnensa nojaan, kuten hallitus on tällä esityksellä tekemässä. Kotimaisten uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntäminen ja biotalous laajemmin, matkailu, kaivannaisteollisuus, puhdas ruoka ja vesi, turvallinen elinympäristö, hyvinvointi sekä tietotekniikan soveltaminen ovat lupaavimpia aloja luoda Suomeen uusia työpaikkoja. Näillä maailman isojen ongelmien ratkaisemiseen nojaavilla, Suomen luontaisiin vahvuuksiin tukeutuvilla ja huippuosaamiseen perustuvilla aloilla on mahdollisuuksia pysyviin työpaikkoihin, joita kansainvälinen kilpailu ei vie maastamme pois.

Keskusta haluaa myös, että julkinen hallinto on kansalaisten palvelemista varten. On pyrittävä siihen, että päätökset tehdään kansanvaltaisesti mahdollisimman lähellä ihmistä varsinkin silloin, kun kysymys on ihmisille tärkeistä sote-palveluista, alueiden kehittämisestä, alueiden elinvoimasta ja turvallisuudesta. Nykyinenkään valtion aluehallinnon rakenne ei ota huomioon riittävästi maakuntien erilaisuutta ja niiden vahvuuksia. Vielä vähemmän se tekisi sitä jatkossa, kun tällä esityksellä lakkautettavat 15 ely-aluetta supistuisi vain 10 elinvoimakeskusalueeseen ja useampi maakunta alistettaisiin reuna-alueeksi ilman päätoimipaikkaa.

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp
Vastalause 1

Maakunnan elinvoiman ja kasvun luomisessa olisi tunnistettava eri alueiden, kuten suurimpien kaupunkiseutujen ja harvaan asutun maaseudun, vahvuudet ja erityispiirteet. Koko maakuntaa on kehitettävä kokonaisuutena, ei vastakkain asettelemalla eri seutuja ja keskuskaupunkia. Suotuisa kehitys edellyttää saumatonta yhteistyötä niin valtakunnan tasolla kuin maakuntien ja kuntien välillä.

Maakuntien mahdollisuuksien jalostaminen uusiksi työpaikoiksi ja kannattavaksi elinkeinotoiminnaksi edellyttävät koulutuksesta, osaamisesta sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksistä huolehtimista. Työttömien työllistymistä on edistettävä tiiviissä yhteistyössä maakuntien, elinkeinoelämän ja kuntien yhteistyöllä.

Kansainvälisesti vertailtuna nyt esitetty keskushallintojohtoinen vahva putkiohjaus alueiden kehittämisessä on poikkeuksellista. Kun sitä ajaa markkinaliberalismiin vannova kokoomuksen ja perussuomalaisten johtama oikeistohallitus, on se jopa suuri yllätys.

Yleiseurooppalaisen esimerkin mukaisesti Suomeen sopisi huomattavasti paremmin selkeä kolmiportainen ja kansanvaltainen hallinto: valtio, kunnat ja maakunnat/erityistalousalueet. Samalta pohjalta, jossa työ jäi kesken vaalikaudella 2015-2019. Silloin yhä useampia päätöksiä olisi mahdollista tehdä alueiden, kuntien ja siellä asuvien yritysten ja ihmisten näkökulmasta, ei valtiovallan sanelemina entistäkin kauempana kohteistaan.

Hallitus työntää kokonaisia maakuntia reuna-alueiksi

Hallitus ei ole edes pyrkinyt rakentamaan perustettaville elinvoimakeskuksille vahvaa roolia, joka auttaisi yrityksiä pääsemään kiinni kaikkiin julkisiin yrityspalveluihin, kattaen niin viennin-edistämisen, innovaatiorahoituksen kuin muutkin kasvupalvelut.

Alueiden vahvuudet ja erityishaasteet eivät näy millään tavalla asiantuntijoiden sijainpaikoissa. Nyt hallituksen esittämässä mallissa riskinä on, että päätöksiä hankkeen hyväksymisestä tehdään muualla sellaisten ihmisten toimesta, jotka eivät tunne alueen kehityskohteita ja kasvupotentiaalin osa-alueita. Alueiden tulisi itsensä saada määritellä luontaiset yhteistyöalueensa.

Olemme myös huolissamme siitä, kohteleeko tämä aluehallintouudistus henkilöstöä tasa-arvoisesti. Alueellisen ja henkilöstön yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisen kohtelun kannalta on tärkeää, että palvelussuhteiden siirtymisissä ja henkilövalinnoissa noudatetaan samoja lainsäädäntöön ja hallituksen esitykseen perustuvia menettelytapoja kaikissa tilanteissa.

Riski paikallis- ja aluetuntemuksen heikkenemisestä on realisoitumassa esimerkiksi Hämeen osalta jo uudistuksen alkumetreillä, kun Hämeen alueelle ei ole osoitettu lainkaan päätoimipaikkaa. Hallituksen ehdotuksen mukaan lakkautettava Hämeen ELY-keskus jakautuisi kahtia, kun Kanta-Hämeen puoli siirtyy osaksi Sisä-Suomen elinvoimakeskusta ja Päijät-Häme osaksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusta. Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikka tulisi esityksen mukaan Tampereelle ja Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikka Kouvolaan. Lisäksi Hämeen ELY-keskuksen tehtäviä jakautuu kahdeksaan eri siirtosuuntaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp
Vastalause 1

Erityisesti Hämeen alueesta onkin tulossa elinvoimakeskusuudistuksessa reuna-alue molemmilta suunnilta katsottuna. Tämä herättää kysymyksen ja huolen siitä, miten muutoksen yhteydessä varmistetaan riittävä alueen elinkeinoelämän ja yritysten tuntemus tukemaan yritysten kasvua ja kansainvälistymistä, mikä on yksi keskeisimmistä elinvoimakeskusten tehtävistä. Samankaltainen tilanne on muuallakin Suomessa.

Itäisen Suomen erityistarpeita hallitus ei ole koko kaudellaan huomioinut juuri lainkaan. Keskusta on esittänyt 10 vuoden erityistalousaluekokeilua itäiseen Suomeen. Itäinen Suomi on maantieteellisesti laaja alue. Nyt kolmen maakunnan asioita ollaan keskittämässä yhteen elinvoimakeskukseen. Elinvoimakeskukseen siirryttäessä toiminta-alue laajenee ja etäisyyden pitenevät. Yhteydenpito sidosryhmiin väistämättä vähenee ja etääntyy, varsinkin läsnäolotapaamisten ja -tilaisuuksien osalta.

Hallituksen tarjoama aluekehittämisen malli uhkaa toiminnan säilymistä aidosti alueellisena. Ottaen huomioon valtionhallinnon tuottavuusohjelman vaatimukset, tulevat aikaa myöten toiminnot keskittymään elinvoimakeskusten päätoimipaikkakunnille, mikä osaltaan näivettää muiden maakuntien asemaa. Hallitus ei ole esittänyt tähän tyydyttäviä vastauksia. Tämän vuoksi emme voi hyväksyä ratkaisua, jossa päätoimipaikkaa ei ole kaikilla alueilla ollenkaan.

Pidämme käsittämättömänä, että hallitus siirtää tällä tavoin kokonaisia maakuntia elinvoiman kannalta reuna-alueeksi ja keskittää taas kerran palveluita. Hämeen ja itäisen Suomen lisäksi myös Satakuntaa ollaan hallituksen ajattelussa työntämässä reuna-alueeksi.

Kaikkien elinvoimakeskuksen olisi kyettävä tukemaan yrityksiä maakunnasta maailmalle-hengessä. Tähän tarvitaan myös työvälineitä, kun hallitus on mm. poistanut käytöstä innovaatiosetelit ilman uusia korvaavia ratkaisuja. Vaikka uusi virasto toimii valtakunnallisesti, lupaviranomaisten on tunnettava elinkeinoelämän tarpeet myös paikallisesti.

Hallituksen sääntö-Suomessa virasto ryhtyy valittamaan viraston omista päätöksistä

Hallituksen anti luvituksen nopeuttamiseksi on toistaiseksi ollut hyvin hidasta. Nyt hallitus esittää aluehallintouudistuksen yhteydessä perustettavaksi yleisen edun valvontayksikköä, joka toimisi valtion lupa- ja valvontavirastossa. Kuten perustuslakivaliokunnan antamassa lausunnossa (PeVL 17/2025 vp) todetaan, ei hallituksella ole ollut tällaiseen mitään velvollisuutta. Kyse on siis puhtaasti poliittisesta valinnasta.

Haluamme korostaa, että ympäristövastuuta ei voida tarkastella eristämällä se muusta perusoikeusjärjestelmästä. Huomioon on silloin otettava jo perustuslakivaliokunnan aiemman lausuntokäytännön tavalla myös esimerkiksi hyvän hallinnon ja oikeusturvan vaatimukset. Lisäksi määritelmänä yleinen etu ei ole tarkkarajainen eikä sellaista voida edes muodostaa. Hyvän hallinnon kannalta olisi kestämätöntä, että lupaviraston tekemiin päätöksiin ollaan luomassa itsenäinen valitusoikeus saman viraston toiselle osastolle. Käytännössä yhden viranhaltijan henkilökohtainen mielipide voisi keskeyttää jo pitkälle edenneitä hankkeita vuosikausiksi. Perustuslakiin kirjattujen elinkeinovapauden ja omistusoikeudensuojan kannalta tämä olisi kestämätöntä.

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp
Vastalause 1

Yleisen edun valvontayksikön perustamista on perusteltu yhdenvertaisuuden vaatimuksella. Valiokuntakuulemisissa ei kyetty perustelemaan, kuinka tämä varmistettaisiin ilman, että viranhaltijan oma ideologia esimerkiksi Suomessa sijaitsevien alueiden kehittämisestä ei olisi tosiasiallinen valitusperuste. Kysymys on olennainen luvanhakijan oikeusturvan kannalta.

Yleisen edun valvontayksikössä kyse ei ole edes hallinnon uudistamisesta vaan pikemminkin kokonaan uuden byrokratian luomisesta ympäristöoikeudelliseen lupajärjestelmään, joka ei auta selkeyttämään ja yksinkertaistamaan lupajärjestelmää. Yksikkö olisi itsenäinen ja riippumaton hallituksen esityksen mukaan. Huomautamme painokkaasti, että jo tähänkin asti ympäristövastuusta johtuvat yleisen edun vaatimukset on voitu toteuttaa lupaviranomaisissa normaalin virkatyön yhteydessä.

Yleisen edun valvontayksikkö voisi hakea muutosta lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen

1) ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi,

2) lain soveltamiseen liittyvien merkittävien oikeuskysymysten selventämiseksi tai

3) lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Yhdenkin edellytyksen täyttyminen olisi riittävää, koska kriteereitä tarkastellaan toisiinsa nähden itsenäisesti.

Siksi hallitus on tosiasiallisesti esittämässä järjestelyä, jossa lupa- ja valvontaviraston ympäristö -toimialan myöntämästä vesilain, ympäristönsuojelulain tai luonnonsuojelulain mukaisesta luvasta syntyisi lupa- ja valvontaviraston samaisen ympäristötoimialan yleisen edun valvontayksiköllе oikeus valittaa päätöksestä edellä mainituin perustein.

Toisessa siivessä virastoa myönnetään lupia ja toisella puolen taloa tehtäisiin valituksia sitten näistä samaisen viraston päätöksistä, jonka jälkeen jo annettu myönteinen lupapäätös hautautuisi vuosikausiksi muutoksenhakutuomioistuimiin. Tämä on selkein esimerkki siitä, että hallitus lupaus sujuvammasta luvituksesta ei tule toteutumaan. Se on esimerkki myös siitä, kuinka vahingollista siiloutunut ministeriökohtainen putkiohjaus, jossa ei ole edes pyrkimystä näkemysten yhteensovittamiseen, voi olla.

Muistutamme painokkaasti, että käytännössä monet "yleisen edun" sisällä tapahtuvista ratkaisuista eivät ole oikeudellisia, vaan myös poliittisia ja muita arvostuksia sisältäviä. Yleisen edun sisällä joudutaan tekemään arvostuksenvaraisia ratkaisuja siitä, miten yleisen edun kannalta perusteltuja vaihtoehtoisia intressejä arvotetaan keskenään. Asia voi olla yhdestä kulmasta tarkastellen yleistä etua edistävä ja toisaalta sitä heikentävä. Niinpä hallituksen esittämän kaltaisen yleisen edun valvontayksikön tekemät kannanotot ja muut ratkaisut tulisivat olemaan aina jossain määrin poliittisiin arvovalintoihin perustuvia. Tämän on jokainen voinut huomata esimerkiksi metsien käyttöä koskevista keskusteluista, jossa kasvavilla kaupunkiseuduilla voidaan hakata alas tärkeitäkin luontoarvoja sisältäviä alueita betonilähiöiden tieltä (esimerkiksi Malmin lento-

kenttäalue), mutta toisaalla yhdenkin puun kaatamista puhumattakaan suunnitelmallisesta talousmetsänhoidosta pidetään melkein rikollisena toimintana.

Poliittiset arvostuskysymykset tulisi ratkaista avoimessa demokraattisessa prosessissa valittujen päättäjien toimesta, eikä niin, että luodaan viranomaisen sisälle uusi valitusviranomainen vieläpä siten, että yleisen edun sisältö ja määritelmä on jätetty liian yleisluonteiselle tasolle, kuten nyt on käymässä. Yleisen edun valvontayksilön valvottavana olevan yleisen edun suhde sektorilakien mukaisin yleisiin etuihin jää myös epäselväksi.

Yleisen edunvalvontayksikön valitusmahdollisuuden pelkkä olemassaolo tullee jo itsessään vaikuttamaan lupamenettelyprosessin kulkuun, koska lupia myöntävän osaston on otettava huomioon se, että viraston toinen yksikkö voi tehdä päätöksestä valituksen. Vaikka nyt hallitus toisaalta on aivan järkevästi rajaamassa eri valtion virastojen keskinäisiä valitusprosesseja, niin valitukset uhkaavat nyt siirtyä viraston sisälle, jolloin prosessit eivät todellisuudessa nopeudu ainakaan riittävällä tavalla.

Keskustan mielestä luvituksesta tulee tehdä Suomen kilpailukykytekijä asettamalla tavoitteeksi, että Suomessa on Euroopan nopein luvitusprosessi vuoteen 2027 mennessä. Tähän päästäkseen tarvitaan takuuajat käsittelyille ja yhden luukun palvelumalliin todellinen siirtyminen. Hallituksen olisikin aluehallintouudistuksen sijasta syytä käynnistää suursiivous hallinnon tehostamiseksi ja turhan sääntelyn purkamiseksi. Esimerkiksi ympäristönsuojelulakia pitäisi uudistaa siten, että sekä valtion että kuntien ympäristöluvittamiselle asetetaan lakisääteinen määräaika. Kaavoituksen ja luvitusten käsittely- ja maksatusajoille tarvitaan lakisääteisiä sitovia määräaikoja. Samaa määräaika olisi tarpeen myös yritystukiasioille.

Johtopäätös

Edellä olevin perustein toteamme, että esitys vie alueiden kehittämiseen ja luvitusjärjestelmään liittyviä asioita kokonaan väärään suuntaan verrattuna nykytilaan. Pidämme valitettavana, että hallitus on keskittynyt aluehallinnon uudistamisessa hallinnon sisäiseen uudelleenjärjestelyyn sen sijasta, että se keskittyisi prosessien uudistamiseen sujuvammiksi.

Emme voi kannattaa aluekehittämisen kannalta keskittävää, monin paikoin epäselvää ja keskushallinnon otetta alueista epädemokraattisesti vahvistavaa aluehallinnon uudistusta, jolla samalla ollaan antamassa perustettavalle uudelle lupa- ja valvontavirastolle valitusoikeus sen omiin päätöksiin varsin väljin perustein. Myös ajoitus on väärä johtuen virastoille suunnattujen huomattavien leikkausten ja käynnissä olevien muiden uudistusten vuoksi.

Muistutamme hallitusta sen ohjelmaan kirjaamasta lupauksesta sujuvoittaa sääntelyä ja luvitusjärjestelmää. Pelkkä hallituspuolueiden julistus yhden luukun mallista ei auta lainkaan luvanhakijaa, kun hallitus on luomassa luvitusjärjestelmän sisälle täysin uudenlaista ja entistäkin vaikeampaa viraston sisäistä byrokratiaa, johon sillä ei olisi edes velvollisuutta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 5.6.2025

Hanna Räsänen kesk
Petri Honkonen kesk

Vastalause 2

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi valtion aluehallintoa. Esityksessä ehdotetaan, että aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) ympäristöasioiden vastuualueita sekä sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä kootaan uuteen perustettavaan valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV). Lisäksi ehdotetaan, että nykyisten 15 ELY-keskuksen pohjalta muodostettaisiin 10 alueellista elinvoimakeskusta (EVK).

Esitystä ja sen tavoitteita voidaan pitää kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina. Uudistus selkeyttää virastorakennetta ja tehtävänjakoa valtionhallinnossa, vähentää tehtävien päällekkäisyyttä ja mahdollistaa palvelujen tuottamisen vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin ja laadukkaammin.

Sosiaali- ja terveystoimialan osalta sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan viranomaisrakenne selkiytyy, kun kuuden aluehallintoviraston ja yhden keskusviraston (Valvira) tilalle tulee yksi valtakunnallinen viranomainen. Ehdotettavan sääntelyn voidaan arvioida muun muassa yhdenmukaistavan ja sujuvoittavan lupa- ja valvontakäytäntöjä ja edesauttavan myös nykyistä nopeampaa ja asiantuntevampaa asioiden käsittelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Uudistuksen nopea voimaantulo ja riittämättömät resurssit voivat kuitenkin vaarantaa muutosten asianmukaisen toteuttamisen ja sillä tavoiteltujen hyötyjen saavuttamisen. Etenkin haavoittuvassa asemassa olevien potilaiden ja asiakkaiden oikeuksien toteutumiseen tulisi kiinnittää huomiota ja varmistaa valvontaan riittävät voimavarat.

Myös varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimialan osalta laillisuusvalvonnan ja -ohjauksen keskittämisellä voidaan edistää lupa- ja valvontatoiminnan, käsittelyprosessien sekä tulkinta- ja ratkaisukäytäntöjen valtakunnallista yhdenmukaisuutta. Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja tehokkaan valvonnan toteuttaminen edellyttävät kuitenkin riittäviä henkilöstövoimavaroja erityisesti siirtymävaiheessa, jotta toimintaa haittaavia katkoksia ei pääse syntymään.

Ympäristöhallinnon osalta aluehallinnon muutokset ovat merkittävimpiä. Lupa- ja valvontavirastoon koottaisiin pääasiassa nykyisten aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvat tehtävät. ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen tehtävistä luonnon monimuotoisuuden edistämis- ja rakennusperinnön hoitoavustuksiin liittyvät tehtävät sekä alueidenkäytön, vesien ja merenhoidon toimeenpanon edistämis- ja neuvontatehtävät siirtyisivät elinvoimakeskuksiin.

Muutokset lähentäisivät ympäristöhallinnon lupa- ja valvontatoimia. Ympäristöhallinnon keskittäminen Lupa- ja valvontavirastoon mahdollistaisi luvanhakijoille ympäristöpalvelut niin sanotulla yhden luukun periaatteella. Keskittämisellä voitaisiin myös parantaa lupapäätösten laatua ja

yhdenmukaisuutta sekä edistää ympäristöasioiden kokonaisvaltaista huomioon ottamista. Luvituksen sujuvoittamisessa on kuitenkin keskeistä varmistaa, että se ei johda ympäristönsuojelun tason heikentymiseen. Sujuva prosessi ja lupien nopea käsittely eivät saa tavoitteina ohittaa yleistä etua hyvän ympäristön tilan säilyttämisessä.

Lupa- ja valvontavirastolailla ehdotetaan säädettäväksi, että viraston ympäristötehtäviä hoitavalla toimialalla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö. Ympäristöä koskevassa päätöksenteossa yleisen edun toteutumista ovat aiemmin valvoneet ELY-keskukset. Ehdotus uuteen Lupa- ja valvontavirastoon perustettavasta ympäristön yleisen edun valvonnan yksiköstä on myönteinen ja kannatettava. Riippumatonta yleisen edun valvonnan yksikköä ja sille kuuluvaa muutoksenhakuoikeutta voidaan pitää ympäristöperusoikeuden yleisen edun valvonnan riittävän toteutumisen näkökulmasta välttämättömänä nyt esitettävissä hallintorakenteen muutoksissa. Siten on tärkeää, että Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvonnan yksikön muutoksenhakuoikeutta ei rajata, sillä se heikentäisi ympäristöperusoikeuden yleisen edun valvonnan toteutumista nykyisestä.

Yleisen edun valvonnan yksiköllä olisi oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamiseen liittyvien merkittävien oikeuskysymysten selventämiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Tämä rajoittaisi viranomaisen muutoksenhakuoikeutta, mikä voisi heikentää yleisen edun toteutumista ympäristöasioissa. Termejä "painava yleinen etu" ja "merkittävä oikeuskysymys" voidaan myös pitää ongelmallisina niiden tulkinnanvaraisuuden vuoksi.

Kuten hallituksen esityksen perusteluistakin ilmenee, viranomainen käyttää nykyistäkin, rajaamatonta muutoksenhakuoikeutta hyvin harkiten ja perustellusti. Valitusoikeuden rajaamista ei siten voida uskottavasti perustella sillä, että pyritään korostamaan muutoksenhakuoikeuden käyttämisen erityislaatuisuutta. Vuosina 2019—2022 ELY-keskukset hakivat muutosta vain hieman yli 1 %:ssa aluehallintovirastojen antamissa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa päätöksissä. Yleisen edun turvaamiseksi ympäristöasioissa valitusoikeutta ei tulisi kaventaa nykyisestä.

Aluehallintouudistuksen vaikutuksia myös ympäristötavoitteiden toteutumiseen on seurattava. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota luonnonsuojelun asiantuntijaviranhaltijoiden pienen joukon jakautumiseen ja siihen mahdollisuuteen, että elinvoimakeskuksissa ympäristönäkökulma heikkenee nykyisestä.

Aluehallintouudistus käynnistyy tilanteessa, jossa aluehallintoon kohdistuu merkittäviä säästötoimia. Vaikka resursseista ei säädetä aluehallintouudistuksen yhteydessä, on kriittistä, että viranomaisten resurssit eivät ainakaan heikkene. Erityisesti valvontaa hoitavien viranomaisten resursseista on huolehdittava toimialasta riippumatta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 43. lakiehdotuksen 15 luvun 2 §, 273. lakiehdotuksen 135 § ja 288. lakiehdotuksen 191 § muutettuina (**Vastalauseen muutosehdotukset**) ja hyväksytään yksi lausuma (**Vastalauseen lausumaehdotus**).*

Vastalauseen muutosehdotukset

43.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:
1) asianosainen;
2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
4) hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
5) vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, jos se on tarpeen sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi, Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksikkö tai muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;
6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.
~~Muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea myös viraston yleisen edun valvontayksikkö, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.~~

273.

135 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämistä tai suunnitelman hyväksymistä koskevasta pää-

töksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastainen.

~~Jos 1 momentissa tarkoitetun päätöksen on tehnyt Lupa- ja valvontavirasto, noudatetaan ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa ja vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädettyä.~~

288.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

1) asianosaisella;

2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä;

5) Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä tai muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;

6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;

7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

~~Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen Lupa- ja valvontaviraston valvottavaksi kuuluvan ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai vesiensuojelun painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.~~

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa laajasti aluehallintouudistuksen vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista eri toimialoilla ja ryhtyy tarvittaessa toimiin riittävien voimavarojen varmistamiseksi erityisesti riittävän valvonnan, yleisen edun ja palveluiden saatavuuden turvaamiseksi.

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp
Vastalause 2

Helsingissä 5.6.2025

Tiina Elo vihr
Anna Kontula vas